

Programmabegroting 2022

Inhoudsopgave

Aanbieding	3
Belangrijkste (financiële) aspecten uit de begroting	5
Leeswijzer.....	10
HOOFDSTUK 1: PROGRAMMA'S	13
Programma 1: Wonen + Leven	14
Programma 2: Economie + Ondernemen	32
Programma 3: Recreatie + toerisme	39
Programma 4: Sociaal domein	46
Programma 5: Bestuur + algemene dekkingsmiddelen	56
Programma 6: Overhead.....	69
HOOFDSTUK 2: PARAGRAFEN.....	71
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	72
Paragraaf Grondbeleid.....	76
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	82
Paragraaf Subsidies	88
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	91
Paragraaf Financiering	98
Paragraaf Verbonden Partijen	103
Paragraaf Lokale heffingen	115
Bijlagen	125
Bijlage 1: Begrotingsbeeld	126
Bijlage 2: Belangrijkste verschillen per programma, gesorteerd per product	128
Bijlage 3: Reserves en voorzieningen	132
Bijlage 4: Kerngegevens.....	153
Bijlage 5: Overzicht incidenteel budget	156
Bijlage 6: Kredieten	157
Bijlage 7: Geprognosticeerde balans	158
Bijlage 8: Totaaloverzicht nieuwe beleidsvoornemens	159
Bijlage 9: Overzicht algemene dekkingsmiddelen	160
Bijlage 10: Specificatie baten en lasten per taakveld	161
Bijlage 11: Lijst met afkortingen	162
Bijlage 12: Structuurvisie uitvoeringsparagraaf 2022	168

Aanbieding

Aan de leden van de raad,

De begroting 2022-2025 is de laatste begroting van deze raadsperiode. De begroting is gebaseerd op het raadsprogramma 'Samen doen!' en de kadernota 2022. Vanuit het raadsprogramma zijn 4 speerpunten geformuleerd die ook in 2022 verder doorontwikkeld zullen worden:

1. Integrale aanpak duurzaamheid
2. Financiële beheersbaarheid van het sociaal domein
3. Integrale aanpak toezicht en handhaving
4. Doorontwikkeling burgerparticipatie als rode draad bij alle ontwikkelingen volgens de lijn zoals die is vastgesteld in de notitie 'Ontwikkeling in rollen en relaties'.

Uitgangspunten begroting 2022-2025

De begroting is gebaseerd op de (financiële) uitgangspunten zoals vastgesteld in de kadernota 2022 en in het Provinciaal toetsingskader begroting 2022. Het belangrijkste uitgangspunt is een structureel sluitende begroting ingaande de jaarschijf 2022. In de kadernota waren een aantal ontwikkelingen nog als Pm geraamd, in deze begroting zijn de bedragen opgenomen. De gemeenschappelijke regelingen hebben hun begrotingen na de zienswijzen definitief vastgesteld; we hebben de vastgestelde bijdragen in deze begroting verwerkt.

De begroting op hoofdlijnen

In het raadsprogramma is met betrekking tot de financiën opgenomen dat de meerjarenbegroting jaarlijks structureel sluitend moet zijn en dat de OZB maximaal met het inflatiepercentage verhoogd mag worden. In 2018 werden we geconfronteerd met de overheveling van de taken van het sociaal domein van het Rijk naar de gemeenten en de hieraan verbonden bezuinigingsronde. Dit had een enorme impact op de structurele financiële situatie van Cranendonck. Bij het vaststellen van de begroting 2019 is in afwijking van het raadsprogramma besloten om de OZB met meer dan het inflatiepercentage te laten stijgen en in de jaren 2019, 2020 en 2021 een onttrekking te doen uit de algemene reserve, om tot een sluitende begroting te komen in die jaarschijven. De noodzaak voor de OZB-verhoging zou jaarlijks opnieuw beoordeeld worden. Tevens is er een meerjarige taakstelling voor het sociaal domein verwerkt in de begroting 2019. Om deze taakstelling te kunnen realiseren moest er inzicht komen in de processen en geldstromen binnen het sociaal domein, 1 van de 4 speerpunten. In nauw overleg met de raad is de monitor ontwikkeld. Er zijn goede stappen gezet in het financieel beheersbaar maken van het sociaal domein en de taakstelling is grotendeels gerealiseerd. In de jaarschijf 2022 is de laatste tranche van de taakstelling opgenomen.

De algemene uitkering is de grootste inkomstenbron van de gemeente Cranendonck. De omvang van en de verdeling van de uitkering over de gemeenten staat al enige jaren ter discussie. De onduidelijke situatie heeft een impact op het opstellen van de gemeentelijke begroting; we baseren ons op de meicirculaire 2021. Op basis van de meest recente berichten verwachten we een positief effect voor gemeente Cranendonck bij de herverdeling van het gemeentefonds. We zien dit als een kans voor toekomstige begrotingen.

In de afgelopen jaren zijn er een aantal meerjarige beheerplannen (wegen, gemeentelijke gebouwen, onderhoud groen ed.) door uw raad vastgesteld en zijn de financiële consequenties verwerkt in de meerjarenraming. Zowel provincie als accountant toetsen hierop. Er zijn op dit moment nog 3 plannen in voorbereiding: het integraal huisvestingsplan onderwijs, de sportvisie en het DMOP van de gemeentelijke gebouwen. Bij de GR5a2 loopt de uitwerking van de fijnstructuur. Nadat uw raad de inhoudelijke discussie gevoerd heeft en een besluit heeft genomen, worden ook deze financiële consequenties verwerkt in de meerjarenraming. Voor het DMOP is een reserve in de begroting beschikbaar die wordt ingezet voor het opstellen van de plannen.

Om de doelstelling van een sluitende begroting in de jaarschijf 2022 te kunnen realiseren waren lastige keuzes soms onvermijdelijk. Door een combinatie van behoedzaam begroten, bezuinigen en een extra OZB-stijging in de jaren 2019 t/m 2021 kunnen we een sluitende begroting aanbieden zonder dat een

extra OZB-verhoging in 2022 noodzakelijk is. Het gericht sturen op de financiële situatie vertaalt zich ook in de positievere financiële kengetallen.

We worden steeds vaker geconfronteerd met wettelijk nieuw beleid dat financieel niet of niet volledig wordt gecompenseerd door het Rijk. Hierdoor worden we net als vele relatief kleine gemeenten in Nederland steeds meer geconfronteerd met onze financiële grenzen. Het blijft balanceren tussen de financiële lastendruk voor de inwoner en de financiële risicobeheersing.

Het raadsprogramma 'Samen doen!'

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 heeft de raad het raadsprogramma 'Samen doen!' opgesteld. De onderdelen uit het raadsprogramma zijn vanuit de begroting 2019 verwerkt in de begrotingen van de gemeente Cranendonck. In bijlage 4 van de kadernota 2022 is de stand van zaken van het raadsprogramma verwerkt. Bij het opstellen van deze begroting zijn de nog openstaande punten beoordeeld. Onderstaand een korte toelichting per item:

- Opstellen beleid duurzaam bouwen voor zowel de bestaande woningvoorraad als nieuwbouw, uitgaande van energieneutraliteit in 2030; in de bouwregelgeving en normen in de RES worden steeds strengere eisen gesteld met betrekking tot duurzaamheid. Mede op basis van de nota duurzaamheid 2020-2024 adviseren we om geen eigen gemeentelijk beleid vast te stellen.
- Evalueren Ruimte voor Ruimte regeling om vast te stellen in hoeverre deze nog voldoende effectief is. Er wordt op dit moment nog steeds gebruik gemaakt van deze regeling. Begin 2022 zal de evaluatie van de regeling aan uw raad worden aangeboden.
- Het onderzoeken van nieuwe vormen van vervoersbehoefte om te voldoen aan de behoefte van diverse doelgroepen zoals ouderen, jeugd en ondernemers. Diverse inwonersinitiatieven, alsmede andere ontwikkelingen, zoals het project Automaatje, op het vlak van verkeer en vervoer maken dat deze ontwikkeling zich autonoom doorzet.
- Realiseren van plekken voor gratis mobiel internet (afhankelijk van subsidiemogelijkheden) vanuit perspectief toerisme en evenementen. Gelet op de ontwikkelingen in de markt in de afgelopen jaren dat inwoners en bezoekers van de gemeente zelf over voldoende capaciteit voor mobiel internet beschikken, zien wij geen noodzaak om hier als gemeente nog verder in te investeren.

We mogen concluderen dat op basis van bovenstaande toelichting het raadsprogramma volledig tot uitvoer is gebracht.

Rechtmatigheidsverklaring

De inwerkingtreding van de nieuwe rechtmatigheidsverklaring is doorgeschoven naar 2022. De voorbereidingen lopen in A2-verband. In de nieuwe situatie moet het college zelf verantwoording afleggen over de rechtmatigheid van de jaarrekening.

Corona

We werden als samenleving begin 2020 geconfronteerd met het corona-virus en de impact was groot op alle aspecten van de samenleving. Uw raad is via het Presidium, in de P&C-documenten en corona-nieuwsbrieven steeds geïnformeerd over de gevolgen. Ten tijde van het opstellen van deze begroting 2022-2025 hopen we in de laatste fase van de crisis beland te zijn en wordt corona onderdeel van het 'nieuwe-normaal'.

Het is nog onduidelijk wat de financiële effecten van de coronacrisis zijn op de begroting 2022-2025. Omdat het op dit moment niet goed is in te schatten zijn we er bij de samenstelling van de begroting van uit gegaan dat het Rijk de mogelijke financiële gevolgen ook vanaf 2022 compenseert.

Tot slot

Wij kijken uit naar de bespreking van de begroting met uw raad en het debat hierover binnen uw raad. Na besluitvorming gaan wij voortvarend aan de slag met de uitvoering.

Roland van Kessel
Frans Kuppens
Marcel Lemmen
Frits van der Wiel

Belangrijkste (financiële) aspecten uit de begroting

Begrotingsbeeld

Een degelijk en solide financieel beleid is voor ons een belangrijke ambitie. In het raadsprogramma is ingezet op een structureel meerjarig sluitende begroting (begrotingsevenwicht). Het onderstaande meerjarige financiële beeld geeft aan dat wij de ingezette koers - een structureel sluitende begroting vanaf 2022 – hebben gehaald. Hiermee voldoen we aan de ambitie van het raadsprogramma en aan de voorwaarden voor repressief provinciaal toezicht.

Het actuele begrotingsbeeld ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000)				
	2022	2023	2024	2025
Stand begroting				
Structureel	568	105	52	211
Incidenteel	-445	-30	-30	0
Totaal	123	75	22	211

In de voorliggende begroting zijn de financiële gevolgen van de kadernota 2022 en de structurele doorwerkingen van de BURAP 2021 verwerkt. De algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2021 en de extra inkomsten voor de jeugdzorg zijn structureel meegenomen. Verder zijn de structureel lagere inkomsten door het niet doorvoeren van de extra ozb verhoging in 2022 verwerkt. De budgetten in het sociaal domein zijn aangepast om de beleidskeuzes vanuit de bestaande visie in het sociaal domein verder uit te werken en om de ingeslagen koers te verstevigen. De kosten van de in 2021 vastgestelde nota beheer infrastructuur en vastgoed zijn ook vertaald in deze begroting.

Op dit moment zijn 3 plannen in voorbereiding; het integraal huisvestingsplan onderwijs, de sportvisie en het DMOP. De financiële gevolgen hiervan zijn niet verwerkt in de meerjarenraming. Verwerking vindt plaats nadat de raad hierover heeft besloten. Verder is het verwachte voordeel van de herverdeling van het gemeentefonds nog niet vertaald in de meerjarenraming. In de komende periode blijven wij de financiële positie intensief volgen.

Ontwikkeling meerjarig perspectief

In de vergadering van juli 2021 heeft u de kadernota vastgesteld. In deze begroting vertalen we de ontwikkelingen van de kadernota 2022 en de overige ontwikkelingen. In de tabel op de volgende pagina ziet u de ontwikkeling van het begrotingssaldo.

Tabel: Ontwikkeling begrotingssaldo

(Bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	I/S
Saldo na raadsvergadering juli 2021					
Incidenteel	-173	-13	0	0	
Structureel	419	170	125	125	
Totaal	246	157	125	125	
Ontwikkelingen					
1. Algemene Uitkering	1.515	986	805	767	S
2. Vervallen stelpost gevolgen herverdeling gemeentefonds	200	300	400	400	S
3. Structurele doorwerkingen Burap 2021	-170	-170	-170	-170	S
4. Nieuw beleid	-305	-115	-115	-85	
a. incidenteel	-220	-30	-30	0	I
b. structureel	-85	-85	-85	-85	S
5. Bestaand beleid	-358	-225	-207	-263	I/S
6. Sociaal Domein	-676	-560	-568	-590	S
7. Verhoging bijdragen verbonden partijen	-481	-318	-311	-297	S
Inzet stelpost prijscompensatie	130	130	130	130	S
8. Leges	-42	-30	-31	5	S
9. Stijging salariskosten (inclusief bestuur)	-38	-38	-38	-38	S
10. Rente- en afschrijvingskosten	48	-7	0	95	S
11. Loon- en prijscompensatie	156	67	93	93	S
12. Afval en riool	48	48	59	59	S
13. Onroerende zaak belastingen	-150	-150	-150	-21	S
Saldo primitieve begroting 2022	123	75	22	211	
Incidenteel	-445	-30	-30	0	
Structureel	568	105	52	211	
Totaal	123	75	22	211	

Toelichting ontwikkelingen

1. Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds bepaalt voor 60% de inkomsten voor de gemeente. De algemene uitkering heeft de afgelopen jaren grote schommelingen laten zien door de economische ontwikkeling en door de herverdeling van het gemeentefonds.

Begin juli 2021 bent u via de raadsinformatiebrief geïnformeerd over de financiële gevolgen van de meicirculaire 2021. De resultaten van de meicirculaire 2021 zijn verwerkt in de voorliggende begroting.

In deze begroting houden we verder rekening met de volgende extra middelen voor jeugdzorg:

2022: € 1.258.000 2024: € 711.000

2023: € 775.000 2025: € 634.000

Omdat de algemene uitkering een algemeen dekkingsmiddel is, hebben we deze extra gelden toegevoegd aan de algemene middelen. Net als bij andere beleidsvelden laten we de koppeling tussen de algemene uitkering en inzet van middelen los. Dus meer geld voor een beleidsveld, betekent niet automatisch meer inzet van middelen op dit beleidsveld. Meer middelen worden in de begroting opgenomen als hier een gedegen onderbouwing aan ten grondslag ligt.

De verwachte positieve effecten van de herverdeling gemeentefonds zijn nog niet in de begroting 2022-2025 opgenomen. Op basis van de laatste actualisatie (peiljaar 2019) is Cranendonck een voordeelgemeente (€ 24 per inwoner). Dat betekent een verwacht voordeel oplopend naar circa een half miljoen euro vanaf 2024.

2. Vervallen stelpost gevolgen herverdeling gemeentefonds

In de begroting 2021-2024 hebben we een stelpost opgenomen om de financiële gevolgen van de herijking en de economische crisis op te kunnen vangen. Deze stelpost hebben wij geparkeerd totdat meer zekerheid bestaat over de herverdeling van het gemeentefonds. Gelet op de voor gemeente Cranendonck positieve voorlopige uitkomsten van de herijking en de verwachting dat het Rijk de kosten van de coronacrisis grotendeels compenseert, vinden wij het realistisch om deze stelpost in de begroting 2022-2025 te laten vervallen.

3. Structurele doorwerkingen Burap 2021

In de vergadering van 5 oktober jl. is de BURAP 2021 behandeld. De volgende structurele doorwerkingen van de BURAP 2021 zijn in de begroting 2022-2025 verwerkt:

(Bedragen x € 1.000)

Kosten gladheidsbestrijding	130
Kosten inhuur bodemspecialisten	40

4. Nieuw beleid

In de begroting 2022 nemen wij in de jaarschijf 2022 (€ 305.000) en in 2023 en 2024 (€ 115.00) aan lasten nieuw beleid op. Vanaf 2025 nemen wij € 85.000 op.

De belangrijkste beleidsvoornemens zijn: Bijdrage in het Bijzonder Innovatief Vakonderwijs (BIVAK), rechtmatigheidsverklaring door het college, beleidsontwikkeling natuur, Water en klimaat in buitengebied en opwaarderen uitbreiden recreatieve routes. Een toelichting op het nieuwe beleid leest u in de programma's. In bijlage 8 'nieuwe beleidsvoornemens' zijn deze lasten gespecificeerd.

5. Bestaand beleid

Binnen het bestaand beleid zijn de volgende ontwikkelingen:

(Bedragen x € 1.000)

		2022	2023	2024	2025
PR 1	Kadernota: actualisatie erfgoedbeleid	-10			
PR 1	Kadernota:overdracht woonwagens	-50			
PR 1	Kadernota: uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer GVVP		-12	-12	-12
PR 1	Regeling verwijdering calamiteuze stoffen (RVCS)	-4	-4	-4	-4
PAR LH	Verhoging budget begraafplaatsen	-13	-13	-13	-13
PR 3	Kleedlokalen S.V. Budel; extra krediet	-7	-7	-7	-7
PR 3	Kadernota: niet gerealiseerde taakstelling VVV	-20			
PR 4	Kadernota: Reg Meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten	-8	-8	-8	-8
PR 5	Kadernota: werkbudget asielopvang en communicatie AZC	-120	-70	-70	-70
PR 5	Kadernota: arbodienstverlening	-25	-25	-25	-25
PR 5	Kadernota: P-budget; opvang ziekte	-70	-70	-70	-70
PR 5	Kadernota: Verzekeringen inspectieronde vastgoed en scholen	-25			
PR 5	Verhoging budget verkiezingen	-5	-14		
PR 5	Nota beheer infrastructuur; jaarschijf 2025 kopie van 2024				-59
DIV	Overig	-1	-2	2	5
	Totaal bestaand beleid	-358	-225	-207	-263

De toelichtingen van de mutaties op het bestaand beleid zijn opgenomen binnen de diverse programma's en paragrafen.

6. Sociaal domein

Vanaf 2022 ontvangen gemeenten extra middelen voor de jeugdzorg. De middelen voor 2022 (€ 1.258.000) zijn definitief toegezegd. Een gedeelte van dit bedrag wordt naar verwachting vanaf 2023 structureel. Definitieve besluitvorming over structurele compensatie is doorgeschoven naar het nieuwe kabinet. Op basis van de richtlijnen van de provinciale toezichthouder mogen gemeenten een gedeelte structureel in de meerjarenraming opnemen. Binnen het onderdeel algemene uitkering zijn extra middelen genoemd waarmee wij vanaf 2023 rekening hebben gehouden.

Wij hebben de budgetten in het sociaal domein aangepast om de beleidskeuzes vanuit de bestaande visie in het sociaal domein verder uit te werken en om de ingeslagen koers te verstevigen. We zetten de middelen onder andere in voor uitbreiding van het sociaal team (extra formatie jeugdconsulenten/expertise) zodat we wachtlijsten bij lichtere jeugdhulpproblematiek tegen kunnen gaan, voor de verdere doorontwikkeling van het opbouwwerk/voorliggend veld en het versterken van de samenwerking met onze maatschappelijke partners hierin. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar programma 4.

7. Verhoging bijdragen verbonden partijen

We zien een stijgende lijn in de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Voor de jaarschijf 2022 bedragen de uitgaven aan de gemeenschappelijke regelingen € 10,1 miljoen, circa 18% van het begrotingstotaal.

We hebben de betreffende begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen met daarin de onderbouwing van de kosten aan de raad gepresenteerd. Op basis van deze begrotingen stijgt de bijdrage van de verbonden partijen in 2022 met € 481.000.

De oorzaak van de stijging is de verhoging van de bijdrage aan de GRSA2 (€ 327.000), de Risse (€ 126.000), de Veiligheidsregio Brabant Zuid Oost (€ 22.000) en de GGD (€ 7.000).

In de begroting 2022 van de Risse is opgenomen dat het noodzakelijk is om het vermogen van de Risse Groep in 2021 éénmalig aan te vullen. In de kadernota 2022 is deze éénmalige bijdrage in de jaarschijf 2022 verwerkt. Om liquiditeitsproblemen bij de Risse te voorkomen en om binnen de voorschriften te handelen, is het noodzakelijk dat we deze bijdrage in 2021 verwerken. De éénmalige bijdrage komt ten laste van het resultaat van de jaarrekening 2021. De bijdragen zijn gebaseerd op de vastgestelde begrotingen van deze verbonden partijen.

We hebben een gedeelte van de stelpost loon- en prijscompensatie ingezet om de stijging van de verbonden partijen op te vangen.

8. Leges

Bij het opstellen van de begroting 2022-2025 hebben we bij de berekening van de legestarieven rekening gehouden met de besluitvorming van uw raad. In 2022 hebben we geen extra onderzoek gedaan en zijn de leges met de inflatiecorrectie (2%) verhoogd.

Het kostendeckingspercentage komt uit op 92,1%. Geconcludeerd is dat het bereiken van 100% kostendeckendheid van tarieven complex is. Dit is complex omdat we rekening moeten houden met regionale afspraken, kaders van de raad, maatschappelijke doelstellingen en wettelijk vastgestelde tarieven. In de paragraaf lokale heffingen kunt u lezen welke onderdelen niet 100% kostendeckendheid zijn en wat daarvan de reden is.

Met de in de begroting 2022-2025 opgenomen legestarieven ontstaat in de jaarschijf 2022 een nadeel van € 42.000. In 2023 en 2024 wordt het nadeel circa € 30.000. In 2025 ontstaat een voordeel van € 5.000. Deze mutaties worden voornamelijk veroorzaakt doordat de leges van burgerzaken zijn herberekend op basis van de actuele informatie over aantallen producten.

9. Stijging salariskosten > loonkostenstijging

De salariskosten in de begroting 2022 zijn gebaseerd op de CAO die afliep op 1 januari 2021; onderhandelingen over een nieuwe CAO lopen nog. De verwachte salariskosten zijn per saldo € 38.000 hoger.

De stijging van het P-budget wordt enerzijds veroorzaakt door hogere salariskosten en hogere vergoedingen bestuur en raad. Dit wordt met name veroorzaakt door de loonkostenstijging als gevolg van functiewaarderingen en periodieken. Voor een toelichting verwijzen wij naar de paragraaf bedrijfsvoering. Verder ontstaat er een voordeel door de hogere toerekening aan projecten en grondexploitaties.

In de begroting 2022 hebben we een stelpost opgenomen voor verwachte loonkostenstijging van 3% (voor 2021) en 2% vanaf 2022 opgenomen. Hiermee moeten we de nieuwe CAO- afspraken opvangen.

10. Rente- en afschrijvingskosten

Jaarlijks actualiseren we de meerjarige kapitaallasten. Op basis van deze herberekening zijn in 2022 de afschrijvingskosten en rentekosten lager. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat niet alle investeringen in het tempo zijn uitgevoerd zoals in de raming is opgenomen. Het voordeel in 2025 ontstaat met name doordat de jaarschijf 2025 een kopie is van 2024.

11. Loon- en prijscompensatie

Om de loon- en prijsstijgingen op te kunnen vangen nemen wij een stelpost op en verhogen wij niet automatisch de budgetten. Eventuele niet-benodigde loon- en prijsstijgingen in enig jaar komen dan als voordeel terug in de exploitatie. Het indexeren van budgetten is namelijk geen automatisme. Alleen aantoonbare loon- en prijsstijgingen komen in aanmerking voor indexatie.

De in de begroting 2022-2025 opgenomen stelpost is berekend op een jaarlijkse loon- en prijscompensatie van 2%. Dit is het budget dat we de komende jaren nodig hebben om de loon- en prijscompensatie op te kunnen vangen. De raming op de stelpost loon- en prijscompensatie was hoger dan het benodigde budget. Dit voordeel ontstaat met name doordat in de afgelopen jaren de prijscompensatie niet volledig is benut.

12. Afval en riool

Binnen de beleidsvelden afval en riool ontstaat een voordeel van € 51.000. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat de doorberekende uren (inclusief overhead) per saldo hoger zijn dan de raming. Deze per saldo hogere doorbelastingen worden in tarief doorberekend. Hierdoor wordt de exploitatie per saldo minder belast.

Anderzijds is de btw-component die in de afvalstoffenheffing en het rioolrecht wordt doorberekend hoger dan geraamd. Op de beleidsvelden afval en riool ontstaat hierdoor een voordeel.

13. Onroerende zaak belastingen

De financiële situatie is verbeterd. Daarom vinden wij het verantwoord om de extra OZB-verhoging in 2022 van 2,8% niet door te voeren. Hiermee is de geraamde ozb opbrengst vanaf 2022 met € 150.000 verlaagd.

Omdat jaarlijks de lonen- en de prijzen stijgen, wordt voorgesteld om het tarief van de ozb in 2025 te verhogen met het verwachte inflatiepercentage (2%). Omdat de jaarschijf 2025 een kopie is van 2024 betekent dit een voordeel vanaf 2025 van € 129.000.

Leeswijzer

Deze leeswijzer geeft u inzicht in de opbouw van de programmabegroting 2022 van de gemeente Cranendonck. De programmabegroting is opgebouwd uit drie hoofdstukken en de bijlagen. Hieronder wordt per hoofdstuk de inhoud kort toegelicht.

Hoofdstuk 1: Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de beleidsvoornemens per programma inclusief de financiële consequenties hiervan. De indeling in de zes programma's wordt aangehouden:

1. Wonen + leven
2. Economie + ondernemen
3. Recreatie + toerisme
4. Sociaal domein
5. Bestuur + algemene dekkingsmiddelen
6. Overhead

In programma 1 t/m 5 is per product de volgende informatie opgenomen:

De missie van het programma

Hierin refereren we naar wat we willen bereiken per programma. Dit is gebaseerd op de Strategische visie 2009 - 2024.

De producten

Hier staan de producten die onder het programma vallen.

Wat wil de raad bereiken?

Hier leest u wat over dit product in het raadsprogramma staat.

Welke effectindicatoren horen daarbij?

Hier leest u alle meetbare bronnen met betrekking tot het product.

Bestaand beleid

Een korte toelichting op vastgesteld beleid.

Beknpte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Gedurende de afgelopen jaren heeft de raad een aantal zaken vastgesteld die een impact hebben op zowel de uitvoering als de financiële aspecten van de programma's. Dit zijn de zogeheten knoppen waar de raad aan kan draaien. Bijstelling van deze knoppen kan een impact hebben op bijvoorbeeld de financiën, de kwaliteit en de planning. Per programma zijn deze knoppen inzichtelijk gemaakt.

Nieuwe beleidsvoornemens

De nieuwe beleidsvoornemens zijn kort toegelicht inclusief de financiële consequenties.

Resultaatafspraken LTA

De onderwerpen die op de LTA geagendeerd worden.

Resultaatafspraken

De resultaatafspraken schrijven we concreet op om te laten zien wat we in 2022 willen bereiken.

Beleidsindicatoren

Hier worden conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren benoemd.

Relatie met verbonden partijen

Hier worden heel beknopt de verbonden partijen benoemd die een relatie hebben met het betreffende programma. Dit bevordert het integrale beeld (nieuwe BBV-richtlijn).

Overzicht baten en lasten programma

In dit overzicht zijn de totalen per product opgenomen.

Programma 6 heeft een afwijkende opbouw.

Hoofdstuk 2: Paragrafen

Conform de verslaggevingsregels voor het opstellen van de programmabegroting (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten BBV), zijn zeven paragrafen opgenomen:

- Paragraaf Bedrijfsvoering
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf Verbonden partijen
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen
- Paragraaf Financiering
- Paragraaf Grondbeleid
- Paragraaf Lokale heffingen
- Paragraaf Subsidies

HOOFDSTUK 1: PROGRAMMA'S

Programma 1: Wonen + Leven

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck focust zich vooral op het behouden en versterken van de groene en rustieke, fijne leef- en woonomgeving. Het 'eigene' van elke kern behouden of versterken we. Budel heeft een centrumfunctie en voorzieningen in de verschillende kernen blijven behouden.

Producten

1. Wonen
 2. Verkeer & vervoer
 3. Leefbaarheid
 4. Openbare ruimte
 5. Duurzaamheid
-

1 Product Wonen

Wat wil de raad bereiken?

Wonen in Cranendonck is voor alle inwoners, gezond passend en goed. Net als in de rest van Nederland is ook in Cranendonck op dit moment de vraag naar woningen groter dan het aanbod. Er wordt gewerkt aan een grote hoeveelheid bouwplannen: grote projecten zoals Boschakkers en Neerlanden, maar ook tientallen initiatieven voor projecten met een omvang van 2 tot 18 woningen. Als gemeente sturen we op de bouw van sociale huurwoningen en kleine woningen, geschikt voor één- en twee persoonshuishoudens, met name voor starters en senioren. Daarnaast is er aandacht voor nieuwe woonvormen, zoals flexwonen, senioren-zorgarrangementen en CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap).

Welke effectindicatoren horen hierbij?

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden			
			2022	2023	2024	2025
Aantal woningen gereed (Opgave 2016 – 2029: 815)	203	BAG	67	67	67	67

Toelichting bestand beleid

Woonvisie

De Woonvisie Cranendonck 2018-2030 wordt in 2022 verder tot uitvoering gebracht. De in de Woonvisie genoemde onderwerpen woonbehoefte, leefbaarheid, zorg, duurzaamheid & klimaatadaptatie en een goede ruimtelijke ordening zijn nog steeds actueel. Maar met name de opgave rond woningbouwproductie verdient veel aandacht. De Woonvisie beschrijft een woningbouwopgave voor de periode 2016 -2029 van in totaal 815 woningen. In de periode 2017 tot en met 2020 is de nettoproductie aan woningen (nieuwbouw minus onttrekkingen) 203 woningen. Tot 2030 resteert er een woningbouwopgave van ongeveer 600 woningen. Dat betekent dat jaarlijks nog gemiddeld 67 woningen moeten worden toegevoegd.

We willen een gevarieerd aanbod voor diverse doelgroepen (laten) ontwikkelen. Om adequaat in te kunnen spelen op de veranderingen in de woningmarkt is actueel beleid en inzicht in vraag en aanbod nodig. Het woningbouwprogramma is geactualiseerd en er wordt een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd. Voor het bekostigen van onderzoeken, advies, opstellen van beleid en het organiseren van bijeenkomsten met bewoners en andere partijen, is een budget van € 20.000 nodig.

Er wordt hard gewerkt aan een aantal uitbreidingslocaties (Neerlanden II, afronden Boschakkers I en voorbereiding Boschakkers II) en er zijn veel plannen voor inbreidingslocaties (Rabobank, Kleine Wereld, Kern Schoot, etc). Er zitten tientallen grotere en kleinere initiatieven voor woningbouw in de pijplijn. Daarnaast maken we jaarlijks met woCom prestatieafspraken over de bouw van sociale huurwoningen.

Prestatieafspraken

Met WoCom en de huurdersbelangenorganisatie “de Pan” worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt. Voor 2022 gaan we inzetten op meer productie van sociale huurwoningen. Daarnaast worden afspraken gemaakt over betaalbaarheid; sociaal-maatschappelijke opgaven en zorg; kwaliteit en duurzaamheid; leefbaarheid; beschikbaarheid en transformatie; organisatie en samenwerking.

Uitvoer Gebiedsaanpak Budel-Schoot

Door de raad is de Gebiedsaanpak Budel-Schoot (vastgesteld in 2018). De uitvoering is ter hand genomen, maar heeft wat vertraging opgelopen. Ten aanzien van woningbouw geldt dat in 2022 het plan Striboshof en Kern Schoot in uitvoering zullen zijn. Aan de hand van de lopende actualisatie van het woningbehoefteonderzoek wordt in 2022 verder gekeken naar woningbouwplannen. Resultaten vanuit het Integraal Huisvestingsplan (IHP) worden meegenomen bij de verdere voorbereiding van de woningbouwontwikkeling. Het IHP wordt momenteel uitgewerkt.

Overdracht woonwagens

De woonwagens van drie woonwagenlocaties worden gefaseerd overgedragen aan woningcorporatie woCom die zich hieraan heeft gecommitteerd. Het proces van overdracht is complex en vergt nader onderzoek. Hiervoor is een incidenteel budget van € 50.000 nodig. De standplaatsen en woonwagens die in eigendom van de gemeente zijn, kunnen worden overgedragen. De eerste locatie die wordt overgedragen is De Wilg in Budel. We zijn met woCom in onderhandeling om overeenstemming te bereiken over de overdrachtsvoorwaarden, zodat overdracht in 2022 kan plaatsvinden.

Uitvoeringsparagraaf structuurvisie

De huidige Structuurvisie stelde uw raad in 2015 vast. Hierin staat dat het actualiseren van de Uitvoeringsparagraaf periodiek (jaarlijks) plaatsvindt samen met de begrotingsbehandeling. De Uitvoeringsparagraaf is een toetsingskader, en maakt onderdeel uit van de begroting.

Omgevingsvergunningen

De vergunningverleners zorgen ervoor dat aanvragen zorgvuldig en tijdig worden behandeld. Besluitvorming vindt plaats binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen. De doorlooptijd houden we zo kort mogelijk. In de Vergunningenkamer (in het verlengde van de Regiekamer) worden de aanvragen die niet binnen een bestaand bestemmingsplan passen, integraal besproken. De Omgevingswet wordt voorbereid, op dit moment is de verwachting dat deze in juli 2022 in werking gaat treden. Deze nieuwe wet gaat veranderingen brengen in de wijze waarop omgevingsvergunningen verleend worden en de activiteiten waarvoor vergunningen worden verleend. Wij zijn bezig met de voorbereiding op de Omgevingswet, onder andere door het aanpassen van de werkprocessen. Vanwege de kosten van de Omgevingswet zal de legestarieventabel aangepast moeten worden. Daarnaast gaat in 2022 gewerkt worden met een nieuw systeem ter voorbereiding op de Omgevingswet.

Door diverse omstandigheden zijn er in heel Nederland onzekerheden over bouwplannen. Dit geldt ook voor Cranendonck. Sommige bouwplannen kunnen geen doorgang vinden of worden uitgesteld. Hierdoor is het voor 2022, net als in andere jaren, niet mogelijk een exacte inschatting te maken van het aantal omgevingsvergunningen dat wordt aangevraagd.

Bestemmings- en structuurplannen

Er lopen tientallen grote en kleine project-gerelateerde en ontwikkelingsgerichte bestemmingsplannen. Het gaat om enerzijds gemeentelijke plannen, maar vooral het faciliteren van initiatiefnemers door het juridisch/planologisch mogelijk maken van hun voorgenomen ontwikkeling. Het zal in 2022 een uitdaging zijn om enerzijds een groot aantal plannen nog voor de ingang van de Omgevingswet te faciliteren. Tegelijkertijd moeten initiatiefnemers worden meegenomen in de veranderingen als gevolg van de Omgevingswet en moeten zij gefaciliteerd kunnen worden onder de nieuwe wetgeving.

Ruimtelijk plan COA – militair terrein Nassau Dietz

In 2020 heeft het COA de herontwikkeling van ruim 20 hectare militair terrein uitgewerkt in een Nota van Uitgangspunten. Het COA wil een duurzame Gemeenschappelijke Vluchtelingen Locatie realiseren. De Nota van Uitgangspunten is als formeel verzoek vanuit het COA voorgelegd aan de gemeenteraad in december 2020. Voor de aanpassingen is een herziening van het bestemmingsplan nodig. Op dit moment maakt het COA gebruik van een tijdelijke vergunning, geldig tot 30 juni 2024. Dan dient het bestemmingsplan gereed te zijn. De raad heeft besloten het raadsvoorstel met betrekking tot de gebiedsontwikkeling niet in behandeling te nemen voordat de Rijksoverheid regelt dat het college, en de burgemeester als portefeuillehouder in het bijzonder, de middelen en invloed krijgt het veiligheidsprobleem duurzaam aan te pakken.

Centrumplan Budel

De gemeente blijft ook in 2022 ontwikkelingen passend binnen de centrumvisie stimuleren. In 2021 wordt gewerkt aan de uitwerking van de plannen voor de herinrichting van de openbare ruimte in het centrum van Budel. Dit in samenspraak met de inwoners d.m.v. diverse interactiemomenten zowel fysiek als digitaal. In 2022 worden de eerste straten aangepakt en vernieuwd. Hierbij wordt ook de ondergrondse infra toekomstbestendig gemaakt. Waar mogelijk worden klimaat adaptieve maatregelen toegepast en groen aangebracht.

Naast de openbare ruimte is in 2022 ook de daadwerkelijke realisatie van de voormalige Rabobank/Tasko locatie voorzien aan het Capucijnerplein. De verplaatsing van de Jumbo laat op zich wachten, in afwachting van een uitspraak van de Raad van State. Afhankelijk van de uitkomst kan ook in 2022 gestart worden met de bouw van de nieuwe toekomstbestendige Jumbo locatie.

Centrumvisie Maarheeze

De Stationsstraat en een deel van de Sterkselseweg zijn medio 2020 voortijdig en succesvol opgeleverd. Hierdoor is een grote stap gezet in het uitwerken van de centrumvisie Maarheeze. Om het succes van de blauwe ader af te ronden is het noodzakelijk om het resterende deel van de Sterkselseweg aan te pakken. Deze loopt vanaf de kruising Sterkselseweg- Vogelsberg tot aan de komborden van de Sterkselseweg. De kosten hiervoor dekken we vanuit het vGRP 2021 - 2025. De realisatie hiervan is voorzien in 2022. Het realiseren van deze laatste fase is noodzakelijk om de volledige afvoercapaciteit van het nieuwe gescheiden rioolstelsel in de Stationsstraat en eerste deel van de Sterkselseweg te kunnen garanderen. Daarmee maken we de kern van Maarheeze robuust voor de weersomstandigheden van de toekomst. Een van de speerpunten uit de centrumvisie betreft het viaduct onder de A2. In een werkgroep met betrokken inwoners wordt verkend.

Vergunningen bijzondere wetten en apv

De update van het evenementenbeleid is uitgesteld. We nemen uw raad via een nog in te plannen informatiebijeenkomst mee in de plannen rondom evenementen. Ook de legeskosten worden in dit beleid meegenomen. Op basis van de input van de informatieavond passen we het evenementenbeleid in 2022 aan.

In 2021 zijn er veel evenementen niet doorgestaan. Niet duidelijk is hoe dit zich gaat ontwikkelen in 2022. Verder is bij de vaststelling van de begroting 2021 rekening gehouden dat het maatschappelijk niet gewenst is dat de leges voor evenementen-(vergunningen) stijgen. De leges zijn daardoor niet voor 100% kostendekkend. De terugval van de legesinkomsten is in de ramingen structureel verwerkt.

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsdocumenten die de raad en het college in het verleden hebben vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Strategische visie 2009 – 2024	September 2009
Integrale gebiedsvisie Kansen over Grenzen	Oktober 2011
Woonvisie 2018-2030	Januari 2018
Erfgoedverordening	Maart 2017
Cultuurhistorische Waardenkaart	December 2017
Welstandsnota	Januari 2008
Archeologische Waardenkaart en Beleidsplan	Mei 2012
Archeologische Monumentenzorg gemeente Cranendonck	
Beleidsregels Schuilhutten en paardenbakken	September 2011
Visie bebouwingsconcentraties	2012
Beleidsregels Ruimte voor Ruimte	Juni 2012
Subsidieverordening gemeentelijke monumenten Cranendonck 2015	Oktober 2015
Verordening A2 erfgoedcommissie	April 2015
Structuurvisie	Juli 2015
Uitvoeringsparagraaf Structuurvisie 2020	December 2019
Nota Duurzaamheid 2020-2024	Oktober 2019
Visie Zonneparken 2019-2024	December 2019
Handboek Evenementen	Oktober 2012
Centrumvisie Budel	Februari 2016
Nota omdenken	Juni 2016
Woningbouwprogramma 2017 – 2020	April 2017
Centrumvisie Maarheeze	September 2015
Uitvoeringsprogramma centrumvisie Maarheeze	December 2016
Afvalbeleidsplan 2017-2025	November 2017
Economische visie	Mei 2017
Planologische afwijkingmogelijkheden 2019	September 2019

Beknopte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Geen items van toepassing

Nieuwe beleidsvoornemens

De Omgevingswet

Met de Omgevingswet worden 26 wetten gebundeld in één overkoepelende wet voor de fysieke leefomgeving. Doel is om de lokale overheid meer ruimte te bieden en het voor initiatiefnemers, zoals professionele ontwikkelaars en inwoners, eenvoudiger te maken om initiatieven te realiseren. Voor de implementatie van de Omgevingswet in Cranendonck is in 2020 een bestuursopdracht vastgesteld.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld, de beoogde invoeringsdatum is daarmee verschoven naar 1 juli 2022. De invoeringsdatum van 1 juli 2022 hangt onder andere af van het landelijke DSO (digitaal stelsel Omgevingswet). Dit moet in oktober dit jaar voldoende gereed zijn, om de datum van 1 juli door te laten gaan. Door herhaaldelijk uitstel van de Omgevingswet schuiven ook de omgevingsvisie en omgevingsplan een jaar door.

Doordat de invoering van de Omgevingswet ook landelijk nog steeds tot nieuwe inzichten leidt is het lastig om dit zowel in tijd als in budget nauwkeurig te kunnen plannen. In de burap 2021 is voorgesteld om alvast €120.000 van het beschikbare budget van 2021 (circa €280.000) over te hevelen naar 2022. Daarvan is €30.000 beschikbaar om te starten met een omgevingsvisie. De rest van de middelen worden ingezet voor onder andere opleiding/training en het implementeren van processen. De te verwachte kosten voor de ICT (waaronder het aansluiten DSO, de aanschaf van een nieuwe applicatie voor VTH en RO) worden naar verwachting geheel gedekt binnen de begroting van de GRSA2.

Voor de invoering van de nieuwe Omgevingswet werken we zowel in de regio Zuidoost Brabant als in A2 verband samen.

- *Omgevingsvisie*

Wettelijk gezien moet de omgevingsvisie voor het einde van 2024 zijn vastgesteld. Volgens planning wordt de omgevingsvisie in 2023 vastgesteld. Voor het opstellen van een omgevingsvisie is een totaal budget van circa € 90.000 nodig. Voor de startnotitie is in 2022 een budget van circa € 30.000 nodig.

- *Omgevingsplan*

Het omgevingsplan is een nadere uitwerking van de omgevingsvisie. Voor het einde van 2029 moet de gemeente beschikken over een omgevingsplan voor het gehele grondgebied. We starten vanaf 2024 met het opstellen van dit plan. Dit is niet haalbaar binnen reguliere budgetten. In de begroting is hiervoor zowel in 2024 als 2025 een voorlopig budget van € 150.000 opgenomen (gedekt uit de algemene reserve).

Woonbeleid

De woningmarkt is in beweging. Er zijn uiteenlopende behoeften aan woningontwikkeling voor diverse doelgroepen. Daar willen we de komende periode een gevarieerd aanbod voor (laten) ontwikkelen. Om adequaat in te kunnen spelen op de veranderingen is actueel beleid en inzicht in vraag en aanbod nodig. Voor het bekostigen van onderzoeken, advies, opstellen van beleid en het organiseren van bijeenkomsten met bewoners en andere partijen, is een budget van € 20.000 nodig.

Cultuurhistorie/cultureel erfgoed

Het erfgoedbeleid moet worden geactualiseerd, mede in de het kader van de Omgevingswet. Het erfgoedbeleid gaat namelijk onderdeel uitmaken van de nog op te stellen omgevingsvisie en het omgevingsplan. De actualisering van het beleid loopt in A2-verband. Wij vragen in de begroting hiervoor een incidenteel budget van € 10.000.

In augustus 2021 is de lijst inclusief rapportages van beeldbepalende panden in Cranendonck in de erfgoedkaart afgerond. In de geactualiseerde bestemmingsplannen hebben alle panden wel al de aanduiding 'karakteristiek' gekregen.

Het college kijkt samen met de A2 erfgoedcommissie of er consequenties zijn voor mogelijke uitbreiding van monumentale statussen. Inhoudelijke voorbereiding/besluitvorming zal gefaseerd gebeuren en de eerste besluitvorming zal plaatsvinden in 2022.

In 2020 heeft het college ingestemd met de garantstelling voor het restant restauratiebedrag NH kerk na toekenning van de maximale te verkrijgen subsidie. Subsidie was afgewezen in 2020 (subsidieplafond bereikt) en er wordt opnieuw een aanvraag gedaan door de stichting beheer en behoud. Mogelijk zal weer gevraagd worden aan de gemeente om garant te staan t.b.v. de financiële onderbouwing. Er zijn voor de gemeente geen financiële consequenties zolang de stichting geen aanspraak maakt op de garantstelling. Indien financiële ondersteuning noodzakelijk blijkt, maken we dit kenbaar. Het bestuur van de stichting heeft tevens kenbaar gemaakt het wenselijk te vinden om te onderzoeken of het Protestants Kerkje een andere bestemming gegeven kan worden. Zij hebben een adviesbureau opdracht gegeven een herbestemmingsonderzoek uit te voeren. De varianten stemmen zij af met de gemeente om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de ontwikkelingen in de directe omgeving.

Geo-informatie

Naar verwachting starten we in 2022 met de wettelijke invoering van de samenhangende objectenregistratie (SOR). We migreren de basisregistraties BAG, BGT en WOZ (objectengedeelte) tot één nieuwe basisregistratie (in A2-verband). De kosten zijn voor 2022 beperkt. In 2023 en 2024 circa € 30.000 per jaar (incidenteel).

Resultaatafspraken LTA raad

- Startnotitie Omgevingsvisie 2022
- Cultureel erfgoedbeleid 2022
- Woonzorgvisie 2022

2 Product Verkeer & vervoer

Wat wil de raad bereiken?

De gemeente Cranendonck beschikt over een doelmatig, veilig en duurzaam functionerend verkeers- en vervoerssysteem dat zorgt voor een goede bereikbaarheid. Hierbij staat de kwaliteit voor de individuele gebruiker in een goede verhouding tot de kwaliteit voor de samenleving als geheel. Dit doen wij samen met verschillende overheden, burgers en het bedrijfsleven. Er is bestendigheid in de maatschappelijke doelen, flexibiliteit in de planning en effectiviteit in de handhaving van normen en beleidsregels.

Welke effectindicatoren horen hierbij?

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden			
			2022	2023	2024	2025
Tevredenheid burger over verkeersveiligheid	6,4	WSJG	6,4	6,4	6,4	6,4
Tevredenheid burger openbaar vervoer in gemeente	6,7	WSJG	6,7	6,7	6,7	6,7

Toelichting bestaand beleid

Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan 2017-2025 (GVVP)

Het bestaande beleid staat beschreven in het GVVP, wat vastgesteld is in maart 2017. Aan dit beleid toetsen we plannen. Het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) vormt de basis voor de projecten welke in 2022 worden uitgevoerd.

Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer (UVV)

Om uitvoering te geven aan het GVVP 2017-2025 is een Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer opgesteld voor het jaar 2022. In 2022 is € 305.000 nodig voor het Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer. Omdat een aantal projecten nog eerst voorbereid moeten worden en omdat een aantal projecten uit het Uitvoeringsprogramma 2021 nog doorlopen, kiezen we ervoor om een beperkt Uitvoeringsprogramma voor 2022 op te stellen.

In 2022 bereiden we de verbreding van het fietspad Koenraadweg – Hugten voor en doen we een studie naar de herinrichting van de Randweg-Zuid en Fabrieksstraat. Ook reserveren we geld voor de aanpak van aangedragen knelpunten, de bereikbaarheidsagenda en de A2 problematiek. Tot slot nemen we middelen op om eventueel aanvullende maatregelen te treffen op de Heuvel en Klein Schoot.

In het UVV zijn de volgende projecten opgenomen:

Project	Dekking uit UVV [€]
Vorbereidingsbudget verbreding	50.000
fietspad Koenraadweg - Hugten	
Duurzaam veilige inrichting wegen algemeen	25.000
A2 Problematiek	50.000
Bereikbaarheidsagenda	60.000
Doorberekening kosten	50.000
Verkeersveiligheid algemeen	25.000
Aanvullende maatregelen Heuvel – Klein Schoot	20.000
Studie herinrichting Randweg-Zuid en Fabrieksstraat	<u>25.000</u>
	305.000

A2 problematiek

In 2017 is een MIRT-studie uitgevoerd voor de A2. MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). Naar aanleiding van deze MIRT-studie besloot de Minister van Infrastructuur en Milieu om vooralsnog de A2 niet te verbreden, maar te starten met het zogenaamde 'no-regret'-pakket. Dit pakket is in 2021 aangevuld met het zogenaamde MIRT-pakket B en C. Dit zijn maatregelen op het gebied van fiets, openbaar vervoer en onderliggend wegennet. Binnen het Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2022 oormerken we een budget van € 50.000 voor deelname aan het Platform A2 en uitvoeringskosten.

In 2021 startten we met de verdere uitwerking van de snelle fietsverbinding Weert – Eindhoven.

Daarnaast is ook een onderzoek gestart naar de HUB station Maarheeze. (Een HUB is een overstappunt tussen verschillende vervoersmodaliteiten.) De resultaten hiervan verwachten we in 2022.

Ontwikkeling wegenstructuur

De vaststelling van het bestemmingsplan voor het project Samen mee naar de A2 is voorzien in 2021. Afhankelijk van bezwaar en beroep wordt realisatie van de nieuwe vrachtroute in 2022 opgestart.

In januari 2020 heeft de gemeenteraad besloten om de voorkeursvariant voor een nieuwe Randweg Zuid te schrappen. Daarnaast is besloten om een aantal verbeteringen door te voeren op de huidige "tijdelijk" Randweg Zuid. De gemeente is momenteel in overleg met de gemeente Hamont-Achel om het doorgaande vrachtverkeer over de "tijdelijke" Randweg Zuid te weren. Afhankelijk van de besluitvorming kan dit mogelijk begin 2022 ingaan. Als aanvullende verbetering voor de "tijdelijke" Randweg Zuid wordt eind 2021, begin 2022 het voetpad langs de Mulkstraat gerealiseerd.

Wegenbeheer

Het "Beheerplan wegen 2021 - 2025" vormt de leidraad voor het bepalen van het onderhoud van 2022. Op basis van de weginspecties en actuele schouwgegevens stellen we jaarlijks het operationele uitvoeringsplan waar nodig bij. Voor de kwaliteitsniveaus is de notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025 leidend. Deze notitie is door de raad vastgesteld in september 2020.

Uitvoeringsprogramma wegen

Voor het vervangen van de kapitaalgoederen zijn naast het dagelijks onderhoud en groot onderhoud middelen nodig voor de vervangingsinvesteringen. De kapitaallasten van de geraamde vervangingsinvesteringen zijn opgenomen in het investeringsprogramma van de notitie "Beheer Openbare Ruimte 2021-2025". Deze kapitaallasten zijn bij de besluitvorming van de notitie in de begroting 2021-2025 opgenomen. Voor de in 2022 geplande projecten vragen wij in de begroting van 2022 de volgende kredieten aan:

	Geraamde vervangingskosten [€]
- Meemortel Budel, voorbereidingskrediet	80.000
- Dorpsstraat Soerendonk, voorbereidingskrediet	80.000
- Infrastructurele verbeteringen smalle wegen 2022	<u>360.000</u>
Totaal	520.000

De projecten Meemortel en Dorpsstraat worden integraal afgestemd met rioleringen en verkeer. De planning is om deze projecten in 2022 voor te bereiden. De realisatie van de werkzaamheden zijn hierna gepland in 2023. De benodigde middelen hiervoor worden aangevraagd in de begroting van 2023.

Wegmeubilair, -bewijzing en openbare verlichting

Op adequate wijze onderhouden we het wegmeubilair, de bewegwijzing en de openbare verlichting. Naast het dagelijks onderhoud is het nodig om middelen te reserveren voor het vervangen van het defecte en ontbrekende wegmeubilair. Op basis van de monitoring kwaliteit openbare ruimte en schouwgegevens vervangen we het benodigde wegmeubilair.

Om tot de 50% energiebesparing (2013-2030) van het energieakkoord te komen dienen we actief de huidige armaturen te vervangen in led armaturen Voor het behalen van deze duurzaamheidsdoelen in 2030 is het nodig dat we vanaf 2022 starten met de verLEDding van de openbare verlichting.

De geraamde vervangingsinvesteringen voor de openbare verlichting en het wegmeubilair zijn opgenomen in het investeringsprogramma notitie "Beheer Openbare Ruimte 2021-2025". De kapitaallasten zijn bij de besluitvorming van deze vastgestelde notitie in de begroting meegenomen. Voor de in 2022 geplande projecten vragen wij in de begroting van 2022 de volgende kredieten aan:

	Geraamde vervangingskosten [€]
- Vervangen straatmeubilair	25.000
- VerLEDding openbare verlichting uitvoeringsjaar 2022	<u>335.000</u>
Totaal	360.000

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsdocumenten die de raad en het college in het verleden hebben vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) 2017-2025	Maart 2017
Fietspadenplan 2001	Maart 2017
Centrumvisie Maarheeze	September 2015
Beheerplan wegen 2021 – 2025	2020
Notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025	September 2020

Beknpte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer

Er kunnen vanuit de beschikbare middelen keuzes gemaakt worden om knelpunten op te lossen of deze te temporiseren. Het tempo waarin we het programma uitvoeren is beïnvloedbaar.

Gladheidbestrijding

De gemeenten hebben een verantwoordelijkheid om de belangrijke wegen en fietspaden, sneeuw- en ijsvrij te houden. Om de gladheidbestrijding te kunnen laten uitvoeren heeft de gemeente Cranendonck deze werkzaamheden in 2020 opnieuw aanbesteed. Op basis van de nieuwe aanbesteding zijn de kosten voor de uitvoering van de externe gladheidbestrijding structureel duurder geworden. Naast de hogere kosten voor de inzet van de gladheidbestrijding zijn vooral de vaste kosten flink gestegen. Het budget voor de gladheidbestrijding is daarom bij de Burap 2021 opgehoogd.

Om kosten te besparen kan ervoor gekozen worden om op minder plaatsen te strooien. Voor de verkeersveiligheid en onze zorgplicht voor de gladheidbestrijding is dit niet wenselijk. Hierdoor daalt ook het gewenste serviceniveau voor onze burgers.

Operationeel Uitvoeringsplan Wegen

Er kunnen vanuit de beschikbare middelen keuzes gemaakt worden om knelpunten op te lossen of deze te temporiseren. Het tempo waarin het plan uitgevoerd wordt is beïnvloedbaar. Dit heeft uiteraard wel consequenties voor het product Verkeer en Vervoer.

Wegmeubilair

Het aantal en de kwaliteitsnorm van wegmeubilair is beïnvloedbaar. Hier kan dus minder in geïnvesteerd worden. Hierbij is het minimale uitgangspunt functionaliteit en veiligheid.

Straatverlichting

Het aantal verlichtingspunten is deels beïnvloedbaar, waarbij de wettelijke veiligheid minimaal gehandhaafd moet blijven.

Reguliere resultaatafspraken:

- Operationeel uitvoeringsplan Wegen 2022
- Vervangingen wegen planjaar 2022
- Uitvoeringprogramma Verkeer en Vervoer 2022

3 Product Leefbaarheid

Wat wil de raad bereiken?

Behouden en waar mogelijk vergroten van de leefbaarheid van de kernen van Cranendonck. Basisvoorzieningen en de directe betrokkenheid van de inwoners zijn daarvoor belangrijke voorwaarden. We gaan met de kernen in gesprek over de vraag aan welke basisvoorzieningen behoefte is en welke rol de gemeenschap hierin kan betekenen. De gemeenschapshuizen zullen hierin een belangrijke rol vervullen.

Welke effectindicatoren horen hierbij?

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden			
			2022	2023	2024	2025
Tevredenheid burgers over welzijnsvoorzieningen	6,4	WSJG	6,4	6,4	6,4	6,4

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden			
			2021	2022	2023	2024
De burgers hebben invloed op wat er in de gemeente gebeurt	5,3	WSJG	5,8*	5,8	5,8	5,8
Burgers worden voldoende betrokken bij de totstandkoming van gemeentelijke plannen	5,5	WSJG	5,8*	5,8	5,8	5,8
De gemeente is geïnteresseerd in de mening van haar burgers	6	WSJG	6,2*	6,2	6,2	6,2
Er zijn voldoende mogelijkheden tot inspraak op gemeentelijke plannen	5,7	WSJG	6*	6	6	6
Burgers worden voldoende betrokken bij de uitvoering van gemeentelijke plannen	5,4	WSJG	5,6*	5,6	5,6	5,6
Burgers hebben voldoende invloed op datgene wat de gemeente doet	5	WSJG	5,2*	5,2	5,2	5,2

*De nieuwe streefwaarde is gebaseerd op de gemiddelde score voor gemeenten met < 25.000 inwoners uit de laatste meting.

Toelichting bestaand beleid

Burgerparticipatie /vitale gemeenschappen

Op 26 mei 2020 stelde de raad de notitie “Ontwikkeling in rollen en relaties” vast. Deze notitie beschrijft de koers die we ook in 2022 volgen als het gaat om de doorontwikkeling burgerparticipatie. De dorpsontwikkelingsvisies in de kernen krijgen 2022 verder hun beslag. Zij zullen de kernen houvast geven in hun verdere toekomstige ontwikkelingen. Daar waar van de gemeente een bijdrage wordt verwacht, zullen de kernen hierover in gesprek gaan met het college. In werkbijeenkomsten laten wij in 2022 graag zien welke vorderingen er gemaakt worden in de kernen.

Ook het faciliteren van de kernen vanuit de organisatie verschilt per kern, al naar gelang de behoefte en de fase in het proces waarin zij verkeren. De procesregisseur burgerparticipatie heeft hierin het voortouw, maar neemt de gemeentelijke organisatie en partnerorganisaties hierin mee, zodat bewustwording van de effecten van ons handelen en de invloed van onze bijdrage aan vitale gemeenschappen steeds duidelijker wordt. Nieuwe beleidsvoornemens of projecten zijn altijd in lijn met de notitie rollen en relaties, het vormt een basis van waaruit we werken.

Gemeenschapshuizen

Een gemeenschapshuis is, zoals de naam al zegt, een vraagstuk waar de gemeenschap eigenaarschap draagt en de gemeente (zo nodig) faciliteert. In de kernen waar gewerkt wordt aan een dorpsontwikkelingsvisie, komt ook het vraagstuk ‘activiteiten en ontmoeting’ aan bod (nu en in de toekomst) en de benodigde ruimte hiervoor. Dit wordt afgezet tegen de voor handen zijnde ruimte per kern, waaronder het gemeenschapshuis. De uitkomst van het visievormingstraject bepaalt hoe de kernen de toekomst van het gemeenschapshuis voor zich zien en hoe we hier als gemeente bij aan kunnen sluiten. Op dit moment lopen er diverse processen aangaande de gemeenschapshuizen:

- De Schakel: in de begroting 2019 besloot uw raad het initiatief meer in het dorp te leggen en de inwoners zelf aan zet te laten. Hiervoor zijn kaders vastgesteld. De gemeenschap zet de eerste stappen om te komen tot een dorpsontwikkelingsvisie
- De Schaapskooi: op 26 mei 2020 besloot uw raad om het dorp vertrouwen te geven en het krediet beschikbaar te stellen. Dit krediet is voor de realisatie van een gemeenschapsvoorziening in Gastel. Het dorp is nu aan zet en Gastel bepaalt het tempo.
- De Smeltkroes: op 1 juni 2021 besloot het college om een tijdelijke exploitatievorm voor de Smeltkroes af te sluiten met een partij. Hiermee is de continuïteit van de Smeltkroes gewaarborgd tot in ieder geval 1 maart 2022. In de tussentijd doorloopt Maarheeze een integraal proces om te komen tot een dorpsontwikkelingsvisie, hierin vormt de toekomst van de Smeltkroes een belangrijk onderdeel.

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsdocumenten die de raad en het college in het verleden hebben vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Beleidsvisie gemeenschapshuizen*	Juni 2010
Dienstverleningsniveau bibliotheek 2017 -2021	November 2017
Verordening Burgerkracht Cranendonck	Mei 2016

*is nog geldende beleid, wordt in 2021 geactualiseerd

Beknpte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Binnen dit beleidsterrein is een grote mate van beïnvloedbaarheid mogelijk. Dit heeft vooral te maken met de wijze waarop de gemeente de middelen heeft ingezet of wenst in te zetten voor het behoud en/of vergroten van de leefbaarheid binnen de gemeente.

Nieuwe beleidsvoornemens

Faciliteren initiatieven uit kernen

Onze kernen zijn in beweging. We zien inwoners en verenigingen initiatieven oppakken. Initiatieven die de leefomgeving verbeteren zoals de ontwikkelingen rondom gemeenschapshuizen. Er worden ook ideeën opgepakt op het gebied van bijvoorbeeld nieuwe sporten, duurzaamheid en vormgeving van de bibliotheken. Om initiatieven mogelijk te maken worden o.a. financieringsbronnen als crowdfunding, leningen en subsidies ingezet. Bankgarantie of bijvoorbeeld een garantstelling bij het aanvragen van een subsidie vergroot de slagingskans hiervan. Vanuit de faciliterende rol van de gemeente gaan we onderzoeken hoe wij initiatiefnemers hierbij kunnen ondersteunen. Doel van het onderzoek is onder meer een uniform kader voor het realiseren van financiën door initiatiefnemers.

4 Product Openbare ruimte

Wat wil de raad bereiken?

Een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving is van belang: voor de eigen inwoners, voor bedrijven en natuurlijk ook voor toeristen en recreanten. De openbare ruimte speelt ook een belangrijke rol in de leefbaarheid op andere fronten. Openbare ruimte is bijvoorbeeld onmisbaar binnen een gemeente vanwege milieukwaliteit, waterberging en een gezonde leefomgeving. Openbare ruimte is toegankelijk, beschikbaar en bruikbaar voor iedereen. Als randvoorwaarde geldt dat de buitenruimte in eigendom en of beheer is bij de gemeente. Onze burgers wonen in een omgeving waarbij ze tevreden zijn over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.

Toelichting bestaand beleid

Riolering

Het beleid ten aanzien van riolering is uitgewerkt in het vGRP (verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan) 2021-2025. De investeringen voor de riolering in 2022 zijn geraamd op € 1.207.000. De voorlopige projecten 2022 zijn in de paragraaf kapitaalgoederen op hoofdlijnen beschreven.

Groenvoorzieningen

Voor de kwaliteitsniveaus is de notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025 leidend.

Bij de schouw van de openbare ruimte is gebleken dat de groenvoorzieningen op een aantal indicatoren een D-niveau scoren. Voor 2022 besteden we het groenonderhoud uit op basis van een beeldbestek, waardoor we op termijn weer het gewenste niveau verwachten te bereiken.

De geraamde vervangingsinvesteringen voor de openbare groenvoorzieningen zijn opgenomen in het investeringsprogramma notitie "Beheer Openbare Ruimte 2021-2025". De kapitaallasten zijn bij de besluitvorming van deze vastgestelde notitie in de begroting meegenomen.

Voor de in 2022 geplande projecten vragen wij in de begroting van 2022 het volgende krediet aan:

Geraamde vervangingskosten [€]	
- Renovatie groen Meemortel	55.000

Afval

We voeren het afvalbeleidsplan 2017-2022 uit. In 2020-2021 is de pilot tariefzak uitgevoerd en op basis van de resultaten wordt er een keuze met betrekking tot de inzamelmethodiek van het restafval gemaakt. De beleidsdoelstellingen zullen uitgangspunt vormen voor de partij die per 1 januari 2023 het huishoudelijk afval inzamelt.

Speelplekken

Volgens besluitvorming bouwen we het aantal locaties met speeltoestellen in de gemeente Cranendonck af. Uitgangspunt is hierbij de levensduur van de toestellen.

Steeds vaker komen er verzoeken of vragen van inwoners met betrekking tot speelplekken: een crossbaan, een calisthenicspark of het verzoek om een speelplaats te verplaatsen van locatie. We juichen ideeën en verzoeken van inwoners toe, en dagen ze uit om met de buurt in gesprek te gaan over hun ideeën om het draagvlak te vergroten. Hierdoor neemt het aantal klassieke speelplekken (schommel,

glijbaan, wip-kip) af en ontstaan meer natuurlijke en groene speelplekken waar kinderen én volwassenen kunnen klimmen, klauteren en kunnen recreëren. Doordat het initiatief van inwoners komt, is de kans groter dat de nieuwe vormen van deze speelplekken intensiever gebruikt worden. Als gemeente stimuleren we, denken we proactief mee en wordt gekeken naar de (on)mogelijkheden binnen de (financiële) kaders. We stellen de raad voor om in afwijking van eerder genomen besluiten om ruimte te bieden voor deze nieuwe werkwijze.

Begraafplaats

Uitvoeren van wettelijke zorgplicht voor lijkbezorging. Beschikbaar stellen van begraafmogelijkheden, as-bestemmingen en een strooiveld aan onze burgers.

Straatmeubilair

In 2022 voeren we de noodzakelijke vervangingen uit die voortkomen uit de jaarlijkse schouw.

Milieu

Conform wettelijke verplichtingen voert de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) de wettelijke milieutaken voor de gemeente uit. Denk hierbij aan het verlenen van milieuvergunningen en het beoordelen van meldingen activiteitenbesluit. Naast de wettelijke milieutaken, de zogenoemde basistaken voert de ODZOB ook verzoektaken voor de gemeente uit. Dit zijn veelal specialistische taken op het gebied van geluid, geur of juridische ondersteuning. Binnen onze eigen organisatie hebben we deze specialistische kennis niet in huis. Daarvoor maken we gebruik van de expertise van de ODZOB.

Met de komst van de omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant zijn er strengere eisen voor duurzame stalsystemen. Afhankelijk van het bouwjaar en de gestelde emissie-eisen moeten deze stallen voor een bepaalde datum zijn aangepast. Dit zorgt voor een toename in vergunningsaanvragen voor de komende jaren.

Er zijn verschillende uitkoopregelingen voor veehouderijen in uitvoering en voorbereiding. Mogelijk dat ook verschillende veehouderijen in Cranendonck zich aanmelden. Er zijn diverse aspecten op het gebied van milieu en ruimtelijke wet- en regelgeving waar een veehouderij mee te maken krijgt bij het beëindigen van het bedrijf. Deze aspecten, zoals het intrekken van de milieuvergunning, sloopmelding en asbestinventarisaties zorgen voor een toename van werkzaamheden voor de gemeente/ODZOB.

De ODZOB heeft de ontwikkelingen op het gebied van milieu die van invloed zijn op ons werkprogramma voor 2022 verwerkt in hun begroting 2022. De bijdrage die de ODZOB voor gemeente Cranendonck heeft opgenomen past grotendeels binnen de gemeentelijke budgetten. Uitzondering hierop zijn de bodemtaken die de provincie overdraagt naar de gemeenten. Dit wordt verder toegelicht bij 'nieuwe beleidsvoornemens'.

In de regio Zuidoost-Brabant bestaat al jaren de Regeling verwijdering calamiteuze stoffen (RVCS). Deze regeling houdt in dat calamiteuze stoffen die onbeheerd worden aangetroffen, volgens de landelijke uitgangspunten en gezamenlijk besproken werkwijze worden afgevoerd. Sinds begin 2020 is ook het onderdeel bodemsanering aan deze regeling toegevoegd. De deelnemende gemeenten worden hiermee ontzorgd en het risico wordt met de regio gedeeld. De kosten voor deelname aan deze regeling werden tot 2021 betaald uit de afvalbegroting en dus doorberekend in het tarief van de afvalstoffenheffing. Gezien de aard van de werkzaamheden past dit niet meer binnen de wettelijke basis voor de afvalstoffenheffing en worden deze kosten vanaf 2021 uit het milieubudget betaald. Vanaf 2022 is een budget van € 4.000 opgenomen in de begroting.

Bodembeleid

Met de Omgevingswet in het vooruitzicht is het mogelijk om op gemeentelijk niveau keuzes te maken op bodembeleid. Samen met de bodemspecialisten van de ODZOB kijken we hoe de kansen die de Omgevingswet biedt het beste vorm kunnen krijgen in het bodembeleid van de gemeente Cranendonck.

Door de geschiedenis van Cranendonck is onze bodemkwaliteit op sommige plaatsen een aandachtspunt. Dit heeft gevolgen voor vergunningverlening, bestemmingsplanprocedures, projecten en andere werkzaamheden in de grond. In het verleden is gekozen om deze specialistische kennis in te

huren via de ODZOB. Binnen het milieubudget is onvoldoende ruimte beschikbaar om deze kosten structureel te financieren. Daarom is het budget in de BURAP 2021 structureel verhoogd met € 40.000.

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsdocumenten die de raad en het college in het verleden hebben vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Herijking IBOR	September 2020
Bodembeheerplan met bodemkwaliteitskaarten (verlenging geldigheid van 2015)	December 2020
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2021-2025	Oktober 2020
Bomenbeleid Cranendonck	December 2015
Groenontwikkelpannen	December 2015
Landschapsbeleidsplan	Augustus 2007
Bomenplan	September 2006
Verordening op de heffing en invordering van de lijkbezorgingsrechten	Juli 2020
Afvalbeleidsplan 2017-2025	November 2017
Geurverordening (actualisatie van 2008)	April 2015
Nota hogere waarde	Oktober 2007
Nota industrielawaai	Februari 2015

Beknpte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Riolering

Het product riolering kent een gesloten financiering. Opbrengsten en kosten zijn beïnvloedbaar via de rioolheffing. De basis hiervoor is het verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan (vGRP). In het vGRP 2021-2025 (vastgesteld in 2020) is weergegeven hoe de gemeente haar zorgplichten de komende planperiode vorm zal geven. De kosten die hiermee gepaard gaan zijn ook in het plan verwerkt. In het vGRP 2021-2025 zijn de lasten en inkomsten voor het product riolering onderbouwd voor de periode 2021-2025.

Afval

Het product afval kent een gesloten financiering. De opbrengsten worden beïnvloed door de kosten van de inzameling, de verwerkingskosten en de opbrengsten van de diverse afvalstromen.

Per 1 april 2022 verloopt het contract inzake de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en de verwerking van afvalstromen op de milieustraat. Er vindt een nieuwe aanbesteding plaats of we treden toe tot een samenwerkingsverband tussen gemeenten, een gemeenschappelijke regeling. De verwachting is dat, ongeacht de richting waarvoor wordt gekozen, de kosten voor de inzameling en verwerking van afvalstromen zullen stijgen.

Milieu

De effecten van het bestaand beleid binnen het taakveld milieu zijn sterk afhankelijk van ontwikkelingen in de markt. Het is op voorhand moeilijk in te schatten wat de financiële effecten zijn.

Gelijktijdig met de invoering van de omgevingswet (beoogde invoeringsdatum 1 juli 2022) ontstaat de wettelijke grondslag om leges te heffen voor milieubelastende activiteiten. Dit zijn activiteiten die nu geregeld zijn met een omgevingsvergunning milieu of melding activiteitenbesluit. Voor beide instrumenten is het nu niet mogelijk om leges te heffen. De financiële impact van het eventueel invoeren van leges voor deze instrumenten is afhankelijk van verschillende factoren. Na vaststelling van een nieuwe legesverordening voor de omgevingswet wordt de financiële impact met een begrotingswijziging doorgevoerd.

Nieuwe beleidsvoornemens

Milieu

Met invoering van de omgevingswet zijn veranderingen nodig voor beleidsthema's in de fysieke leefomgeving. Veel van deze thema's vinden hun grondslag binnen het vakgebied milieu, zoals o.a. geur, externe veiligheid, licht, lucht, bodem en asbest. Er wordt steeds meer duidelijk welke beleidsstukken en daarbij horende regels op welke termijn moeten zijn aangepast. Daarnaast wordt ook meer duidelijk over de kansen die wij als gemeenten krijgen om lokaal milieubeleid vorm te geven. Binnen het milieubudget is in 2022 incidenteel ruimte om een start te maken met de aanpassing van de diverse beleidsstukken.

Voor het beleidsterrein geluid verandert met de komst van de omgevingswet veel. Geluid speelt een rol bij leefmilieu, gezondheid, maatschappelijke wensen en veiligheid. Ons huidig geluidsbeleid komt uit 2007 (hogere waarde) en 2015 (industrielawaai). Door ervaringen en nieuwe inzichten is dit toe aan herziening. Samen met de komst van de omgevingswet is nu de tijd om ons geluidsbeleid aan te passen.

Bodem

Vanaf 1 juli 2022, of bij uitstel omgevingswet gelijktijdig met de nieuwe invoeringsdatum, verschuiven de provinciale bodemtaken naar de gemeenten. Deze taken vallen binnen het basistakenpakket en liggen verplicht bij de omgevingsdienst. Gezien de uitzonderlijke bodemsituatie in Cranendonck is dit takenpakket voor gemeente Cranendonck groot. Er wordt geraamd dat het uitvoeren van deze taken ongeveer € 93.000 per jaar kost. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe deze overdracht financieel wordt geregeld. Hier moet het Rijk nog een besluit over nemen. Indien we geen financiële tegemoetkoming ontvangen zorgt dit voor een toename van € 47.000 voor 2022 en € 93.000 per jaar voor de jaren daarna.

Klimaatadaptieve openbare ruimte (ARCOR)

De Algemene Regels voor de Cranendonckse Openbare Ruimte (ARCOR) zijn in 2015 opgesteld. In dit handboek voor de inrichting van de openbare ruimte (straten, stoepen etc.) wordt vooralsnog geen rekening gehouden met klimaatadaptatie. Om te borgen dat ingrepen in de openbare ruimte voortaan klimaatadaptief zijn updaten we de ARCOR. Denk hierbij aan: minder verstening, meer (laaggelegen) groen ten behoeve van waterberging en voorkomen van hittestress. De kosten zijn op basis van ervaringen bij andere gemeenten geraamd op € 25.000.

Reguliere resultaatsafspraken

- Integraal beheer openbare ruimte (IBOR). Er vindt een halfjaarlijkse monitoring van het garantieniveau plaats.

5 Product Duurzaamheid

Duurzaamheid is een van de speerpunten van het raadsprogramma 2018-2022 én de Metropoolregio (MRE). Ook in 2022 willen we daarom vol inzetten op duurzaamheid. Het thema laten we terugkomen in alle plannen, initiatieven en ontwikkelingen. Dit wordt gedaan door uitvoering van de Duurzaamheidsnota 2020-2024 conform het 'duurzame' ambitieniveau. Dit houdt in dat we focussen op de direct wettelijk verplichte taken, zoals de RES en de Transitievisie warmte.

Naast het reguliere budget van € 100.000 dat bij vaststelling van de Nota Duurzaamheid is toegekend ontvingen wij het zogenaamde "enveloppengeld". Dit geoormerkte geld is toegevoegd aan de 'reserve duurzaamheid' en wordt in 2022 ingezet voor de wijkuitvoeringsplannen en communicatiestrategie ten behoeve van de energietransitie. Afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen worden in 2022 extra middelen verwacht om aan de energietransitie opgave te kunnen voldoen. Daarnaast worden daar waar mogelijkheden zijn subsidies aangevraagd om ons werkbudget te vergroten.

Toelichting bestaand beleid

Energietransitie Cranendonck

Regionale Energie Strategie (RES)

De concept RES 1.0 is in juni 2021 vastgesteld. De RES 1.0 wordt eind 2021 aan de raad voorgelegd ter vaststelling. Vervolgens wordt de RES elke twee jaar geactualiseerd.

Uitvoering Transitievisie warmte & Wijkuitvoeringsplannen

Het traject om te komen tot een transitievisie warmte is opgestart in 2020. De visie is een eerste stap in de richting van een aardgasvrij Cranendonck en actualiseren we elke 5 jaar.

In de visie worden verkenningbuurten benoemd. Dit zijn wijken waarvoor we wijkuitvoeringsplannen opstellen. Daarnaast wordt voor deze wijken nader onderzocht of een collectieve optie (warmtenet) een rendabele optie is. Inwoners betrekken we intensief bij het opstellen van de wijkuitvoeringsplannen. Wanneer een wijkuitvoeringsplan gereed is, leggen we dit voor aan college en raad ter besluitvorming. In een wijkuitvoeringsplan staat welke alternatieve warmtebron toegepast zal worden in de wijk en wanneer de wijk van het aardgas af gaat. In 2022 starten we met het opstellen van de eerste wijkuitvoeringsplannen. Hiervoor stellen we in 2022 €150.000 beschikbaar vanuit de duurzaamheidsreserve.

Verder zal doorlopende communicatie een belangrijk onderdeel zijn om al onze inwoners erop te attenderen op de juiste, 'natuurlijke' momenten, bijvoorbeeld bij een verbouwing of verhuizing, de juiste keuzes te maken. Het isoleren van de woning én op de juiste manier ventileren zal worden gestimuleerd. Voor onze inwoners betekent dit dat er veel aandacht komt voor het wonen in een energiezuinige en comfortabele woning zodat op termijn van het aardgas afgestapt kan worden.

RRE & RREW

De RRE projecten (o.a. voucherregeling) ronden we in 2021 af. Het vervolg op de RRE regeling, de RREW, is niet toegekend aan gemeente Cranendonck in verband met overschrijding van het beschikbare budget.

Uitvoering Nota zonneparken

Over de eerste initiatieven verwachten we in september 2021 een besluit. Tevens staat een evaluatie van de Visie Zonneparken 2019-2024 in de planning. Een netstudie van beheerder TenneT verwachten we dit jaar en geeft inzicht in de netcapaciteit op de middellange termijn.

Op basis van deze uitkomsten bekijken we welke mogelijkheden voor grootschalige opwek er te verwachten zijn en zal de Visie Zonneparken 2019-2024 worden bijgewerkt.

Groene Zone

De looptijd van de Groene Zone is verlengd tot eind maart 2022. In Cranendonck zijn ca. 240 huishoudens deelnemer aan dit project. We bekijken of de mogelijkheid bestaat om isolatiemaatregelen toe te voegen aan de Groene Zone.

Laadinfra

De proactieve uitrol van elektrische laadpalen is gepland. In 2022 gaat het om 5 locaties binnen de gemeente.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

De overheid stelt eisen aan de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen. Er geldt een minimaal energielabel C voor kantoorgebouwen¹ in 2023. In 2030 willen we onze eigen gemeentelijke gebouwen energieneutraal hebben. In de Nota duurzaamheid en ook in de (concept) RES 1.0 wordt gesteld dat we als gemeente het goede voorbeeld moeten geven als het gaat om energiebesparing. Om dit te kunnen bereiken zijn investeringen nodig in ons vastgoed. Vanuit de VNG geldt een verplichting voor het opstellen van een routekaart verduurzaming gemeentelijke gebouwen. De routekaart moet in 2023 vastgesteld zijn.

In 2020 werden de MJOPs (meerjaren onderhoudsprogramma's) vastgesteld en werden de energielabels per gebouw bepaald. Als vervolgstap bereiden we in 2021 DMOP's (Duurzaam Meerjaren Onderhoudsprogramma's) voor en voeren we een energiescan per gebouw uit. De energiescans bieden een eerste basis voor de later op te stellen verplichte routekaart verduurzaming gemeentelijke gebouwen. Na deze fase is er per gebouw een goed beeld om in de toekomst strategische keuzes te kunnen maken. In 2022 starten we met de meerjaren investeringsplanning(MJIP).

Visie wind

In de zienswijze op de Concept RES 1.0 is aangegeven dat Cranendonck geen mogelijkheden voor windenergie ziet in de bestaande zoekgebieden. Om die reden stellen we verder geen beleid voor windenergie op.

Duurzaam bouwen

Het opstellen van Duurzaam bouwen beleid is een wens genoemd in het raadsprogramma. Naar aanleiding daarvan is het ondernemen van acties ten behoeve van duurzaam bouwen opgenomen in de nota Duurzaamheid opgenomen in het ambitiescenario. Met de vaststelling van de nota duurzaamheid door de raad (dec 2019) is gekozen voor het duurzaam scenario, bestaande uit voornamelijk wettelijke taken. Er is daarmee niet gekozen voor acties of beleid op gebied van duurzaam bouwen. Wettelijk gezien worden er steeds strengere eisen gesteld aan de energieprestaties van nieuwe gebouwen. Zo is gasloos bouwen voor nieuwbouw verplicht geworden per 1 juli 2018. Sinds 1 januari 2021 geldt ook de BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) norm, waarbij strengere eisen zijn gesteld om energiegebruik te beperken. Het effect van duurzaam bouwen beleid ten aanzien van gebruik van energie is daarmee verminderd.

Klimaatbestendig Cranendonck

Om Nederland voor te bereiden op de klimaatverandering stelde het Rijk het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie op. Dit plan brengt opgaven met zich mee voor gemeenten. Hier geven we invulling aan in 'Klimaatbestendig Cranendonck'. Eind 2019 legden we de Klimaatvisie en -agenda vast waarin voor de komende jaren bepaald is wat de gemeente Cranendonck gaat doen op gebied van klimaatbeleid.

Voorbeelden zijn de Projectgroep Water waar we samen met Waterschap de Dommel en het ZLTO aan oplossingen werken voor een klimaatbestendig buitengebied. Deze samenwerking zetten we in ook 2022 voort, en we verleggen momenteel de focus van bestaande knelpunten naar het ontwikkelen van breed gedragen klimaatbeleid voor de lange termijn. Daarnaast lopen diverse investeringsprojecten die bijdragen aan een klimaatbestendige openbare ruimte.

In het vGRP 2021-2025 is budget en regelgeving geborgd ten behoeve van groen en klimaat. Zo is bijvoorbeeld de eis opgenomen dat bij vervangingen in het rioolstelsel 10% minder verhardingen terugkomt dan in de oude situatie. In 2022 introduceren we een subsidieregeling voor het ontharden van oppervlakten, afkoppelen van regenwaterafvoeren en het plaatsen van groene daken op de terreinen van particulieren en bedrijven.

Natuurontwikkeling Cranendonck

In 2021 zijn middelen gereserveerd om nieuw duurzaam pachtbeleid te ontwikkelen voor de geliberaliseerde pachtgronden van de gemeente Cranendonck. Dit nieuwe pachtbeleid gaat vanaf 2022 gelden, en de raad wordt op de hoogte gesteld van eventuele financiële consequenties van het nieuwe beleid.

Nieuwe beleidsvoornemens

Beleidsontwikkeling natuur, water en klimaat in het buitengebied

Het buitengebied is het toneel van grote maatschappelijke veranderingen. Op schaarse grond moeten we de negatieve gevolgen van klimaatverandering tegengaan. In dit kader heeft de provincie het doel gesteld om 2027 het NatuurNetwerk Brabant gereed te hebben, en is Waterschap de Dommel bezig met projecten om aanhoudende droogte tegen te gaan. Tegelijkertijd moet in datzelfde buitengebied voldoende ruimte zijn voor de landbouwsector die in transitie is, en de opgaven in het kader van de energietransitie.

Deze ontwikkelingen vragen om visie en beleid vanuit de gemeente Cranendonck, om het maatschappelijke belang en de belangen van onze inwoners en ondernemers zo goed mogelijk te dienen. Hoe gaat Cranendonck om met andere partijen die natuur- en waterdoelen realiseren in onze gemeente? Aan welke ontwikkelingen dragen we actief bij? Welke doelen willen we zelf nastreven? En welke eisen stellen we aan ontwikkelingen door particulieren in het buitengebied? Teneinde deze vragen te beantwoorden ontwikkelen we nieuw beleid voor natuur, water en klimaat in het buitengebied. Voor afstemming met de stakeholders in het gebied zijn we voornemens om gebruik te maken van de input van de Projectgroep Water. Voor beleidsontwikkeling op dit thema reserveren we in 2022 € 50.000.

Resultaatafspraken LTA

- Beleidsontwikkeling natuur, water en klimaat in het buitengebied

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2019	23	30
Hernieuwbare energie	%	WSG	2019	6,6	8,5
Woningen met zonnepanelen	%	CBS	2018	11,3	9,3
Nieuwgebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2019	4,4	9,0

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen wordt in elk programma beknopte informatie gegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is terug te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant

Doel: De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voert namens de provincie Brabant en 21 gemeenten (milieu)taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezichthouden en handhaving.

Financiële informatie:
(x €1.000,-)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basistaken	225	159	164	174	184	184	184
Overdracht prov. bodemtaken	-	-	-	47	93	93	93
Verzoektaken	106	103	138	163	173	173	173
Collectieve taken	43	44	45	45	45	45	45
Gemeentelijke bijdrage milieu	374	306	347	429	495	495	495

* Cijfers op basis van gerealiseerde werkzaamheden

** Bij invoering omgevingswet op 1 juli 2022

Overzicht baten en lasten programma

PROGRAMMA 1 - Wonen en Leven	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
BELEIDSVELD 1.1 Wonen	-1.729	-1.603	-1.738	-1.420	-1.569	-1.539
BELEIDSVELD 1.2 Verkeer en vervoer	-2.514	-2.946	-3.195	-3.201	-3.194	-3.183
BELEIDSVELD 1.3 Leefbaarheid	-990	-967	-1.043	-1.042	-1.034	-1.030
BELEIDSVELD 1.4 Openbare ruimte	-5.748	-6.047	-6.334	-6.308	-6.273	-6.272
BELEIDSVELD 1.5 Duurzaamheid	0	-100	-302	-102	-102	-102
Totaal Lasten	-10.981	-11.663	-12.613	-12.073	-12.172	-12.126
Baten						
BELEIDSVELD 1.1 Wonen	1.439	781	820	726	726	726
BELEIDSVELD 1.2 Verkeer en vervoer	138	27	27	27	27	27
BELEIDSVELD 1.3 Leefbaarheid	109	176	189	189	189	189
BELEIDSVELD 1.4 Openbare ruimte	4.486	4.922	5.043	5.042	5.008	5.007
BELEIDSVELD 1.5 Duurzaamheid	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	6.171	5.906	6.080	5.984	5.950	5.949
Saldo voor resultaatbestemming	-4.810	-5.757	-6.533	-6.088	-6.222	-6.177
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-713	-80	-80	-80	-80	-80
Onttrekkingen reserves	305	424	273	23	173	173
Bestemmingen per saldo	-408	344	193	-57	93	93
Saldo na resultaatbestemming	-5.218	-5.412	-6.340	-6.146	-6.130	-6.085

Programma 2: Economie + Ondernemen

Missie van het programma:

In samenwerking met ondernemers bouwen we aan een toekomstbestendig en duurzaam 'Economisch Cranendonck' en versterken we het vestigingsklimaat en de positie van het Cranendonckse bedrijfsleven.

Producten

1. Economie
 2. Ondernemen
-

1 Product Economie

Wat wil de raad bereiken?

In het raadsprogramma 'Samen Doen' geeft de raad prioriteit aan gemeenschappelijkheid op de thema's (burger)participatie, duurzaamheid, doorontwikkeling in het sociale domein en grote innovatieve projecten zoals Metalot en BIVAK. Dit zijn thema's die binnen het programma 'Economie + Ondernemen' volledig tot uiting komen. De gemeente zet in op de bedrijventerreinen van de toekomst én de doorontwikkeling van Metalot. Hierdoor ontstaat er een podium om in gezamenlijkheid te komen tot duurzaamheids- en arbeidsmarktoplossingen. Het intensiveren van de samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid én het meedenken en faciliteren bij ontwikkelingen in de markt, maken in Cranendonck het verschil. De naam van het raadsprogramma 'Samen Doen' geeft exact weer wat onze ondernemers van ons verwachten en sluit naadloos aan op de missie uit de 'Visie Economisch Cranendonck'.

Toelichting bestaand beleid

Visie 'Economisch Cranendonck' en Investeringsprogramma 'Economisch Cranendonck'

Met de uitvoering van de visie 'Economisch Cranendonck' zetten we in op versterking van het ondernemers- en vestigingsklimaat en de regionale en lokale samenwerking. Uitvoering geschiedt via de in de begroting opgenomen gelden uit het investeringsprogramma 'Economisch Cranendonck 2017-2022'. In de voorgaande jaren is besloten om de uitgaven t.b.v. de Economische Visie te temporiseren en te bezuinigen. Hierdoor loopt het investeringsprogramma van de visie 'Economisch Cranendonck' een jaar langer door tot en met 2023. Vanaf 2024 wordt er gewerkt aan een nieuw investeringsprogramma wat in 2023 ter vaststelling aan u wordt aangeboden. Het programma wordt gebaseerd op de huidige visie, aangevuld met nieuwe inzichten en samen met ondernemers vormgegeven.

Samenwerking

Het komende jaar gaan we ons extra focussen op samenwerking met ondernemers. Door samen de juiste dingen te doen en ieder een eigen verantwoordelijkheid te nemen kunnen we grootse stappen zetten. We staan na een heftige periode door COVID-19 aan de start van het herstel. Naast dit herstel liggen een aantal grote opgaven voor ons die alles te maken hebben met de energietransitie en een circulaire economie. Deze opgaven bieden voldoende uitdagingen, maar ook hele mooie kansen om door samenwerken en innovatie sterk uit de crisis te komen. Ook de samenwerking met Brainport en Keyport wordt verder versterkt waardoor we onze ondernemers de beste projecten van beiden kunnen bieden.

Ondernemers- en vestigingsklimaat

Economie en Ondernemen in Cranendonck doen we samen met onze ondernemers. En hoewel er volgens deze ondernemer veel te verbeteren valt, blijft deze ondernemer nog steeds graag in onze gemeente. En dat willen we ook graag zo houden. Daarom gaan we in 2022 meer inzetten op contact op maat. We gaan de contacten intensiveren om beter te luisteren naar de behoefte van de ondernemer en we bieden ondernemers maatwerk toegang tot onze netwerken en samenwerkingsverbanden. Door samen met de ondernemer mee te denken, het gesprek aan te gaan en maatwerk te bieden zorgen we gezamenlijk voor een robuust ondernemers- en vestigingsklimaat.

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid is meer dan een goede ligging langs een snelweg. Bereikbaarheid voor een ondernemer gaat ook over goed bereikbaar zijn voor medewerkers zonder rijbewijs. Bereikbaar zijn voor de jongeren die een leerlijn volgen is van essentieel belang om deze jongeren te vinden en te binden. Maar bereikbaarheid gaat ook over mobiele netwerken en digitalisering. In 2022 gaan we actief aan de slag met het bereikbaar maken en houden van de regio door samen met de ondernemers te zoeken naar passende oplossingen zoals slim vervoer, een passend netwerk of bijvoorbeeld het aanbieden van werk en onderwijs op afstand.

Bedrijventerreinen

Samen met ondernemers wordt gewerkt aan toekomstbestendige bedrijventerreinen. Door de energietransitie liggen er kansen om revitalisering bij ondernemers te versnellen en samenwerking te stimuleren. De gemeente is hierin de verbinder en facilitator en zorgt voor onderhoud in haar openbare ruimte passend bij de gewenste uitdagingen. In 2021 is gestart met revitalisering van groen en verkeer in de openbare ruimte met investeringen vanuit de economische visie. Vanaf 2022 wordt het onderhoud verder uitgevoerd vanuit de betreffende onderhoudsprogramma's.

Arbeidsmarkt en onderwijs

Door de vergrijzing en de ontgroening wordt de krapte op de arbeidsmarkt steeds groter. Vooral in de maakindustrie is er veel behoefte aan (goede) arbeidskrachten en die behoefte groeit. Om deze vraag nu en in de toekomst te kunnen invullen zijn door en met ondernemers diverse initiatieven gestart zoals Bivak, Cranendonck Werkt! en Metalot. Deze initiatieven bieden potentie om doorlopende leerlijnen te ontwikkelen op het gebied van techniek, metaal en energie waardoor we onze kennis niet verliezen en onze jongeren door techniekonderwijs en binding met de ondernemers dichtbij kunnen houden. Vanuit de gemeente stimuleren we deze initiatieven waar mogelijk. Initiatieven vinden gezamenlijk plaats in samenhang met programma 4; onderdeel onderwijs en arbeidsmarkt.

Centrummanagement Budel

De gemeente heft reclamebelasting zoals vastgelegd in het convenant met Ondernemersfonds Stichting Centrummanagement Budel voor de looptijd 2020-2024. Hiermee worden initiatieven ondersteund om een aantrekkelijk en toekomstbestendig centrum te behouden.

Subsidie Ondernemerskracht

De nadere regels subsidie 'Ondernemerskracht' doen al sinds 2016 dienst als vliegwiel voor ondernemersinitiatieven. De subsidie Ondernemerskracht is ook in 2022 beschikbaar voor ondernemers. De gemeente gaat ondernemers stimuleren om gebruik te maken van de subsidie Ondernemerskracht.

Keyport

Het routeplan Keyport Next Level fungeert als vliegwiel om samen met de regionale triple helix partners aan een sterke economie en een goed vestigingsklimaat. In 2022 wordt het Cranendonckse bedrijfsleven actiever betrokken bij projecten binnen Keyport regio, mede door de samenwerking met de kernteamleden namens Cranendonck. Ook wordt in dit jaar, mede op verzoek van de gemeenteraad van Cranendonck, een tussentijdse evaluatie (midterm review) van het routeplan uitgevoerd.

Bestuurlijke ontwikkelingen Metropoolregio

De 21 Zuidoost-Brabantse gemeenten werken samen aan het realiseren van de opgaven in het Samenwerkingsakkoord 2019-2022. Er wordt op basis van dit akkoord gewerkt aan de volgende vier thema's: economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied. De MRE heeft hierin een ondersteunende rol. Een belangrijke bestuurlijke ontwikkeling voor 2022 is te komen tot een nieuw regionaal samenwerkingsakkoord.

Metalot

De facilitering en ontwikkeling van Metalot is een speerpunt in de visie 'Economisch Cranendonck'. In 2020 vestigde de organisatie zich in Budel, in het Future Energy Lab op bedrijventerrein Airpark. Metalot richt zich op nieuwe vormen van energie ('future energy'), met als aandachtsgebieden Iron Fuel (metaalbranders), Hydrogen (waterstof) en Battery Tech (accutechnologie). Zij draagt bij aan de transitie naar duurzame energie en het realiseren van de klimaatdoelstellingen.

De rol van Metalot is die van open innovator, partner in consortia en verbinder van markt en wetenschap. Die inspanningen moeten leiden tot een commercieel haalbare waardeketen.

De doorontwikkeling van Metalot is een doorlopend proces met een groot lokaal en regionaal belang. Gemeente Cranendonck is een van de oprichters van Metalot. Naast de gemeente zijn dit TU/e, Nyrstar en Provincie Noord-Brabant. De komende tijd (2022) wordt nader onderzocht hoe Nyrstar een bijdrage kan leveren in de energiebehoefte van Nyrstar en of met moederbedrijf Trafigura kan worden samengewerkt in bijvoorbeeld de beschikbaarheid van metaalpoeder. Daarnaast acteert Metalot in meerdere publiek/private samenwerkingsverbanden en projecten die een bijdrage moeten leveren aan bovengenoemde doelstellingen.

Commitment (financieel en facilitair) van de overheden is op dit moment een belangrijke voorwaarde voor Metalot om verder te kunnen ontwikkelen. Samen met TU/e, provincie en Nyrstar is een meerjarige bijdrage afgesproken, die is vastgelegd in een convenant (t/m 2023). Eind 2022 wordt deze bijdrage geëvalueerd. De door Metalot behaalde voortgang op de door hen opgestelde road map en de dan actuele vooruitzichten zijn van belang voor het continueren van de bijdrage.

Snel internet

In 2022 blijft de gemeente zich inzetten om een marktpartij te vinden voor de aanleg van een glasvezelnetwerk in de kleine kernen van Cranendonck. De aanleg van een glasvezelnetwerk in de nog niet ontsloten kernen brengt naast de uitdaging vanwege de verdachte grond nog als extra uitdaging de concurrentie van relatief snel internet via het kabelnetwerk (COAX) met zich mee. Daarom zijn commerciële partijen terughoudend als het gaat om investeren in kleine kernen.

Weekmarkten

Om de continuïteit van de weekmarkt in Budel in de nabije toekomst te kunnen waarborgen, is het belangrijk om de samenwerking te bevorderen tussen het centrummanagement, de middenstand in Budel en de marktkoopliden. Begin 2022 wordt door de marktcommissie i.s.m. de andere marktkoopliden een voorlopig plan opgesteld hoe de promotieactiviteiten te organiseren t.b.v. de weekmarkt. Vervolgens worden de promotieactiviteiten verder uitgewerkt i.s.m. het centrummanagement Budel om de weekmarkt in Budel beter te kunnen positioneren. De rol van de gemeente hierin is het ondersteunen en meedenken.

Baronie van Cranendonck

De Baronie van Cranendonck, het plangebied van circa 70 ha rondom de kasteelvilla in Soerendonk, krijgt steeds meer vorm. Op dit moment (medio 2021) zijn er meerdere concrete initiatieven (horeca, verblijf, duurzame landbouw, kinderopvang en natuureducatie) die of reeds een plek hebben gevonden, dan wel met wie de gemeente in vergevorderd stadium van overleg is over vestiging op korte termijn (2022). Samen met de Groote Heide ontwikkelen we plannen voor een nieuwe Brabantse Natuurpoort in combinatie met een attractief cultuurprogramma, dat aansluit bij het verhaal van de Baronie. Voor het realiseren van de Natuurpoort wordt gebruik gemaakt van een bijdrage vanuit Regio Deal Brainport Eindhoven (bijdrage € 210.000,-). De grondexploitatie heeft een looptijd van 10 jaar (tot 2029).

Samenwerking Grensgebied De Kempen (Kans over Grenzen)

Op 23 oktober 2015 is de intentieverklaring 'Gebiedsontwikkeling Cranendonck-Weert-Kempen ~ Broek' ondertekend. In deze overeenkomst hebben de deelnemende partijen afspraken gemaakt om samen te werken aan het vergroten van de bedrijvigheid en aantrekkingskracht voor recreatie en toerisme zowel lokaal, regionaal als grensoverschrijdend. De deelnemende overheden bekrachtigde de samenwerking op 7 februari 2018 door het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst.

In 2021 evalueerde de samenwerking de huidige samenwerkingsvorm. Eind 2021/Begin 2022 wordt duidelijk of de samenwerking in de huidige vorm of in een andere vorm wordt gecontinueerd.

Het budget voor 2022 is € 50.000. Van dit budget wordt ieder jaar € 25.000 beschikbaar gesteld aan de samenwerking. De gemeente Cranendonck heeft zich hieraan in de samenwerkingsovereenkomst (SOK) gecommitteerd. Het resterende bedrag is beschikbaar voor concrete kansen en projecten.

In het raadsprogramma is het realiseren van een brug over de Zuid-Willemsvaart opgenomen. Op dit moment is de haalbaarheid onduidelijk. Beide provincies besloten in de tweede helft van 2020 geen bijdrage beschikbaar te stellen. Hierdoor ontstond een groot financieel tekort. De samenwerking zet zich actief in om de benodigde (andere) middelen te organiseren.

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsdocumenten die de raad in het verleden heeft vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Strategische Visie Cranendonck 2009-2024	September 2009
Transnationaal Landschap Groote Heide, Ontwikkelingsplan en uitvoeringsprogramma	2012
Gebiedsvisie 'Kansen over Grenzen'	Mei 2012
Centrumvisie Budel	Februari 2013
Verordening reclamebelasting Budel-centrum	December 2013
Uitwerkingsplan gebiedsvisie 'Kansen over Grenzen'	Februari 2014
Regionale Detailhandelsvisie en Detailhandelsvisie A2-gemeenten	September 2015
Toetreding Keyport2020	Februari 2015
Glasvezel garantstelling	Februari 2015
Centrumvisie Maarheeze	Maart 2015
Visie Economisch Cranendonck	Mei 2017
Samenwerkingsovereenkomst Mabib	Juni 2017
MRE samenwerkingsakkoord 2019-2022	Maart 2019
Ontwikkelperspectief Buitengebied Cranendonck	December 2019
Nadere Regels Ondernemerskracht Cranendonck 2020	December 2019
Keyport Routeplan 2021-2024 en financiering	April 2020
Brainport meerjarenplan 2021-2024 en financiering	Mei 2020

Beknpte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Financieel beïnvloedbare onderwerpen zijn onder het kopje bestaand beleid reeds opgenomen en inzichtelijk gemaakt.

Nieuwe beleidsvoornemens

Niet van toepassing

Resultaatafspraken LTA Raad

- Samenwerking Grensgebied de Kempen: besluitvorming brugverbinding Zuid-Willemsvaart
- De voortgang van het Routeplan Keyport Next Level en bijbehorende financiering wordt in 2022 geëvalueerd.
- In 2022 wordt een nieuw samenwerkingsakkoord gesloten voor de Metropoolregio Eindhoven.

2 Product Ondernemen

Wat wil de raad bereiken?

De economie wordt ook gestimuleerd door ruimtelijke ontwikkelingen. Deze zijn vaak de dragers van economische activiteiten. Hierdoor is het van belang om dergelijke ontwikkelingen (grondexploitaties, pacht, enzovoort) te stimuleren. Dit beleidsveld bevat producten die daarin voorzien.

Toelichting bestaand beleid

Pacht

In 2022 treedt het geactualiseerde pachtbeleid voor korte pachten in werking. Vanaf dan verpachten we de pachtblokken volgens dat beleid.

Verkoop kavels

In de gebiedsontwikkeling en exploitatie De Baronie heeft de gemeente het overgrote deel van het vastgoed (gebouwen en gronden) in bezit. Dit vastgoed kan door de gemeente worden verkocht aan partijen, waarvan hun plan past in de visie en de ruimtelijk-financiële kaders van de grondexploitatie. Per initiatief wordt bekeken of vervreemding dan wel een andere (langjarige) vorm van gebruik noodzakelijk is. Aan iedere (voorgenomen) transactie gaat een onafhankelijke waardebeoordeling vooraf.

Gemeentelijke eigendommen

Het is mogelijk gemeentelijke gronden in te zetten voor de realisatie van beleid. Het beleid omtrent de inzet van gronden is weergegeven in de nota Grondbeleid. Het is wenselijk periodiek een actualisatie voor de nota Grondbeleid op te stellen. In verband met de verwachte invoering van de Omgevingswet plannen we de actualisatie voor 2022. De kosten hiervoor (€ 30.000) worden gedekt vanuit de Reserve Grondexploitatie.

De inzet van gemeentelijke gebouwen is geregeld via de Nota Gemeentelijke Gebouwen. De gemeente stelt voor de resterende panden in 2021 een toekomstbestendige vastgoed strategie op, met daaraan gekoppeld een Meerjaren Investerings Planning (MJIP) en Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan (DMJOP). De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft aanvullend inzicht.

Beknorte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Binnen het product ondernemen kunnen vooral keuzes gemaakt worden over de hoogte van de grondprijzen, de hoogte van de huur reststroken en pacht en de keuze om gemeentelijke gronden wel of niet te verkopen.

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Funciemenging *	%	WSG	2020	48,9%	53,2%
Vestigingen (van bedrijven) **	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	WSG	2020	141,9	135,2

* De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

** Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-75 jaar.

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen wordt in elk programma beknopte informatie gegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de paragraaf.

Het is belangrijk dat Cranendonckse ondernemers optimaal gebruik kunnen maken van de projecten én voordelen van onze samenwerkingsverbanden Keyport en Metropoolregio Eindhoven - Brainport. Vanuit de visie 'Economisch Cranendonck' zetten we vooral in op het vergroten van de zichtbaarheid en de meerwaarde van onze samenwerkingsverbanden.

Keyport
Doel:

Stichting Keyport is de samenwerking tussen de gemeenten Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Weert en Cranendonck, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen.

De stichting wil een substantiële bijdrage leveren aan het versterken van de sociaal-economische structuur en het creëren van een stimulerend vestigingsklimaat van de regio Keyport zoals nader is uitgewerkt in het Routeplan Keyport Next Level 2021-2024.

In 2020 is deelname aan Keyport heroverwogen en besloten de samenwerking met Keyport voort te zetten onder voorwaarde dat:

- er geen verhoging van de inwonersbijdrage plaatsvindt;
- er een tussentijdse evaluatie plaatsvindt;
- Cranendonck een rol inneemt binnen het kernteam.

Eind 2020 is door Keyport ingestemd met het bevriezen van de bijdrage per inwoner voor de jaren 2021-2022 op het huidige niveau, zijnde €2,47. De voortgang van het Routeplan Keyport Next Level en bijbehorende financiering wordt in 2022 geëvalueerd. Daarnaast zijn er twee leden uit Cranendonck benoemd als lid van het Kernteam van Keyport.

Naast de bijdrage voor deelname aan Keyport is het van belang om werkbudget te hebben om activiteiten bij ondernemers onder de aandacht te brengen, dit werkbudget is onderdeel van de visie 'Economisch Cranendonck'.

Financiële
informatie:
(x €1.000,-)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gemeentelijke bijdrage	52	52	52	52	52	52	52

Metropoolregio Eindhoven - Brainport

Doel: Samenwerken zit in het DNA van de Metropoolregio Eindhoven. Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid maken zich samen hard voor een sterke regio. De deelnemende gemeenten zijn Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Het doel van de samenwerking is het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economische profiel van de regio, om op die manier het vestigings- en verblijfsklimaat voor onze inwoners en bedrijven te stimuleren. De 21 gemeenten werken samen aan de thema's met betrekking tot economie, mobiliteit, transitie landelijk gebied en energietransitie. In het samenwerkingsakkoord 2019-2022 staat wat de gemeenten doen aan deze vier thema's. Om effectief te zijn, zijn slagkracht, eigenaarschap en focus nodig. De Metropoolregio sluit daarvoor aan op de Brainport Nationale Actie Agenda.

Brainport

In 2020 is ingestemd met het meerjarenplan 2021-2024: Brainport Next Generation, welke verder uitgewerkt is in de Brainport Agenda. De Brainport Agenda is de strategische meerjarenagenda van Stichting Brainport, waarin de Triple Helix-samenwerking van bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden bestuurlijk gestalte heeft gekregen. In de Brainport Nationale Actieagenda (BNA) wordt de langjarige samenwerking tussen Rijk en regio vormgegeven. De regiodeal fungeert als vliegwiel voor de Brainport Nationale Actieagenda en geeft een belangrijke financiële impuls. Deze agenda gaat in op gesignaleerde knelpunten zoals kennis/innovatie & ondernemen, talent en leef- en vestigingsklimaat, maar ook op de kansen die er liggen om vanuit de regio bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

Vanaf Financiële informatie: (x €1.000,-)		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Gemeentelijke bijdrage	286	286	299	298	298	298	298

Overzicht baten en lasten programma

PROGRAMMA 2 - Werk en Economie	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
BELEIDSVELD 2.1 Economische ontwikkeling	-672	-981	-834	-834	-799	-799
BELEIDSVELD 2.2 Ondernemen	-2.052	-892	-2.817	-4.389	-4.584	-4.126
Totaal Lasten	-2.724	-1.873	-3.651	-5.223	-5.383	-4.926
Baten						
BELEIDSVELD 2.1 Economische ontwikkeling	12	20	20	20	20	20
BELEIDSVELD 2.2 Ondernemen	3.234	906	2.927	4.499	4.694	4.237
Totaal Baten	3.246	926	2.947	4.519	4.714	4.257
Saldo voor resultaatbestemming	522	-947	-704	-704	-669	-669
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-1.445	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	220	189	30	0	0	0
Bestemmingen per saldo	-1.225	189	30	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-703	-757	-674	-704	-669	-669

Programma 3: Recreatie + toerisme

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck wil voor haar inwoners en derden een gemeente zijn waar het prettig recreëren en verblijven is.

Producten

1. Sport
 2. Cultuur
 3. Toerisme en evenementen
-

1 Product Sport

Wat wil de raad bereiken?

De gemeente Cranendonck biedt haar inwoners de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegactiviteiten. Hierbij besteedt de gemeente speciale aandacht aan jeugd, ouderen en mensen met een (lichamelijk, geestelijk, financieel sociaal) beperking. De gemeente stimuleert verenigingen om nieuwe vormen van samenwerken te ontwikkelen en toekomstplannen te maken waarbij de faciliteiten van sportparken op orde zijn. Dit doet zij tegen het licht van Vitale Gemeenschappen.

Verenigingen, stichtingen en vrijwilligers zijn onmisbaar voor het in stand houden van de leefbaarheid van de kernen. Door middel van het verlenen van gemeentelijke subsidie ondersteunt de gemeente de verenigingen daarbij.

Welke effectindicatoren horen hierbij?

Nr.	Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden			
				2022	2023	2024	2025
1.1	Tevredenheid burgers over sportvoorzieningen	7,9	WSJG	7,9	7,9	7,9	7,9

In Cranendonck willen we zoveel mogelijke inwoners stimuleren actief te (blijven) sporten en bewegen. Het draagt bij aan de vitaliteit van de kernen. Sporten is niet alleen leuk, het heeft ook een positief effect op de fysieke en mentale gezondheid en draagt bij aan de kwaliteit van leven. In Cranendonck hechten we aan het verenigingsleven als onderdeel van het maatschappelijk domein. Het verstrekt de leefbaarheid en sociale samenhang in onze kernen. Naast de inzet van sportaccommodaties kiezen we ervoor de openbare ruimte zo veel mogelijk in te zetten voor sporten en bewegen.

Toelichting bestaand beleid

Sportverenigingen, overige sportaanbieders (inclusief onderwijs en kinderopvang) en gemeente werken samen aan sport en bewegen in de samenleving. Het doel hierbij is om zoveel mogelijk inwoners van Cranendonck te stimuleren om actief te (blijven) sporten en bewegen. Niet alleen omdat sport en bewegen leuk kan zijn, maar ook omdat het bijdraagt aan een betere gezondheid en betrokkenheid van inwoners. Dit komt ook naar voren in de startnotitie sport en bewegen en het afgesloten lokaal sportakkoord, welke vervolgens aanleiding zijn om te komen tot een visie sport en bewegen. In 2021 zijn concrete stappen gezet om te komen tot de visie sport en bewegen. Het proces vraagt meer overleg en afstemming dan vooraf ingeschat.

Met het lokale sportakkoord/beleid richt Cranendonck zich op duurzame infrastructuur (waaronder het oplossen van de knelpunten op de sportparken en het opstellen van de MJOP's voor o.a. de sportvelden), inclusief sporten en bewegen, vitale aanbieders, positieve sportcultuur en van jongs af aan vaardig in bewegen.

Duurzame infrastructuur

Actualiseren/opstellen (sport) accommodatiebeleid

De gemeente actualiseert het accommodatiebeleid en onderzoekt de mogelijkheid meer verantwoordelijkheid bij verenigingen/gebruikers neer te leggen. De gemeente bekijkt de samenwerkingsmogelijkheden met als doel meer efficiency en daarmee kostenbesparing, maar vooral ook meer zelfsturing voor de verenigingen en gebruikers. Deze wens is breed geuit door de sportverenigingen.

Voor sportvoorzieningen (niet-gebouwen) is geen meerjarig onderhoudsprogramma (MJOP) voorhanden. Tot op dit moment worden middelen voor sportaccommodaties gevraagd bij de raad op basis van vragen van verenigingen. In samenspraak met de verenigingen werkt de gemeente aan een MJOP. De financiële consequenties hiervoor worden dan ook aan de raad voorgelegd. Waar nodig wordt tussentijds geschakeld in overleg met verenigingen op basis van de notitie basisvoorzieningen.

Ontwikkelen sporthubs

Cranendonck kent vier sportparken verdeeld over verschillende kernen. Op sommige parken is een tekort aan (basis)voorzieningen, op andere parken een overschot. Tegelijkertijd zijn bepaalde voorzieningen toe aan vervanging. Bij de vervanging/aanleg van deze voorziening wordt onderzocht hoe het buiten sporten efficiënter ingericht kan worden. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de mogelijke voordelen van het bundelen van sportaccommodaties/samenwerkingsvormen. De aanleg/vervanging van deze basisvoorzieningen (voetbal en hockey), wordt onderdeel van de MJOP/MJIP sportparken (2021).

Inclusief sporten en bewegen

Regionaal loket aangepast sporten

Mensen met een beperking ervaren dezelfde voordelen van sporten als valide mensen. Toch is sporten en bewegen voor deze groep mensen niet altijd vanzelfsprekend. Uit onderzoek blijkt dat er een aantal belemmeringen zijn zoals vervoer, passend aanbod van sportieve activiteiten, beschikbaarheid van hulpmiddelen en onbekendheid van de doelgroep met de mogelijkheden. Wij willen meer mensen met een beperking aan het bewegen krijgen. Hiervoor zet de gemeente het regionaal loket aangepast sporten in. Dit loket begeleidt mensen met een beperking naar een passend beweegaanbod. Het loket heeft een netwerk en ondersteunt partijen die een bijdrage willen leveren.

Vitale aanbieders/positieve sportcultuur

We willen alle sportaanbieders klaar maken voor de toekomst. Verenigingen kunnen sterker worden door hun sport- en beweegaanbod te verbreden. Door samen te werken in sporthubs. De gemeente stimuleert deze samenwerking bij verenigingen (sporthubs) en sluit zoveel mogelijk aan op de wensen en behoeften van verenigingen (onder andere op onderhoudsgebied). We willen aanbieders van sport en bewegen toekomstbestendig maken zodat sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar blijft. Dit willen we stimuleren en faciliteren via het subsidiebeleid.

Van jongs af aan vaardig in bewegen

Combinatiefunctionarissen

De gemeente neemt deel aan de 'brede regeling combinatiefuncties' met als doel:

- een leven lang inclusief sport, bewegen en beoefenen van culturele activiteiten mogelijk maken;
- lokale verbindingen tot stand brengen en uitbouwen tussen sport, cultuur, onderwijs kinderopvang, welzijn, zorg, gezondheid etc.;
- duurzaam versterken en innoveren van sport-, beweeg- en cultuuraanbieders.

Deze doelstellingen hangen samen met de ambities uit het sportakkoord.

Resultaatafspraken

- De sportaccommodaties voldoen aan de veiligheidsnormen. Hierop wordt jaarlijks gecontroleerd door externe instanties.
- Minimaal 95% van de subsidieaanvragen wordt binnen wettelijke termijn afgehandeld.
- 100% van de hulpvragen van de sportorganisaties wordt afgehandeld.

Resultaatafspraken voor de LTA

Opstellen in samenwerking met verenigingen, maatschappelijke organisatie en andere stakeholders koersdocument Sport en Bewegen, met daarin de volgende onderdelen:

- Basisvoorzieningen sport & bewegen
- Subsidiebeleid sport & bewegen
- Rol van combinatiefunctionarissen
- Meerjarenbegroting sport & bewegen.
- Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) buitensport HUB's en binnensport
- Meerjarig investeringsplan (MJIP) buitensport HUB's en binnensport
- Opstellen MJOP sportparken (sportaccommodatiebeleid)

2 Product Cultuur

Wat wil de raad bereiken?

Inwoners van Cranendonck de mogelijkheid bieden kennis te maken met en deel te nemen aan (lokale) kunst- en culturele activiteiten. Samen met het onderwijs en Cultuurcraan stimuleert en faciliteert de gemeente een structureel aanbod van culturele evenementen en kunst, ook voor jeugd.

Verenigingen, stichtingen en vrijwilligers zijn onmisbaar voor het in standhouden van de leefbaarheid van de kernen. Door middel van het verlenen van gemeentelijke subsidie ondersteunt de gemeente de verenigingen daarbij.

Welke effectindicatoren horen hierbij?

Nr.	Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden			
				2022	2023	2024	2025
2.1	Tevredenheid burgers over cultuur	6,4	WSJG	6,5	6,5	6,5	6,5

Toelichting bestaand beleid

Bestaand beleid is beschreven in de beleidsrichtlijn 'Cultuur in Cranendonck'. De gemeente wil:

- diversiteit aan (actief en passief) cultuuraanbod behouden (Beeldend, Dans, Fotografie & media, Muziek, Theater/taal, Zang);
- een gezond verenigingsleven behouden. Dit doen we door (waar nodig) verenigingen te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun organisatie samen met hun leden;
- structurele inbedding van cultuureducatie binnen het basisonderwijs:
 - Ontwikkeling doorgaande leerlijn kunstzinnige oriëntatie.
 - Deskundigheidsbevordering leerkrachten.
 - Verbinding school en culturele en sociale omgeving.
 - Afstemming beleid tussen onderwijs en culturele organisaties.

Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK), inzet cultuurcoach

De Rijksoverheid wil dat cultuur een vast onderdeel wordt van het lesprogramma. In deze derde editie van Cultuureducatie met Kwaliteit (2021-2024) werkt de cultuurcoach in samenwerking met de gemeente, basisscholen en het culturele veld aan betere cultuureducatie voor elk kind in Cranendonck. Een continue-proces waarbij we kinderen kennis laten maken met een zo breed mogelijk cultuuraanbod.

Cultuurplatform/Cultuurcraan

Cultuurcraan is het cultuurpodium voor Cranendonck. Het digitale platform van Cultuurcraan is een vindplek voor inwoners voor culturele activiteiten en evenementen. Cultuurcraan organiseert evenementen en faciliteert nieuwe initiatieven. De projectleider van Cultuurcraan signaleert kansen om het cultureel aanbod bij een breed publiek onder de aandacht te brengen, stimuleert verbindingen tussen culturele verenigingen onderling en zoekt samenwerking met sportverenigingen en partners binnen het sociaal domein. Door de verbindende rol van Cultuurcraan weten verenigingen elkaar steeds beter te vinden.

Koersdocument Cultuur (inclusief subsidiesystematiek)

Cultuur in Cranendonck leeft. Op het gebied van educatie en participatie is er voldoende activiteit en jaarlijks worden er een aantal culturele festivals georganiseerd. Dit geeft een degelijk fundament met een diversiteit aan aanbod. Om een gezamenlijke focus te bepalen voerden we in 2021 gesprekken met professionele en vrijwillige cultuurmakers en aanverwanten partijen. Het resultaat van de gesprekken en verkenning is een koersdocument cultuur wat in wordt voorgelegd aan de raad (uitwerking motie 484). In 2022 starten we met de implementatie van de gezamenlijk bepaalde koers en stellen we passende subsidiecriteria op. In dit totaalproces streven we ernaar binnen de bestaande middelen en capaciteit te blijven.

3 Product Toerisme en evenementen

Wat wil de raad bereiken?

De gemeente Cranendonck wil een aantrekkelijke en gastvrije gemeente zijn voor recreanten en toeristen en maakt onderdeel uit van twee grote grensoverschrijdende natuurgebieden: Natuurgrenspark De Groote Heide en Grenspark Kempen-Broek. Ook zijn twee toeristische 'parels' benoemd: de Baronie van Cranendonck en Budel-Dorplein. De recreatieve mogelijkheden die onder meer hier uit voortvloeien gaan we actiever promoten. De VVV's en ondernemers binnen De Groote Heide zijn samen met De Groote Heide en de gemeenten aan de slag om de samenwerking van de toeristische diensten met de Groote Heide te verbeteren.

Welke effectindicatoren horen hierbij?

- De basis zoals omschreven in het beleidsplan Recreatie en Toerisme (scenario 1; "basis op orde") is op orde. De genoemde randvoorwaarden zijn gerealiseerd.

Toelichting bestaand beleid

In februari 2014 heeft de raad het beleidsplan "Recreatie en toerisme" vastgesteld en daarbij de keuze gemaakt voor scenario 1: "De basis op orde". In het raadsprogramma 'Samen Doen' staat dat we de recreatieve fiets- en wandelpaden willen uitbreiden en opwaarderen. Ook willen we de doelstellingen en de daarbij behorende ondersteuningsmogelijkheden voor evenementen vanuit de gemeente vastleggen. Dit doen we door evenementenbeleid. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeente stimuleert en faciliteert.

Ontwikkelingen:

Belangrijke ontwikkelingen die van invloed zijn op recreatie en toerisme zijn onder andere:

- In vrijetijdsbesteding staat beleving steeds meer centraal. Mensen zoeken unieke ervaringen en willen 'betekenisvol genieten'. Mensen willen ook vaker rust, de natuur in en 'uit' staan.
- We leven in een digitale wereld. Digitalisering heeft ook invloed op recreatie en toerisme, bijvoorbeeld als het gaat om het vrijetijdsaanbod en gastheerschap.
- Door corona hebben Nederlanders hun eigen land herontdekt als bestemming voor een vakantie en dagje uit.
- Fietsen en wandelen waren altijd al populaire vrijetijdsactiviteiten, maar sinds vorig jaar is het aantal ondernomen fiets-, wandel- en ATB-tochten fors toegenomen.
- De Groote Heide en Kempen-Broek timmeren promotioneel flink aan de weg. Deze regio's worden steeds bekender als bestemming voor dagje uit of vakantie.
- Realisatie van de centrumplannen en verbetering van de openbare ruimte in Cranendonck heeft een positief effect op de recreatieve beleving en het recreatief bezoek.
- De realisatie van de Natuurpoort bij de Baronie van Cranendonck zal een positieve bijdrage leveren aan toerisme en recreatie in de hele gemeente (en regio).

In de begroting 2020 is aangegeven dat we in 2020 met een voorstel komen om de financiële uitgaven voor toerisme en recreatie inzichtelijker te maken en om de dienstverlening hiervan te verbeteren. Een aantal processen zijn vertraagd en in een ander daglicht komen te staan. Dit voorstel pakken we in de tweede helft van 2021 op. Op basis hiervan worden de stappen voor 2022 duidelijk.

Samenwerkingsverbanden De Groote Heide en Kempen ~ Broek

Wij nemen actief deel aan de regionale samenwerkingsverbanden De Groote Heide en Kempen ~ Broek. De focus van Kempen ~ Broek ligt op het krijgen van de Unesco Mens en Biosfeer status. Hiervoor is in 2020 een regioproces gestart. De aanvraag wordt begin 2022 ingediend. Als de aanvraag wordt goedgekeurd, starten we met de uitvoering.

Naast dit proces, werkt Kempen ~ Broek ook aan meer reguliere taken, zoals actualiseren website en foldermateriaal, evenementen, versterken routestructuren en informatievoorziening.

Voor De Groote Heide ligt de nadruk in 2022 op het verder ontwikkelen van de eigen identiteit van het gebied. Hiervoor is de (cultuur)historie uitgangspunt. Deze wordt beleefbaar gemaakt.

Daarnaast wordt gewerkt aan de verdere "branding" (vergroten bekendheid) van het gebied en het uitvoeren van projecten / maatregelen om het gebied aantrekkelijker te maken voor bezoekers (gebiedsontwikkeling). In 2022 wordt onder andere (verder) gewerkt aan het ontwikkelen van een marketingconcept, de doorontwikkeling van de toegangspoorten, het project Warmbeek/Tongelreep, het project Watermolenlandschap en de hoofdroutestructuur (wandelaars en fietsers) door het gebied. Verder wordt de komende jaren ingezet op het meer betrekken van de ondernemers in het gebied door bijvoorbeeld het project 'gastheerschap' en netwerkbijeenkomsten.

Toeristenbelasting

In 2020 is het tarief voor de toeristenbelasting verhoogd en meer in lijn gebracht met de tarieven van andere gemeenten. Het tarief is in 2020 en 2021 van € 1,10 naar € 1,50 per persoon/per overnachting gegaan. Ook is een vast bedrag opgenomen van € 315,- voor seizoensplaatsen. Daarnaast voert ANG in opdracht van de gemeente sinds 2019 jaarlijks een (steekproef) controle en areaalonderzoek uit onder de belastingplichtigen. Dit alles heeft geleid tot een aanzienlijk hogere opbrengst aan toeristenbelasting. Vanwege de tariefverhoging in de afgelopen jaren willen we het tarief voor 2022 gelijk houden en hierop ook geen inflatiecorrectie toepassen. Bovendien hebben we op dit moment nog onvoldoende zicht op de economische effecten van corona voor de ondernemers (zowel recreatieve logiesaanbieders als bedrijven die arbeidsmigranten huisvesten). Een belastingverhoging kan ervoor zorgen dat ondernemers (voor hun gevoel) 'dubbel' geraakt worden.

VVV

De gemeente heeft het VVV-bestuur verzocht de (hoge) huurkosten voor de VVV en het smokkelmuseum naar beneden te brengen. Het VVV-bestuur werkt hiervoor een aantal opties uit. Voor de VVV is het Schepenhuis in beeld als nieuwe locatie. Het is vooral een uitdaging om voor het smokkelmuseum een alternatieve locatie te vinden die geschikt is én goedkoper dan de huidige locatie. De daadwerkelijke overgang van zowel de VVV als het smokkelmuseum naar nieuwe locaties zal naar verwachting pas medio 2022 plaatsvinden. Dat betekent de VVV en het museum tot die tijd (bij voorkeur) in het huidige pand blijven zitten. De huidige huurovereenkomst loopt eind 2021 af. Deze kan door het VVV-bestuur waarschijnlijk met 1 jaar worden verlengd. De eerder ingeplande bezuiniging op de VVV van € 20.000 is voor 2022 dus niet realistisch en wordt teruggedraaid.

Schepenhuis

Voor de nieuwe invulling van het Schepenhuis polste een externe werkgroep de Budelse inwoners. Dit proces is eind mei 2021 afgerond. De werkgroep leverde een advies op en koppelde haar bevindingen terug. Een ambtelijk projectleider zet een proces uit om een gegadigde voor de exploitatie van het Schepenhuis conform het bovengenoemd advies te vinden. In het najaar van 2021 komt hier meer duidelijkheid over. Dit geeft duidelijkheid over benodigde stappen in 2022.

Kermissen

De continuïteit van de (kleine) kermissen staat landelijk onder druk. Zo ook in Cranendonck. Daarom gaan we vanaf het najaar 2021 met inwoners, kermisexploitanten en overig betrokken partijen in gesprek over de toekomst van kermissen (in de kleine kernen). We willen graag weten wat inwoners belangrijk vinden, welke behoeftes er zijn en op welke manier ze graag invulling geven aan de kermis. We gaan ook met de kermis-exploitanten in overleg over nieuwe (meerjaren) afspraken. Het is nog onduidelijk hoe de kermis er na 2021 precies uitziet in de diverse kernen. Op voorhand zijn alle opties open. De huidige middelen voor de kermis in de gemeentebegroting vormen hierbij de financiële randvoorwaarde. Maar de uitkomst van dit traject kan in de diverse kernen verschillend zijn. Hierdoor is er – in de toekomst – misschien meer sprake van maatwerk. Ook kan de door de gemeenschap gewenste (alternatieve) invulling duurder zijn. Een andere mogelijkheid is dat bepaalde kermissen in de toekomst niet meer plaatsvinden. Ook kunnen fysieke ontwikkelingen van invloed zijn op de kermissen, denk bijvoorbeeld aan het centrumplan Budel. De toekomstige financiële consequenties voor de gemeente zijn op dit moment dan ook nog niet inzichtelijk.

Nieuwe beleidsvoornemens

Opwaarderen recreatieve fiets- en wandelpaden

In het raadsprogramma 'Samen Doen' staat als speerpunt dat recreatieve fiets- en wandelpaden worden uitgebreid en opgewaardeerd. Recreatieve routes vormen een belangrijke basis-infrastructuur voor vrijetijdsbesteding en de beleving van natuur en landschap. Niet alleen voor toeristen, maar ook voor dagrecreanten en de eigen inwoners. Opwaardering en uitbreiding van de recreatieve routes is gewenst en op sommige punten noodzakelijk. Op dit moment werken we – samen met lokale partijen en het Routebureau Brabant - aan een verbeterplan. Op basis van dit plan wordt duidelijk welke investering nodig is. De routestructuren in het plangebied van De Baronie kunnen worden opgewaardeerd vanuit het projectbudget voor de Baronie. Voor het opwaarderen van de overige routestructuren in de gemeente hebben we naar verwachting eenmalig een budget van €50.000,- nodig.

De resultaatafspraken

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsstukken die de raad in het verleden heeft vastgesteld in relatie tot dit programma:

Naam	Datum
Visie Cranendonck 2009-2024	September 2009
Integraal Cultuur-Historisch Ontwikkelingsprogramma (ICHOP)	2012
Nota Sport en Bewegen	Juni 2011
Subsidieverordening welzijn	2015
Beleidsplan Archeologische monumentenzorg	Mei 2012
Gebiedsvisie Baronie Cranendonck – concept en identiteit	Mei 2019
Structuurvisie 'Landelijke Klasse'	Juli 2015
Transnationaal Landschap Groote Heide, Ontwikkelingsplan en uitvoeringsprogramma	2012
Gebiedsvisie 'Kansen over Grenzen'	Mei 2012
Uitvoeringsplan 'Kansen over Grenzen'	November 2013
Handboek evenementen gemeente Cranendonck	2012
Beleidsplan Recreatie en Toerisme	Februari 2014
Gebiedsontwikkelingsvisie De Groote Heide	September 2018

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Niet sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	2016	44,7	48,7

Overzicht baten en lasten programma

PROGRAMMA 3 - Recreatie en Toerisme	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
BELEIDSVELD 3.1 Sport	-1.793	-1.707	-1.664	-1.665	-1.659	-1.657
BELEIDSVELD 3.2 Cultuur	-374	-429	-345	-344	-344	-344
BELEIDSVELD 3.3 Toerisme en evenementen	-241	-246	-324	-254	-254	-254
Totaal Lasten	-2.408	-2.382	-2.334	-2.263	-2.257	-2.254
Baten						
BELEIDSVELD 3.1 Sport	858	620	626	626	626	626
BELEIDSVELD 3.2 Cultuur	10	16	0	0	0	0
BELEIDSVELD 3.3 Toerisme en evenementen	0	53	53	53	53	53
Totaal Baten	868	689	679	679	679	679
Saldo voor resultaatbestemming	-1.540	-1.692	-1.654	-1.584	-1.578	-1.575
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-20	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	27	35	14	14	11	11
Bestemmingen per saldo	7	35	14	14	11	11
Saldo na resultaatbestemming	-1.533	-1.657	-1.641	-1.570	-1.567	-1.564

Programma 4: Sociaal domein

Missie van het programma:

De gezondheid en zelfstandigheid van inwoners bevorderen, zodat iedereen zich optimaal kan ontwikkelen.

Producten

1. Werk en inkomen
 2. Maatschappelijke ondersteuning
 3. Jeugd
 4. Onderwijs
-

Inleiding

In 2022 geven we verder uitvoering aan het beleidskader Sociaal domein, zoals dat in 2019 is vastgesteld. Positieve gezondheid is en blijft het kader waarbinnen we onze missie en doelstellingen voor het sociaal (en maatschappelijk) domein realiseren. In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Het welzijn staat steeds meer centraal.

De visie voor de komende jaren blijft dan ook dat de individuele inwoner centraal staat teneinde hem of haar in staat te stellen als onderdeel van de samenleving een zelfgekozen rol te vervullen. De gemeente faciliteert hierin, zowel in de individuele situatie als in de samenleving. Tegelijkertijd realiseren we ons dat er altijd een groep inwoners blijft die zorg en ondersteuning nodig heeft.

Dit betekent dat we als gemeente inzetten op een organisatie die ten dienste staat van onze inwoners en gemeenschappen. Een organisatie die naar beste vermogen meebeweegt met de ontwikkelingen 'buiten'. Hierbij moeten de 'signaalfunctie' en wettelijke taak van de gemeente in balans zijn met het ritme van de inwoner en de gemeenschap.

Ontwikkelingen sociaal domein breed

Bestaand beleid Sociaal Domein breed

Naam	Datum
Beleidskader Sociaal Domein 2019-2022	06-2019
Bestuursopdracht integraal beleid gezondheid	01-2018
Kaders regierol sociaal domein	12-2017

Ontwikkelingen sociaal domein breed bezien vanuit de vier vensters van waaruit we de het sociaal domein benaderen:

Relaties met het veld

- Doorontwikkeling cliëntondersteuning: in 2022 werken we aan doorontwikkeling van cliëntondersteuning. Waar cliëntondersteuning zich traditioneel vooral richt op de Wmo, is cliëntondersteuning georganiseerd voor inwoners ongeacht hun hulpvraag. In 2021 ontwikkelden we een plan samen met inwoners en partners in het veld. In 2022 voeren we dit plan (verder) uit.
- Door partnerschappen voor lange tijd aan te gaan, geven wij onze partners het vertrouwen en kunnen hun medewerkers het vertrouwen winnen van cliënten. In de zomer van 2021 stelde de raad de nieuwe Algemene Subsidieverordening vast. Dit vormt een basis voor gesprekken die we met onze partners voeren en geeft richting aan meerjaren afspraken.

Samenhang en integraliteit

- In 2022 geven we verder uitvoering aan het preventieprogramma
- Doorontwikkeling opbouwwerk: We voeren gesprekken met Sociaal Makelaars over hun rol in vitale gemeenschappen. Dit gesprek breiden we uit met andere partners die zich bewegen op het terrein van opbouwwerk zoals het Jeugd- en jongerenwerk.

Kwaliteit

- Cliëntervaring integraal onderdeel van proces: jaarlijks zijn gemeenten verplicht om een cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo en Jeugd uit te voeren. In samenwerking met de A2-gemeenten zijn we in 2021 gestart met het continue meten van cliëntervaring, waarbij cliënten op twee momenten in het clientproces bevraagd worden naar hun ervaring met de (toegang tot) ondersteuning. In 2022 werken we er naartoe dat de betreffende vragenlijsten via het burgerportaal kunnen worden ingezet. Ook nemen we Werk en Inkomen in de metingen mee.
- We voegen in 2022 meer vaste specialismen en expertise toe aan het sociaal team (daar waar we voorheen ad hoc inhuurden) (40k). Denk hierbij aan kennis op het gebied van licht verstandelijke beperkingen, niet aangeboren hersenletsel en een kwartiermaker ggz. Op die manier kunnen we de betreffende hulp en ondersteuning sneller inzetten waar nodig, creëren we kortere lijnen en voorkomen we doorverwijzingen naar gespecialiseerde zorg. Ook in de overgang van leeftijd 18- naar 18+ is behoefte aan deze expertise.
- Daarnaast willen we vaker een beroep kunnen doen op ervaringsdeskundigen Ggz, voor mensen bij wie (h)erkenning en een rolmodel van belang is voor versterking van eigen kracht en herstel.

Metten en weten

- Datedredreven werken: In 2022 werken we, in nauwe samenwerking met de A2-gemeenten, verder toe naar een situatie waarin real-time management- en stuurinformatie op elk moment beschikbaar is, voor zowel uitvoerend medewerkers, bestuur en management. Het datedredreven werken staat daarbij op de voorgrond.
- Effectmeting: Eind 2021 hebben we een vervolgmeting uitgevoerd naar de effecten van onze inzet bij onze inwoners ('Alle inwoners participeren autonoom en zelfstandig naar vermogen en behoefte'). De resultaten op bijbehorende indicatoren presenteerden we opnieuw in de vorm van rozetten. In 2022 passen we waar nodig onze doelstellingen en indicatoren aan de huidige situatie aan.

1. Product Werk & Inkomen

Bestaand beleid Werk & Inkomen

Naam	Datum
Handhavingsplan 2010-2014	Februari 2010
Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2013 – 2017	April 2013
Nota schuldpreventie	September 2013
Contourennota Participatiewet	Maart 2015
Nota "heroverweging minimabeleid"	Maart 2015
Evaluatie Minimabeleid	December 2015
Verordening Participatiewet	December 2014

Toelichting

Inkomen

Het aantal uitkeringen is tijdens de coronacrisis licht afgenomen. Het landelijke beeld heeft juist een stijging van het aantal uitkeringen laten zien. Met huidige vooruitzichten van de Buig-budgetten kunnen we een eventuele stijging van het aantal uitkeringen nog bekostigen.

Armoede en schuldhulpverlening

Financiële problemen kunnen iedereen overkomen, maar weet 'Er is altijd iemand voor jou'. Vanuit deze ambitie zetten we in 2021 met elkaar de koers uit om als gemeenschap drempels weg te nemen zodat iedereen mee kan doen. Deze koers, aangeboden in een koersdocument aan de raad in 2021, is leidend voor verdere acties in 2022.

Per 1 januari 2021 trad de vernieuwde Wet Schuldhulpverlening in werking. Binnen deze Wet moeten en mogen wij schulddienstverlening aan ondernemers aanbieden. Medio 2021 ontwikkelden we hiervoor een aanbod, dat we in 2022 intensiveren.

We monitoren de eerste uitkomsten en (financiële) resultaten van de aanpak in het kader van de vroegsignalering en passen daar waar nodig de uitvoering op aan. De kosten voor personele inzet voor vroegsignalering lopen via de begroting GRSA2. Voor schuldhulpverlening aan ondernemers en de algemene toename van trajecten verwachten we dat er in 2022 € 30.000 aan extra middelen binnen de programmagelden nodig zijn. In 2022 blijven we de inzet en kosten uiteraard monitoren.

Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (Bbz)

Eind 2021 beëindigt het Rijk naar verwachting de Coronasteunmaatregelen. Eind 2021 en in 2022 neemt het aantal aanvragen Bbz hierdoor waarschijnlijk toe. Afhankelijk van hoe snel de economie herstelt en wellicht een groei vertoont, zal de toename meer of minder zijn. We blijven onze ondernemers ondersteuning bieden als zij bij ons aankloppen. Tevens blijven we hen actief benaderen zodat we tijdig kunnen handelen. Door de gewijzigde financieringssysteem voor leningen en advieskosten binnen de Bbz, loopt de gemeente een financieel debiteurenrisico bij een toename van het aantal aanvragen op dat gebied. Omdat een stijging tot in medio 2021 nog is uitgebleven blijft de verwachting dat de extra middelen die wij vanuit het Rijk hiervoor ontvangen, vooralsnog voldoende zijn.

Re-integratie

In 2021 doorliepen we een aanbestedingstraject voor alle re-integratie buiten de Risse groep. De contracten met de partijen die de gunning kregen gaan per 1-1-2022 in. Naast de aanbesteding van re-integratietrajecten hebben we ingezet op het vinden van partners voor sociale activeringstrajecten. Omdat we met de Risse groep een inbestedingsrelatie hebben blijven zij voor onze gemeente preferred supplier. Het aanbod van overige aanbieders is gericht op diensten, die Risse Groep (nog) niet of niet volledig aanbiedt. Voor de dekking van de aanbesteding zetten we bestaande middelen re-integratie in. Het budget is naar verwachting toereikend.

De Risse groep

De Risse Groep zit midden in een ontwikkeling naar een nieuw profiel, een sociaal ontwikkelbedrijf. Hiertoe wordt de rechtsvorm (gemeenschappelijke regeling en statuten) geactualiseerd en wordt een strategische toekomstvisie opgesteld waarbij wij de verwachting hebben dat dit een solide basis is voor een stabiele (financiële) toekomst van de Risse groep. We blijven inzetten op een slagvaardige en resultaatgerichte aanpak van onze werkzoekenden. Daarnaast sluiten wij regionaal aan bij initiatieven binnen de arbeidsmarktregio Midden-Limburg. Sociaal domein en de afdeling economie werken hierin nadrukkelijk samen. Vanaf 2022 worden extra gemeentelijke bijdragen gevraagd om de exploitatie sluitend te krijgen.

Wijziging Wet Inburgering

De wijziging van de Wet inburgering is uitgesteld van 1-7-2021 naar 1-1-2022. Gemeenten krijgen een actievere rol en grotere verantwoordelijkheid voor de (vroeg)aanpak van statushouders en de rol om inburgeringstrajecten aan te bieden. De inzet van re-integratietrajecten wordt vervroegd en inburgering wordt meer gepositioneerd binnen het sociaal domein. De voorbereidingen troffen we in 2021 en de feitelijke invoering vindt vanaf 2022 plaats. De ervaringen in de toegekende pilots op duale trajecten en brede intake/ PIP gaven ons een extra kans op ondersteuning en ontwikkelkracht. Vanuit resultaatgerichtheid (vergroten van zelfstandigheid, bij voorkeur via betaalde arbeid) staan integraliteit van de aanpak en regie op de klant centraal in onze aanpak. Voor de bekostiging van de nieuwe taken ontvangen de gemeenten extra middelen via het gemeentefonds. We gaan er vooralsnog vanuit dat deze extra middelen afdoende zijn om de extra kosten te dekken.

2. Product Maatschappelijke Ondersteuning

Bestaand beleid Maatschappelijke Ondersteuning

Naam	Datum
Verordening Wmo gemeente Cranendonck 2020	December 2019
Verordening Financiële Tegemoetkoming Hulp bij het Huishouden 2018	December 2017
Notitie 0-meting / zorg voor zelfstandigheid	September 2014
Algemene Subsidieverordening Cranendonck 2015	Mei 2015
Nadere regels Algemene Subsidieverordening Cranendonck 2015	Mei 2015
Verordening Burgerkracht Cranendonck	Juli 2016
Bijlage 1 van de Kadernota 2017 (voor het onderdeel lokaal gezondheidsbeleid)	Juli 2017

Toelichting

Beschermd wonen/maatschappelijke opvang (BW/MO)

De maatwerkvoorziening Beschermd Wonen gaat per 1 januari 2023 over naar gemeenten (doordecentralisatie). Dan treedt ook het woonplaatsbeginsel voor BW in werking, waarmee de gemeente van herkomst verantwoordelijk wordt voor de organisatie en financiering (ongeacht waar deze plaatsvindt). Tegelijkertijd is een inhoudelijke transitie aan de orde, gericht op ambulantisering en sociale inclusie. In 2022 zetten we de voorbereidingen voor deze ontwikkelingen voort.

De overheveling van maatschappelijke opvang vindt pas in 2026 plaats, hier is een vergelijkbare inhoudelijke slag noodzakelijk. Ultiem doel is voorkomen van dakloosheid, te beginnen met een veilige basis en flexibele oplossingen dichtbij huis. Dit vraagt een domeinoverstijgende meerjarige aanpak. In de praktijk geven we hier op onderdelen al uitvoering aan.

Begeleiding 18+

Voor 2022 e.v. verwachten we dat de kosten voor begeleiding verder onder druk komen te staan. De begroting stellen we daarom structureel bij met € 98.000. De oplopende kosten zijn aanleiding om een grondige analyse uit te voeren. Op dit moment is onvoldoende duidelijk of de toenemende kosten wordt veroorzaakt door corona, vergrijzing, toenemende zorgbehoefte of een combinatie hiervan. Ondertussen kijken we nadrukkelijker naar voorliggende voorzieningen als de Wlz en de huiskamer. Ook onderzoeken we of tussenvarianten, tussen huiskamer en dagbesteding, mogelijk zijn.

De aanbesteding 18+ is uitgesteld naar 2022 i.v.m. de Coronacrisis. In 2021 onderzoeken we of de huidige begeleidingsvarianten voldoen aan de vraag en of de huidige contracten voldoende aansluiten. Doelstelling van de nieuwe aanbesteding in 2022 is een betere balans tussen beschikbaar budget en uitgaven. Ook zoeken we naar mogelijkheden om individuele begeleiding meer in collectiviteit te organiseren, waaronder (collectief) trainingsaanbod sociale vaardigheden, verlies en eenzaamheid.

Hulp bij het huishouden (Hbh)

Zoals verwacht heeft de invoering van het abonnementstarief geleid tot een extra stijging in het aantal cliënten HbH, bovenop de stijging die er al is vanwege een vergrijzende en langer thuiswonende bevolking. Sinds 2019 voerden we de nodige maatregelen door om het budget Hbh in balans te houden met de uitgaven. De hierboven genoemde autonome ontwikkelingen zetten de budgetten van de Wmo onder druk. Op basis van de prognoses is een verhoging van het budget met € 68.000 vanaf 2022 noodzakelijk.

Sociaal Medische Advisering (SMA)

Bizob is in de regio gestart met een regionale aanbesteding SMA. Door deel te nemen aan deze nieuwe aanbesteding kan er meer gestuurd worden op kwaliteitseisen (waaronder de adviezen en doorlooptijden). Deze aanbesteding gaat naar verwachting per 1 april 2022 in. Gezien de verwachte stijging van het aantal aanmeldingen SMA en de prijsstijging i.v.m. de aanbesteding is een verhoging van het budget vanaf 2022 met € 10.000 nodig.

Woningaanpassingen

Naar verwachting zullen de kosten m.b.t. woningaanpassingen gaan stijgen. Dit heeft een aantal redenen zoals de demografische (dubbele vergrijzing), mensen blijven langer thuis wonen waardoor woningen op termijn aangepast moeten worden, het aanbod van levensloopbestendige (huur)woningen beperkt is in Cranendonck en de beperkte beschikbare bouwgrond voor levensloopbestendige woningen. Gezien de ontwikkelingen, de verwachtingen en de werkelijke uitgaven in de afgelopen jaren is het noodzakelijk om vanaf 2022 het budget met € 50.000 te verhogen.

Rolstoelen

De verwachting is dat de kosten met betrekking tot rolstoelen gaan stijgen i.v.m. de demografische (dubbele vergrijzing) en mensen langer thuis blijven wonen. Gezien de ontwikkelingen, verwachtingen en de werkelijke uitgaven in de afgelopen jaren is het nodig om het budget vanaf 2022 te verhogen met € 8.000.

3. Product Jeugd

Bestaand beleid Jeugd

Naam	Datum
Naar een andere Jeugdzorg	Februari 2014
Verordening jeugdhulp 2017 e.v.	Maart 2017
Nadere regels Jeugdhulp Cranendonck 2020 e.v.	Februari 2020

Toelichting

Nieuwe contractering jeugdzorg

Per 31 december 2021 lopen de huidige contracten met de zorgaanbieders van specialistische jeugdhulp af. Er zijn drie substantiële wijzigingen voorgenomen in de inkoop voor 2022:

- Het omzetten van gemiddelde tarieven naar uur- of etmaaltarieven
- Het stopzetten van de B-financiering
- Invoering van het Multi-traject voor de deelnemende gemeenten

Multi-casuïstiek betreft gezinnen met meerdere (complexe) hulpvragen, waarbij gecoördineerde inzet van specialistische ondersteuning noodzakelijk is. Deze ondersteuning wordt door één verantwoordelijke aanbieder verzorgd. 6 gemeenten (Eindhoven, Best, Oirschot, Cranendonck, Heeze-Leende, Valkenswaard) nemen de multi-aanpak in een apart project met aparte contractering op. Vier gemeenten (Bladel, Eersel, Bergeijk, Reusel de Mierden) organiseren deze coördinatie zelf.

Uitgangspunt van de nieuwe contractering is dat de bekostiging binnen de vastgestelde financiële kaders past.

Uitbreiding sociaal team

We zetten in op de uitbreiding van het sociaal team (extra formatie jeugdconsulenten/jongerenwerk) zodat we wachtlijsten bij lichtere jeugdhulpproblematiek tegen kunnen gaan, voor de verdere doorontwikkeling van het opbouwwerk/voorliggend veld en het versterken van de samenwerking met onze maatschappelijke partners hierin (80k).

Nieuwe verordening

Naar aanleiding van de nieuwe inkoop actualiseren we ook de verordening Jeugdhulp 2017 e.v. De nieuwe verordening wordt per 1 januari 2022 van kracht. Hierin nemen we ook de grondslag voor pgb-tarieven op. We adviseren om deze met ingang van de nieuwe verordening te baseren op de tarieven voor zorg in natura. Hierover volgt in het najaar een apart raadsvoorstel. De verwachte meerkosten die het nieuwe pgb beleid met zich meebrengt schatten we in op € 100.000.

Verzilvering

De afgelopen jaren zagen we dat een deel van de geïndiceerde zorg niet verzilverd wordt. Verklaring hiervoor vinden we vooral in weken dat de zorg niet kan worden ingezet, bijvoorbeeld door ziekte van cliënt of in vakantieperiode. Het is nog onduidelijk of de verzilvering met het nieuwe inkoopmodel in 2022 op dezelfde wijze uitvalt. De verwachting is dat we gerichter kunnen indiceren met behulp van de nieuwe systematiek. Daarom stellen we de budgetten niet bij op basis van het verzilveringspercentage.

Veilig Thuis

De organisatie Veilig Thuis komt voort uit het voormalig Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt Huiselijk Geweld en staat 24/7 garant voor de uitvoering van wettelijke taken ten aanzien van huiselijk geweld en kindermishandeling. De kosten van de werkzaamheden van Veilig Thuis zijn de afgelopen jaren gestegen. Dit komt door de landelijke toename van het beroep dat op Veilig Thuis gedaan wordt. Tot op heden heeft gemeente Cranendonck dit kunnen opvangen binnen de reguliere budgetten sociaal domein. Vanaf 2022 stellen we voor het budget voor Veilig Thuis structureel te verhogen van € 105.000 naar € 115.000.

Nieuwe dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) Samen voor Jeugd en de inkoop regio 21

De gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Cranendonck, Valkenswaard, Eersel, Bladel, Bergeijk, Reusel-De Mierden, Oirschot en Best werken samen op het gebied van jeugdhulp. Momenteel vindt deze samenwerking plaats in de vorm van een dienstverleningsovereenkomst ('Samen voor Jeugd'). De huidige DVO liep eind 2020 af, maar is (hangende deze doorontwikkeling) verlengd tot en met 2021. Per 1 januari 2022 werken we op basis van de nieuwe afspraken met een nieuwe governancestructuur. Omdat er een nieuwe verdeelsleutel wordt toegepast brengt dit extra kosten met zich mee voor Cranendonck.

De huidige Dienstverlenings- en Samenwerkingsovereenkomst (DVO) 'Regionale Inkoop Jeugdhulp' Zuidoost – Brabant 2017-2020 loopt (na eerdere verlenging van een jaar) ook per 1 januari 2022 af. Door middel van een nieuwe DVO maken we op de schaal van de 21 gemeenten afspraken over de voorwaarden waaronder Eindhoven de inkoop verzorgt met betrekking tot JeugdzorgPlus, Veilig Thuis, spoedeisende zorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Nieuwe woonplaatsbeginsel

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor jeugdhulp. Per 2022 wijzigen de uitgangspunten van het woonplaatsbeginsel. In dit kader worden ook de middelen die we hiervoor ontvangen vanuit het Rijk opnieuw verdeeld. De herverdeling van het woonplaatsbeginsel jeugd valt naar verwachting positief uit voor Cranendonck. De exacte financiële impact van het nieuwe woonplaatsbeginsel is op moment van schrijven van de begroting echter nog niet inzichtelijk. Gemeenten hebben namelijk tot 1 januari de tijd om cliënten over te dragen.

Jeugdbescherming/Jeugdreclassering (JB/JR)

De gecertificeerde instellingen (GI's: uitvoerders van de jeugdbescherming en jeugdreclassering) staan financieel onder druk. De Jeugdautoriteit heeft onderzoek gedaan naar de tarieven die gebruikelijk zijn in het land en welke keuzes hieraan ten grondslag liggen. Hieruit blijkt dat de tarieven voor de GI's in Noord-Brabant relatief laag zijn. Voor een gezonde bedrijfsvoering is een verhoging van de tarieven noodzakelijk. Naar verwachting komt dit neer op een stijging van € 40.000.

4. Product Onderwijs

Bestaand beleid Onderwijs

Naam	Datum
Brede Visie op Onderwijs	Januari 2018
Brede visie onderwijshuisvesting Cranendonck 2008	April 2008
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	December 2016
Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Cranendonck 2021	Mei 2021
Beleidsplan peuteropvang in een geharmoniseerd stelsel	December 2017
Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen	Juli 201
Beleidsnotitie toezicht en handhaving kinderopvang en kwaliteitsniveau peuterspeelzalen (collegebesluit)	Maart 2019

Toelichting

IHP/ visie onderwijs

In 2021 stelden we samen met het onderwijs en kinderopvang een integraal huisvestingsplan (IHP) op. Met het IHP bekijken we verschillende ontwikkelingen in samenhang met elkaar. Samen staan we voor de opgaven schoolgebouwen te verduurzamen, in te spelen op de gewenste flexibiliteit in voorzieningen en verbinding te maken met maatschappelijke vraagstukken binnen het sociaal domein. Het IHP geeft beeld van de organisatie- en financieringsopgave van de onderwijshuisvesting naar de toekomst. Uitvoering van het IHP vraagt de nodige investeringen op kortere en langere termijn. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Schoolgebouwen moeten aan huisvestingseisen voldoen. Deze eisen staan in het Arbeidsomstandighedenbesluit (de Arboret) en het Bouwbesluit.

Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC)/ trajectbegeleiding

Scholen en gemeenten proberen te voorkomen dat leerlingen zonder startkwalificatie van school gaan (voortijdige schoolverlaters). Uitvallers proberen we alsnog aan een startkwalificatie te helpen. Scholen en gemeenten leggen in een regionaal plan vast welke maatregelen ze inzetten om voortijdige schooluitval tegen te gaan. Hier zetten we onder andere trajectbegeleiding voor in. Door het wegvallen van de regionale regeling knelpuntenmiddelen en een deel van de regionaal ingezette RMC-middelen, ontstaat een structureel tekort van naar verwachting € 8.000 in Cranendonck voor de uitvoering van de RMC-taak.

Bivak

Ondernemers hebben samen met het BRAVO! College een innovatieve vakopleiding in het leven geroepen waarbij de vraag vanuit, en de samenwerking met het bedrijfsleven centraal staan: BIVAK. BIVAK is een afkorting van Bijzonder Innovatief Vakonderwijs. Bij BIVAK ligt de focus op technisch onderwijs dat innovatief is en past bij de huidige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Door leerlingen lokaal op te leiden en bij afstuderen een baangarantie af te geven, wordt de kans groter dat zij in de regio gaan werken én blijven wonen. Tevens worden technische vacatures sneller ingevuld en kunnen bedrijven blijvend ontwikkelen en doorgroeien.

Het BRAVO! College heeft op verzoek van lokale ondernemers en in nauw overleg met gemeente Cranendonck de vakopleiding BIVAK ontwikkeld. BIVAK kiest ervoor haar leerlingen binnen het bestaande gebouw van het BRAVO! College op te leiden, maar het verbouwen van 2 lokalen, het aanschaffen van apparatuur en het inrichten van het nieuwe BIVAKlokaal zijn noodzakelijk. Zonder financiële bijdrage vanuit de gemeente is dat niet mogelijk ondanks de aanzienlijke bijdrage van het LVO en de lokale ondernemers. De huidige (wettelijke) bekostiging is onvoldoende om een vakopleiding zoals BIVAK op te zetten. Dit vraagt om een incidentele bijdrage van € 75.000 voor het verbouwen en inrichten van 2 lokalen met passende apparatuur. Voor deze ontwikkeling is de gemeente in overleg met het LVO.

Hoewel een bijdrage voor deze verbouwing niet wettelijk verplicht is, is de gemeente wel verantwoordelijk voor huisvesting voor het voortgezet onderwijs zoals nieuwbouw van lokalen (een veel duurdere oplossing met hetzelfde resultaat).

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeentes te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Absoluut verzuim	% per 1.000 leerplichtigen van 5 - 18 jaar	DUO/Ingrado	2019	8,0%	2,4%
Relatief verzuim	% per 1.000 leerplichtigen van 5 - 18 jaar	DUO/Ingrado	2019	8%	26%
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs (12-21 jaar)	DUO/Ingrado	2020	1,5%	1,7%
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 74 jaar	CBS/LISA	2020	657,6	795,9
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	2019	0%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	2019	4%	6%
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2020	67%	68,4%
Achterstandsleerlingen *)	% 4 t/m 12 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2012	8,6%	11,6%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	2019	1%	2%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2020	229,8	459,7
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	2020	84	202
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2020	9,7%	11,9%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2020	1,1%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2020	Onbekend	0,4%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2020	550	700
Demografische druk **)	%	CBS	2021	76,9%	70,1%

**Deze indicator is komen te vervallen.*

*** De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.*

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen wordt in elk programma beknopte informatie gegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de paragraaf.

GGD

Doel: De GGD Brabant Zuidoost is een regionaal samenwerkingsverband met de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Doel van deze regeling is de behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de Wet publieke gezondheid.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Gemeentelijke bijdrage	360	380	377	382	391	400	410
	Jeugdgezondheidszorg			325	313	320	326	333

Regionaal Bestuur Openbaar Onderwijs de Kempen

Doel: Samen met negen andere gemeenten houdt de gemeente Cranendonck het openbaar basisonderwijs in stand via een gemeenschappelijke regeling. De school bestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn overgedragen aan de Stichting de Kempen, regionaal bestuur voor openbaar en algemeen basisonderwijs.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0

Werkvoorzieningsschap de Risse

Doel: Werkvoorzieningsschap de Risse zorgt voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert. De Risse richt zich primair op het vinden van aangepast werk voor mensen met een Sw-indicatie. Met de komst van de Participatiewet ontwikkelt de Risse zich naar een mens- ontwikkelbedrijf.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Gemeentelijke bijdrage (gelijk aan budget ten behoeve van Wsw in participatie-budget)	1.891	1.869	1.920	1.870	1.840	1.762	1.703
	Extra gemeentelijke bijdrage o.b.v. meerjarenraming 2021-2024 de Risse			48	31	12		
	Extra gemeentelijke bijdrage o.b.v. primaire begroting Risse				126	126	118	94
	Incidentele gemeentelijke bijdrage t.b.v. aanvulling Eigen vermogen/ weerstandsvermogen			204				

Overzicht baten en lasten programma

PROGRAMMA 4 - Sociaal Domein	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
BELEIDSVELD 4.1 Werk en Inkomen	-10.168	-8.532	-8.459	-8.364	-8.305	-8.241
BELEIDSVELD 4.2 Maatschappelijke ondersteuning	-6.098	-6.447	-6.621	-6.437	-6.453	-6.463
BELEIDSVELD 4.3 Jeugd	-4.728	-5.682	-5.739	-5.621	-5.622	-5.622
BELEIDSVELD 4.4 Onderwijs	-1.724	-1.625	-1.686	-1.607	-1.601	-1.586
Totaal Lasten	-22.718	-22.286	-22.506	-22.030	-21.982	-21.912
Baten						
BELEIDSVELD 4.1 Werk en Inkomen	6.042	3.921	3.741	3.741	3.741	3.741
BELEIDSVELD 4.2 Maatschappelijke ondersteuning	81	105	105	105	105	105
BELEIDSVELD 4.3 Jeugd	0	0	0	0	0	0
BELEIDSVELD 4.4 Onderwijs	141	9	9	9	9	9
Totaal Baten	6.265	4.036	3.856	3.856	3.856	3.856
Saldo voor resultaatbestemming	-16.453	-18.251	-18.650	-18.174	-18.126	-18.056
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-10	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	51	356	245	45	45	45
Bestemmingen per saldo	41	356	245	45	45	45
Saldo na resultaatbestemming	-16.412	-17.894	-18.404	-18.129	-18.081	-18.011

Programma 5: Bestuur + algemene dekkingsmiddelen

Missie van het programma:

De gemeente Cranendonck is een open, transparante en betrouwbare publiekrechtelijke organisatie. Op basis van een verantwoorde inzet van de beschikbare middelen draagt zij zorg voor handhaving en naleving van de geldende wet- en regelgeving. De gemeente staat ten dienste van alle burgers en overige partijen.

Producten:

1. Algemeen bestuur
 2. Dagelijks bestuur
 3. Openbare orde
 4. Burgerdiensten/dienstverlening
 5. Algemene dekking
 6. Bedrijfsvoering
-

1 Product Algemeen bestuur

Wat wil de raad bereiken?

Het streven van de raad is om een open, transparante en betrouwbare publiekrechtelijke organisatie te zijn die zijn kaderstellende en controlerende rol volgens het duale stelsel vervult.

Welke effectindicatoren horen hierbij?

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden			
			2022	2023	2024	2025
Burgers voelen zich vertegenwoordigd door de gemeenteraad	5,1	WSJG	6,3*	6,3	6,3	6,3

**De streefwaarde is door een aangenomen amendement bij de vaststelling van de begroting 2017 verhoogd van 5,4 naar 6,3.*

Toelichting bestaand beleid

Raadsprogramma Samen Doen!

De raad heeft het raadsprogramma 2018-2022 "Samen Doen!" vastgesteld. In de begroting 2022 worden de nog openstaande punten verwerkt. Het raadsprogramma is vertaald naar een collegeprogramma.

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsstukken die de raad in het verleden heeft vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Reglement van orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Cranendonck 2015	Februari 2015
Verordening van de adviescommissie van de gemeenteraad van Cranendonck 2015	Februari 2015
Reglement presidium 2015	Februari 2015
Verordening rekenkamercommissie 2019	November 2019
Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2013	Februari 2013
Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden	December 2019
Griffieverordening Cranendonck	Maart 2014
Financiële verordening	Januari 2020
Controleprotocol 2020 met normenkader	Februari 2020
Gedragscodes gemeenteraad en protocol integriteitsschendingen	December 2020
Verordening agenderingsrecht voor inwoners gemeente Cranendonck	Juni 2021

Beknopte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Vorenstaande lijst laat zien dat er binnen dit product weinig bestaand beleid is dat aangepast kan worden en daarmee een financieel voor- en/of nadeel met zich meebrengt.

De resultaatafspraken

- De raad beschikt over een –door de griffier aangeleverde– actuele, digitale Lange Termijn Agenda (LTA).
- Er wordt vanuit de raad een nieuw programma opgesteld

Resultaatafspraken LTA raad

- De raad vervult zijn kaderstellende en controlerende rol aan de hand van de volgende P&C-producten c.q. beleidsnotities die wij in 2022 ter besluitvorming aanbieden:
 - o Kadernota
 - o Programmabegroting (meerjarige structureel sluitend)
 - o Jaarstukken
 - o Burap
- Over de jaarstukken geeft de controlerende externe accountant een (goedkeurende) controle-verklaring af voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Bovendien is sprake van instemming door de toezichthouder Provincie Noord-Brabant van de programmabegroting.

2 Product Dagelijks bestuur

Wat wil de raad bereiken?

Om de doelstellingen van de raad te realiseren, voert het college het collegeprogramma uit dat bij aanvang van elke raadsperiode wordt opgesteld. Hierbij zorgt het college ervoor dat zij ten dienste staat van alle burgers en overige partijen en haar rol vervult conform de Gemeentewet. De voortgang van het afhandelen van het collegeprogramma is door middel van de Lange Termijn Agenda (LTA) inzichtelijk gemaakt voor de raad. Planningen en mijlpalen worden in de LTA bijgehouden.

Welke effectindicatoren horen hierbij?

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden			
			2022	2023	2024	2025
Inwoners hebben vertrouwen in burgemeester en wethouders	6,0	WSJG	6,3*	6,3	6,3	6,3
Burgemeester en wethouders maken hun beloften waar	5,3	WSJG	5,7*	5,7	5,7	5,7
De gemeente wordt goed bestuurd	5,8	WSJG	6,1*	6,1	6,1	6,1

**De nieuwe streefwaarde is gebaseerd op de gemiddelde score voor gemeenten met < 25.000 inwoners uit de laatste meting.*

Toelichting bestaand beleid

Collegeprogramma

Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 stelde de gemeenteraad een nieuw raadsprogramma op. Het college vertaalde het raadsprogramma jaarlijks in het collegeprogramma en voert dit uit.

De resultaatafspraken:

- Jaarschijf 2022 van het collegeprogramma is uitgevoerd.
- Alle, op basis van wet- en regelgeving, noodzakelijke besluiten zijn genomen.
- De actieve informatieplicht aan de raad is vervuld door o.a. het opleveren van raadsinformatiebrieven en het organiseren van raadsinformatieavonden.
- We gaan ervaring opdoen met de nieuwe werkvormen.
- Er wordt een nieuw raadsprogramma opgesteld voor de periode 2022-2025, dit wordt vertaald in een collegeprogramma

3 Product Openbare orde

Wat wil de raad bereiken?

In de gemeente Cranendonck leven de mensen samen in een veilige en leefbare woonomgeving. De gemeente heeft de regierol met betrekking tot de integrale veiligheid. De gemeente gaat de toezicht- en handhavingscapaciteit op alle beleidsterreinen breder inzetten.

1. Openbare orde en Veiligheid

Toelichting bestaand beleid

In de Kadernota Integrale Veiligheid 2020-2022 zijn drie prioriteiten benoemd.

Op het gebied van de aanpak van ondermijnende criminaliteit zijn we medio 2020 van start gegaan met het Dommelstroom Interventieteam (DIT) met een proefperiode van twee jaar. Het DIT is een handhavingsinstrument dat mede vanuit Veiligheid wordt ingezet. In 2022 vindt een evaluatie plaats van de inzet van het DIT.

De tweede prioriteit omvat het versterken van de verbinding tussen Zorg en Veiligheid. Op landelijk niveau zijn er de afgelopen jaren afspraken gemaakt om mensenhandel te stoppen en te voorkomen. Eén van de afspraken is dat in 2022 iedere gemeente beschikt over een beleid inzake mensenhandel. Dit beleid stellen we in nauwe samenwerking met Zorg op.

De derde prioriteit betreft het versterken van de veilige woon- en leefomgeving. Ook in 2022 vraagt de aanwezigheid van het azc de nodige inzet zoals deze ook is benoemd in het 'Actieplan aanpak overlastgevende asielzoekers azc Cranendonck'

Kadernota Integrale Veiligheid

In de loop van 2022 maken we een aanvang met het opstellen van een nieuwe Kadernota Integrale Veiligheid 2023-2026. We betrekken hierin nadrukkelijk het sociaal domein.

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsdocumenten die de raad in het verleden heeft vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Algemeen Plaatselijke Verordening	November 2019
Kadernota Integrale Veiligheid 2020-2022	November 2019
Beleidsplan Wet veiligheidsregio's	September 2019
Regionaal Veiligheidsplan Oost Brabant 2019-2022	September 2018
Omgevingsbeleidsplan	Januari 2015
Regionaal Risicoprofiel 2019-2022	Januari 2019

Beknpte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

De budgetten die bij integrale veiligheid horen worden vastgesteld uit diverse gemeenschappelijke regelingen (Veiligheidshuis, RIEC etc.).

2. Integrale aanpak toezicht en handhaving

Toelichting bestaand beleid

In 2019 is het "Uitvoeringsbeleid VTH 2020-2023" vastgesteld. Dit beleid bevat de prioriteiten met betrekking tot toezicht en handhaving voor 2020-2023. Het plan bevat het beleidsmatig kader voor de invulling van de gemeentelijke taken op het gebied van VTH. In het raadsprogramma is aangegeven dat toezicht en handhaving een speerpunt is. Gelet op handhavingsambities uit het raadsprogramma is het beleidsplan integraal opgesteld waarbij er naast de wettelijke onderdelen als illegaal bouwen ook aandacht is voor adrescontroles, regionale detailhandelsvisie, milieu enz. Hierdoor krijgt ook de invulling van toezicht en handhaving een integraal karakter.

De prioritering uit het Uitvoeringsplan is het uitgangspunt bij het oppakken van toezicht- en handhavingstaken. Verzoeken om handhaving worden altijd opgepakt. Afhankelijk van de capaciteit die door handavingsverzoeken wordt gevraagd blijft de overige capaciteit over voor de overige prioriteiten.

Detailhandelvisie A2-gemeenten en de Regionale Detailhandel visie

Het detailhandelsbeleid ziet toe op de versterking van de centra van Budel en Maarheeze en daarmee op het behoud van het voorzieningenniveau naar de toekomst. Gezien de beschikbare capaciteit kan er in bepaalde mate toezicht worden uitgevoerd op overtredingen als detailhandel op het industrieterrein en illegale bewoning.

Controle op verleende omgevingsvergunningen

In het uitvoeringsprogramma is het gewenste aantal controles op verleende omgevingsvergunningen en op strijdig gebruik door particulieren opgenomen, daarnaast zijn er gewenste aantallen opgenomen voor bijvoorbeeld controle op ontheffingen en toezicht op vergunningsvrij bouwen en bouwen zonder vergunning. Gezien de beschikbare capaciteit kan het toezicht op bouw en ruimtelijke ordening naar behoren worden opgepakt. De verwachting is dat met het uitnodigende karakter van de Omgevingswet er ook meer toezicht zal moeten plaatsvinden. Hier moet nu al rekening mee worden gehouden.

Toezicht door boa's

Door het (incidenteel) inhuren van externe boa's kan toezicht op de APV uitgevoerd worden conform het uitvoeringsprogramma. Naast de inhuur van externe boa's werken we met een toezichthouder op het vlak van de APV. De boa's hebben zich daarnaast gespecialiseerd in de aanpak van overlast i.v.m. het AZC. De inzet van boa's blijft ook in de toekomst nodig. In samenwerking met Gilde opleidingen is er ook extra inzet op toezicht door ondersteuning van stagiaires.

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsdocumenten die de raad in het verleden heeft vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Uitvoeringsbeleid 2020 – 2023	September 2019
Omgevingsuitvoeringsprogramma 2021	Januari 2021
Jaarverslag Integrale Handhaving 2019	Juni 2020
Evenementenbeleid	Oktober 2012
Horeca convenant	December 2011
Convenant paracommercialisme gemeente Cranendonck 2018	Januari 2018
Detailhandel visie A2-gemeenten	2015

Beknpte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Voor de uitvoering van de integrale toezicht en handhaving wordt onder andere gebruik gemaakt van de Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (Odzob). Afgelopen jaren hebben we gezien dat we geregeld adviezen / onderzoeken van de Odzob nodig hebben. Dit zal ik ook 2022 het geval zijn.

Nieuwe beleidsvoornemens

Omgevingswet/handhaving en toezicht

Zoals in programma 1 is aangegeven wordt de Omgevingswet in 2022 verwacht. Door het wijzigen van de regels zal de wijze van toezicht en handhaving ook veranderen. Door het wijzigen van de regelgeving zal er mogelijk meer onduidelijkheid gaan ontstaan over de regels en zal de werkvoorraad bij toezicht en handhaving mogelijk toenemen.

Wet kwaliteitsborging/handhaving en toezicht

Bepaalde toetsen zullen niet meer door de gemeente worden uitgevoerd bij vergunningverlening. De mate van toezicht zal hierdoor noodzakelijkerwijs toenemen. Dit zal een impact hebben op de werkvoorraad bij toezicht, het is immers door de Wet Kwaliteitsborging niet meer mogelijk deze toetsen vooraf te laten plaatsvinden. Wij kunnen nu nog niet inschatten wat dat voor de bezetting van handhaving en toezicht tot gevolg zal hebben.

4 Product Burgerdiensten/dienstverlening

Wat wil de raad bereiken?

Een dienstverlening die voldoet aan de behoefte en logica van onze klanten. De gemeente heeft haar dienstverlening vraaggericht, efficiënt en proactief ingericht en levert kwalitatief hoogwaardig werk.

Welke effectindicatoren horen hierbij?

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	2017 Cr	2017 NL	Bron
Gemiddelde directie dienstverlening		6,48	6,77	WSJG
Ontevreden over dienstverlening		18%	13%	WSJG
Aanvragen of voorleggen gemakkelijk		70%	79%	WSJG
Afhandelingstijd acceptabel	8,8	73%	76%	WSJG
Medewerker voldoende deskundig	8,7	69%	77%	WSJG
Burger/klant is aangenaam verrast		39%	43%	WSJG
Communicatie en voorlichting	8,8	6,53	6,69	WSJG
Voldoende communicatie over verloop afhandeling		66%	69%	WSJG
Gemeente gebruikt heldere taal		59%	66%	WSJG
Digitale dienstverlening	7,0	6,60	6,94	WSJG

Getal is een waardering tussen 0 en 10

Het % is het % burgers/klanten '(helemaal) mee eens'

Toelichting bestaand beleid

Inwoners ervaren in hun dagelijkse leven dat de digitale dienstverlening steeds gemakkelijker en sneller is. Van de gemeente verwachten zij eenzelfde servicegerichtheid bij de dienstverlening. Burgerzaken is de dienstverlening waar de inwoners onze gemeente grotendeels op herkennen. Het betreft o.a. Het uitgeven van alle wettelijke documenten zoals de paspoorten, rijbewijzen maar ook producten zoals de begraafplaats, klachten & meldingen en WOZ. Het gaat er niet alleen om wat we leveren maar ook hoe we onze diensten leveren en hoe we communiceren. Contact met onze inwoners is er via de diverse kanalen; fysiek, telefoon, e-mail en digitale diensten. Deze klantgedreven dienstverlening is steeds belangrijker. We bedienen de inwoners zo goed mogelijk in het door hen gekozen kanaal vanuit het principe 'online waar het kan en fysiek waar het moet'

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsdocumenten die de raad in het verleden heeft vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Bestuursopdracht 'visie op de organisatie 2017'	December 2016
Oplegnotitie 'visie op de organisatie 2017'	December 2016

Beknpte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Dit product is in geringe mate beïnvloedbaar. Het beheer van de Basisregistratie Personen (BRP) is een wettelijke verplichting en daardoor nauwelijks te beïnvloeden.

Het niveau van dienstverlening zoals omschreven in het "Beleidsprogramma Dienstverlening" volgt voor een groot deel landelijke richtlijnen. Ook hier is dus niet veel invloed op uit te oefenen. Voor een deel beschrijft het beleidsprogramma echter ook het ambitieniveau van de gemeente zelf, en dit is wel beïnvloedbaar. Te denken valt aan openings-, wacht- en doorlooptijden. Aanvullend hierop wordt het dienstverleningsconcept geactualiseerd.

Aan het leveren van producten van het team burgerdiensten ligt een wettelijke verplichting ten grondslag, waardoor hier nauwelijks beïnvloedingsmogelijkheden zijn. De kosten die voor deze producten gemaakt worden, worden gedekt door de tarieven die voor deze producten gevraagd worden.

Nieuw beleid

Er komen 2 grote 'projecten' aan als het gaat om communicatie/dienstverlening aan onze inwoners.

- Onze website; contract met leverancier loopt af. Binnen de GRSA2 wordt bekeken hoe we hier het beste mee kunnen omgaan. Het wordt in ieder geval een gezamenlijke aanpak in A2 verband. Eventuele meerkosten zijn pas bekend na de aanbesteding
- Wet elektronisch publicaties gaat in per 1/7/21 (ook beleid verplicht publiceren via Overheid.nl). Ook dit loopt via de GRSA2. In periode juli 2021-juli 2022 moet er een inhaalslag plaatsvinden op eerder vastgesteld maar nog vigerend beleid.

Resultaatafspraken

- De gemeente voldoet aan de wettelijke verplichtingen rondom basisregistraties. Dit betekent dat zij bij de uitvoering van haar publieke taken gebruik maakt van deze registraties. De BAG en BRP zijn actueel. Dit wordt getoetst door een zelfevaluatie (audit), waaruit voor de gemeente een slagingspercentage van minimaal 95% voortvloeit.

5 Product Algemene dekking

Wat wil de raad bereiken?

De gemeente voert een gezond financieel beleid. Door een solide financieel beleid is het gelukt om met ingang van de jaarschijf 2022 een structureel sluitende begroting aan te bieden.

Er is nog steeds sprake van een goede vermogenspositie waardoor we onze verplichtingen nakomen en de gewenste investeringen voor onze inwoners en bedrijven doen. Voor deze investeringen kunnen – na zorgvuldige overweging – (bestemmings)reserves ingezet worden. De verhouding tussen de hoogte van de woonlasten en het niveau van de voorzieningen is goed. De belastingen en heffingen zijn gebaseerd op het principe van kostendekkende tarieven.

Toelichting bestaand beleid

Loon- en prijscompensatie 2022-2025 (exclusief sociaal domein)

Vanaf de programmabegroting 2018 passen we in de meerjarenraming loon- en prijsindexeringen toe. Om de loon- en prijsstijgingen op te vangen kiezen wij ervoor om een stelpost op te nemen en niet automatisch de budgetten te verhogen. Eventuele niet-benodigde loon- en prijsstijgingen in enig jaar komen dan als voordeel terug in de exploitatie. Het indexeren van budgetten is namelijk geen automatisme. Alleen aantoonbare loon- en prijsstijgingen komen hierdoor in aanmerking voor indexatie.

Als gevolg van de onzekerheden na de corona crisis wordt voorgesteld in de begroting 2022 de loon- en prijscompensatie voor 100% te ramen. In deze stelpost is het de prijscompensatie van het sociaal domein niet meegenomen. Voor de loon- en prijscompensatie sociaal domein is een aparte stelpost in de begroting opgenomen.

Werkbudget voor onvoorziene zaken en calamiteiten AZC

Vanaf de komst van de inwoners in het AZC wordt aan de gemeente een bedrag vanuit het faciliteitenbesluit uitgekeerd. Deze inkomsten worden thans doorgeleid naar de algemene middelen. Er is indertijd geen budget afgezonderd om de activiteiten ten gevolge van de komst van het AZC te (bege)leiden. Hier was bij de start ook geen directe aanleiding voor.

Communicatie is een belangrijk middel om effecten van de aanwezigheid van het AZC deels te kunnen sturen. De ervaringen leren dat de hiermee gemoeide tijd en kennis € 70.000. kost.

Voorts is door de recente ontwikkelingen er echter behoefte aan directe middelen om adequaat te kunnen handelen in geval van gebeurtenissen, overlast e.d. Daarom is het belangrijk een afzonderlijk budget beschikbaar te hebben, zodat pieken in de werkzaamheden kunnen worden opgevangen. Te denken valt hierbij aan tijdelijke extra capaciteit voor BOA's, (veiligheids)onderzoeken, evaluaties en de inzet van een contactpersoon AZC.

COA is weliswaar bereid hiervoor gedeeltelijk een extra bijdrage beschikbaar te stellen maar verwijst ook naar de algemene uitkering die door de komst van het aantal inwoners in het AZC door de gemeente wordt verkregen. Een incidenteel budget van € 50.000 lijkt minimaal op basis van de ervaringen in het afgelopen half jaar. Er kan dan adequaat worden gehandeld als dat nodig is.

Onderstaand overzicht omvat de belangrijkste beleidsdocumenten die de raad in het verleden heeft vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Legesverordening	November 2020
Verordening Afvalstoffenheffing	November 2020
Verordening Rioolheffing	November 2020
Verordening OZB	November 2020
Verordening Toeristenbelasting	November 2020
Verordening Lijkbezorgingrechten	November 2020
Verordening Marktgelden	November 2020
Verordening Rechten en precariobelasting	November 2020
Verordening Innemen van standplaatsen	November 2020
Verordening Reclamebelasting Budel Centrum 2020	November 2020
Financiële verordening 2020	November 2020
Treasurystatuut 2020	Februari 2020

Beknopte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

Binnen dit product bestaat een behoorlijke mate van beïnvloedbaarheid. Algemene dekkingsmiddelen zijn namelijk die inkomsten waartegenover vaak geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen staan. Ze zijn vrij besteedbaar met uitzondering van afvalstoffen- en rioolopbrengsten. Het verhogen van bestaande belastingen of het invoeren van nieuwe belastingen zijn instrumenten die beschikbaar zijn om inkomsten te genereren.

Uitkering Gemeentefonds

De berekening van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2021.

De resultaatafspraken

- De structurele lasten zijn gedekt door structurele baten in de jaarschijven 2022, 2023, 2024 en 2025.
- De woonlasten voor burgers en bedrijven zijn niet verhoogd met uitzondering van inflatie. Mocht een verhoging toch nodig blijken, dan laten we zien dat de lasten en voordelen voor de inwoners met elkaar in evenwicht zijn.
- Op twee momenten per jaar beoordelen we de hoogte van de reserves & voorzieningen.
- De nog niet gerealiseerde bezuinigingstaakstellingen worden opgepakt (sociaal domein)

Resultaatafspraken LTA raad

- De tarieven van rechten, heffingen en belastingen zijn tijdig vastgesteld net als de bijbehorende verordeningen.
- Producten P&C-cyclus: kadernota, begroting, jaarrekening, bestuursrapportage.

6 Product Bedrijfsvoering

Wat wil de raad bereiken?

De samenleving verandert en de organisatie verandert mee. Cranendonck is een enthousiaste en stimulerende partner die samenwerkt in de breedste zin van het woord om maatschappelijke doelen te realiseren. Hierbij wordt altijd de positieve benadering gehanteerd: “Wat kan er wel” en “Hoe kunnen wij bijdragen” is bij elk vraagstuk de insteek. Vertrouwen is het uitgangspunt van waaruit wij handelen. De ambtelijke organisatie is extern gericht en zorgt daarmee voor een optimale ondersteuning van het bestuur bij het uitvoeren van haar taken.

Door de overheveling van de bedrijfsvoeringstaken naar de GRSA2 wordt de ondersteuning vanuit dit samenwerkingsverband geleverd. Een groot deel van dit product is derhalve opgenomen in de paragraaf Verbonden Partijen en paragraaf bedrijfsvoering.

Welke effectindicatoren horen hierbij?

Omdat burgerparticipatie een onderdeel is van het product bedrijfsvoering, zijn hier de effectindicatoren opgenomen die een relatie hebben met burgerparticipatie. Ten aanzien van de bedrijfsvoering zijn er verder geen effectindicatoren opgenomen in “Waar staat je gemeente”.

Omschrijving	Realisatie (voorgaande jaren)	Bron	Streefwaarden			
			2022	2023	2024	2025
De burgers hebben invloed op wat er in de gemeente gebeurt	5,3	WSJG	5,8*	5,8	5,8	5,8
Burgers worden voldoende betrokken bij de totstandkoming van gemeentelijke plannen	5,5	WSJG	5,8*	5,8	5,8	5,8
De gemeente is geïnteresseerd in de mening van haar burgers	6	WSJG	6,2*	6,2	6,2	6,2
Er zijn voldoende mogelijkheden tot inspraak op gemeentelijke plannen	5,7	WSJG	6*	6	6	6
Burgers worden voldoende betrokken bij de uitvoering van gemeentelijke plannen	5,4	WSJG	5,6*	5,6	5,6	5,6
Burgers hebben voldoende invloed op datgene wat de gemeente doet	5	WSJG	5,2*	5,2	5,2	5,2

**De nieuwe streefwaarde is gebaseerd op de gemiddelde score voor gemeenten met < 25.000 inwoners uit de laatste meting.*

Toelichting bestaand beleid

Binnen dit product staat de organisatieontwikkeling centraal. Voor 2022 en de komende jaren betreft dit vooral het verder ontwikkelen van de organisatie. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt hier nader op ingegaan en zijn de speerpunten voor 2022 nader toegelicht.

Visie op de organisatie

In de paragraaf bedrijfsvoering komt de visie aan de orde. De doorontwikkeling naar een toekomstbestendige organisatie is een verandering die niet van vandaag op morgen is gerealiseerd. De komende jaren ligt daarom voor de organisatie de focus op een verdere doorontwikkeling naar de visie.

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste beleidsdocumenten die de raad in het verleden heeft vastgesteld in relatie tot dit product:

Naam	Datum
Beleidsprogramma Dienstverlening	November 2011
Beleidsnota ‘Communicatie- en burgerparticipatie: onmisbare schakels’	November 2011
GR A2 Samenwerking	April 2016
Inkoopbeleid	Mei 2017
Bestuursopdracht visie op de organisatie	April 2017

Beknopte toelichting financieel beïnvloedbare onderwerpen bestaand beleid

- Voor dit product is vooral de visie op de organisatie leidend.
- In 2017 is het inkoopbeleid geactualiseerd en uitgevoerd, op basis van nieuwe Europese wet- en regelgeving.
- De gemeente Cranendonck heeft invloed in de GRSA2 organisatie via het bestuur. Door sturing op de begroting en buraps van de GRSA2 kunnen kosten en beleidskeuzes bijgestuurd en ondersteund worden. De begroting 2021 voor de GRSA2 is vastgesteld. Het bestuur van de GRSA2 heeft bij de definitieve vaststelling van de begroting 2022 rekening gehouden met de door de gemeenten ingediende zienswijzen.

Het P-budget 2022

Het P-budget wordt sinds de begroting 2018 ingericht conform de nieuwe visie. Ook in deze begroting 2022 wordt deze lijn gevolgd. Medio 2020 heeft er een geslaagde wervingscampagne plaatsgevonden, waardoor 18 nieuwe collega's in september 2021 gestart zijn. Het is een mix van startende jongeren op de arbeidsmarkt en ervaren medewerkers. Zij vullen gedeeltelijk de openstaande vacatures in of vormen een tandem met de collega's die gebruik maken van het generatiepact. Er is op dit moment een grote krapte op de arbeidsmarkt, vooral binnen de overheid is er een mismatch tussen aantal, kwaliteit en arbeidsvormen van openstaande vacatures en potentiële medewerkers. Voor een kleine gemeente is het aantrekken van en behouden van medewerkers een uitdaging.

Binnen het P-budget is € 69.000 beschikbaar voor de opvang van ziekte. Het opvangen van de ziekte-uren is ieder jaar niet mogelijk voor het vermelde bedrag. De afgelopen jaren is het mogelijk geweest het tekort binnen het P-budget op te vangen door het feit dat er meerdere vacatures waren. Deze incidentele middelen zijn vervolgens ingezet voor de hogere ziektekosten. Het afgelopen jaar zien wij echter meer stabiliteit in de aanwezigheid van onze medewerkers en mindere vacatures. Hierdoor is het niet mogelijk de ziektekosten binnen het P-budget op te vangen. Dit is de reden dat we een verhoging van € 70.000 van de ziektekosten ramen binnen het P-budget.

Waar staat je gemeente

Begin 2021 is er een analyse uitgevoerd van het instrument burgerpeiling (WSJG) en de doelen die het beoogt. Uit de analyse volgt dat de manier van uitvragen via een enquête niet (meer) past bij de gelijkwaardige verhoudingen tussen inwoner en lokale overheid zoals beschreven in de notitie Ontwikkeling in Rollen en Relaties (waar de gemeenteraad op 26 mei 2020 unaniem mee heeft ingestemd). Gewenst wordt om tot een meer structurele manier van onderling feedback tussen overheid en gemeenschap te komen. Voor de zomer heeft het presidium de analyse besproken. De zoektocht naar een of meerdere potentiële alternatieven wordt uiterlijk medio 2022 afgerond en uw gemeenteraad wordt over de resultaten geïnformeerd.

Nieuwe beleidsvoornemens

Rechtmatigheidsverklaring

Door de nieuwe wetgeving met betrekking tot rechtmatigheid worden er meer interne controle werkzaamheden bij de organisatie neergelegd, dit in combinatie met steeds meer interne controle taken bij onder andere het sociaal domein, uitwerking aanbevelingen zelfevaluatie BRP en veiligheidsaudits vraagt een uitbreiding van de formatie met 1 fte. Zo kunnen we blijven voldoen aan de uitbreiding van de eisen van interne controle en rechtmatigheid

Aanbesteding accountant

Recent is het nieuwe aanbestedingstraject van de accountant gestart. De kosten van het nieuwe contract moeten verwerkt worden in de begroting 2022. Het bedrag is nog niet bekend

ARBO-dienstverlening

In 2021 start de aanbesteding van de ARBO-dienstverlening, de inschatting op basis van de marktanalyse is dat de kosten aanzienlijk hoger worden dan het huidige contract (indicatie € 25.000).

Gemeentelijk Vastgoed en scholen.

In het kader van het actueel houden van de verzekeringen voor het gemeentelijk vastgoed en scholen moet een inspectieronde worden gehouden. Kosten worden geraamd op € 25.000 incidenteel.

De resultaatsafspraken

- Elementen uit de nieuwe visie van Cranendonck zijn geïmplementeerd.
- De ondersteunende taken worden in A2 verband uitgevoerd op minimaal het niveau dat nu van toepassing is.
- De midoffice is geïmplementeerd en daardoor werken we zaakgericht.

De resultaatsafspraken LTA raad

- Jaarlijks bijpraten van de raad over organisatie ontwikkeling

Beleidsindicatoren

Om de vergelijkbaarheid van gemeenten te verbeteren, zijn conform de vernieuwde BBV-richtlijnen een aantal beleidsindicatoren voor dit programma bepaald:

Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Cranendonck	Nederland
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2020	4,5	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2020	4,5	*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2020	€ 286	*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2020	26%	*
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2020	11,55%	*
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	2020	30	110
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2020	1,73	1,98
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2020	3,43	3,33
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2020	9,5	10,8
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2020	3,64	4,5
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2020	€ 274	€ 270
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2020	€ 735	€ 737
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2020	€ 801	€ 811

Relatie met verbonden partijen

In overeenstemming met de vernieuwde BBV-richtlijnen is in elk programma beknopte informatie weergegeven over de verbonden partijen die hiermee een relatie hebben. Voor dit programma zijn dat de onderstaande verbonden partijen. Meer gedetailleerde informatie over deze partijen is nog steeds terug te vinden in de betreffende paragraaf.

A2-samenwerking

Doel: De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard zijn de onderlinge samenwerking aangegaan vanuit de overtuiging dat dit de individuele bestuurskracht en identiteit van de afzonderlijke gemeenten versterkt. Het behoud van kwaliteit, het borgen van de continuïteit, het verbeteren van de dienstverlening, het verminderen van de kwetsbaarheid en (op termijn) efficiencyvoordelen zijn voor alle gemeenten belangrijke motieven om een nieuwe stap in de samenwerking te zetten.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Gemeentelijke bijdrage	4.776	5.183	5.467	5.396	5.233	5.233	5.233

Veiligheidsregio Brabant Zuidoost

Doel: De veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO) behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van:

- Brandweezorg
- Ambulancezorg
- Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
- Rampenbestrijding en crisisbeheersing
- Gemeenschappelijke meldkamer.

De VRBZO is een regionaal samenwerkingsverband van de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

De veiligheidsregio's in Nederland nemen beslissingen ten aanzien van de voorbereiding op en de bestrijding van zware ongevallen, branden, rampen en crises.

Financiële informatie: (x €1.000,-)		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Gemeentelijke bijdrage	1.139	1.177	1.205	1.227	1.227	1.227	1.227

Overzicht baten en lasten programma

PROGRAMMA 5 - Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
BELEIDSVELD 5.1 Algemeen bestuur	-693	-750	-756	-756	-756	-756
BELEIDSVELD 5.2 Dagelijks bestuur	-694	-854	-869	-869	-869	-869
BELEIDSVELD 5.3 Openbare orde	-1.923	-1.931	-1.947	-1.947	-1.947	-1.946
BELEIDSVELD 5.4 Burgerdiensten	-1.455	-1.329	-1.512	-1.503	-1.603	-1.593
BELEIDSVELD 5.5 Algemene dekking	-1.887	-1.990	-2.171	-2.917	-3.703	-4.490
BELEIDSVELD 5.6 Bedrijfsvoering	0	-2.765	-73	-114	-98	-114
Totaal Lasten	-6.652	-9.618	-7.329	-8.106	-8.975	-9.768
Baten						
BELEIDSVELD 5.1 Algemeen bestuur	20	0	0	0	0	0
BELEIDSVELD 5.2 Dagelijks bestuur	5	34	15	15	15	15
BELEIDSVELD 5.3 Openbare orde	194	82	82	82	82	82
BELEIDSVELD 5.4 Burgerdiensten	344	252	218	200	410	437
BELEIDSVELD 5.5 Algemene dekking	38.675	38.016	41.101	41.137	41.636	42.390
BELEIDSVELD 5.6 Bedrijfsvoering	0	2.753	0	0	0	0
Totaal Baten	39.239	41.136	41.415	41.434	42.142	42.924
Saldo voor resultaatbestemming	32.587	31.518	34.086	33.328	33.167	33.156
Bestemmingen						
Stortingen reserves	-123	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	732	340	156	47	47	47
Bestemmingen per saldo	609	340	156	47	47	47
Saldo na resultaatbestemming	33.196	31.858	34.242	33.375	33.214	33.203

Programma 6: Overhead

Inleiding

Door de herziening van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is dit programma vanaf de begroting 2017 opgenomen. Door deze herziening worden de overheadkosten vanaf 2017 verantwoord op een taakveld "Overhead". Hierdoor wordt direct zichtbaar wat de overheadskosten van de gemeente zijn. De kenmerken van dit programma zijn anders dan in de andere programma's; om die reden wijkt de indeling ook af.

Doelstelling van het programma Overhead is om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead van de gehele organisatie en de raad ook meer zeggenschap over die kosten te geven. Om dit te kunnen vaststellen, wordt een definitie van het begrip overhead geïntroduceerd, waarbij we gebruik maken van de definities uit 'vensters voor bedrijfsvoering'.

Om inzicht te krijgen in alle elementen van de bedrijfsvoering zijn we in 2017 gestart met 'vensters voor bedrijfsvoering', een benchmarksysteem om inzicht te krijgen in alle elementen van de bedrijfsvoering. Vanaf de begroting 2018 worden de cijfers van de overhead conform de nieuwe methode toegelicht.

De definitie van overhead luidt: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces*. De definitie maakt het mogelijk een aantal kosten rechtstreeks toe te rekenen. Hieronder een samenvatting van wat onder overhead valt:

1. Leidinggevenden primaire proces
2. Financiën, toezicht en controle op eigen organisatie
3. Personeel en organisatie
4. Inkoop
5. Communicatie
6. Juridische zaken
7. Bestuursondersteuning
8. Informatie en automatisering
9. Facilitaire zaken en huisvesting
10. DIV (Documentatie en Informatie Voorziening)
11. Managementondersteuning primaire proces

De overhead voor Cranendonck bedraagt voor 2022 ruim € 7 miljoen. Dit betekent een opslag per productief uur van circa € 49,65. Ten opzichte van de primaire begroting van vorig jaar is de overhead 9 ton hoger. Dit wordt veroorzaakt doordat:

- De bijdrage in de bedrijfsvoering aan de GRSA2 hoger is;
- De budgetten voor communicatie, inhuur ziekte, rechtmatigheid, arbo hoger zijn;
- In de vorige begrotingen het budget dienstverlening en ondernemingsraad niet in de overhead is meegenomen. Volgens de definitie behoren die wel tot de overhead.

De overhead voor Cranendonck is in onderstaande tabel gespecificeerd.

Omschrijving	Bedrag x 1.000
Directie/leidinggevende en overig niet toe te rekenen aan producten in het primair proces (incl. OR)	1.013
Communicatie	147
Personeel & organisatie/HRM	687
Gemeentewerf/tractie	233
Facilitaire zaken/huisvesting	689
Ondersteuning	307
A2 samenwerking (exclusief W&I)	3.874
Visie op de organisatie	109
Totaal overhead	7.059

Vanaf de begroting 2019 is de systematiek van de urentoerekening verbeterd. De gegevens zijn afgestemd op de nieuwe organisatie. De verbeterde systematiek van urentoerekening is verwerkt in begroting 2022. Dit betekent dat de overhead op een apart taakveld wordt verantwoord en dat de doorberekende uren worden toegerekend exclusief overhead. Het taakveld overhead wordt apart zichtbaar gemaakt en niet meer verdeeld over de verschillende programma's. Door het centraal begroten van kosten van overhead gebeurt het berekenen van de "tarieven" extracomptabel.

Overzicht baten en lasten programma

PROGRAMMA 6 - Overhead	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
BELEIDSVELD 5.7 Overhead	-670	-546	-7.039	-6.732	-6.726	-6.643
BELEIDSVELD 6.1 Overhead	-6.027	-6.169	0	0	0	0
Totaal Lasten	-6.697	-6.715	-7.039	-6.732	-6.726	-6.643
Baten						
BELEIDSVELD 5.7 Overhead	651	-20	-20	-20	-20	-20
BELEIDSVELD 6.1 Overhead	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	652	-20	-20	-20	-20	-20
Saldo voor resultaatbestemming	-6.045	-6.735	-7.059	-6.752	-6.746	-6.664
Bestemmingen						
Stortingen reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0	0	0
Bestemmingen per saldo	0	0	0	0	0	0
Saldo na resultaatbestemming	-6.045	-6.735	-7.059	-6.752	-6.746	-6.664

HOOFDSTUK 2: PARAGRAFEN

Paragraaf Bedrijfsvoering

De Gemeentelijk Schappelijke Regeling Samenwerking A2 (GRSA2)

Algemeen

De bedrijfsvoeringstaakgebieden van de gemeente zijn per 1 januari 2017 ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard; de Samenwerking A2 gemeenten (GRSA2). De dienstverlening van de GRSA2 heeft tot doel om de deelnemende gemeenten optimaal te faciliteren bij het realiseren van hun ambities. Dit door de uitvoering van de ondersteunende taken op het gebied van financiën, communicatie, personeel en organisatie, informatiemanagement, juridische zaken, inkoop, facilitaire zaken en bestuurs- en management ondersteuning. Daarnaast verzorgt de GRSA2 de uitvoerende werkzaamheden op gebied van Werk en Inkomen voor de deelnemende gemeenten.

De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken in de periode 2017-2022, uitgaande van het takenpakket zoals dat is overgegaan naar de GRSA2 en omstandigheden bij de start.

De GRSA2 is voor de gemeente Cranendonck een bekende en betrouwbare samenwerkingspartner, die in nabijheid van de gemeente functioneert en de werkwijzen en gewoonten van de gemeente van binnenuit kent. De zelfstandigheid en beleidsautonomie van de gemeente Cranendonck blijft daarbij onaangetast.

Wat gaat de GRSA2 in 2022 doen?

De samenleving verandert en de gemeenten en GRSA2 organisatie veranderen hierin mee. De GRSA2 is een professionele partner die met de gemeenten samenwerkt in de breedste zin van het woord om de maatschappelijke en eigen doelen te realiseren. Binnen de gemeenten zijn er op alle domeinen omvangrijke ontwikkelingen die de komende jaren verder vorm krijgen.

Deze ontwikkelingen die de dienstverlening naar de burger raken, vragen veel van de gemeenten en haar medewerkers zelf. Daarnaast vragen deze ontwikkelingen andere bedrijfsvoering ondersteuning vanuit de GRSA2. Hiervoor is in april 2021 de Rapportage fijnstructuur vastgesteld door het bestuur van de GRSA2. Invulling geven aan de aanbevelingen uit deze rapportage en daarmee de doorontwikkeling van de organisatie zal in 2022 gebeuren.

Verdere harmonisatie van de bedrijfsvoering als middel om de doelstellingen van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid te kunnen realiseren blijft noodzakelijk. Er worden waar mogelijk en zinvol voorstellen gedaan aan de gemeentes voor harmonisatie van het bedrijfsvoering beleid en standaardisatie van de bijbehorende uitvoeringsprocessen.

Voor de verdere ontwikkeling van de interne organisatie wordt ook in 2022 ingezet op het duurzaam borgen van de "eigen identiteit" van de A2 organisatie. De in 2019 vastgestelde 4 kernwaarden (waardierend betrokken, samen en sterk staan, deskundig resultaat en durven vernieuwen) zijn hiervoor de basis en worden betrokken in de doorontwikkeling van de organisatie.

Aandachtsgebieden bedrijfsvoering 2022

Harmoniseren en standaardiseren bedrijfsvoering

Voor het harmoniseren en standaardiseren van de bedrijfsvoering is een overkoepeld programma ingericht waarvoor eind 2019 een ontwikkelagenda is opgesteld, waarin projecten zijn opgenomen op het gebied van:

- Harmoniseren beleid en instrumenten op gebied van arbeidsmarktcommunicatie om de A2 gemeenten en GRSA2 als aantrekkelijke werkgever te positioneren en de kosten voor werving/inhuur zo laag mogelijk te houden.
- Harmoniseren en inrichten financiële management info voor betere sturingsmogelijkheden P&C voor raad, bestuur, management en medewerkers.

I&A visie

De ontwikkelingen op gebied van automatisering en informatisering gaan snel en dit noodzaakt gemeenten om aangehaakt te blijven bij deze ontwikkelingen die ook onze burgers en bedrijven raken. Om deze ontwikkelingen te borgen, is voor de A2-gemeenten de I&A visie 2020-2023 ontwikkeld. Deze visie draagt bij aan het verwezenlijken van de doelstelling voor digitaliseren en harmoniseren, aan de strategische visies en visies op dienstverlening in een sterk veranderende omgeving en gaat over de informatievoorziening en automatisering. De drie thema's in de visie zijn digitale dienstverlening, de data gedreven gemeente en ambtenaar 3.0.

De uitvoering van de visie draagt bij aan het realiseren van de ambities en aan de noodzakelijke ontwikkelingen van de I&A-organisatie voor de gewenste ondersteuning van de gemeenten. Daarnaast draagt een gedeelde informatievisie bij aan een goede samenwerking binnen de gemeenten op het gebied van informatievoorziening. De uitwerkingen van deze visie worden omgezet in projecten voor het jaarplan en continue geactualiseerd op de veranderende omgevingen waar de gemeenten en ook de GRSA2 in opereren.

Personeel & organisatie

De dienstverlening vanuit HRM dient aan te sluiten bij de filosofie van de gemeenten. Daar is een verdere digitaliseringsslag gaande richting de inwoners. Inwoners kunnen steeds meer zaken digitaal en tijdonafhankelijk afhandelen. Tot 2021 ligt de nadruk op het (gefaseerd) invoeren van het e-HRM. Ook voor 2022 staat het principe 'click, call, face' hoog op de agenda. Om taken efficiënter in te regelen en uit te voeren, worden eenvoudige taken via het principe van click uitgevoerd. Taken waarvoor maatwerk is vereist verlopen via het principe van 'face'.

Om deze uitgangspunten te realiseren worden processen zoveel als mogelijk (click-call) lean uitgevoerd, geharmoniseerd en geüniformeerd.

Juridische zaken

Op basis van de ervaringen uit o.a. de ontvangen bezwaarschriften, aanbevelingen jaarverslag van de commissie bezwaarschriften A2 samenwerking en wijzigende wet & regelgeving wordt in 2022 de juridische kwaliteitszorg binnen de gemeentelijke organisatie en de processen verder versterkt. Dit is een continu proces.

De Wet Open Overheid (verder: Woo) gaat naar verwachting in 2022 in werking treden. Deze wet is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Wob regelt al dat overheidsinformatie openbaar is op benoemde uitzonderingen na en hoe men deze informatie kan opvragen. De Woo gaat een stap verder. De wet verplicht overheden en semi-overheden om informatie die openbaar is, rechtstreeks toegankelijk te maken. De GRSA2 ondersteunt Cranendonck hoe de processen in te richten om invulling te geven aan de Woo.

In 2022 zal hoogstwaarschijnlijk ook de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer in werking treden. Het wetsvoorstel geeft de burger het recht om elektronisch berichten aan een bestuursorgaan te zenden op een door het bestuursorgaan bepaalde wijze. Met het voorstel wordt met name de Algemene Wet Bestuursrecht gewijzigd en wordt geregeld dat burgers en bedrijven het recht krijgen om elektronisch zaken te doen met de overheid. Ook hierbij zal de GRSA2 Cranendonck ondersteunen in hoe de organisatie en processen in te richten om invulling te geven aan de Wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (o.a. door technische/digitale IT ondersteuning in te regelen).

Rechtmatigheidsverklaring

Een ontwikkeling op het taakgebied financiën om hier specifiek te noemen is een verandering in de rechtmatigheidsverklaring. De geplande ingangsdatum van 2021 wordt niet gehaald, er is nog geen nieuwe datum, maar de voorbereidingen worden wel getroffen. Dat gaat mogelijk gevolgen hebben voor het financieel beleid, de inrichting en de financiële verantwoording binnen gemeenten. De controleverklaring van de jaarrekening verschuift namelijk van de accountant naar de gemeente, waarbij het college zich verantwoordt.

De visie op de organisatie

In 2016 heeft Cranendonck de nieuwe visie “hallo ik ben Cranendonck”, opgesteld die uitgaat van lef en vertrouwen, het nemen van eigen verantwoordelijkheid en waarbij we kijken naar mogelijkheden en ons niet verschuilen achter de regels. Op 17 april 2017 heeft uw raad de bestuursopdracht hierover vastgesteld. Voor het realiseren van deze nieuwe visie is een ontwikkelprogramma opgesteld waarin via de volgende ontwikkellijnen wordt gewerkt aan het realiseren van de doelstellingen:

- Klantgerichtheid
- Samenspel, regie, participatie en cocreatie
- Personele ontwikkelingen
- Autonomie

Organisatieontwikkeling

Als gemeente maken we een beweging naar verantwoordelijkheid nemen én uitdragen. Met een platte organisatie die intensief samenwerkt in zelfsturende teams van taakvolwassen medewerkers, zetten we ons zo effectief mogelijk in voor onze inwoners, gasten en bedrijven. Met als doelstelling:

- Ruimte voor inwoners om zich te ontwikkelen
- Sparren en samenwerken op basis van vertrouwen en positief enthousiasme
- We zorgen voor goede voorwaarden en goede basisvoorzieningen
- De gemeente inspireert, faciliteert, stimuleert en ondersteunt
- We geven medewerkers en maatschappij ruimte en vertrouwen

Om diverse redenen is de verder uitvoering van een aantal ontwikkellijnen in 2021 niet volledig opgepakt. In 2022 zetten we de vervolgstappen om de doelstellingen van de visie te realiseren.

Het P-BUDGET 2022

Onderstaand overzicht geeft het P-budget 2022. Er is nog geen duidelijkheid over de CAO die geldt ingaande 2021 en de gevolgen voor 2022, de indexerings (3%) op het P-budget is nog niet verwerkt in onderstaande getallen, maar als reservering meegenomen op de stelpost indexaties.

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe het P-budget voor 2022 is opgebouwd.

	2021	2022
Niet-beïnvloedbare kosten (Bestuur en Raad)	1.155.000	1.169.000
Opleiding en secundaire arbeidsvoorwaarden	329.000	329.000
Administratieve kosten	259.000	259.000
Totale salariskosten	7.121.000	7.182.000
Totaal P-budget	8.864.000	8.939.000

Het p-budget stijgt met € 75.000 ten opzichte van 2021. Dit wordt op hoofdlijnen veroorzaakt door:
€ 14.000: bestuur en raad, waarvan 9.000 vergoeding raadsleden
€ 82.000: overheveling van budget projectleider COA van faciliteitenbesluit naar P-budget
€ 17.000: hogere salariskosten door periodieken en functieherwaarderingen
-€ 38.000: overheveling van P-budget naar budget GRSa2 (conform besluit begroting GRSa2 2022)

In de kadernota is een extra budget opgenomen van € 70.000 voor vervanging ziekte, dit bedrag is overgenomen in de deze begroting. Na vaststelling van de begroting wordt dit bedrag toegevoegd aan het P-budget.

Paragraaf Grondbeleid

Deze paragraaf beschrijft voor 2022 de manier waarop de gemeente haar grondbeleid inzet. Dit beleid ligt vast in de Nota Grondbeleid. Op basis van de halfjaarlijkse actualisatie, welke midden 2021 in het kader van deze begroting plaats heeft gevonden, worden de geprognosticeerde resultaten in beeld gebracht en nader toegelicht.

Het uitgangspunt bij de opzet en uitwerking van deze paragraaf betreffen de vernieuwde voorschriften, zoals opgenomen in de notitie “Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)” van de commissie besluit Begroting en verantwoording (BBV). Overigens leiden deze nieuwe voorschriften niet tot aanpassingen in de huidige grondexploitaties.

Grondbeleid en doelstellingen

Nota Grondbeleid

In de nota Grondbeleid Gemeente Cranendonck 2016-2020 zijn de beleidskaders vastgelegd voor het beheer en de ontwikkeling van onroerend goed, gericht op het uiteindelijk realiseren van beleidsdoelstellingen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, economie, etc. De gemeente kan hierbij overgaan tot het voeren van een actief grondbeleid, zoals blijkt uit onderstaand citaat uit de nota Grondbeleid.

“Indien concrete gemeentelijke doelen niet realiseerbaar blijken door de inzet van alleen faciliterend grondbeleid en realisering wel dringend gewenst is kan de gemeenteraad besluiten om zelf actief, risicodragend, tot ontwikkelingen over te gaan of een samenwerking aan te gaan met een particuliere initiatiefnemer. Deze ontwikkeling en de daarmee verbonden risico's moeten passen binnen de financiële randvoorwaarden van de gemeente. In dat geval kan de keuze zijn om bij een groot maatschappelijk belang een exploitatieplan met een tekort, dat door voorzieningen of reserves is afgedekt, te accepteren.”

De nota grondbeleid zal ook voor het jaar 2022 van toepassing zijn. Met de komst van de nieuwe omgevingswet in 2022 zal ook de nota grondbeleid hierop aangepast gaan worden.

Woningbouw

In januari 2018 heeft de gemeenteraad de woonvisie 2018-2023 vastgesteld. Een woonvisie die niet alleen naar wonen kijkt maar ook naar gebieden zoals leefbaarheid, zorg, duurzaamheid en vestigingsklimaat. Bij het opstellen van de visie is verdergegaan op de Nota Omdenken waarbij vooral het aanpassen en transformeren van de bestaande gebouwen uitgangspunt is. Nieuwbouw doen we enkel als het iets toevoegt aan wat er nog mist in een dorp of wat iets toevoegt in kwaliteit. Daardoor vindt de realisatie van de woningbouwprojecten veelal plaats door middel van een faciliterend grondbeleid (particuliere plannen). De woningbouwprojecten Budel Noord en Neerlanden II zijn gemeentelijke grondexploitaties. In 2021 zal het laatste gedeelte van het plan Budel Noord worden woonrijp gemaakt nadat in 2020 de laatste kavels verkocht zijn. Budel Noord zal bij de jaarrekening van 2021 worden afgesloten zodat deze in 2022 niet meer in de overzichten zal terugkomen.

Het woningbouwplan Neerlanden II zal in 2021 via marktselectie verkocht worden aan een ontwikkelende partij. Deze zal het woningbouwplan in 2022 verder tot uitvoering gaan brengen waarbij ook de kavelverkoop opgestart zal worden.

Bedrijventerrein

Binnen de gemeente is er één bedrijventerrein in ontwikkeling: Airpark Brabant II/IIb. Airpark Brabant II/IIb is een gemeentelijke grondexploitatie waarbij de grondexploitatiebegroting van de laatste fase (IIb) eind 2018 is vastgesteld. Het bestemmingsplan van de laatste fase moet nog in procedure gebracht worden. De provincie moet toestemming geven voor uitbreiding van het bedrijventerrein. Daarover zijn de gesprekken momenteel in de afrondende fase waarbij de provincie groen licht heeft gegeven voor de ontwikkeling van de laatste fase.

Grondprijzen

In de grondnota is opgenomen dat de grondprijzen in Cranendonck marktconform moeten zijn en dat ze jaarlijks bij de begroting worden vastgesteld. Hiervoor worden minimale m² prijzen vastgesteld, per kern, bedrijventerrein en ligging. De bovengrens wordt voor onderhandeling per project vrijgelaten. Het voorstel is om de grondprijzen met 2% te indexeren met uitzondering van de grondprijzen voor kavels voor sociale huurwoningen. Door de grote vraag naar woningen zijn de bouwkosten enorm gestegen. Desondanks kan een toegelaten instelling niet meer huur vragen omdat zij gehouden zijn aan de liberalisatiegrens. Als de grondprijzen verder zouden stijgen wordt het nog moeilijker om huurwoningen daadwerkelijk te gaan realiseren. Rekening houdend met vorenstaande beleidskaders zijn de (minimale) grondprijzen voor 2022 als volgt bepaald en conform opgenomen in de afzonderlijke grondexploitaties:

Woningbouw 2022

Kavels sociale huurwoningen € 245,62 per m² exclusief BTW

Bouwkavels vrije sector € 306,54 per m² exclusief BTW

Bedrijventerreinen (nieuwe uitgiften) 2022

Zichtlocaties € 126,96 per m² exclusief BTW

B-locaties € 104,84 per m² exclusief BTW

Gronden belast met zakelijk recht € 68,33 per m² exclusief BTW

Deze grondprijzen gelden voor nieuw te maken (prijs-)afspraken en overeenkomsten. Bestaande afspraken/overeenkomsten worden gerespecteerd. De huidige situatie op de vastgoedmarkt is de aanleiding om de vastgestelde grondprijzen te (blijven) toetsen op marktconformiteit.

Reststroken 2022

Reststroken zijn benoemd als voor-, zij- en achtertuinen met over het algemeen wat kleinere perceeloppervlakten. De grondprijzen zijn voor 2022:

- €95,- per m² voor de reststroken gelegen achter de voorgevelrooilijn bij een woning en
- €47,50 per m² voor de reststroken voor de gevelrooilijn.

Rente

Het rentepercentage, wat bij de actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties wordt gehanteerd, is berekend op basis van de voorschriften van het BBV. Voor de begroting 2022 wordt voor de lopende grondexploitaties gerekend met een rentepercentage van 1,05%.

Actualisatie gemeentelijke grondexploitaties en particuliere plannen

Gemeentelijke grondexploitaties

Er is sprake van een gemeentelijke grondexploitatie indien de grond in eigendom is van de gemeente, of gedurende de looptijd van het plan wordt verworven, en de raad een grondexploitatie heeft vastgesteld. De boekwaarde wordt op de balans verantwoord in de categorie 'In exploitatie genomen (bouw)gronden'.

De prognoses van de grondverkoop van de lopende grondexploitaties (woningen en bedrijventerreinen) zijn opnieuw voor de programmabegroting 2022 geactualiseerd. Op basis van deze actualisatie is het geprognosticeerd resultaat van de gemeentelijke grondexploitaties € 7.271.000 positief. Van dit begrote resultaat op eindwaarde is reeds € 1.650.000 aan winst genomen in het kader van de jaarrekening. Dat betekent dat er nog € 5.621.000 aan winst genomen moet worden in de periode 2022 tot en met 2029.

Overzicht geprognosticeerd exploitatieresultaat gemeentelijke grondexploitaties				
Project		Exploitatieresultaat (prognose)		
Nr.	Naam	Boekwaarde per 31-12-2020	Verwachte eindwaarde op basis van de begroting 2022 (inclusief tussentijds genomen winsten)	
9018	Budel Noord	-322.291	-795.000	Nadeel
9203	Airpark Brabant, fase II/IIb	4.654.524	4.337.000	Voordeel
9464	Neerlanden	-437.578	2.777.000	Voordeel
9460	Baronie van Cranendonck	-2.994.206	952.000	Voordeel
Totaal		900.449	7.271.000	Voordeel

Budel Noord

Het plan Budel Noord zal naar verwachting eind 2021 afgerond worden en afgesloten worden in de jaarrekening 2021.

Airpark Brabant

Voor deze grondexploitatie zijn bijna alle gronden voor fase II verkocht of onder optie. Vanwege de aanhoudende vraag naar bedrijventerreinen is een aanvang gemaakt met de planstudie en - voorbereiding voor de realisatie van fase IIb en is inmiddels de herziene grondexploitatiebegroting van Airpark Brabant fase II/IIb vastgesteld. Inmiddels heeft ook de provincie groen licht gegeven voor de ontwikkeling van deze volgende fase.

Neerlanden

Voor het project Neerlanden is het bestemmingsplan in 2020 vastgesteld. De gemeente is inmiddels bezig met een marktselectie om te komen tot een uitgifte van gronden waarbij een kwalitatief hoogwaardig en duurzaam plan belangrijke pijlers zijn. In 2022 wordt gestart met de verkoop van kavels en woningen.

Baronie van Cranendonck

Deze grondexploitatiebegroting is in januari 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierdoor is dit project vanaf 2020 een grondexploitatie. Tot 31 december 2019 is er voor dit project een verlies genomen van € 871.375. Dit verlies is direct genomen ten laste van de algemene reserve en maakt geen onderdeel uit van de boekwaarde van het project. De boekwaarde per 31-12-2020 voor Baronie van Cranendonck bedraagt € 2.994.206. De boekwaarde plus de toekomstig te maken kosten worden terug verdiend door nog te realiseren opbrengsten. Aan het einde van de looptijd resulteert dit in een positief resultaat van € 952.000.

Als we op dit positieve resultaat de reeds genomen verliezen uit het verleden ter grootte van € 871.375 in mindering brengen blijft er een positief resultaat over van € 80.625.

Financiële positie

De financiële positie bestaat uit de boekwaarde van de gemeentelijke grondexploitaties en de reserves en risico's die samenhangen met de exploitatie van (bouw)grond. Bij de bepaling van de financiële positie kijken we achtereenvolgens naar de reserve ruimtelijke kwaliteit, de voorziening nadelige grondexploitaties, de reserve grondexploitatie en het weerstandsvermogen.

Reserve Ruimtelijke Kwaliteit

De gemeenteraad heeft in december 2018 de Nota Fonds Bovenwijkse Voorzieningen ingetrokken en de nota fonds ruimtelijke kwaliteit vastgesteld. De reserve bovenwijkse voorziening was bedoeld voor de financiering van infrastructurele voorzieningen die niet gekoppeld konden worden aan een specifieke grondexploitatie. De gemeente heeft naast deze infrastructurele projecten met een bovenwijks karakter

nog veel wensen en ambities vanuit het ruimtelijke beleid, zoals o.a. vastgelegd in de Structuurvisie 2024 waarvoor geen dekking aanwezig is. Om hiervoor een bijdrage te kunnen vragen aan derden is een fonds met bredere investeringsmogelijkheden nodig dan het Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Dit is de aanleiding geweest om het Fonds Bovenwijkse voorzieningen om te vormen naar de reserve Fonds Ruimtelijke Kwaliteit. De voeding vindt plaats vanuit particuliere plannen waar een bijdrage wordt gevraagd voor deze reserve en door een bijdrage vanuit de gemeentelijke grondexploitaties op basis van een bijdrage per m2 verkochte grond. De mutatie van deze reserve is weergegeven in onderstaande tabel.

Verloop reserve Fonds Ruimtelijke kwaliteit		
Stand per 1-1-2021		3.089.890
Verwachte stortingen vanuit gemeentelijke grondexploitaties	70.000	
Verwachte stortingen vanuit anterieure overeenkomsten	130.000	
Minus: verwachte Bestedingen vanuit de reserve	70.000	
<i>Totaal mutaties 2021</i>		<i>130.000</i>
Verwachte stand per 31-12-2021		3.219.890

Voorziening Nadelige grondexploitaties

Volgens de richtlijnen van de BBV moet een voorziening getroffen worden voor gemeentelijke grondexploitaties die een tekort laten zien op basis van een begroting op einde looptijd. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van de gemeentelijke grondexploitatie wordt de hoogte van de voorziening herijkt. De voorziening wordt in mindering gebracht op de balanspost 'Onderhanden werk inzake grondexploitaties'.

Bijstellingen van de hoogte van de voorziening geschiedt middels verrekening met de reserve grondexploitatie.

Specificatie voorziening Nadelige grondexploitaties		
Stand per 1-1-2021		795.330
Benodigd per 31-12-2021 (prognose)		
Budel-Noord	795.330	
Bijstorting t.l.v. reserve grondexploitaties		0
Stand 31-12-2021 (prognose)		795.330

Risico's grondexploitaties

Aan het exploiteren van (bouw)grond zijn risico's verbonden. Zeker gelet op de lange looptijden, de relatief hoge voorinvesteringen en omvangrijke geprognosticeerde verkoopopbrengsten bij gemeentelijke grondexploitaties, moet rekening gehouden worden met risico's.

Voor de kwantificering van de risico's wordt onderscheid gemaakt in algemene (exploitatie)risico's en project specifieke risico's. Voor de grondexploitatie Budel Noord 2007 is de risico inschatting, uitgaande van een 'slecht weer scenario'. Dit scenario houdt in betekent of een verslechtering van het geprognosticeerd resultaat of het niet (geheel) kunnen verhalen van de door de gemeente Cranendonck gemaakte kosten. Voor Budel Noord 2007 is dit bedrag berekend op € 6.000. Voor de grondexploitaties

Neerlanden, Baronie van Cranendonck en Airpark zijn de geprognostiseerde resultaten dusdanig dat risico's opgevangen kunnen worden binnen het resultaat van de grondexploitatie.

In de vermogenspositie is rekening gehouden met een risicobedrag van € 200.000 voor reeds gestarte initiatieven (het niet geheel kunnen verhalen van de door de gemeente gemaakte kosten) en € 150.000 (algemeen voorbereidingsbudget) voor nieuwe initiatieven welke uiteindelijk niet doorgaan. Het totale risicobedrag komt daarmee uit op € 356.000.

Reserve grondexploitaties

De reserve grondexploitaties is ingesteld om negatieve resultaten van de lopende projecten op te vangen. Jaarlijks wordt op basis van de stand van de noodzakelijke reservepositie bepaald hoe hoog het bedrag is dat overgeheveld kan/moet worden naar/van de gemeentelijke algemene reserve.

Het uitgangspunt voor het bepalen van de minimumhoogte van de reserve grondexploitaties is dat er voldoende financiële buffer aanwezig moet blijven voor een verantwoorde continuering van de bedrijfsvoering. De minimumhoogte wordt berekend door 1,5 keer de hoogte van het berekende risicobedrag voor de grondexploitaties te nemen. Het risico bedrag was berekend op € 356.000. De minimale hoogte van de reserve grondexploitatie wordt dan $1,5 \text{ keer } € 356.000 = € 534.000$ (afgerond op een geheel duizendgetal). Dit gebaseerd op de hiervoor genoemde risico's

Overzicht verloop reserve Grondexploitaties		
Stand per 01-01-2021		
		379.140
Bij: Op basis van het verwachte resultaat 2021		
	Bijstorting voorziening nadelige grondexploitaties	0
	Tussentijdse winstneming	179.000
	Afsluiten gemeentelijke grondexploitaties	0
Af:	Correctie boekwaarde particuliere plannen	p.m.
Mutaties 2021		
		179.000
Saldo		558.140
Het begrote bedrag aan afoming buffer ten gunste van de algemene reserve (bij de jaarrekening 2021 zal de daadwerkelijke hoogte van de afoming worden berekend)		24.140
Stand 31-12-2021 (prognose)		534.000

De omvang van de reserve per 1-1-2021 is onvoldoende volgens de berekening van de buffer om de bestaande risico's af te dekken. Door de begrote tussentijdse winstneming (Airpark) komt de reserve grondexploitatie weer op peil per 31-12-2021 is de verwachting.

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen bestaat uit "de relatie tussen de weerstandcapaciteit, zijnde de mogelijkheid waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen of onvoldoende voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie". Of anders gezegd de mate waarin middelen vrijgemaakt kunnen worden om naast het afdekken van tekorten ook substantiële tegenvallers en risico's op te vangen (zonder aanpassing van beleid).

Voor het bepalen van het weerstandvermogen zijn drie zaken van belang:

1. De uiteindelijke resultaten van de grondexploitaties en particuliere plannen;
2. De risico's van/rondom grondexploitaties;
3. De stand en ontwikkeling van de reserve grondexploitatie.

Specificatie weerstandsvermogen		
Reserve grondexploitaties per 31-12-2021 (prognose)		534.000
Bij:	Verwacht resultaat grondexploitaties (winst einde looptijd minus reeds tussentijds genomen winst)	
	- Gemeentelijke grondexploitaties	5.621.000
<i>Subtotaal</i>		6.155.000
Af:	Risico's dekking en verlies	-356.000
	Risico minder winst	-865.000
<i>Subtotaal</i>		-1.221.000
Totaal weerstandsvermogen per 31-12-2021		4.934.000

Er kan worden geconcludeerd dat de huidige reserve grondexploitatie en de geprognosticeerde positieve resultaten van de grondexploitaties ruimschoots de risico's afdekken.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Een groot vermogen is geïnvesteerd in de kapitaalgoederen in onze gemeente. De kapitaalgoederen zijn van groot belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van onze gemeente, onder meer op het gebied van de leefbaarheid, veiligheid, verkeer en vervoer en recreatie. Onderhoud en beheer is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het beheer en onderhoud van onze wegen, de openbare verlichting, de riolering en het water, het openbaar groen en onze gemeentelijke gebouwen is een grote inzet van onze middelen (personeel en financiën) gemoeid. Deze paragraaf geeft via een dwarsdoorsnede van de begroting, inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten daarvan.

Algemeen kaderstellend is:

- Notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025 vastgesteld in september 2020. Hierin is afgesproken dat het garantieniveau van de kapitaalgoederen niveau C is. Hierbij wordt gestreefd naar het onderhoudsniveau C-plus voor de belangrijkste openbare ruimte en infrastructuur. Twee keer per jaar wordt het niveau gemonitord.

Openbaar groen

Met de aanleg, het beheer en onderhoud van het gemeentelijke groen versterken we het groene en rustieke karakter van Cranendonck. Groen speelt een belangrijke rol in het behouden van en versterken van de eigen uitstraling van elke kern. Daarnaast draagt een robuuste groenstructuur bij aan het behalen van onze duurzaamheids- en klimaatdoelstellingen, onder meer door het verminderen van hittestress en het bufferen van regenwater. Zo kunnen wij Cranendonck ook in de toekomst leefbaar houden voor alle inwoners. Product Openbaar groen maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed “groen” is het volgende kaderstellend:

- Notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025
- Flora- en faunawet (zorgplicht ten aanzien van beschermde planten en dieren)
- Nationaal en provinciaal natuurbeleid
- Zorgplicht bomen (VTA-controle en beheer)
- Bomenbeleid Cranendonck, december 2015
- Groenontwikkelplannen, december 2015

Kosten onderhoud 2022

Voor 2022 zullen we op basis van onze geactualiseerde areaalgegevens een nieuwe aanbesteding uitzetten voor het onderhoud van het openbaar groen. Dit zal gebeuren op basis van een beeldbestek. Hierdoor gaan de kosten van het groenonderhoud enigszins stijgen, omdat hierdoor het risico volledig bij de aannemer komt te liggen. Hier staat tegenover dat er efficiënter beheer kan plaatsvinden en het gewenste kwaliteitsniveau continu behaald wordt.

Op bedrijventerrein Meemortel zullen wij in samenspraak met de lokale ondernemers het openbaar groen renoveren. Dit is een vervangingsinvestering voor de langere termijn en moet de ruimtelijke kwaliteit en het vestigingsklimaat op dit bedrijventerrein aanzienlijk verbeteren. Hierbij voeren we ook een pilot uit waarbij de nieuwe aanplant van Miscanthus-mengsel wordt voorzien. We verwachten dat dit een positieve uitwerking heeft op de klimaatbestendigheid van de beplanting. De uitvoering hiervan is gepland in 2022. De kosten van dit project ramen we op €55.000. De vervangingen worden afgedekt door de in de begroting opgenomen investeringsruimte voor het beheer van de openbare ruimte periode 2021-2025.

Onderhoudsachterstanden

De huidige onderhoudsbudgetten zijn afgestemd op het behalen van het kwaliteitsniveau C in de openbare ruimte. We trachten hiervoor niveau B te realiseren. Momenteel is de kwaliteit echter niveau D.

Wij verwachten de komende jaren concrete stappen te zetten om de kwaliteit te verbeteren, onder andere doordat dan de areaalgegevens van het groen weer compleet zijn. Hierdoor kunnen we op basis van een beeldbestek werken en aanbesteden.

Ontwikkelingen

De huidige methode waarmee we eikenprocessierups bestrijden veroorzaakt relatief veel nevenschade. Daarom is het van belang dat we in de toekomst, waar mogelijk, kijken naar ecologische alternatieven. Momenteel onderzoeken we of we dit integraal met de andere A2-gemeenten in een nieuwe aanbesteding kunnen uitzetten.

Wegen

De “Wegen” zijn een onderdeel van het programma 1: Wonen + Leven. Voor het verbeteren en in stand houden van het wegennet is noodzakelijk continue onderhoud uit te voeren. Met het tijdig uitvoeren van voldoende en effectief onderhoud wordt de levensduur van de verhardingen verlengd en de verkeersveiligheid verbeterd. Onderhoud en vernieuwing van dorpskernen, rustlocaties en recreatieve fietspaden stimuleren ook recreatie, toerisme en bedrijfsontwikkelingen. Ontwikkelingen zorgen ook voor een betere woon- en leefklimaat. Voor de duurzaamheid en het vernieuwen van de openbare ruimten worden de projecten integraal afgestemd. Deze afstemming vindt plaats met rioleringen op het gebied van het afkoppelen van regenwater, nieuwbouwprojecten, openbare verlichting en groen.

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen “wegen” is het volgende kaderstellend:

- Beheerplan wegen 2021-2025, vastgesteld door het college december 2020.
- Notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025, vastgesteld door de Raad in 2020
Hierin staat het gewenste kwaliteitsniveau beschreven.
- Wet- en regelgeving zoals:
 - o De Wegenwet en Wegenverkeerswet
 - o Risico- en schuldaansprakelijkheid
 - o Wet milieubeheer, Besluit bodemkwaliteit en Geluid
 - o Duurzaamheid
 - o Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP) 2017 – 2025, vastgesteld in april 2017.
- De kwaliteit van de wegen is mede vormgegeven op basis van de CROW (Centrum voor Regelgeving in de Grond-, Wegen- en Waterbouw) richtlijnen.

Kosten onderhoud in 2022

Het “Beheerplan wegen 2021- 2025” gemeente Cranendonck vormt de basis voor het bepalen van de benodigde onderhoudsmiddelen voor het dagelijks onderhoud (DO) en het reguliere grotere onderhoud (GO). De actuele technische kwaliteit van de wegen kan continue veranderen door het versneld verouderen van de verhardingen door winterse invloeden, zware transporten etc. Dit is een continu doorlopend proces welke wordt gemonitord en waar nodig bijgesteld. Ieder jaar worden op basis van de laatste wegininspecties en schouwgegevens de definitieve onderhoudsmaatregelen bepaald. Voor het bepalen van de kwaliteit van de wegen is het garantieniveau C leidend. Bij de hoofdwegen en centrumstraten wordt gestreefd naar het onderhoudsniveau C-plus. De onderhoudsprojecten worden integraal afgestemd met verkeersmaatregelen, rioleringsprojecten en reconstructies.

Naast het dagelijks en groot onderhoud worden op basis van aanvullende verhardingsonderzoeken en adviseringen de jaarlijkse vervangingsinvesteringen bepaald. De vervangingsinvesteringen worden per jaar ter goedkeuring in de begroting aangevraagd. Hiervoor worden de kapitaallasten afgedekt door de in de begroting opgenomen investeringsruimte voor het beheer van het openbare gebied.

Het geplande projecten voor 2022 zijn:

- *Meemortel*
Groot onderhoud en vervangen verhardingen Meemortel, het gedeelte tussen de Burg. van Houtstraat en de bebouwde komgrens van Budel. Het project wordt integraal afgestemd met rioleringen en verkeer. We bereiden het project in 2022 voor. De realisatie van het werk is hierna gepland in 2023. De kosten van de voorbereiding ramen we voor 2022 op € 80.000.
- *Dorpsstraat Soerendonk*
Groot onderhoud Dorpsstraat en herinrichten Jan Maasplein in Soerendonk. Het project stemmen we integraal af met verkeer en rioleringen. De planning is om het project voor te bereiden in 2022. De realisatie van het werk is hierna gepland in 2023. De kosten voor de voorbereiding in 2022 ramen we op € 80.000.
- *Infrastructurele verbeteringen smalle wegen 2022*
Het aanbrengen van bermverhardingen en het verbeteren van de afwatering langs de smalle wegen. De wegen richten we met deze infrastructurele verbeteringen beter in voor het hedendaagse zwaardere en bredere landbouw- en vrachtverkeer. Het aanbrengen van bermverhardingen ramen we voor het uitvoeringsprogramma 2022 op € 360.000. In het uitvoeringsprogramma 2022 zijn de Boschdijk (gedeeltelijk), Burgskensstraat, en Bergbosweg (gedeeltelijk) opgenomen.

Onderhoud wegen

Het onderhoud aan de wegen kan onderverdeeld worden in:

- Het beheren en verzorgen van het dagelijks en groot onderhoud van het gemeentelijk wegennet en recreatieve fietspaden.
- Het afhandelen van klachten en calamiteiten.
- Onderhouden en beheren wegmarkeringen en straatmeubilair.
- Het uitvoeren van onderhoud aan de half- en onverharde wegen en paden.
- Beheer en onderhoud van de bermen.
- Onderhoud van de civieltechnische kunstwerken.
- Uitvoering van rehabilitaties (vervangingen).

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden. In de meerjarenplanning stemmen we het onderhoud integraal af op de geplande reconstructies, verkeersmaatregelen, rioleringsprojecten en werkzaamheden nutsbedrijven. Bij deze wegen en pleinen worden de gewenste kwaliteitsambities voor het beheer en onderhoud tijdelijk lager aangehouden. Voor de verkeersveiligheid schouwen we periodiek en wordt benodigd klein onderhoud en serviceonderhoud verricht.

Ontwikkelingen

Het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) vastgesteld in 2017 vormt de basis voor het nieuwe Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer (UVV). In deze begroting nemen we een krediet van € 305.000 op voor het UVV 2022. In het UVV is slechts een beperkt aantal projecten opgenomen. Dit zijn onder andere de planvoorbereiding voor verbreding fietspad Koenraadtweg – Hugten, studie herinrichting Randweg Zuid - Fabrieksstraat en aanvullende maatregelen op de Heuvel en Klein Schoot.

Openbare verlichting (elektrische installaties)

Openbare verlichting verbetert de leefbaarheid, de sociale- en verkeers- veiligheid. Een belangrijk aandachtspunt is ook duurzaamheid en energiebesparing. Product Openbare verlichting maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'elektrische installaties' is het volgende kaderstellend:

- Notitie Beheer Openbare Ruimte 2021-2025, vastgesteld door de Raad in 2020. Hierin staat het gewenste kwaliteitsniveau beschreven.
- Richtlijn NPR 13201-2017 (Nederlandse Praktijk Richtlijn voor de kwaliteitscriteria van openbare verlichting).
- Politiekeurmerk Veilig Wonen en nieuwe ontwikkelingen in de woonkernen.
- Nationaal energie/klimaatakkoord.

Kosten onderhoud 2022

Binnen de vastgestelde beheerkaders onderhouden wij de openbare verlichting. In reactie op eigen waarneming of meldingen van anderen repareren we defecten op adequate wijze.

De huidige onderhoudsbudgetten zijn toereikend voor dagelijks onderhoud.

Nadere toelichting op het onderhoud

Om tot de 50% energiebesparing (2013-2030) van het energieakkoord te komen dienen we actief de huidige armaturen te vervangen in led armaturen. Naast het dagelijks onderhoud is het hiervoor nodig om middelen te reserveren voor het vervangen van armaturen van de openbare verlichting. Om de duurzaamheidsdoelen in 2030 te halen is het nodig dat we vanaf 2022 starten met de verLEDding van de openbare verlichting. De geplande projecten voor de verLEDding in het uitvoeringsjaar 2022 worden geraamd op € 335.000. De geraamde vervangingsinvesteringen zijn opgenomen in het investeringsprogramma notitie "Beheer Openbare Ruimte 2021-2025". Bij de besluitvorming van deze vastgestelde notitie zijn de benodigde kapitaallasten in de begroting meegenomen.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Speelvoorzieningen

Spelen is voor kinderen van groot belang voor hun lichamelijke en geestelijke ontwikkeling. Daarnaast nodigt een veilige openbare speelruimte uit tot actief bewegen. Product Speelvoorzieningen maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'speelvoorzieningen' is het volgende kaderstellend:

- Veiligheid van de speeltoestellen wordt getoetst aan de hand van wettelijke richtlijnen.

Kosten onderhoud 2022

De jaarlijkse inspecties en de daaruit voortvloeiende onderhoudswerkzaamheden kunnen binnen het onderhoudsbudget worden betaald. Volgens de vastgestelde besluitvorming is er geen ruimte voor vervangingsinvesteringen op krimplocaties.

Onderhoudsachterstanden:

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Uitvoering projecten ter verbetering van kapitaalgoederen:

Conform eerder genomen besluiten bouwen we de locaties met speeltoestellen af van 58 naar 16 locaties. De natuurlijke levensduur van de toestellen is leidend voor de afbouw. Wanneer alle speeltoestellen zijn verwijderd aan de hand van de natuurlijke levensduur, blijven de locaties wel bestaan als speelveld.

Ontwikkelingen:

In Budel-Dorp is de aanleg van de natuurlijke speelplek uitgesteld vanwege de vertraging in de vaststelling van de meest geschikte locatie voor gemeenschapshuis De Schakel.

Steeds vaker komen er verzoeken of vragen van inwoners met betrekking tot speelplekken: een crossbaan, een calisthenicspark of het verzoek om een speelplaats te verplaatsen van locatie. We juichen ideeën en verzoeken van inwoners toe, en dagen ze uit om met de buurt in gesprek te gaan over hun ideeën om het draagvlak te vergroten. Hierdoor neemt het aantal klassieke speelplekken (schommel, glijbaan, wip-kip) af en ontstaan meer natuurlijke en groene speelplekken waar kinderen én volwassenen

kunnen klimmen, klauteren en kunnen recreëren. Doordat het initiatief van inwoners komt, is de kans groter dat de nieuwe vormen van deze speelplekken intensiever gebruikt worden. Als gemeente stimuleren we, denken we proactief mee en wordt gekeken naar de (on)mogelijkheden.

Riolering & water

Alle inwoners en bedrijven in de gemeente Cranendonck hebben baat bij een goed en functioneel rioolstelsel uit oogpunt van volksgezondheid, voorkomen van wateroverlast en milieubescherming. Daarnaast draagt doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater bij tot een aangenaam woonklimaat met een groen karakter. “Riolering & Water” maakt onderdeel uit van programma 1: Wonen + Leven.

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen ‘riolering & water’ is het volgende kaderstellend:

- De Wet milieubeheer (afvalwaterzorgplicht)
- Waterwet (hemelwater- en grondwaterzorgplicht)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2021 – 2025 (vastgesteld oktober 2020): dit is een wettelijke verplichting die is vastgelegd in de wet milieubeheer artikel 4.22. Het nieuwe vGRP is vertaald in de begroting 2022.

Kosten onderhoud in 2022

In het vGRP is weergegeven hoe de gemeente haar zorgplichten de komende planperiode vorm zal geven. De kosten die hiermee gepaard gaan zijn ook in het plan verwerkt. In het vastgestelde vGRP 2021-2025 zijn de lasten en inkomsten voor het product riolering onderbouwd voor de periode 2021-2025.

Onderhoudsachterstanden

Er zijn geen onderhoudsachterstanden.

Uitvoering projecten ter verbetering van kapitaalgoederen

Conform het vGRP 2021-2025 voeren we vervangings- en verbeteringsinvesteringen uit. Binnen de financiële kaders van het vGRP 2021-2025 vinden jaarlijks verschuivingen plaats. Voor 2022 zijn de investeringen geraamd op € 1.207.250. De volgende projecten zijn voorzien:

Project	Geraamd bedrag
Blauwe ader projecten, afkoppelprojecten en klimaatadaptatie	€ 800.000
Vervangings- en verbeteringsinvesteringen drukriolering	€ 25.000
Vervangings- en verbeteringsinvesteringen gemalen	€ 82.000
Vervangings- en verbeteringsinvesteringen vrijverval	€ 300.000
Totaal	€ 1.207.000

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente verzorgt het beheer en onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. De gemeentelijke gebouwen zijn onderdeel van programma 1: Wonen + Leven en programma 2: Economie + Ondernemen.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed ‘gebouwen’ is het volgende kaderstellend:

- Nota gemeentelijke gebouwen, vastgesteld september 2016.
- Gebouwen dienen te voldoen aan de wettelijke eisen.
- De Raad heeft op 29 september 2020 het MJOP 2020 -2034 behandeld. Bij vaststelling door de raad is het MJOP mede kaderstellend.

Kosten onderhoud 2022

De middelen voor dagelijks onderhoud worden uit de exploitatie bekostigd. De middelen voor meer jaren onderhoud (MJOP) worden uit de voorziening onderhoud gebouwen onttrokken. In het Meerjarig Onderhoudsplan 2020-2034 is de Meerjarenplanning van de voorziening onderhoud gebouwen bijgesteld. De extra lasten die voortvloeien uit het MJOP 2020-2034 zijn opgenomen in deze begroting.

Ontwikkelingen

Na de vaststelling van het MJOP wordt het DMJOP (Duurzaam Meerjaren Onderhoudsprogramma) opgesteld. De energiescans bieden een eerste basis voor de later op te stellen verplichte routekaart verduurzaming gemeentelijke gebouwen. Na deze fase is er per gebouw een goed beeld om in de toekomst strategische keuzes te kunnen maken.

Gemeentelijke sportaccommodaties en bouwhallen

De sportaccommodaties maken deel uit van programma 3: Toerisme + Recreatie. De gemeente wil een gevarieerd aanbod aan sportactiviteiten ondersteunen. Hierbij wordt de verantwoordelijkheid voor beheer en onderhoud van de accommodaties zoveel mogelijk bij de gebruikers (lees: verenigingen) neergelegd.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'sportaccommodaties' is het volgende kaderstellend:

- De gemeentelijke beleidsvisie is vastgelegd in de nota 'sport en bewegen' (2011).
- Voor het onderhoud wordt gewerkt met een conditiemeting.
- De sportaccommodaties dienen te voldoen aan de wettelijke eisen.

Kosten onderhoud 2022

De onderhoudskosten zijn verwerkt in het meerjarig onderhoudsplan van de gemeentelijke gebouwen. Het dagelijks en groot onderhoud van de bouwhallen is via de huur-, gebruiksovereenkomst belegd bij de verenigingen.

Ontwikkelingen

Er is een nieuwe sportvisie in voorbereiding, hier worden ook de meerjarige onderhoudsplannen van de gemeentelijke gebouwen meegenomen.

Onderhoud & vervanging Tractie

Tot slot is ook "tractie" (rollend materieel gemeentewerf) een onderdeel van de gemeentelijke kapitaalgoederen. De tractie wordt gebruikt voor de producten openbare groen, sport, riool, openbare gebouwen, evenementen enzovoort.

Voor het onderhoud van het kapitaalgoed 'tractie' is het volgende kaderstellend:

- Tractiemiddelen dienen betrouwbaar in de bedrijfsvoering en veilig te zijn.
- Tractie dient te voldoen aan de wettelijke eisen.

Kosten onderhoud 2022

Het budget is toereikend voor noodzakelijk jaarlijks onderhoud en keuringen.

Ontwikkelingen

De veegwagen heeft zijn technische levensduur bereikt. We hebben het voornemen om de veegwagen in te huren of in ieder geval uit te besteden aan een aannemer. Hierbij schaffen we een eigen veegwagen voor het straatvegen niet meer aan.

De technische levensduur van de tractor en Berlingo caddy (van VTBC) hebben we met het uitvoeren van regelmatig onderhoud verlengd.

Het aanvullend materieel zoals kipkar, houtversnipperaar, 2-wielige tuinbouwfrees, rolbezem, signaalwagen, Rioned wagen, fietspad zoutstrooier hebben we goed onderhouden dat de levensduur kan worden verlengd.

Paragraaf Subsidies

De gemeente levert een financiële bijdrage aan diverse instellingen en verenigingen in de vorm van subsidies. De subsidies zijn verwerkt in de programma's van de programmabegroting 2022. In totaal gaat het om een bedrag van circa € 3,2 miljoen. In deze paragraaf subsidies is het totaalbeeld van de subsidies opgenomen.

Soorten subsidies

Subsidie is 'de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen en diensten' (artikel 4:21 van de Awb).

De Awb eist dat gemeenten de grondslag voor het verstrekken van subsidie vastleggen in een algemeen verbindend voorschrift (= subsidieverordening), dat door de raad is vastgesteld. Hierop zijn vier uitzonderingen mogelijk:

1. Subsidies die worden verleend in afwachting van de totstandkoming van een wettelijk voorschrift. Het wettelijk voorschrift moet dan binnen een jaar tot stand zijn gekomen;
2. Subsidieregelingen die door de Europese Unie zijn vastgesteld;
3. Indien de begroting de subsidieontvanger specifiek vermeldt en het bedrag aangeeft waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld (subsidieverstreking op basis van een begrotingspost);
4. Eenmalige subsidies, mits deze voor ten hoogste vier jaren wordt verstrekt.

Bij bovenstaande uitzonderingen blijft gelden dat de procedure voor subsidieverstreking moet voldoen aan de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht. Ook is het uitgangspunt dat de subsidie moet worden verstrekt voor een doel dat bijdraagt aan de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Er zijn diverse soorten subsidies, elk met eigen kaders en richtlijnen:

1. Stimuleringsubsidies: een eenmalige subsidie voor een activiteit/activiteiten met een eenmalig of experimenteel karakter; of een eenmalige subsidie voor activiteiten waarvan het college heeft aangegeven dat ze die wil stimuleren.
2. Budgetsubsidies: een subsidie voor activiteiten die bij voortduring dan wel periodiek (één jaar of langer) plaatsvinden en die op grondslag van meetbare activiteiten wordt verleend aan (professionele) organisaties, waarbij een uitvoeringsovereenkomst met de organisatie kan worden gesloten.
3. Accommodatiesubsidie: een subsidie die bijdraagt aan de kosten van een accommodatie.
4. Activiteitsubsidie: een subsidie voor activiteiten die bijdragen aan gemeentelijke beleidsdoelen en bij voortduring dan wel periodiek (één jaar of langer) plaatsvinden waarmee de gemeente aangeeft het aanbod van bepaalde activiteiten door een organisatie van belang te vinden.
5. Basissubsidies: optelsom van activiteiten- en accommodatiesubsidie.

Beleid

Het beleid met betrekking tot subsidies is vastgelegd in het subsidiebeleid, de subsidieverordening van de gemeente Cranendonck en bijbehorende nadere subsidieregels 2018. Op 20 juli 2021 is de Algemene subsidieverordening Cranendonck 2021 vastgesteld. In deze nieuwe subsidieverordening zijn onder andere begripsbepalingen geactualiseerd en is de datum van indienen van de vaststelling en de aanvraag aangepast. Op basis van het koersdocument en in overleg met verenigingen worden de nadere subsidieregels geactualiseerd en vastgesteld. De nadere regels zijn een bevoegdheid van het college. Het koersdocument cultuur, zorg, wonen & leven wordt in 2022 verder uitgewerkt.

Het subsidiebeleid geeft weer welke uitgangspunten de gemeente hanteert bij de toepassing van het instrument subsidie. Deze uitgangspunten vormen het kader voor de uitwerking van de subsidieverordening en de subsidieregels.

In de subsidieverordening staat de procedure van aanvraag, verlening, verantwoording en vaststelling van subsidies inclusief hieraan gekoppelde voorwaarden. Ook zijn er de administratieve verplichtingen (termijnen, te overleggen bewijsstukken, etc.) in opgenomen. Basis voor de verordening zijn de bepalingen zoals opgenomen in de Algemene wet bestuursrecht.

In de nadere regels, aangepast in 2018, wordt aangegeven hoe de hoogte van de subsidie wordt berekend en aan welke eisen en verplichtingen een aanvrager moet voldoen.

De gemeente streeft voor de diverse beleidsterreinen specifieke doelstellingen na. Subsidie wordt ingezet als middel om bepaalde maatschappelijke doelstellingen te behalen, bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen te stimuleren.

De doelstellingen zijn uitgewerkt en vastgelegd in diverse beleidsplannen. Daarnaast wordt aangesloten op de strategische visie. De volgende algemene doelstellingen kunnen worden genoemd:

Wonen en leven

De gemeente biedt de mogelijkheid om burgers in elke kern samen te laten komen. Hierdoor versterken we de sociale cohesie. Onze burgers wonen in een omgeving waarbij ze tevreden zijn over het beheer van de openbare ruimte.

Kunst en cultuur

De gemeente biedt haar inwoners de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan (lokale) kunst- en culturele activiteiten. Onderdeel hiervan is het behoud van de eigen identiteit van Cranendonck.

Sport

De gemeente biedt haar inwoners, met speciale aandacht voor jeugd en mensen met een beperking, de mogelijkheid kennis te maken met en deel te nemen aan een gevarieerd aanbod aan sport- en beweegactiviteiten.

Zorg

De gemeente stimuleert dat inwoners, van jong tot oud, zich kunnen ontplooien en verantwoordelijkheid nemen. Inwoners doen mee in de samenleving.

Subsidieplafond

De gemeente Cranendonck werkt met een subsidieplafond. Dit subsidiebudget is het bedrag dat gedurende een subsidiejaar ten hoogste beschikbaar is voor verstrekking van basis- en stimuleringsubsidies. Het subsidiebudget kent een plafond dat voor 2022 wordt vastgesteld op € 503.122, dit is het plafond van 2021 verhoogd met een index van 2%. Jaarlijks is maximaal € 15.000 binnen het totale subsidiebudget beschikbaar voor stimuleringsubsidies. Bij een subsidieplafond worden subsidies verstrekt zolang er middelen beschikbaar zijn. Als het budget op is, wordt een subsidieverzoek in principe afgewezen. Voor de manier waarop de middelen worden verdeeld, worden nadere regels gesteld.

Vanwege de huidige manier van subsidiëren, op basis van maatschappelijke doelstellingen, ondernemen verenigingen extra activiteiten om aan meer maatschappelijke doelstelling een bijdrage te kunnen leveren en daarmee meer subsidie ontvangen. Hiermee lijkt het subsidiebeleid een gewenst effect te behalen namelijk de bijdrage aan de doelstellingen van gemeentelijk beleid. Echter heeft het subsidiebeleid ook een neveneffect, namelijk een tekort op het subsidiebudget.

Financieel overzicht subsidies

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidiebedragen zoals voorgesteld voor de begroting 2022. Hierbij moet opgemerkt worden dat het gaat om geschatte bedragen omdat de subsidieaanvragen voor 2022 nog niet ontvangen zijn. Deze moeten uiterlijk 1 september ingediend worden.

		2021
Basissubsidies	Verwachting 2022	€ 488.122
Stimuleringsubsidies	Maximaal budget	€ 15.000
	Totaal subsidiebudget	€ 503.122
Budgetsubsidies	Subsidies op basis van overeenkomsten	€ 1.502.378
Andere regelingen	Bijdragen:	
	• Bibliotheken Budel en Maarheeze	€ 379.000
	• GGD	€ 732.602
	• Exploatievergoeding de Smeltkroes	€ 32.334
	• Gemeenschapshuizen:	
	*de Reinder, Budel-Schoot	€ 30.721
	*de Schakel, Budel-Dorplein	€ 3.010
	• Stichting V.V.V.	€ 52.850
Totaal subsidies		€ 3.236.017

Budgetsubsidies vallen alleen onder de werking van het subsidiebeleid voor zover het gaat om de toepassing van aanvraag- en afhandeltermijnen. Inhoudelijk wordt per budgetgesubsidieerde instelling de subsidie bepaald. Er zijn geen algemeen geldende criteria voor deze instellingen (bijvoorbeeld voor het berekenen van de subsidie), zodat ook geen sprake is van een algemeen geldend subsidieplafond voor budgetsubsidies.

Te ontvangen subsidies

In de loop van 2016 is begonnen met het structureel actief zoeken naar subsidiemogelijkheden voor gemeentelijke projecten-activiteiten door middel van de inzet van een subsidioloog. Hier worden positieve resultaten mee geboekt, waardoor er meer middelen beschikbaar komen voor bepaalde projecten en ontwikkelingen binnen onze gemeente. Voor 2022 wordt deze werkwijze voortgezet.

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de robuustheid van de gemeentelijke begroting. In deze paragraaf beschrijven wij hoe sterk de gemeente is om onvoorziene, financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid daarvoor veranderd hoeft te worden. Om dit te kunnen beoordelen, moeten we inzicht hebben in de omvang en achtergronden van de aanwezige weerstandscapaciteit en de risico's die voor onze gemeente aanwezig zijn. In 2015 zijn we gestart met risicomangement, wat heeft geresulteerd in een vernieuwde paragraaf weerstandsvermogen. In de afgelopen jaren hebben we risicomangement verder doorontwikkeld en ook in 2022 zetten we hier verdere stappen in.

Actuele ontwikkelingen op het weerstandsvermogen

We zijn als maatschappij in 2020 geconfronteerd met het coronavirus, dit heeft een enorme impact op het dagelijks leven van de samenleving en de economie. Bij de jaarlijkse actualisatie van deze paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is nooit rekening gehouden met een integraal risico van deze omvang. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2022 is het nog steeds moeilijk in te schatten hoe het virus zich verder ontwikkeld en wat de financiële gevolgen gaan zijn. Het benadrukt nogmaals het belang van een solide financiële positie om onverwachte tegenvallers te kunnen opvangen. Naast risico als gevolg van pandemie is ook een bedrag meegenomen voor het risico op cyberbedreigingen; een thema waar steeds meer organisaties mee geconfronteerd worden en waarvan de impact groot kan zijn.

Drie soorten risico's

Bij het inventariseren van risico's is het van belang om een onderscheid te maken tussen jaarlijks terugkerende risico's en risico's die specifiek zijn voor een bepaald jaar. Er zijn risico's, zoals onzekerheden ten aanzien van de hoogte van de algemene uitkering, die van invloed zijn op het beleid van de gemeente, die elk jaar voorkomen en daarmee structureel van aard zijn. Dit betekent echter niet dat de kans op het risico en het financiële gevolg bij het voorkomen van het risico elk jaar hetzelfde is. Deze risico's worden elk jaar opnieuw gekwantificeerd.

Daarnaast zijn er risico's die specifiek zijn voor een bepaald jaar, omdat er in dat jaar bijvoorbeeld een project loopt dat risico's met zich meebrengt. Dit soort risico's, zoals vertraging van een project door externe omstandigheden, moet elk jaar opnieuw in beeld worden gebracht. Bepaalde ontwikkelingen, spelen niet elk jaar en zijn daardoor enkel in bepaalde jaren een risico.

Het risicoprofiel verschilt hierdoor van jaar tot jaar. Niet alleen de risico's verschillen qua kans en impact, maar ook de benodigde weerstandscapaciteit verschilt per jaar.

Naast jaarlijkse, structurele risico's en specifieke risico's per jaar zijn er ook nog risico's die niet te kwantificeren zijn. Hierbij gaat het om risico's die niet uit te drukken zijn in financiële middelen, maar waar we wel rekening mee moeten houden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het aantal eenmansfuncties dat er binnen de gemeente aanwezig is. Bij het uitvallen van een medewerker die op eenmansfunctie zit, kan bijvoorbeeld de uitvoering van taken stagneren. Het is echter lastig in te schatten wat de financiële gevolgen hiervan zijn, maar het is wel degelijk een risico dat we als organisatie lopen.

Wat is weerstandscapaciteit?

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te vangen. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de uitvoering van taken op het huidige niveau. Structurele weerstandscapaciteit omvat de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's. Hoe groot de totaal beschikbare weerstandscapaciteit moet zijn, is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt.

De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- De algemene reserve voor enerzijds het opvangen van risico's waarvoor geen voorziening is getroffen zonder dat de uitvoering van het reguliere beleid van de gemeente wordt verstoord (= ondergrens) en anderzijds een vrij aanwendbaar deel.
- De algemene reserve grondexploitatie (ARG) is het onderdeel van de weerstandscapaciteit dat gereserveerd is voor het opvangen van risico's met betrekking tot de grondexploitatie. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.
- Vanuit het BBV is de gemeente verplicht om een post 'onvoorziene uitgaven' op te nemen in de begroting. Deze post is bedoeld voor het opvangen van onvoorzienbare, niet uitstelbare en onontkoombare uitgaven.
- De vrij aanwendbare bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de gemeente een bepaalde bestemming heeft gegeven. Er is echter voor gekozen om de vrij aanwendbare bestemmingsreserves niet mee te nemen in de beschikbare weerstandscapaciteit. Aanwending van deze reserves kan namelijk negatieve gevolgen hebben voor bestaande voorzieningen.
- Stille reserves bestaan uit het verkoopresultaat (verkoopopbrengst minus lagere boekwaarde) van bijvoorbeeld groenstroken, gronden, gebouwen en aandelen, voor zover de verkoop binnen één jaar te realiseren is, de verkoop niet leidt tot een gat in de begroting en de verkoop de taakuitoefening van de gemeente niet aantast. In het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit is besloten om dit niet mee te nemen.

Naast de incidentele weerstandscapaciteit, heeft de gemeente nog de mogelijkheid om de structurele weerstandscapaciteit te verhogen. Er is namelijk een deel onbenutte belastingcapaciteit: bij het heffen van de OZB zitten we op dit moment nog niet aan de maximaal te heffen belasting. Hier zit nog ruimte voor de gemeente, waardoor het deel uit maakt van de beschikbare weerstandscapaciteit. Indien het nodig is, kan de OZB verhoogd worden, zodat risico's opgevangen kunnen worden.

In de onderstaande tabel staat aangegeven op welke manier de beschikbare weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Beschikbare weerstandscapaciteit * € 1.000,-	1-1-2022
Algemene Reserve	12.461
Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG)	379
Onvoorziene uitgaven	10
Stille Reserves	Pm
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	12.840
Eigenaar woning	1.480
Eigenaar niet-woning	0
Gebruiker niet-woning	0
Totaal structurele weerstandscapaciteit *	1.480
*Globaal op basis van ruimte 2020	
Totaal weerstandsvermogen	14.320

Hoe is bepaald hoeveel weerstandscapaciteit we nodig hebben?

Om te bepalen of het weerstandsvermogen voldoende is, is naast de beschikbare weerstandscapaciteit ook inzicht nodig in de benodigde weerstandscapaciteit. Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen, zijn de risico's die onze gemeente loopt organisatie-breed in kaart gebracht. Bij elk risico dat is genoemd in de inventarisatie, is aangegeven wat het risico inhoudt, wat de gevolgen zijn mocht het risico zich voordoen, welke beheersmaatregelen er eventueel genomen zijn en wat de maximale financiële gevolgen zijn (de impact). Op basis van deze analyse is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald.

Onze top 10 aan risico's

In de onderstaande tabel presenteren we de top 10 van de risico's. In totaal zijn er ca. 120 risico's in beeld gebracht. In deze top 10 bevinden zich risico's die enerzijds een grote kans hebben om voor te komen en anderzijds als ze voorkomen, substantiële financiële gevolgen kunnen hebben.

Voor 2022 zien we een spreiding van de risico's over de verschillende beleidsvelden heen. Een groot risico ligt bij de mogelijke gevolgen van een pandemie. Daarnaast zien we een risico door de toename van de cyberdreiging op ons afkomen. In de paragraaf grondbeleid worden de risico's rondom grondexploitatie inhoudelijk verder toegelicht.

	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans x impact / financiële gevolgen
1	Hogere kosten en lagere baten als gevolg van een pandemie	Door pandemie kan een economische recessie ontstaan. De inkomsten van het Rijk en andere inkomsten worden lager. Verder stijgen de kosten (o.a. bijstandsuitkeringen, beroep op zorg etc.).	In de begroting kan een bedrag worden opgenomen. Zorgen dat de organisatie wendbaar is om hier mee om te gaan.	€ 550.000
2	De noodzaak tot indiceren van specialistische jeugdzorg is groter dan het beschikbare budget	Overschrijding van het beschikbare budget	De indicaties worden getoetst voordat ze worden afgegeven door de consulent. Daarnaast worden de budgetplafonds maandelijks gemonitord, zodat dreigende overschrijding tijdig gesignaleerd wordt en bijsturing mogelijk is.	€ 500.000
3	Door externe omstandigheden stagneert de verkoop van (gemeentelijke) gronden e.d.	Er ontstaan tekorten op de grondexploitatie.	Voor een verdere onderbouwing verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.	€ 356.000
4	Ontbreken risicoreserve GRSA2	GRSA2 is onvoldoende in staat om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen	Bijsturen via afvaardiging in bestuur GRSA2	€ 338.000
5	Toename van cyberdreigingen	De afgelopen periode laat een toename van incidenten en cyberdreigingen zien. Gevolg is het platleggen van infrastructuur en ICT en kosten voor opbouwen infrastructuur ICT, herstellen data etc.	Cranendonck conformeert zich aan de beveiligingsmaatregelen zoals genoemd in de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Via de auditverplichting ENSIA legt de gemeente hierover verantwoording af.	€ 300.000
6	De competenties van het personeel blijven achter en we kunnen onvoldoende gekwalificeerd personeel werven, terwijl de omgeving blijft veranderen.	Door krapte op de arbeidsmarkt vinden we moeilijk nieuw personeel. Het verandervermogen van de eigen organisatie is niet voldoende, wat leidt tot tijdsverlies en overvraging van personeel. Het gevolg is dat men fouten maakt en personeel uitvalt.	Met de nieuwe visie op de organisatie en het implementatieplan wordt er gewerkt om dit risico te verkleinen / op te vangen. Ook is de afgelopen jaren al ingezet op verbetering van de competenties van het personeel.	€ 270.000

	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans x impact / financiële gevolgen
7	Plannen of bezuinigingen van hogere overheden leiden tot extra verplichte, maar niet begrote kosten voor de gemeente	Door extra verplichte uitgaven (o.a. omgevingswet, duurzaamheid) of minder inkomsten door verlaging van uitkeringen of subsidies, wordt het budget dat de gemeente zelf kan beïnvloeden en inzetten lager.		€ 250.000
8	Bezuiniging-operaties De raad besluit om bezuinigingen door te voeren, bijvoorbeeld door het hanteren van een nullijn op het P-budget.	Door bezuinigingen kan de dienstverlening voor de externe en interne klant onder druk komen te staan. Als met bezuinigingen niet ook een efficiëncyslag gemaakt wordt, zal de kwaliteit van de dienstverlening verlagen. De controle op en de dienstverlening aan interne klanten komt onder druk te staan en doorlooptijden zullen mogelijk oplopen.		€ 200.000
9	Na bodemonderzoek blijkt er bodemverontreiniging aanwezig te zijn, waardoor de gemeente verplicht is tot sanering.	Hiervoor zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar		€ 175.000
10	De gemeente heeft diverse garantstellingen afgegeven. Gemeente staat o.a. garant voor de gelden die de coöperatie Cranendonck NET u.a. inlegt bij de aanleg van glasvezel op de bedrijventerreinen binnen de gemeente.	Wanneer de coöperatie haar verplichtingen richting de financiële adviseur niet kan voldoen, dient de gemeente deze verplichting over te nemen.	Het risico dat de gemeente ook daadwerkelijk dient bij te springen bij het voldoen van verplichtingen is beperkt. Reden hiertoe is de aanwezigheid van kapitaal vanuit de BOM en de duidelijke binding tussen aanleg en de aansluiting van bedrijven op het glasvezelnet. Op het moment dat uitgaven worden gedaan volgt gelinkt hieraan ook inkomsten.	€ 150.000

Totaalbedrag top-10 risico's 2021 en 2022

In 2021 bedroeg het totaalbedrag voor de top-10 risico's € 3.057.500. In 2022 is dit een bedrag van € 3.089.000. Dit verschil kan enerzijds worden verklaard doordat we vanaf 2022 een risico hebben opgenomen voor die voortvloeien uit de toename van cyberdreigingen. Anderzijds hebben wij het risico voor plannen of bezuinigingen van de hogere overheden lager ingeschat.

Risico's met of zonder beheersmaatregel

Op het moment dat de risico's in beeld zijn, ontstaat natuurlijk de vraag hoe we die risico's beheersen. In bovenstaande tabel is nog niet voor elk risico een beheersmaatregel opgenomen. Maatregelen om het risico te verminderen kunnen oorzaakgericht of gevolggericht zijn. De eerste zorgen ervoor dat de kans dat de gebeurtenis optreedt, kleiner wordt. De gevolggerichte maatregelen zorgen ervoor dat de schade minimaal is wanneer de gebeurtenis toch plaatsvindt. In bovenstaande tabel is nog niet bij elk risico een beheersmaatregel benoemd. Dit is een vervolgstap die de organisatie nog moet zetten. Belangrijk om in het achterhoofd te hebben, is dat niet elk risico af te dekken valt met een beheersmaatregel. Een beheersmaatregel kan zo complex en/of duur van aard zijn, dat deze niet opweegt tegen het risico dat gelopen wordt.

Cranendonck kent een goede risicospreiding

Cranendonck kent een goede risicospreiding over de verschillende categorieën. De risico's die geïnventariseerd zijn, zijn verspreid over een groot aantal beleidsvelden en ook over verschillende categorieën. Daarnaast is ook het aantal risico's dat een groot financieel gevolg heeft, in combinatie met een hoge kans van voorkomen, in evenwicht met de minder waarschijnlijke risico's.

Focus aanbrengen ten aanzien van sturing op risico's

Als we kijken naar de sturing op de risico's heeft het weinig zin om flink te sturen op risico's met een kleine impact en een kleine kans. Om gestructureerd om te gaan met risico's en te focussen op risicobeheersing richten we ons op de risico's boven de € 250.000 en die een kans van 70% of meer hebben dat ze voor komen.

Conclusie: Op dit moment hebben we ruim voldoende weerstandsvermogen. Met beschikbare weerstandscapaciteit kunnen we alle risico's ruim 2 keer opvangen. Doordat een gedeelte van het positieve rekeningresultaat 2020 is toegevoegd aan de algemene reserve is het weerstandsvermogen toegenomen.

Het weerstandsvermogen wordt berekend aan de hand van de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 14.320.000. Hier staat een benodigde weerstandscapaciteit tegenover van € 6.237.000. Dit is de optelsom van alle risico's die zijn geïnventariseerd (en dus niet alleen de eerder gepresenteerde top 10). In vergelijking met vorig jaar is de benodigde weerstandscapaciteit iets gedaald. Dit is deels verklaarbaar uit het feit dat risicomanagement breder is uitgezet en meer dan voorheen er kritisch wordt gekeken naar mogelijke risico's (o.a. gevolgen pandemie en de toename van cyberdreigingen). Verder zijn er beheersmaatregelen genomen waardoor de risico's zijn verkleind of de risico's zijn niet meer actueel. Dit houdt echter niet in dat de kans dat alle risico's zich voordoen groter is geworden; er is enkel kritischer gekeken naar mogelijke risico's en de bewustwording is daarmee ook vergroot.

Zoals eerder vermeld focussen we sinds een aantal jaren op een brede risico-inventarisatie. In de aankomende jaren vindt een verdere kwaliteitsverbetering plaats ten aanzien van de beoordeling en inschatting van de risico's en wordt ook bepaald hoe Cranendonck om moet gaan met de situatie waarin verschillende risico's tegelijk voordoen. Wat betreft de betekenis hiervan voor de ondergrens van de Algemene reserve zal bij een eerstvolgende doorontwikkeling van deze paragraaf een voorstel worden gedaan.

Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 is het verplicht om in deze paragraaf vijf financiële kengetallen op te nemen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar vergelijkbaar te maken.

Het opnemen van deze kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie. Daarnaast stelt het de raad in staat om op een eenvoudigere manier inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Deze kengetallen drukken namelijk de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting. Daarnaast maken de getallen inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Hiermee geven ze inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeentelijke begroting.

Wat betekenen deze financiële kengetallen?

1. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen

De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente weer, ten opzichte van de eigen middelen. Ook geeft het een indicatie van de druk op de rentelasten en de aflossingen op de exploitaties. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

Een hoge netto schuldquote hoeft niet per definitie een probleem te zijn: deze kan veroorzaakt zijn door afgesloten leningen die worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen		art BBV	Rek.	Begr.	Begr.
Per 1 januari van het jaar:			2020	2021	2022
A	Vaste schulden	46	30.559	30.544	32.221
B	Netto vlottende schuld	48	3.678	2.725	8.201
C	Overlopende passiva	49	6.206	1.241	1.617
D	Financiële activa	36	-1.734	-473	-1.588
E	Uitzettingen < 1 jaar	39	-9.153	-6.500	-5.416
F	Liquide middelen	40	-215	-128	-200
G	Overlopende activa	40a	-3.656	-110	-1.950
	Totaal A t/m G		25.685	27.298	32.916
H	Totale baten	17	56.441	49.627	54.956
Netto schuldquote ongecorrigeerd ed. $(A + B + C - E - F - G) / H \times 100\%$			48,6	56,0	59,9
Netto schuldquote gecorrigeerd ed. $(A + B + C - D - E - F - G) / H \times 100\%$			45,5	55,0	57,1

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Solvabiliteitsratio	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
A Eigen vermogen	22.624	17.517	20.765
B Balanstotaal	71.244	69.792	70.390
Solvabiliteitsratio	31,8	25,1	29,5

3. Grondexploitatie

De grondexploitatie kan een grote impact hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienen betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen bepalen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen in de verlaging van de schuld.

Grondexploitatie	Art BBV	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
A Bouwgronden (niet) in exploitatie		-900	-66	-459
B Totale baten	17	56.441	49.627	54.956
Grondexploitaties A/B * 100%		-1,59	-0,13	-0,84

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Hiervoor gebruiken we het kengetal structurele exploitatieruimte. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat er wordt gekeken naar de structurele baten en lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Structurele exploitatieruimte		Begroting	Begroting
	Jaar:	2021	2022
A	Totale structurele lasten	50.207	54.438
B	Totale structurele baten	49.627	54.956
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	80	80
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	118	129
E	Totale baten	49.627	54.956
Structurele exploitatieruimte (B-A) + (D-C)/(E) x 100%		-1,09%	1,03%

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar opgevangen kan worden en of er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte te kunnen weergeven is een ijkpunt nodig. Er is gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven, ook omdat er behoefte is om inzicht te hebben in de lokale tarieven van omliggende gemeenten. De belastingcapaciteit wordt gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Daarnaast wordt er ook gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing. Bij de beoordeling van dit kengetal kan daarnaast worden vermeld welke ruimte er is ten opzichte van het te heffen tarief.

Woonlasten meerpersoonshuishouden	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	332	348	Nnb
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	198	202	206
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	236	274	Nnb
D Eventuele heffingskorting voor een gezin	0	0	0
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	766	824	Nnb
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1 (Coelo)	773	773	810
G Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde (E/F) * 100%	99,09	106,6	Nnb

Wij actualiseren de tabel bij het raadsvoorstel van de afvalstoffenheffing 2022. Op dat moment zijn de tarieven van de ozb en de afvalstoffenheffing voor 2022 berekend.

Paragraaf Financiering

Algemeen

In deze paragraaf wordt het financieringsbeleid voor 2022 en verder toegelicht. Het doel van deze paragraaf is het verstrekken van informatie over en het inzichtelijk maken van het treasurybeleid, het beheersen van de financiële risico's en het zorgen voor zo voordelig mogelijke renteresultaten.

De financieringsparagraaf gaat achtereenvolgens in op de volgende onderwerpen:

1. Ontwikkelingen
2. Kaderstelling
3. Rentevisie
4. Rentesystematiek
5. Financieringspositie
6. Leningenportefeuille
7. Kasgeldlimiet
8. Renterisiconorm
9. EMU-saldo

Ontwikkelingen

Met de invoering van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) kregen het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsverplichting opgelegd om hun begrotingen binnen de EMU-norm te houden. Dit laatste houdt in dat er meer gestuurd dient te worden op liquiditeiten en de ruimte voor investeringen mede bepaald wordt door het EMU saldo.

De gemeente Cranendonck maakt op basis van de informatie uit de organisatie een integrale liquiditeitsplanning. Bij het aangaan van transacties op de geld- en kapitaalmarkt houden wij rekening met die liquiditeitsplanning en de kapitaalmarktrente

De gemeente Cranendonck heeft een aantal grotere investeringen (o.a. Centrumplan Budel, de Schakel en de Schaapskooi, diverse wegen en rioleringsprojecten). Hierdoor is het noodzakelijk externe financiering aan te trekken. Vanaf medio 2018 beschikken wij over een meerjarige liquiditeitenplanning. Hierdoor is het inzicht in geldstromen verder verbeterd. Op grond van dat verbeterd inzicht kunnen potentiële financiële risico's beperkt c.q. ondervangen worden en hebben we een beter inzicht in de financieringsbehoefte.

In de begroting 2022 wordt gerekend met een rente omslagpercentage van 1,1%. Dit percentage is gelijk aan het percentage in 2021. Het omslagpercentage wordt onder andere gehanteerd om binnen de gemeente rentekosten van geldleningen te verrekenen.

Ook de rente die wordt gerekend over eigen financieringsmiddelen bedraagt 1,1%.

Kaderstelling

De uitvoering van de financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals die zijn vastgelegd in de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido), de Wet Houdbare overheidsfinanciën (HOF) het besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO), en in de financiële verordening en het treasurystatuut van de gemeente Cranendonck. In de vastgelegde kaders staan transparantie en risicobeheersing centraal.

Rentevisie

De rentevisie is een van de instrumenten bij beslissingen over het aantrekken van langlopende leningen. Bij een normale rentestructuur (rentepercentage langlopende leningen is hoger dan van kortlopende leningen) is het beleid dat zoveel mogelijk tot de kasgeldlimiet met kortgeld gefinancierd wordt. Afhankelijk van de liquiditeitsprognose, de rentevisie en de renterisiconorm in meerjarig perspectief wordt bepaald wanneer er langlopende leningen worden aangetrokken.

De ontwikkelingen op de financiële markten zullen hiervoor nauwlettend gevolgd worden.

2021 is het jaar waarin grote vorderingen zijn gemaakt in het bestrijden van de corona pandemie. De grootschalige vaccinatie van de Nederlandse bevolking heeft er mede toe geleid dat grote delen van de samenleving weer van het slot konden. Dit heeft zijn weerslag op de economische bedrijvigheid, die enorm is toegenomen in de 2^e helft van 2021. De groeicijfers voor 2022 zijn inmiddels omhoog bijgesteld en de kans op oververhitting van de economie neemt toe.

De verwachte faillissementsgolf is (vooralsnog) uitgebleven, als teken dat de ondersteuningsmaatregelen van de overheid hebben gewerkt. In 2021 worden er nog steeds ondersteuning gegeven aan bedrijven, maar gezien het spoedige herstel van de economie is de verwachting dat deze ondersteuning in 2022 gaat afnemen/vervallen. Het jaar 2022 zal duidelijk maken of alle ondersteunde bedrijven het hoofd boven water kunnen houden en of zij in staat zijn de ontvangen steun, die meestal in de vorm van leningen is verstrekt, terug te betalen.

Het belangrijkste instrument van centrale banken om de economie te stimuleren of af te remmen is de rente. Tegelijkertijd dient de inflatie in het oog gehouden te worden, die in 2021 al flink is toegenomen.

Bekijken we de Euribor (de rente waartegen banken onderling geld uitlenen en de basis voor kortlopende geldleningen), dan kan geconstateerd worden dat deze in 2021 tot nu toe negatief is geweest. Begin september was de 6 maands Euribor -0,52%. De verwachting is dat de Euribor in 2022, licht kan stijgen, maar negatief blijft.

De 10-jaars swap rente (de basis voor het rentepercentage op langlopende leningen) is op het moment van schrijven 0%. Afhankelijk van de ontwikkeling van de inflatie, kan deze rente in 2022 licht gaan stijgen, maar gezien de uitspraken van de voorzitters van de centrale banken zullen zij er alles aan doen om de rente zeer laag te houden en de inflatie rond de 2%.

Rentesystematiek

Als regel past de gemeente totaalfinanciering toe en als uitzondering financiert de gemeente op projectbasis. Van projectfinanciering is sprake als een lening specifiek is aangetrokken voor een project of (door)verstrekking (o.a. voor het project zonnepanelen). Van totaalfinanciering wordt gesproken als er geen verband is tussen de financieringsmiddelen en de activa die daarmee zijn verkregen.

Alle rentebaten en -lasten met betrekking tot de financiering worden vastgelegd binnen het taakveld treasury waarna het saldo wordt toegerekend aan de aanwezige vaste activa via de omslagrente. Vervolgens worden de kapitaallasten (rente + afschrijving), zoals die zijn berekend in de staat van activa toebedeeld aan de producten/taakvelden.

Deze werkwijze wordt in onderstaand schema weergegeven.

Exploitatie	2022
Externe rentelasten kort geld	10
Externe rentelasten langlopende leningen O/G	385
Totaal rentelasten	395
Rentebaten op kort geld	0
Rentebaten op langlopende leningen U/G	0
Totaal rentebaten	0
Saldo	395
Rente doorberekend aan grondexploitaties	-9
Rente projectfinanciering	-12
Rentebaat van doorvestrekte leningen (projectfinanciering)	12
Aan taakvelden toe te rekenen rente	386
Rente eigen vermogen	238
Rente voorzieningen	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	625
Werkelijk aan taakvelden toegerekend (omslagrente)	-717
Renteresultaat op taakveld treasury	-93

Financieringspositie

Bij de aanvang van het begrotingsjaar 2022 wordt een theoretisch financieringstekort van afgerond € 12,3 miljoen verwacht. Tenminste als alle voor de meerjarenraming opgenomen investeringen voor genoemde datum daadwerkelijk worden gerealiseerd. Dit betekent dat het beschikbare vermogen (reserves en voorzieningen, geldleningen) lager is dan de vaste activa. Een tekort aan eigen vermogen leidt ertoe dat financiering met vreemd vermogen noodzakelijk wordt. Dat brengt rentekosten met zich mee. De rentekosten zijn in de begroting geraamd. Het meerjarige beeld van de financieringspositie ziet er op basis van de huidige meerjarenbegroting als volgt uit:

Financiering meerjarig	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
Vaste activa	65.248	63.284	60.862
Voorraad gronden grexten	835	-459	2.213
Reserves en voorzieningen	-21.403	-20.765	-20.716
langlopende schulden	-32.376	-32.206	-32.828
Financieringstekort	12.304	9.853	9.531

Bovenstaand overzicht vormt de basis voor de op te stellen liquiditeiten- en kapitaalsbehoefte voor de komende perioden. Alle onderdelen worden beoordeeld op basis van bovenstaand overzicht voor de bepaling van de behoefte aan middelen.

Leningenportefeuille

De leningenportefeuille kan voor 2022 als volgt worden weergegeven:

Opgenomen geld	2022
Overige langlopende leningen O/G per 1-1	28.376
Aflossingen	-2.169
Nieuwe leningen	6.000
Saldo overige langlopende leningen per 31-12	32.206

In het onderstaande overzicht zijn alle uitgezette leningen opgenomen:

Uitgeleend geld	Restantbedrag 1-1-2022	Restantbedrag 31-12-2022
Leningen aan deelnemingen	39	39
Overige verstrekte leningen	1.606	1.519
Totaal	1.645	1.558

De verstrekte leningen betreffen voornamelijk de leningen aan particulieren voor zonnepanelen en de lening voor de inrichting voor de Borgh.

Kasgeldlimiet

Het doel van de kasgeldlimiet is conform de Wet Fido het beperken van de renterisico's rond de kortlopende schulden. Dit betekent dat de kortlopende schulden maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen bedragen zodat het risico van het op enig moment om moeten zetten naar langlopende financiering is beperkt. Voor 2022 is het beeld van de kasgeldlimiet als volgt:

Kasgeldlimiet	2022
Omvang begrotingstotaal (lasten) per 1 januari	55.674
Toegestane kasgeldlimiet	
- in procenten van de grondslag	8,50%
- in bedrag	4.732
Gemiddelde netto vlottende schuld (-/-)/ gemiddeld overschot vlottende middelen	635
Ruimte (+)/overschrijding (-)	4.097

Indien de kasgeldlimiet meer dan 2 kwartalen achtereen wordt overschreden, dient de gemeentemaatregelen te nemen. Het beleid van de gemeente is erop gericht om binnen de norm te blijven.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is conform de Wet Fido het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. De jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hiermee wordt voorkomen dat op eenzelfde moment herfinanciering van leningen plaats dient te vinden tegen een op dat moment ongunstige rente waardoor de rentelasten snel zouden oplopen.

Renterisiconorm	2022
Begrotingstotaal lasten	55.674
In procenten van de grondslag	20,00%
In bedrag	11.135
Renteherziening op vaste schuld o/g	0
Aflossingen	2.169
Ruimte (+), overschrijding (-) van renterisiconorm	8.965

Dit betekent dat de gemeente voldoet aan de renterisiconorm.

EMU-saldo

Binnen de Europese Unie is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product) mag zijn. Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Om inzicht te geven in het verwachte EMU-saldo van de lokale overheid is weergave van het saldo voor het nieuwe en eerstvolgende begrotingsjaar een verplicht onderdeel in de programmabegroting.

De ontwikkeling van het EMU-saldo van de gemeente Cranendonck vertoont het volgende beeld:

	EMU-saldo vanuit exploitatiesaldo	2022	2023	2024	2025
A	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV artikel 17c)	-760	26	-175	73
B	Mutatie (im)materiële vaste activa	1.650	-2.334	-2.301	-2.213
C	Mutatie voorzieningen	-724	-361	-208	-564
D	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.294	2.672	616	-2.922
E	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verkoop (im)materiële vaste activa				
	Berekend EMU-saldo (A+C-D-B-E)	-1.840	-673	1.302	4.644
	EMU saldo referentiewaarde	-1.511	-1.532	-1.532	-1.532
	Vershil	-329	859	2.834	6.176

In 2022 voldoen we niet aan de referentiewaarde. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt omdat wij ervan uitgaan dat in 2022 alle lopende investeringen worden afgerond.

Aan het niet voldoen aan de referentiewaarde zijn geen consequenties (sancties) verbonden. Vanaf 2023 voldoen we aan de referentiewaarde.

Paragraaf Verbonden Partijen

Algemeen

De gemeente Cranendonck heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, te verdelen in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en samenwerkingsverbanden.

Als een gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft in een andere organisatie, spreken we van een verbonden partij. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel heeft in het bestuur of dat de gemeente stemrecht heeft. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

- GRSA2 samenwerking
- GGD
- Keyport 2020
- Metropoolregio Eindhoven
- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
- Regionaal samenwerkingsverband openbaar basisonderwijs De Kempen
- Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
- Werkvoorzieningsschap de Risse

Deelnemingen

- Bank Nederlandse Gemeenten
- NV Brabant Water

Samenwerkingsverbanden

- Stichting Bureau Inkoop en aanbesteding Zuidoost Brabant (BIZOB)
- Taskforce – RIEC Brabant Zeeland
- Veiligheidshuis

De totale bijdrage 2022 aan de verbonden partijen is ruim € 10,1 miljoen (ruim 18% van de begroting). In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de bedragen zoals ze zijn opgenomen in de begroting 2022-2025.

	2022	2023	2024	2025
GRSa2	5.396.000	5.233.000	5.233.000	5.233.000
GGD	695.000	711.000	726.000	743.000
Keyport 2020	52.000	52.000	52.000	52.000
MRE	298.000	298.000	298.000	298.000
ODZOB	429.000	495.000	495.000	495.000
VRBZO	1.227.000	1.227.000	1.227.000	1.227.000
De Risse (WSW)	1.870.000	1.840.000	1.762.000	1.703.000
De Risse (extra exploitatie)	31.000	12.000	-	-
De Risse (extra)	126.000	126.000	118.000	94.000
Totaal	10.124.000	9.994.000	9.911.000	9.845.000

Gemeenschappelijke regelingen/stichtingen

A2 samenwerking								
Vestigingsplaats	Heeze- Leende							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel							
Zitting in dagelijks bestuur	Ja, college van B&W							
Belang op basis van stemverhouding	33.3%							
Relatie met programma	Programma 5: bestuur en algemene dekkingsmiddelen							
Doel	De gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard zijn de onderlinge samenwerking aangegaan vanuit de overtuiging dat dit de individuele bestuurskracht en identiteit van de afzonderlijke gemeenten versterkt. Het behoud van kwaliteit, het borgen van de continuïteit, het verbeteren van de dienstverlening en het verminderen van de kwetsbaarheid en (op termijn) efficiencyvoordelen zijn voor alle gemeenten belangrijke motieven om een nieuwe stap in de samenwerking te zetten.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	Per 1 januari 2017 zijn alle PIJOFACH taken van de drie gemeenten overgeheveld naar de A2-samenwerking. De begroting 2019 is opgesteld op basis van onderstaande uitgangspunten: • 1,1 miljoen taakstelling realiseren in 6 jaar tijd • GR-tekst is leidend voor het bepalen van de taken, formatie en budgetten van de GRSA2 in 2017 • De begroting 2022 is een reële begroting • Loonkosten GR blijven binnen kaders begrotingsomvang • Risicoanalyse als basis omvang weerstandsvermogen • Impact op gemeentelijke begrotingen per gemeente inzichtelijk • Projectkosten beschikbaar, frictiekosten kán later Een van de speerpunten voor 2022 wordt het verder harmoniseren van processen en applicaties en het uitwerken van de aanbevelingen uit het rapport van Berenschot en de fijnstructuur.							
Risico	In de begroting van de GRSA2 is een risicoparaagraaf opgenomen. In de Financiële regeling is opgenomen dat als onderdeel van het weerstandsvermogen de deelnemende gemeenten een risicoreserve aanhouden in hun eigen begroting. Hierin is aangegeven dat de inventarisatie van de risico's leidt tot een benodigde risicodekking in 2022 van € 1.091.500. Het aandeel van Cranendonck is € 338.365.							
Financiële informatie		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(x €1.000,-)	Resultaat	179	-486					
	Eigen vermogen	262	-400					
	Vreemd vermogen	6.484	6.786					
	Gemeentelijke bijdrage	4.776	5.183	5.467	5.396	5.233	5.233	5.233

GGD	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Belang op basis van bijdrage	2,8%
Relatie met programma	Programma 4: Sociaal Domein
Doel	De GGD Brabant Zuidoost is een regionaal samenwerkingsverband met de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ). Kerntaken: • Infectieziektebestrijding (incl. TBC bestrijding, SOA-bestrijding, reizigerszorg en hygiënezorg) • Medische milieukunde • Toezichhoudende taken (o.a. kinderopvang, WMO) • Jeugdgezondheidszorg 0 –18 jaar • Onderzoek en beleidsadvisering • Gezondheidsbevordering • Ambulancezorg
Bestuurlijke ontwikkelingen	De ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft zijn beschreven in de kadernota en het meerjarenbeleidsplan van de GGD. De belangrijkste ontwikkelingen zijn: • Bestrijden van de gezondheidskundige effecten van de Coronacrisis. • Het borgen van publieke gezondheid in de omgevingswet en -plannen van de gemeenten. • Het verkleinen van sociaal-economische gezondheidsverschillen. • Optimaal inzetten van Jeugdgezondheidszorg als collectieve basisvoorziening in de jeugdzorgketen en in het sociale domein. • Ondersteunen van onze gemeenten bij de lokale preventie akkoorden. • Uitvoeren van de meerjaren agenda m.b.t. monitoring en onderzoek. • Het doorontwikkelen van het Meldpunt Wvggz waar burgers en professionals hun zorgen kunnen melden over personen die verward of onbegrepen gedrag tonen. • Tekorten op de arbeidsmarkt van verpleegkundigen en artsen. • Implementatie van het Lean gedachtengoed (continu verbeteren) binnen de GGD • Uitvoeren van de bestuursopdracht aan de GGD is gegeven. (NB: verdere ontwikkelingen als gevolg van de corona crisis waren ten tijde van het opstellen van de begroting 2022 nog niet bekend, en effecten voor 2022 zijn ook nu nog niet in te schatten; deze ontwikkelingen zullen afzonderlijk worden gerapporteerd.;
Risico	Het bestuur van de GGD maakt in zijn programmabegroting 2022 melding van de volgende onzekerheden: • Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bv duurder personeel van derden / ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden. • Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden. Toegenomen regeldruk maken dit risico pregnanter. • Het risico dat er zich beveiligingsproblemen voordoen. Hierbij te denken aan risico's van stroomuitval, cybercrime en andere situaties waarin systemen uitvallen

	en/of gegevens (tijdelijk) niet beschikbaar zijn of dat er schade ontstaat vanwege misbruik. • O.a. vanwege de dreiging van een aanzienlijke verhoging per 2021 van de ABP-premie, is het risico van stijging van de salariskosten boven de indexering actueel. • Verder blijft het risico van afname van markt-taken voor derden (m.n. forensische diensten voor de politie) en daaraan verbonden vergoeding actueel. • De huidige corona crisis maakt duidelijk dat rampen en pandemieën een enorme impact op de werkzaamheden van de GGD kunnen hebben. Veelal zal het Rijk de kosten daarvan echter vergoeden, zoals ze nu ook voor de Coronakosten heeft toegezegd; de daarvoor toegekende vergoedingsregeling vanuit VWS geeft op dit moment vertrouwen dat alle extra kosten vergoed worden. Er bestaat echter wel het risico op meer werk en kosten op de langere termijn als gevolg van een verslechterde algemene gezondheidssituatie van de burgers in onze regio. Weerstandsvermogen. De omvang van de algemene reserve/weerstandsvermogen van de GGD is, zeker gezien de exploitatie-omvang, beperkt. De risico-inventarisatie van begin 2021 resulteerde in een benodigde weerstandscapaciteit van ca. € 2.200.000,- voor het Programma Publieke Gezondheid en ca. € 1.900.000 voor het Programma Ambulancezorg. Het bestuur heeft echter eerder vastgesteld dat het weerstandsvermogen niet tot dat bedrag hoeft te worden aangevuld, omdat voor afdekking van de aanvullende risico's de gemeenten, als 'eigenaar' van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant-Zuidoost, toch al garant staan. Na bestemming van het verwachte resultaat 2020 bedraagt de Algemene Reserve Publieke Gezondheidszorg ca. € 550.000 en de Algemene Reserve Ambulancezorg ca. € 1.400.000. Voor de gemeente Cranendonck betekent dit een totaal risico van € 57.573 (risico PG € 44.184 + risico AZ € 13.389).							
Financiële informatie		2020	2021	2022	2023	2024	2025	
(x €1.000,-)	Gemeentelijke bijdrage	380	377	382	391	400	410	
Financiële informatie	Jeugdgezondheidszorg	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
	Gemeentelijke bijdrage		325	313	320	326	333	

Stichting Keyport								
Vestigingsplaats	Weert							
Rechtsvorm	Stichting							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	F. Kuppens							
Zitting in dagelijks bestuur	F. Kuppens heeft zitting in het stichtingsbestuur							
Belang op basis van stemverhouding	Het bestuur van de Stichting Keyport bestaat uit: Bestuurders A namens de helix partner overheid (één per gemeente) Bestuurders B namens de helix partner bedrijfsleven (maximaal vier bestuurders) Bestuurders C namens de helix partner onderwijs- en kennisinstellingen (maximaal vier bestuurders) De stemverhouding tussen de bestuurders A, B of C moet te allen tijde in gelijke verhouding zijn en onafhankelijk van het aantal bestuurders namens het bedrijfsleven, het onderwijs of de overheid.							
Relatie met programma	Programma 2: Economie + Ondernemen							
Doel	Stichting Keyport is de samenwerking tussen de gemeenten Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Weert en Cranendonck, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen. De stichting wil een substantiële bijdrage leveren aan het versterken van de sociaal-economische structuur en het creëren van een stimulerend vestigingsklimaat van de regio Keyport zoals nader is uitgewerkt in het Routeplan Keyport Next Level 2021-2024.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	De gemeente is in 2015 toegetreden tot Keyport, waarmee de connectie met de grensprovincie en de daarin gelegen gemeenten versterkt wordt. In 2020 is deelname aan Keyport heroverwogen en besloten de samenwerking met Keyport voort te zetten onder voorwaarde dat: • er geen verhoging van de inwonersbijdrage plaatsvindt; • er een tussentijdse evaluatie plaatsvindt; • Cranendonck een rol inneemt binnen het kernteam. Eind 2020 is door Keyport ingestemd met het bevriezen van de bijdrage per inwoner voor de jaren 2021-2022 op het huidige niveau, zijnde € 2,47. De voortgang van het Routeplan Keyport Next Level en bijbehorende financiering wordt in 2022 geëvalueerd. Daarnaast zijn er twee leden uit Cranendonck benoemd als lid van het Kernteam van Keyport. Naast de bijdrage voor deelname aan Keyport is het van belang om werkbudget te hebben om activiteiten bij ondernemers onder de aandacht te brengen, dit werkbudget is onderdeel van de visie 'Economisch Cranendonck'.							
Risico	Het bevriezen van de inwonersbijdrage kan impact hebben op de realisatie van de ambitie zoals verwoord in het Routeplan Next Level. De Keyport begroting wordt jaarlijks separaat aan de gemeenteraad voorgelegd. Het Routeplan Keyport Next Level en de meerjarenbegroting 2021-2024 wordt in 2022 geëvalueerd. Indien de begroting de door de gemeenteraad vastgestelde jaarlijkse bijdrage overschrijdt, dan zal eerst budget worden gevraagd aan de gemeenteraad.							
Financiële informatie		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(x €1.000,-)	Resultaat							
	Eigen vermogen							
	Vreemd vermogen							
	Gemeentelijke bijdrage	52	52	52	52	52	52	52

Metropoolregio Eindhoven								
Vestigingsplaats	Eindhoven							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. Van Kessel							
Zitting in dagelijks bestuur	Nee							
Belang op basis van stemverhouding	De gemeente Cranendonck heeft 1 vertegenwoordiging in het AB met 2 stemmen (gelijk aan de andere twintig gemeenten m.u.v. Eindhoven, Helmond en Laarbeek).							
Relatie met programma	Programma 2: Economie + Ondernemen							
Doel	Samenwerken zit in het DNA van de Metropoolregio Eindhoven. Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid maken zich samen hard voor een sterke regio. De deelnemende gemeenten zijn Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. Het doel van de samenwerking is het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economische profiel van de regio, om op die manier het vestigings- en verblijfsklimaat voor onze inwoners en bedrijven te stimuleren. De 21 gemeenten werken samen aan de thema's met betrekking tot economie, mobiliteit, transitie landelijk gebied en energietransitie. In het samenwerkingsakkoord 2019-2022 staat wat de gemeenten doen aan deze vier thema's. Om effectief te zijn, zijn slagkracht, eigenaarschap en focus nodig. De Metropoolregio sluit daarvoor aan op de Brainport Nationale Actie Agenda. <i>Brainport</i> In 2020 is ingestemd met het meerjarenplan 2021-2024: Brainport Next Generation, welke verder uitgewerkt is in de Brainport Agenda. De Brainport Agenda is de strategische meerjarenagenda van Stichting Brainport, waarin de Triple Helix-samenwerking van bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden bestuurlijk gestalte heeft gekregen. In de Brainport Nationale Actieagenda (BNA) wordt de langjarige samenwerking tussen Rijk en regio vormgegeven. De regiodeal fungeert als vliegwiel voor de Brainport Nationale Actieagenda en geeft een belangrijke financiële impuls. Deze agenda gaat in op gesignaleerde knelpunten zoals kennis/innovatie & ondernemen, talent en leef- en vestigingsklimaat, maar ook op de kansen die er liggen om vanuit de regio bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	In 2022 staat de doorontwikkeling van het Samenwerkingsakkoord centraal. De ambities, doelen en opzet van de samenwerking binnen de Metropoolregio worden daarin vastgelegd. Het is een agenda voor de komende jaren. Het Samenwerkingsakkoord vormt vervolgens de basis voor het opstellen van de jaarlijkse begrotingen en werkprogramma's van de MRE.							
Risico	De MRE heeft in haar programmabegroting 2022 het volgende risico benoemd: Landgoed Gulbergen Er zijn twee algemene reserves, één voor de MRE en één voor het RHCE. De algemene reserve van de MRE bedraagt per 31-12-2020 € 880.620. De algemene reserve van het RHCE bedraagt per 31-12-2020 € 299.949. Beide reserves liggen ook binnen de opgelegde bandbreedtes welke zijn opgenomen in de Notitie Algemene Reserve. De MRE-bijdrage bestaat uit bijdrage Brainport Development, Regionale opgaven, Stimuleringsfonds en het Regionaal Historisch Centrum.							
Financiële informatie		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(x €1.000,-)	Resultaat	1.039	1.530					
	Eigen vermogen	5.820	5.967					
	Vreemd vermogen	18.049	26.298					
	Gemeentelijke bijdrage	286	286	298	298	298	298	298

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	
Vestigingsplaats	Eindhoven
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk verantwoordelijk:	F. F. M. van der Wiel
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Belang op basis van stemverhouding	Ieder lid van het algemeen bestuur heeft één stem. Cranendonck heeft dus 1/22 van de stemmen. Besluiten worden genomen met een meerderheid van stemmen van de aanwezige leden. Besluiten betreffende vaststelling van de begroting, begrotingswijzigingen en jaarrekening worden genomen met een meerderheid van stemmen, met dien verstande dat de meerderheid van stemmen eveneens tenminste de helft van de omzet vertegenwoordigt welke de uitvoeringsdienst in het voorafgaande jaar heeft gegenereerd op basis van de basistaken en verzoektaken.
Relatie met programma	Programma 1: Wonen en leven Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doel	De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) voert namens de provincie Brabant en de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezichthouden en handhaving.
Bestuurlijke ontwikkelingen	De ODZOB voert volgens afspraak met de deelnemers taken uit volgens drie programmadelen: basistaken, verzoektaken en collectieve taken. Deze taken zijn uitgewerkt in de begroting van de ODZOB. Voor 2022 hebben onderstaande onderwerpen de aandacht: • Omgevingswet • Regionaal en uniform uitvoeringsbeleid • Klimaat, energie en duurzaamheid • Toekomstbestendige veehouderij • Stikstofproblematiek (voormalig Programma Aanpak Stikstof (PAS)) • Bodem • Asbest • Gezondheid • Ondermijnende criminaliteit • Zeer Zorgwekkende stoffen • Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) • Ketentoezicht
Risico	De omgevingsdienst heeft in haar begroting (niet-limitatief) een aantal risico's benoemd: • Bezuinigingen bij gemeenten en provincie leiden tot een omzetverlaging • Mogelijk uitstel omgevingswet • Stikstof, PFAS of soortgelijke ontwikkelingen • Niet realiseren van doelstellingen efficiency, standaardisatie, uitvoeringsbeleid, uniformiteit • Uitval systemen • Onvoldoende kwaliteit geleverde producten / adviezen • Uitkomst Rekenkamer commissie • Optreden personeel • Procedure leidt tot duur juridisch advies en claims uit rechtsgedingen • Kosten ontwikkeling ICT voorzieningen • Indexering begroting politieke discussie • Werkprogramma's niet betrouwbaar • Mis-match personeel versus werk • Vervangbaarheid medewerkers • Te lage productiviteit • Inhuur op overhead door bv. Ziekte

	Deze risico's kunnen leiden tot een negatief resultaat. Volgens de GR kan een negatief resultaat ten laste komen van de reserves en/of ten laste van de deelnemers. De algemene reserve van de ODZOB bedraagt ultimo 2020 ruim 1,7 mln. maar daalt per ultimo 2021 naar net boven de 1,2 mln. Daarmee is de omvang van de algemene reserve weliswaar in overeenstemming met de regionale richtlijn, maar is deze onvoldoende groot om gekwantificeerde risico's af te kunnen dekken. Binnen de deelnemers van de ODZOB zijn zorgen over de aanstaande bevoegdheidsverschuiving van de bodemtaken van provincie naar gemeenten. De zorgen hebben met name betrekking op de bekostiging van deze nieuwe verantwoordelijkheid. Op dit moment is nog niet duidelijk of het Rijk een financiële tegemoetkoming geeft voor deze extra taken bij gemeenten. Het merendeel van de deelnemende gemeenten geven aan dat bij het uitblijven van financiële middelen van het Rijk het takenpakket voor deze taken kritisch te bekijken.							
Financiële informatie		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(x €1.000,-)	Resultaat	915	354					
	Eigen vermogen	2.429	2.429					
	Vreemd vermogen	3.413	4.523					
	Gemeentelijke bijdrage milieu	374	306	347	429	495	495	495

* Cijfers op basis van gerealiseerde werkzaamheden

Regionaal Bestuur Openbaar Onderwijs de Kempen								
Vestigingsplaats	Veldhoven							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen							
Zitting in dagelijks bestuur	Nee							
Relatie met programma	Programma 4: Sociaal Domein							
Doel	Samen met negen andere gemeenten (Bladel, Eersel, Heeze-Leende, Nederweert, Oirschot, Reusel-De Mierden, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre) houdt de gemeente Cranendonck het openbaar basisonderwijs in stand via een gemeenschappelijke regeling. De schoolbestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn overgedragen aan de Stichting de Kempen, regionaal bestuur voor openbaar en algemeen basisonderwijs.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	De gemeente heeft in principe geen enkele inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid en bevoegdheid ten opzichte van Stichting de Kempen. Ook niet waar het gaat om de begroting van het schoolbestuur. Alleen als het schoolbestuur failliet zou gaan, wordt de gemeente weer verantwoordelijk voor de binnen de gemeentegrenzen aanwezige openbare basisscholen. De 10 aangesloten gemeenten vormen tezamen het Regionaal Samenwerkingsverband Openbaar Basisonderwijs De Kempen.							
Risico	Er zijn op dit moment geen risico's benoemd.							
Financiële informatie (x €1.000,-)		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Gemeentelijke bijdrage	0	0	0	0	0	0	0

Veiligheidsregio Brabant Zuidoost								
Vestigingsplaats	Eindhoven							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	R. van Kessel							
Zitting in dagelijks bestuur	Nee							
Belang op basis van stemverhouding	Bij het vaststellen van de jaarrekening, begroting en begrotingswijzigingen brengen de leden die een gemeente vertegenwoordigen tot 20.000 inwoners één stem uit, de leden die een gemeente vertegenwoordigen met 20.000 of meer inwoners brengen twee stemmen uit, vermeerderd met een stem per volledig veelvoud van 15.000 inwoners, waarmee het aantal van 20.000 inwoners door die gemeente wordt overschreden. In dit geval heeft de gemeente Cranendonck twee stemmen. Bij de overige besluitvorming door het algemeen bestuur vindt stemming plaats op basis van de gewone stemwaardering (één stem per gemeente).							
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen							
Doel	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	Visie 2025: De VRBZO stelt een nieuwe visie op die richting geeft aan de te bereiken resultaten en de inspanningen die daarvoor nodig zijn. Er zijn drie ontwikkelthema's verwoord: • Samen voor veilig; • Weerbare samenleving; • Toekomstbestendige taakuitvoering. Door de coronacrisis zijn deze thema's en de daaraan gekoppelde speerpunten mogelijk nog aan verandering onderhevig. Ook de evaluatie op de Wet veiligheidsregio's kan nog invloed hebben op de ontwikkeling van visie 2025.							
Risico	De VRBZO heeft in 2019 de beleidsnota Risicomanagement & Weerstandsvermogen geëvalueerd en herijkt. De beleidsnota is in december 2019 door het Algemeen Bestuur vastgesteld voor de periode 2020 - 2023. De belangrijkste beleidsuitgangspunten voor VRBZO op gebied van risicomanagement zijn: • Risico's in een cyclisch proces inventariseren, beoordelen en monitoren via een continuïteitsplan; • De instellen van een weerstandsvermogen heeft als doel om een stabiele ontwikkeling van de gemeenschappelijke bijdrage te waarborgen; • Streven naar een ratio weerstandvermogen van 2 of hoger. De hoogte van de algemene reserve is vastgesteld op €2,0 miljoen.							
Financiële informatie		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(x €1.000,-)	Resultaat	647	265					
	Eigen vermogen	6.887	2.483					
	Vreemd vermogen	39.485	42.498					
	Gemeentelijke bijdrage	1.119	1.177	1.205	1.227	1.227	1.227	1.227

Werkvoorzieningsschap de Risse								
Vestigingsplaats	Weert							
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling							
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen							
Zitting in dagelijks bestuur	Ja, M. Lemmen							
Belang	De gemeente Cranendonck is, evenals de andere deelnemende gemeenten, met twee leden in het algemeen bestuur vertegenwoordigd. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie afgevaardigden van het algemeen bestuur. Naast een algemeen bestuur heeft de Risse Holding bv een Raad van Commissarissen, bestaande uit drie externe leden die op basis van hun specifieke deskundigheid zijn aangetrokken.							
Relatie met programma	Programma 4: Zorg Uitvoering vanuit GR A2 samenwerking							
Doel	Werkvoorzieningsschap de Risse zorgt voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert. De Risse richt zich primair op het vinden van aangepast werk voor mensen met een Sw-indicatie. Met de komst van de Participatiewet breidt het takenpakket van De Risse uit. Dit gebeurt via inzet en uitbreiding van activiteiten van de 'dochterorganisatie' Werk.kom.							
Bestuurlijke ontwikkelingen	Eind 2021/begin 2022 wordt de nieuwe strategische visie door de Risse groep gepresenteerd waarbij wij de verwachting hebben dat dit een solide basis is voor een stabiele (financiële) toekomst van de Risse groep. We blijven inzetten op een slagvaardige en resultaatgerichte aanpak van onze werkzoekenden.							
Risico	De begroting van 2022 van de Risse heeft een geraamd tekort van € 803.000. Naast de extra gemeentelijke bijdrage die voor 2021, 2022 en 2023 was gevraagd (resp. € 48.000, € 31.000 en €13.000), worden vanuit de primaire begroting 2022 van de Risse extra gemeentelijke bijdragen gevraagd ter dekking van de geraamde exploitatietekorten. Voor Cranendonck zijn deze extra bijdragen € 126.000 voor 2022 en 2023, € 118.000 voor 2024 en € 94.000 voor 2025. Door de extra bijdragen van de 3 deelnemende gemeenten wordt het resultaat beïnvloed. De tekorten Risse zijn in het verleden altijd opgevangen door hun reserves. Hierdoor is het eigen vermogen/weerstandsvermogen sterk afgenomen. In 2021 een eenmalige gemeentelijke bijdrage gedaan t.b.v. de aanvulling van dit vermogen.							
Financiële informatie		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(x €1.000,-)	Resultaat	-618	-554					
	Extra gemeentelijke bijdragen (totaal 3 gemeenten)							
	Resultaat na bijdragen gemeenten							
	Eigen vermogen	1.292	108					
	Vreemd vermogen	2.687	3.110					
	Gem. bijdrage (gelijk aan budget t.b.v. Wsw in participatie-budget)	1.891	1.869	1.920	1.870	1.840	1.762	1.703
	Gem. bijdrage (extra in exploitatie)			48	31	12		
	Extra gemeentelijke bijdrage o.b.v. primaire begroting Risse				126	126	118	94
	Incidentele gemeentelijke bijdrage t.b.v. aanvulling Eigen vermogen/weerstandsvermogen			204				

Deelnemingen

Bank Nederlandse Gemeenten					
Vestigingsplaats	's-Gravenhage				
Bestuurlijk verantwoordelijk:	De burgemeester vertegenwoordigt, als wettelijke vertegenwoordiger, de gemeente in de algemene aandeelhoudersvergaderingen.				
Aantal aandelen	5.000				
Belang	0,009% (de BNG heeft in totaal 55.690.720 aandelen). De gemeente heeft zeggenschap in de BNG in het stemrecht op de aandelen (1 stem per aandeel)				
Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.				
Financiële informatie		2017	2018	2019	2020
(x €1.000)	Resultaat	393	337	163	221
	Eigen vermogen	4.687	4.991	4.887	5.097
	Vreemd vermogen	135.041	132.518	144.802	155.262
	Dividend per aandeel (in €)	2,53	2,50	1,27	1,81
	Totaal dividend Cranendonck (in € 5.000 aandelen)	12.650	12.500	6.350	9.050

NV Brabant Water					
Vestigingsplaats		's-Hertogenbosch			
Bestuurlijk verantwoordelijk:		R. van Kessel			
Aantal aandelen		19.976			
Belang		0,2% (Brabant Water heeft 10 miljoen aandelen geplaatst)			
Doel		Taak van Brabant Water NV is het winnen, zuiveren, transporteren en leveren van drinkwater en industriewater van hoge kwaliteit. De aandelen van Brabant water zijn in handen van de provincie (31,6%) 57 Brabantse gemeenten alsmede de gemeente Tholen.			
Financiële informatie		2017	2018	2019	2020
(x €1.000)	Resultaat	33.000	31.316	24.500	31.000
	Eigen vermogen	611.000	635.876	660.376	691.376
	Vreemd vermogen	421.000	456.765	478.624	495.624
	Dividend per aandeel (in €)	0	0	0	0

Samenwerkingsverbanden

Stichting Bureau Inkoop en aanbesteding Zuidoost Brabant (BIZOB)					
Vestigingsplaats	Oirschot				
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen				
Belang	5,6%				
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen				
Doel	De stichting Bizob is een samenwerking door achttien gemeenten in Zuidoost Brabant op inkoopgebied, waarbij een drietal doelstellingen worden nagestreefd: financieel (betere condities en prijzen, lagere inkoopkosten), kwaliteit (verbeterde specificaties, verkorte levertijden enz.) en procesmatig (transparant inkoopproces, integriteit inkoopprocessen, betrouwbaarheid enzovoort).				
Financiële informatie		2017	2018	2019	2020
(x €1.000,-)	Resultaat	297	382	401	569
	Eigen vermogen	666	786	868	975
	Vreemd vermogen	575	633	956	886
	Gemeentelijke bijdrage	144	131	166	162

Taskforce – RIEC Brabant Zeeland	
Portefeuillehouder	R. van Kessel
Relatie met programma	Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doelstelling	Georganiseerde misdaad komt in allerlei vormen voor. Denk aan hennepeteelt, witwassen en vermogenscriminaliteit. Taskforce – RIEC is een bondgenootschap van gemeentelijke en provinciale overheden tegen ondermijning in Brabant en Zeeland. Zij ondersteund met haar producten en diensten gemeenten en veiligheidspartners in de herkenning en aanpak van criminele activiteiten. Zo helpen ze onder meer bij de versterking van bestuurlijke weerbaarheid en een geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit. Taskforce RIEC Brabant-Zeeland positioneert zich als partner, die intelligence, expertise, innovatie en uitvoering (actie) met elkaar verbindt. Zij bundelen krachten door samen te werken met bestuurders, overheidsdiensten, ondernemers en inwoners in Brabant en Zeeland om samen ondermijnende criminaliteit te bestrijden en te voorkomen.
Financiële informatie (x €1.000,-)	€ 11

Zorg- en Veiligheidshuis	
Vestigingsplaats	Helmond
Bestuurlijk verantwoordelijk:	M. Lemmen
Zitting in dagelijks bestuur	Nee
Relatie met programma	Programma 4: Sociaal Domein Programma 5: Bestuur en algemene dekkingsmiddelen
Doelstelling	Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost zorgt voor een succesvolle aanpak van complexe casuïstiek binnen de thema's (risico)jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, relationeel geweld, overlast en verslaving is een gezamenlijke inspanning van gemeenten en ketenpartners een voorwaarde. Het gaat om het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijk uitval bij complexe problemen, door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg.
Financiële bijdrage (x €1.000,-)	€ 5

Paragraaf Lokale heffingen

Wettelijk kader

Op grond van het besluit “Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)” dient in de paragraaf “Lokale heffingen” in ieder geval de volgende onderdelen te worden vermeld:

Onderdeel	Op grond van :
De geraamde inkomsten	art. 10, letter a BB V
Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen	art. 10, letter b BBV
Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, inclusief	art. 10, letter c BBV
Onderbouwing berekening maximaal kostendekkende tarieven	
Een aanduiding van de lokale lastendruk	art. 10, letter d BBV
Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid	art. 10, letter e BBV

Wat willen we bereiken?

De lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken waarbij de lastendruk voor de inwoners in een goede verhouding staat tot het niveau van de voorzieningen.

Bovendien vindt door middel van de lokale heffingen sturing plaats op bepaalde doelstellingen, zoals het scheiden van afval en bewuster omgaan met water.

Algemeen

De gemeente is autonoom in het bepalen van de hoogte van de gemeentelijke heffingen. Het bedrag van een gemeentelijke heffing mag niet afhankelijk worden gesteld van inkomen, winst of vermogen. Dit wil zeggen dat het voor gemeenten niet is toegestaan om door middel van belastingverordeningen inkomenspolitiek te voeren.

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke heffingen de gemeente aan haar inwoners en bedrijven mag opleggen. In de gemeente Cranendonck zijn de volgende verordeningen van toepassing:

Verordening op de heffing en invordering van:
Afvalstoffenheffing
Leges
Lijkbezorgingrechten
Marktgelden
Onroerende Zaakbelastingen
Reclamebelasting
Rechten en precariobelastingen
Rechten voor het innemen van standplaatsen
Rioolheffing
Toeristenbelasting

Bovenstaande verordeningen zijn te raadplegen op de website van de gemeente www.cranendonck.nl onder het tabblad inwoners bij het onderdeel “Wonen, verhuizen en belastingen” onder het hoofdstuk “WOZ/OZB en belastingen”. De gemeente Cranendonck heft geen hondenbelasting, forensenbelasting en parkeerbelasting. Bij de redactie van de belastingverordeningen gelden zoveel als mogelijk de modelverordeningen van de VNG als leidraad.

In deze paragraaf zijn de bestaande beleidsuitgangspunten en –voornemens betreffende belastingen opgenomen, toegelicht en vervolgens op hun uitkomsten geanalyseerd. Hierbij zijn voor de woonlasten en de toeristenbelasting de tarieven vermeld. Voor de hoogte van de belastingen, rechten en tarieven gelden de volgende uitgangspunten:

- Binnen de wettelijke kaders de leges berekenen met toepassing van het profijtbeginsel en streven naar zo veel als mogelijk kostendeekkende tarieven. Het profijtbeginsel houdt in dat hoe meer iemand profijt heeft van de door de overheid geleverde prestaties, hoe meer belasting/rechten daarvoor betaald dient te worden.
- Daar waar mogelijk binnen de wettelijke kaders specificeren van de producten en diensten in de legesverordening.

Vergelijking tarieven 2021 met gemeenten van A2-samenwerking volgens Coelo:

Coelo 2021	Cranendonck	Valkenswaard	Heeze-Leende
1-persoonshuishouden	823	790	848
meerpersoonshuishouden	*901	874	1.000
Rangnummer**	284	254	341
OZB:			
Tarief woningen	0,1242	0,1242	0,1063
Tarief niet-woningen	0,4902	0,4552	0,3275
Afvalstoffenheffing:			
Tarief 1-persoonshuishouden***	258	212	204
Tarief meerpersoonshuishouden***	336	297	276
Rioolheffing:			
Tarief 1 persoons huishouden***	202	205	242
Tarief meerpersoonshuishouden***	202	205	321

* De verdeling van de lastendruk is als volgt: afvalstoffenheffing € 336, OZB € 363 en rioolheffing € 202

**Voor het rangnummer geldt dat nummer 1 de laagste woonlasten heeft. Coelo gaat uit van 355 gemeenten.

***In Cranendonck is het vastrecht voor 1-persoons of meerpersoonshuishoudens gelijk. Het Coelo gaat bij afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens uit van een ander aantal containerledigingen.

Ontwikkelingen

Lokaal belastinggebied

Al vele jaren bepleit de VNG, maar ook andere instellingen zoals Raad voor de financiële verhoudingen en de Raad van State, voor een lokaal belastinggebied dat qua omvang beter past bij de steeds grotere hoeveelheid taken en verantwoordelijkheden van gemeenten. De VNG pleit voor een uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied. Deze uitbreiding houdt in dat gemeenten meer inkomsten uit de eigen belastingheffing krijgen en tegelijkertijd minder uitkeringen van het Rijk ontvangen. Het gevolg hiervan zal zijn dat er meer verschillen tussen gemeenten ontstaan doordat de verschillende gemeenteraden lokaal andere afwegingen maken tussen inkomsten en uitgaven.

Per saldo hoeft een uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied niet tot stijging van de belastingdruk te leiden. Door de vermindering van de uitkeringen van het Rijk aan gemeenten heeft het Rijk minder uitgaven en kunnen de rijksbelastingen omlaag. De uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied zal wel leiden tot verschuiving van belastingdruk tussen individuele burgers en bedrijven. Gemeenten heffen de belastingen immers naar andere maatstaven dan het Rijk doet en de tarieven zullen per gemeente verschillen.

In het meest recente regeerakkoord (oktober 2017) is niets opgenomen over een uitbreiding van het lokaal belastinggebied. Op 14 februari 2018 ondertekenden het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen echter een interbestuurlijk programma (IBP) met bijbehorende gezamenlijke agenda.

Over de fiscale thema's zijn daarbij de volgende procesafspraken gemaakt:

- Decentrale belastingstelsels hebben regulier onderhoud nodig om in goede staat te blijven en toekomstbestendig te zijn. Rijk en medeoverheden gaan aan dit onderhoud werken en verkennen daarnaast de mogelijkheden die decentrale belastingstelsels bieden om de realisatie van gezamenlijke ambities te faciliteren.

- We spreken af om eventuele knelpunten in de fiscale regelgeving, op het niveau van zowel de rijksoverheid als de medeoverheden, te inventariseren die belangrijke doelstellingen van Rijk en medeoverheden in de weg staan (bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en de circulaire economie). En of er oplossingen kunnen worden geboden, met inachtneming van bestaande wet- en regelgeving.

Het onderwerp uitbreiding lokaal belastinggebied is nog steeds actueel. In mei 2020 heeft de staatssecretaris het pakket 'Bouwstenen voor een beter belastingstelsel' aan de Tweede Kamer aangeboden. Het gaat om een 'technisch ambtelijke verkenning van een breed palet'.

'Naast schuiven tussen grondslagen en tarieven op rijksniveau behoort een verschuiving naar een ruimer gemeentelijk belastinggebied tot de mogelijkheden.

De kabinetsformatie is hét moment om op te koersen om de wens van een ruimer gemeentelijk belastinggebied in beleid om te zetten. De VNG zal in samenspraak met de leden - mede op basis van dit rapport - de koers uitzetten om een kleinere financiële afhankelijkheid te realiseren

Handreiking kostenonderbouwing VNG

Voorgeschreven is om de mate van kostendeckering van de lokale heffingen toe te lichten. Hiervoor heeft de VNG een handreiking opgesteld. In deze handreiking wordt onder andere ingegaan hoe om te gaan met:

- De directe lasten;
- De indirecte lasten;
- Baten en kruissubsidiëring;
- Beleidsuitgangspunten en toelichting.

Deze aspecten richten zich voornamelijk op de bestemmingsheffingen (afval, riool, leges). Bij deze heffingen wordt hierop ingegaan.

Aansluiting landelijke voorziening WOZ

Vanaf 1 oktober 2016 dienen gemeenten/samenwerkingsverbanden de WOZ waarden van woningen openbaar te maken. Dit openbaar maken geschiedt landelijk door een WOZ-viewer (LV WOZ), waarmee de WOZ-waarden van woningen bekeken kunnen worden. Van gemeenten die op dat moment nog niet zijn aangesloten op de LV WOZ zijn de WOZ-waarden niet zichtbaar. De gemeente Cranendonck is sinds december 2016 aangesloten op de LV WOZ.

Ontwikkeling lastendruk gemeente Cranendonck 2020-2022 meerpersoonshuishouden

De berekening van de lastendruk is gebaseerd op de gemiddelde lastendruk per meerpersoonshuishouden. Bij de berekening van de afvalstoffenheffing is in 2021 net als in 2020 uitgegaan van 8 ledigingen van de container voor gft-afval (240 liter), waarvan 3 ledigingen in de maanden oktober tot en met december hebben plaatsgevonden en gratis zijn. De container met restafval van 240 liter is 3 maal geleegd in het gehele jaar. In 2021 is uitgegaan van 3 tariefzakken.

	2020	2021	Voorlopig 2022
OZB	332	348	355
Afvalstoffenheffing	236	274	nmb
Rioolheffing	198	202	206
Totaal	814	824	nmb

LET OP: bovenstaande aantallen wijken af van de gehanteerde aantallen door Coelo. De afwijking van de lastendruk zoals berekend door Coelo wordt veroorzaakt door de afvalstoffenheffing.

De lokale lasten 2022 stijgen ten opzichte van 2021. Deze stijging bestaat uit de verhoging van de ozb met het inflatiepercentage en uit de stijging van het rioolrecht met het inflatiepercentage op basis van het nieuwe vGRP 2021-2025. De daadwerkelijke tarieven worden bij de behandeling van de begroting 2022 op 2 november 2021 vastgesteld. De tarieven van de afvalstoffenheffing worden na de begrotingsvergadering vastgesteld.

Belastingopbrengsten

In onderstaande tabel zijn de werkelijke opbrengsten van het jaar 2020 opgenomen. Ter vergelijking zijn de geraamde opbrengsten 2021 en 2022 vermeld.

De onderstaande vermelde bedragen vermenigvuldigen met € 1.000.

	Jaarrekening 2020	Begroting 2021 Incl. begr.wijz. 1 ^e halfjaar	Begroting 2022
Onroerende zaakbelastingen	5.254	5.388	5.488
Afvalstoffenheffing	1.854	2.418	2.418
Rioolheffing (vGRP)	2.070	2.072	2.112
Toeristenbelasting	242	230	230
Lijkbezorgingrechten	60	53	53
Leges omgevingsvergunningen	801	485	522
Marktgelden	12	20	20
Precariobelasting/leges bijz.wetten	33	36	35
Leges verkeer	104	19	19
Leges bestemmingsplannen	170	84	86
Leges secretarie	198	251	217
Reclamebelasting	27	33	33
Totaal	10.825	11.089	11.233

Uit bovenstaande tabel blijkt, dat de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing voor het overgrote deel van de belastingopbrengsten zorgen. Deze heffingen en belastingen bepalen dan ook de lokale belastingdruk.

Toelichting per belastingsoort

Onroerende zaakbelastingen(OZB)

Onder de naam "onroerende zaakbelastingen" worden van onroerende zaken die binnen de gemeentegrenzen liggen de volgende belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar onroerende zaken gebruiken. Dit geldt alleen voor niet-woningen.
- Een eigenarenbelasting van degenen die bij het begin van het kalenderjaar eigenaar zijn van onroerende zaken. Dit geldt voor woningen en niet-woningen.

Het tarief van de onroerende zaakbelastingen wordt weergegeven als een percentage van de waarde van een onroerende zaak. Daalt de gemiddelde waarde van de objecten, dan stijgen de tarieven OZB meer. Stijgt echter de waarde, dan dalen de tarieven. Door het hanteren van deze systematiek betaalt de belastingplichtige van een gemiddeld gewaardeerd object het voor dat jaar van toepassing zijnde indexatiepercentage meer dan in het voorgaande jaar.

De heffingsgrondslag voor 2022 is de waarde van de onroerende zaak naar peildatum 1 januari 2021. Hierbij is rekening gehouden met de waarde ontwikkelingen tussen de vorige waarde-peildatum 1 januari 2020 en de geldende waarde-peildatum 1 januari 2021.

Ontwikkeling tarieven OZB gemeente Cranendonck:

Tarieven	2020	2021	2022
Woningen			
Eigenaren	0,1252 %	0,1242 %	nmb
Niet-woningen			
Eigenaren	0,2625 %	0,2733 %	nmb
Gebruikers	0,2084 %	0,2169 %	nmb

De opbrengsten voor 2022 baseren we op de opbrengsten 2021 aangepast met 2% inflatiecorrectie, de toename van het bestand geraamd op een percentage van 0,2%. In deze begroting stellen we voor om de bij de besluitvorming van de begroting 2019 besloten extra ozb-verhoging voor het jaar 2022 van 2,8% niet door te voeren.

De tarieven van de ozb worden berekend op basis van deze parameters gecorrigeerd voor de gemiddelde stijging van de waarde van een huis. Een woningeigenaar waarvan de waarde van de woning gelijk is aan de gemiddelde waarde stijging betaalt 2% meer ozb in 2022 dan in 2021. In de verordening "Verordening op de heffing en invordering van onroerende zaakbelastingen 2022" worden de nieuwe tarieven opgenomen. Op het moment van samenstellen van de begroting zijn deze tarieven nog niet bekend. De verordening "Verordening op de heffing en invordering van onroerende zaakbelastingen 2022" wordt nagezonden.

Opbrengst OZB	Raming 2022
Eigenaren woningen en niet-woningen	€ 4.553.562
Gebruikers niet-woningen	€ 934.116
Totaal	€ 5.487.678

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degenen die in de gemeente gebruik maken van een perceel waarvoor een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval geldt.

De afvalstoffenheffing in de gemeente Cranendonck bestaat uit een vast en een variabel gedeelte. Elk huishouden is het vaste gedeelte verschuldigd. Het variabele gedeelte bestaat uit het aantal ledigingen, waarbij de bestemming (container voor gft-afval of restafval) en de grootte van de container van invloed zijn op het tarief.

Gedurende de periode van 1 oktober 2020 tot 1 oktober 2021 is er een pilot uitgevoerd met als doel het reduceren van het restafval en het verhogen van de afvalscheiding. Resultierend uit de evaluatie van deze pilot wordt bepaald hoe de inzamelmethodiek per 1 januari 2022 wordt ingericht. Deze keuze heeft met name invloed op de variabele inkomsten uit de restafvalledigingen, maar ook op de verwerkings- en inzamelkosten.

De kosten van de afvalinzameling zullen ten opzichte van 2021 stijgen. Doordat het contract met de huidige inzamelaar Renewi per 1 april 2022 afloopt, verwachten we dat vanaf deze datum de inzamelkosten stijgen. Richting het einde van het jaar ontstaat meer duidelijkheid welke partij de inzameling per 1 april 2022 gaat uitvoeren en welke invloed dit heeft op de inzamelkosten.

In lijn met voorgaande jaren dalen de opbrengsten vanuit de afvalstromen glas, plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons (PMD) en Oud Papier en Karton (OPK). Door de invoering van statiegeld op PET-flesjes verwachten we ook een daling in het tonnage van het PMD. Omdat het uitgangspunt 100% kostendekkendheid blijft, stijgt hierdoor de lastendruk van de afvalstoffenheffing in 2022.

In december 2021 wordt een integraal voorstel aan de raad voorgelegd. Op dat moment is meer duidelijkheid over de keuze van de inzamelmethodiek met betrekking tot het restafval en welke partij de inzameling zal uitvoeren per 1-4-2022. Op basis van de afvalbegroting 2022 die in december in de raad wordt behandeld berekenen we de tarieven. Op dat moment wordt ook de verordening op de heffing en de invordering van de afvalstoffenheffing 2022 vastgesteld.

Ontwikkeling tarieven afvalstoffenheffing gemeente Cranendonck:

	2020	2021	2022
Vastrecht per jaar	€ 134,40	€179,40	nnb
Ledigen container gft-afval			
140 liter *	€ 1,75	€ 1,75	nnb
240 liter *	€ 2,75	€ 2,75	nnb
Ledigen container restafval			
140 liter	€ 11,00/14,00**	€14	nnb
240 liter	€ 16,00/24,00**	€24	nnb
Tariefzak	n.v.t.	€ 2,50	nnb

* 4^e kwartaal gratis

** 1^e halfjaar/2^e halfjaar

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel, waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Met ingang van 2018 is er nieuw systeem van heffen van toepassing. Om meer tegemoet te komen aan het principe "de vervuiler betaalt" wordt vanaf 2018 de rioolheffing gebaseerd op het geloosde water op het riool op basis van de waterverbruik gegevens van Brabant Water. Dat deze wijze van heffen een verschuiving te zien geeft is evident. De rioolheffing voor bedrijven en niet-woningen zal afhankelijk van hun gebruik worden bepaald. De termijn waarbinnen het beoogde tarief voor particulieren op basis van het vastgestelde vGRP bereikt wordt, zal als gevolg van de nieuwe heffingssystematiek toenemen.

In het vGRP is weergegeven hoe de gemeente haar zorgplichten de komende planperiode vorm zal geven. De kosten die hiermee gepaard gaan zijn ook in het plan verwerkt. In november 2020 stelde uw raad het vGRP 2021-2025 vast. Hierin zijn de lasten en baten voor het product riolering onderbouwd voor de periode 2021-2025. De rioolheffing is gebaseerd op dit vGRP.

In de begroting is voor het jaar 2022 rekening gehouden met de volgende tarieven. Deze tarieven zijn gebaseerd op het nieuwe vGRP 2021-2025 en worden bij de behandeling van de begroting vastgesteld.

De belasting als bedoeld in artikel 3, lid 1 onder a bedraagt per jaar:

- a. Van 0 m³ tot en met 250 m³ € 205,80
- b. Van 251 m³ tot en met 500 m³:
Bedrag onder a. + € 126,60 € 332,40
- c. Van 501 m³ tot en met 750 m³:
Bedrag onder b. + € 126,60 € 459,00
- d. Van 751 m³ tot en met 1.000 m³:
Bedrag onder c. + € 126,60 € 585,60
- e. Van 1.001 m³ tot en met 1.250 m³:
Bedrag onder d. + € 126,60 € 712,20
- f. Van 1.251 m³ tot en met 1.500 m³:
Bedrag onder e. + € 126,60 € 838,80

Indien in een belastingtijdvak meer dan 1.500 m³ wordt verbruikt, is boven het ingevolge het onder f verschuldigde bedrag een recht verschuldigd van € 126,60 per jaar van het belastingtijdvak, voor elke hoeveelheid van 250 m³ of gedeelte daarvan waarmee de hoeveelheid van 1.500 m³ wordt overschreden.

De belasting als bedoeld in artikel 3, lid 1 onder a en b bedraagt per jaar:

- a. Tot 15.000 m³ is de opbouw van de belasting gelijk aan het vermelde onder artikel 3, lid 1 onder a;
- b. Boven de 15.000 m³ maar minder dan 30.000 m³ € 10.385,00
- c. Boven de 30.000 m³ maar minder dan 100.000 m³ € 20.771,00
- d. Boven de 100.001 m³ € 31.156,00

Ontwikkeling tarief rioolheffing:

Tarief per jaar	2020	2021	Voorlopig 2022
Gebruiker	€ 198,00	€ 201,60	€ 205,80

Rioolheffing 2022	raming
Kosten van riolering (inclusief BTW)	€ 2.404.718
Opbrengsten	€ 2.112.024
Het exploitatietekort in 2022 bedraagt en komt uit voorziening riolering	€ 292.694

Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene zijn opgenomen in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente.

In 2019 is door een extern bureau onderzoek gedaan naar de heffing en innig van de toeristenbelasting. Op basis van dit onderzoek is het aantal overnachtingen verhoogd van 100.000 naar 150.000 en is het tarief van de toeristenbelasting in overeenstemming gebracht met de gemeenten in de regio. Het tarief is verhoogd van € 1,10 naar € 1,50. Gelet op deze stijging in 2020 stellen we voor om de tarieven in 2022 niet te verhogen.

Ontwikkeling tarief toeristenbelasting

Tarief per overnachting	2020	2021	Voorlopig 2022
Bedrag	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50

Tarief per seizoen/jaar	2020	2021	Voorlopig 2022
Bedrag	315,00	€ 315,00	€ 315,00

In afwijking van het tarief per overnachting bedraagt met ingang van 2020 het tarief 315 euro voor het verblijf in verhuurde kampeermiddelen op een vaste standplaats of woningen op een recreatieterrein, die voor een seizoen of jaar worden verhuurd.

De (geraamde) opbrengst van de toeristenbelasting bedraagt voor:

Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022
€ 213.928	€ 241.566	€ 230.452	€ 230.452

Lijkbezorgingrechten

Onder de naam "lijkbezorgingrechten" worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

De tarieven voor 2022 zijn gebaseerd op de tarieven 2021 aangepast met de inflatiecorrectie. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van de tarieven op 5 eurocent.

In de laatste jaren neemt het percentage begraven ten opzichte van cremen af. Hierdoor nemen de inkomsten verder af. De geraamde opbrengst voor begraafrechten zijn vanaf 2021 met € 30.000 naar beneden bijgesteld. In deze begroting hebben wij de kosten van de begraafplaatsen aangepast aan de realiteit. In de afgelopen periode is nagegaan in hoeverre een verlaging van de kosten van de begraafplaats mogelijk zou zijn. Dit bleek niet mogelijk.

Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022
€ 61.157	€ 60.244	€ 53.300	€ 53.300

Leges

Onder naam “leges” wordt een aantal verschillende rechten geheven voor verstrekte diensten. De tarieventabel kent dan ook een diversiteit aan tarieven.

De kostendekkendheid van de leges en overige rechten en heffingen dient op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) jaarlijks te worden onderbouwd. Voor belastingjaar 2022 is geen aanvullend onderzoek gedaan. De tarieven voor 2022 zijn voor het merendeel gebaseerd op de tarieven 2021 aangepast met de inflatiecorrectie. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van de tarieven op 5 eurocent.

Bij het opstellen van de begroting 2022-2025 hebben we bij de legestarieven rekening gehouden met de kaders van uw raad. Geconcludeerd is dat het bereiken van 100% kostendekkendheid van tarieven complex is. Dit is complex omdat we rekening moeten houden met regionale afspraken, kaders van de raad, maatschappelijke doelstellingen en wettelijk vastgestelde tarieven. Het kostendekkingspercentage voor 2022 komt uit op 92,1%.

Hierna wordt toegelicht welke onderdelen niet 100% kostendekkend zijn en wat hiervan de reden is.

Titel	Lasten	Baten	Percentage
Titel I: Algemene Dienstverlening	€ 352.407	€ 335.583	95,2%
Titel II: Fysieke leefomgeving	€ 619.865	€ 614.875	99,2%
Titel III: EDR gerelateerde dienstverlening	€ 79.864	€ 18.692	23,4%
Totaal	€ 1.052.136	€ 969.150	92,1%

Titel I Algemene Dienstverlening

De kostendekkendheid voor Titel I (integraal) komt uit op 95,2%. Op deze Titel wordt geen 100% kostendekkendheid gehaald omdat:

1. Verschillende tarieven (reis- en rijdocumenten, Verklaring Omtrent Gedrag, kansspelautomaten) aan een wettelijk maximum zijn gebonden;
2. In MRE-verband zijn voor het hoofdstuk telecommunicatie regionale afspraken over de hoogte van de tarieven voor het (ver)leggen en onderhouden van kabels en leidingen voor gemeenten;
3. de raad als kader heeft meegegeven de gehandicaptenparkeerkaart niet te verhogen tot 100% kostendekkendheid.

Titel II

De kostendekkendheid van Titel II (integraal) komt uit op 99,2%. Binnen deze Titel wordt geen 100% gehaald omdat er in 2022 relatief veel vergunningen worden afgegeven in de categorie bouwwerken < € 10.000. Het voorgestelde tarief voor deze kleine bouwwerken bedraagt € 415,35 en haalt hiermee een kostendekkendheid van 55,1%. Net als alle andere voorgestelde tarieven binnen deze Titel beschouwen we dit voorgestelde tarief als redelijk en realistisch.

Titel III

De kostendekkendheid van Titel III (integraal) komt uit op 23,4%. Binnen deze Titel wordt geen 100% gehaald omdat uw raad heeft besloten om de tarieven van evenementen niet te wijzigen. Het kostendekkingspercentage van het onderdeel evenementen is 5,9%.

Concluderend en rekening houdend met het meest recente standpunt van de Hoge Raad, dat de kostendekkendheid van de leges mag worden beoordeeld uitgaande van de integrale legestarieventabel, voldoet de gemeente aan de eis van maximale kostendekkendheid. Het totale kostendekkendheidspercentage komt uiteindelijk uit op 92,1%.

De opbrengsten van de belangrijkste leges kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Geraamde opbrengst leges	2021	2022
Leges omgevingsvergunningen	€ 484.993	€ 522.283
Precariobelasting/leges bijzondere wetten	€ 35.526	€ 35.152
Leges bestemmingsplannen	€ 84.034	€ 86.278
Leges secretarie	€ 251.565	€ 217.476

Marktgelden

Onder de naam “marktgeld” wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats op markten, daaronder begrepen de diensten welke in verband met een en ander, door of vanwege de gemeente worden verleend. De tarieven voor 2022 zijn gebaseerd op de tarieven 2021 aangepast met de inflatiecorrectie van 2%. Hierbij is rekening gehouden met een afronding van tarieven op 5 eurocent.

Naast het marktgeld wordt bij iedere marktkoopman die standplaats inneemt op de markt tevens servicekosten in rekening gebracht op basis van het solidariteitsprincipe. Onder deze servicekosten vallen de kosten voor de stroomvoorziening en de bijdrage in de kosten voor het organiseren van centrumactiviteiten.

Opbrengst marktgelden inclusief bijdrage in servicekosten:

Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022
€ 13.899	€ 12.000	€ 19.727	€ 20.121

Reclamebelasting

Sinds 1 januari 2014 wordt in het centrum van Budel onder de naam reclamebelasting een belasting geheven voor een openbare aankondiging die zichtbaar is vanaf de openbare weg. De opbrengst van de heffing, na aftrek van de heffingskosten, komt ten goede aan de ondernemersvereniging Budel-Centrum ten behoeve van het algemene ondernemersklimaat van het centrum van Budel.

Opbrengst reclamebelasting:

Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022
€ 27.173	€ 27.204	€ 32.577	€ 32.577

Kwijtscheldingsbeleid

De minima komen in aanmerking voor bijzondere bijstand, woonkostentoeslag, zorgtoeslag, huurtoeslag, minimaregelingen enzovoorts. Kwijtschelding van gemeentelijke heffingen komen daar nog bovenop. Door uw raad is op 29 januari 2019 de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen vastgesteld. In de programmabegroting 2022 is hiervoor een budget van € 35.160 opgenomen.

Bijlagen

Bijlage 1: Begrotingsbeeld

1. Begrotingsbeeld

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo structureel	568	105	52	211
Saldo incidenteel	-445	-30	-30	0
Totaal saldo	123	75	22	211
Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Resultaat voor bestemming	-515	26	-174	14
Mutaties reserves	638	49	197	197
Totaal saldo	123	75	22	211

2. Totalen per programma

Lasten	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
PROGRAMMA 1 - Wonen en Leven	-10.981	-11.663	-12.613	-12.073	-12.172	-12.126
PROGRAMMA 2 - Werk en Economie	-2.724	-1.873	-3.651	-5.223	-5.383	-4.926
PROGRAMMA 3 - Recreatie en Toerisme	-2.408	-2.382	-2.334	-2.263	-2.257	-2.254
PROGRAMMA 4 - Sociaal Domein	-22.718	-22.286	-22.506	-22.030	-21.982	-21.912
PROGRAMMA 5 - Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	-6.652	-9.618	-7.329	-8.106	-8.975	-9.768
PROGRAMMA 6 - Overhead	-6.697	-6.715	-7.039	-6.732	-6.726	-6.643
Totaal lasten	-52.180	-54.536	-55.471	-56.426	-57.495	-57.630
Baten	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
PROGRAMMA 1 - Wonen en Leven	6.171	5.906	6.080	5.984	5.950	5.949
PROGRAMMA 2 - Werk en Economie	3.246	926	2.947	4.519	4.714	4.257
PROGRAMMA 3 - Recreatie en Toerisme	868	689	679	679	679	679
PROGRAMMA 4 - Sociaal Domein	6.265	4.036	3.856	3.856	3.856	3.856
PROGRAMMA 5 - Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	39.239	41.136	41.415	41.434	42.142	42.924
PROGRAMMA 6 - Overhead	652	-20	-20	-20	-20	-20
Totaal baten	56.441	52.673	54.956	56.451	57.321	57.644
Mutaties reserves	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
PROGRAMMA 1 - Wonen en Leven	-408	344	193	-57	93	93
PROGRAMMA 2 - Werk en Economie	-1.225	189	30	0	0	0
PROGRAMMA 3 - Recreatie en Toerisme	7	35	14	14	11	11
PROGRAMMA 4 - Sociaal Domein	41	356	245	45	45	45
PROGRAMMA 5 - Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	609	340	156	47	47	47
PROGRAMMA 6 - Overhead	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	-976	1.265	638	49	197	197
Saldo na bestemming	3.285	-598	123	75	22	211

3. Saldi per product

Saldo	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
PROGRAMMA 1 - Wonen en Leven						
Wonen	-290	-821	-918	-694	-843	-813
Verkeer en vervoer	-2.376	-2.919	-3.168	-3.174	-3.167	-3.156
Leefbaarheid	-881	-791	-853	-853	-845	-841
Openbare ruimte	-1.262	-1.125	-1.291	-1.266	-1.266	-1.266
Duurzaamheid	0	-100	-302	-102	-102	-102
Subtotaal	-4.809	-5.757	-6.533	-6.088	-6.222	-6.177
Saldo						
PROGRAMMA 2 - Werk en Economie						
Economische ontwikkeling	-660	-961	-815	-815	-779	-779
Ondernemen	1.182	15	110	110	110	111
Subtotaal	522	-947	-704	-704	-669	-669
Saldo						
PROGRAMMA 3 - Recreatie en Toerisme						
Sport	-935	-1.087	-1.039	-1.039	-1.033	-1.031
Cultuur	-364	-413	-345	-344	-344	-344
Toerisme en evenementen	-241	-193	-270	-200	-200	-200
Subtotaal	-1.540	-1.692	-1.654	-1.584	-1.578	-1.575
Saldo						
PROGRAMMA 4 - Sociaal Domein						
Werk en Inkomen	-4.126	-4.611	-4.718	-4.623	-4.564	-4.500
Maatschappelijke ondersteuning	-6.017	-6.342	-6.516	-6.332	-6.348	-6.358
Jeugd	-4.728	-5.682	-5.739	-5.621	-5.622	-5.622
Ondervijs	-1.583	-1.615	-1.677	-1.598	-1.592	-1.576
Subtotaal	-16.454	-18.251	-18.650	-18.174	-18.126	-18.056
Saldo						
PROGRAMMA 5 - Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen						
Algemeen bestuur	-673	-750	-756	-756	-756	-756
Dagelijks bestuur	-689	-820	-855	-855	-855	-855
Openbare orde	-1.729	-1.849	-1.865	-1.865	-1.865	-1.864
Burgerdiensten	-1.111	-1.077	-1.294	-1.302	-1.193	-1.156
Algemene dekking	36.788	36.026	38.930	38.219	37.933	37.900
Bedrijfsvoering	0	-12	-73	-114	-98	-114
Subtotaal	32.586	31.518	34.086	33.328	33.167	33.156
Saldo						
PROGRAMMA 6 - Overhead						
Overhead	-19	-566	-7.059	-6.752	-6.746	-6.664
Overhead	-6.027	-6.169	0	0	0	0
Subtotaal	-6.046	-6.735	-7.059	-6.752	-6.746	-6.664
Mutaties reserves	-976	1.265	638	49	197	197
Totaal saldo	3.283	-598	123	75	22	211

Bijlage 2: Belangrijkste verschillen per programma, gesorteerd per product

Hieronder worden de verschillen tussen de begroting 2022 ten opzichte van de begroting 2021 toegelicht (- = hogere lasten).

Programma 1 Wonen + Leven	uitgaven	inkomsten
1.1 Wonen	-136	39
Kostenverdeling	-345	
Hogere leges bouwvergunningen		37
Vervallen éénmalige implementatiekosten 2020 en 2021 nieuwe omgevingswet	115	
Lasten omgevingswet 2022	120	
Vervallen lasten project Buitenkans (afgerond in 2021)	75	
Overdracht woonwagens	-50	
Woningmarktonderzoek	-20	
Actualiseren erfgoedbeleid	-10	
Overige afwijkingen	-20	2
1.2 Verkeer en vervoer	-249	0
Kostenverdeling	-43	
Gladheidsbestrijding (Burap)	-130	
Onderhoud asfaltwegen	-20	
Lagere kosten onderzoeken (bodem, milieu, akoestisch ed)	24	
Hogere kapitaallasten	-80	
1.3 Leefbaarheid	-76	13
Gemeenschapshuizen, lagere exploitatie vergoeding, hogere kapitaallasten	-33	16
Beheer accommodatie de Schakel	-32	
Overige afwijkingen	-11	-3
1.4 Openbare ruimte	-287	121
Klimaatadaptieve openbare ruimte (ARCOR)	-25	
Afval	47	-47
Riool	-165	156
Kostenverdeling milieu	-73	
Milieu: inhuur bodemspecialisten (Burap)	-40	
Milieu, bijdrage ODZOB	-36	
Milieu, algemene overige uitgaven	-38	12
Overige afwijkingen	44	
1.5 Duurzaamheid	-202	0
Duurzaamheid (wijkuitvoeringsplannen en communicatiestrategie t.b.v. de energietransitie)	-150	
Opstellen beleid natuur, Water en klimaat in buitengebied	-50	
Overige afwijkingen	-2	
Totaal	-950	174

Programma 2 Economie en Ondernemen	uitgaven	inkomsten
2.1 Economie	147	0
Werkbudget Metalot in 2021 incidenteel hoger budget	76	
Vestigings en ondernemersklimaat in 2021 incidenteel hoger budget (versterking organisatiegraad)	71	
2.2 Ondernemen	-1.925	2.021
Grex airpark Fase II en lib bedrijventerrein	-450	450
Grex Budel-Noord	-8	8
Grex Neerlanden II	-1.446	1.446
Baronie van Cranendonck	-65	101
Lagere doorberekende kapitaallasten	31	
In 2021 rekening gehouden met lagere pacht		16
Kostenverdeling	13	
Totaal	-1.778	2.021

Programma 3 Recreatie en Toerisme	uitgaven	inkomsten
3.1 Sport	42	6
Kostenverdeling	34	
Hogere kapitaallasten sportpark de Braak	-8	
Overige afwijkingen en meer huuropbrengst sporthal Zuiderpoort	16	6
3.2 Cultuur	83	-16
Kostenverdeling	67	
Overige afwijkingen (subsidies)	16	-16
3.3. Toerisme & Evenementen	-78	0
Kostenverdeling	-28	
Opwaardering recreatieve routes	-50	
Totaal	48	-10

Programma 4 Sociaal Domein	uitgaven	inkomsten
4.1 Werk en Inkomen	72	-180
Inburgering	-16	
Lagere uitkeringen en lagere inkomsten rijksmiddelen Buiggelden	234	-200
IOAW/IOAZ	-20	
Loonkostensubsidies	-30	
BBZ	-20	20
schuldhulpverlening	-30	
TOZO; uitvoeringslasten TOZO (incidenteel 2021; overheveling jaarrekening 2020)	86	
Extra bijdrage De Risse	-133	
Participatiebudget	1	
4.2 Maatschappelijke ondersteuning	-174	0
Verhoging budget hulp bij huishouden	-68	
Verhoging budget begeleiding	-98	
Verhoging budget woningaanpassingen	-50	
Verhoging budget sociaal medische indicatie en budget rolstoelen	-18	
budget burgerparticipatie 80k in 2021	80	
hogere bijdrage GGD basis	-22	
Overig	2	
4.3 Jeugd	-57	0
Taakstellende verlaging budget jeugd	300	
Dienstverleningsovereenkomst Eindhoven	-52	
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	-40	
Tarieven PGB; koppelen aan zorg in natura	-100	
Uitbreiding jongerenwerk (preventie)	-40	
Uitbreiding capaciteit jeugdconsulenten	-40	
Meer specialisme in team	-40	
Hogere bijdrage veilig thuis	-10	
Overig	-35	
4.4 Onderwijs	-61	0
Kostentoerekening	-20	
Incidentele bijdrage BIVAK	-75	
In 2021 incidenteel 50k geraamd voor opstellen IHP	50	
extra RMC middelen	-8	
Overig	-8	
Totaal	-220	-180

Programma 5 Bestuur + Algemene Dekkingsmiddelen	uitgaven	inkomsten
5.1 Algemeen bestuur	-7	0
Vergoeding raadsleden	-7	
5.2 Dagelijks bestuur	-15	-20
Kostenverdeling	-15	-20
5.3 Openbare orde	-17	0
Kostenverdeling	-49	
Bijdrage Veiligheidsregio (kadernota)	-22	
Toezicht en handhaving	54	
5.4 Burgerdiensten	-183	-34
Kostenverdeling	240	
Verhoging bijdrage BRP-straat	-400	
Leges		-34
Overige afwijkingen	-23	
5.5 Algemene dekking	-181	3.085
Kostenverdeling	-36	-4
Wet Open Overheid en versterking gemeentelijke antidiscriminatievoorziening	-108	
Hogere uitkering gemeentefonds o.b.v. meicirculaire 2021		1.678
Hogere uitkering gemeentefonds: extra gelden jeugdzorg		1.259
Inspectie gemeentelijk vastgoed	-25	
Werkbudget asielopvang	-13	
Hogere opbrengst OZB		100
Bespaarde rente op reserves		66
Overige afwijkingen	1	-13
5.6 Bedrijfsvoering	2.691	-2.753
Kapitaallasten (doorberekening activastaat)	2.845	-2.753
Bedrijfspannen kostenverdeling	-154	0
Totaal	2.289	279

Bijlage 3: Reserves en voorzieningen

	Jaarrekening 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	Toename	Afname	Saldo 31-12-20	Toename	Afname	Saldo 31-12-21	Toename	Afname	Saldo 31-12-22	Toename	Afname	Saldo 31-12-23	Toename	Afname	Saldo 31-12-24	Toename	Afname	Saldo 31-12-25
RUBRIEK A																		
ALGEMENE RESERVES																		
791001 Algemene reserve vrij aanwendbaar (ARVA)	116.000	608.439	9.957.530	3.283.000	779.203	12.461.327	-	408.672	12.052.655	-	-	12.052.655	-	150.000	11.902.655	-	150.000	11.752.655
Resultaat Jaarrekening	-	-	-															
TOTAAL RUBRIEK A	116.000	608.439	9.957.530	3.283.000	779.203	12.461.327	-	408.672	12.052.655	-	-	12.052.655	-	150.000	11.902.655	-	150.000	11.752.655
RUBRIEK B																		
BESTEMMINGRESERVES																		
791012 Reserve randweg	-	123.000	1.582.677	-	-	1.582.677	-	-	1.582.677	-	-	1.582.677	-	-	1.582.677	-	-	1.582.677
791024 Reserves dekking kapitaallasten	123.000	99.799	1.286.352	-	117.749	1.168.603	-	117.749	1.050.854	-	117.749	933.105	-	115.280	817.825	-	115.280	702.545
791032 Reserve eigen risico organisatie/ww rechten	-	-	499.784	-	-	499.784	-	-	499.784	-	-	499.784	-	-	499.784	-	-	499.784
791034 Reserve aanleg glasvezel	8.996	-	13.367	-	-	13.367	-	-	13.367	-	-	13.367	-	-	13.367	-	-	13.367
791040 Reserve Duurzaamheid	237.089	7.350	229.739	-	-	229.739	-	150.000	79.739	-	-	79.739	-	-	79.739	-	-	79.739
791045 Reserve verduurzaming gebouwen	909.230	-	909.230	-	125.000	784.230	-	-	784.230	-	-	784.230	-	-	784.230	-	-	784.230
791064 Reserve overgehevelde budgetten	338.373	407.984	372.698	-	368.373	4.325	-	-	4.325	-	-	4.325	-	-	4.325	-	-	4.325
791069 Reserve natuurcomp.DIC	-	-	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932	-	-	657.932
791070 Reserve Landschapsversterking	23.027	-	363.132	50.000	11.250	401.882	-	11.250	390.632	-	11.250	379.382	-	11.250	368.132	-	11.250	356.882
791090 Reserve grondexploitatie	303.140	122.549	379.140	-	-	379.140	-	30.000	349.140	-	-	349.140	-	-	349.140	-	-	349.140
791091 Reserve ruimtelijke kwaliteit	252.511	-	3.089.890	200.000	70.000	3.219.890	80.000	-	3.299.890	80.000	-	3.379.890	80.000	-	3.459.890	80.000	-	3.539.890
TOTAAL RUBRIEK B	2.195.366	760.682	9.383.940	250.000	692.372	8.941.568	80.000	308.999	8.712.569	80.000	128.999	8.663.570	80.000	126.530	8.617.040	80.000	126.530	8.570.510
RUBRIEK C																		
VOORZIENINGEN																		
791080 Voorziening Riolering	-	97.905	1.284.820	-	176.423	1.108.397	-	292.694	815.703	-	292.694	523.009	-	259.192	263.817	-	259.192	4.625
791085 Voorziening Afvalstoffenheffing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
791015 Voorziening voormalig bestuur en personeel	-	-	109.074	-	8.000	101.074	-	8.000	93.074	-	-	93.074	-	-	93.074	-	-	93.074
791050 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen	282.730	133.144	777.234	282.730	506.432	553.532	282.730	386.783	449.479	282.730	494.332	237.877	282.730	320.342	200.265	282.730	385.492	97.503
791049 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen VTBC	179.370	176.057	490.335	179.370	399.762	269.943	179.370	275.379	173.934	179.370	36.138	317.166	179.370	91.221	405.315	179.370	380.769	203.916
791068 Voorziening salarissen VTBC	-	120.323	166.966	-	71.247	95.718	-	71.247	24.471	-	-	24.471	-	-	24.471	-	-	24.471
791054 Voorziening onderhoud wegen	637.484	585.692	448.013	765.085	765.085	448.013	765.085	765.085	448.013	765.085	765.085	448.013	765.085	765.085	448.013	765.085	765.085	448.013
791075 Voorziening 2bconnect	2.356	1.385	62.794	-	-	62.794	-	-	62.794	-	-	62.794	-	-	62.794	-	-	62.794
791074 Voorziening straatverlichting	53.869	-	184.035	27.941	27.941	184.035	27.941	27.941	184.035	27.941	27.941	184.035	27.941	27.941	184.035	27.941	27.941	184.035
TOTAAL RUBRIEK C	1.155.809	1.114.506	3.523.272	1.255.126	1.954.890	2.823.507	1.255.126	1.827.129	2.251.504	1.255.126	1.616.190	1.890.440	1.255.126	1.463.781	1.681.785	1.255.126	1.818.479	1.118.432
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	3.467.175	2.483.627	22.864.742	4.788.126	3.426.465	24.226.402	1.335.126	2.544.800	23.016.728	1.335.126	1.745.189	22.606.665	1.335.126	1.740.311	22.201.480	1.335.126	2.095.009	21.441.597

reserve	791001 Algemene Reserve (AR)
---------	------------------------------

soort reserve	Algemene reserve
budgethouder	Directeur/gemeentesecretaris.
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Opvangen van jaarrekeningtekorten en het afdekken van risico's in algemene zin, waarvoor geen bestemmingreserves of voorzieningen zijn gevormd.
voeding uit	De voeding van deze reserve geschiedt door positieve programmarekening saldi aan deze reserve toe te voegen.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	10.449.969	9.957.530	12.461.327	12.052.655	12.052.655	11.902.655
resultaat 2020		3.283.000				
storting vanuit reserve overheveling	116.000					
Budgetoverheveling omgevingswet						
Totaal toevoegingen	116.000	3.283.000	-	-	-	-
Organisatievisie	84.974-	150.000-	108.672-			
Garantstelling de Borgh	15.600-					
Frictiekosten GRSa2	41.325-					
Verwacht nadelig begroting 2020-2023 t/m raad 03-03-2020						
raadsbesluit jaarrek.19 punt 4 naar grondexploitatie	170.451-					
resultaat 2019	35.000-					
raadsbesluit jaarrek.19 punt 7 naar reserve duurzaamheid	237.089-					
raadsbesluit jaarrek.19 punt 8 laaggeletterdheid/Geo/AVG	24.000-					
Omgevingsplan					150.000-	150.000-
ontwikkelas Randweg-Oost en Fabriekstraat		24.203-				
Masterplan kansen over grenzen		12.000-				
Uitvoeringskosten TOZO		86.000-				
projectleider ondernijning		32.000-				
sociaal domein, overheveling vanuit jaarrekening 2020		200.000-	200.000-			
inzet planbegeleiding RO initiatieven		100.000-	100.000-			
communicatie, beheersing effecten AZC		70.000-				
opstartkosten buurtpreventieteams		15.000-				
Extra investering digitaal werken		20.000-				
opvang van ziekte binnen P-budget		70.000-				
Totaal onttrekkingen	608.439-	779.203-	408.672-	-	150.000-	150.000-
Stand reserve per 31-12-	9.957.530	12.461.327	12.052.655	12.052.655	11.902.655	11.752.655

Toelichting:

Geoomerkt voor De Borgh					
Maximale garantstelling rb 25-9-2018	15.600-	15.600-	15.600-	15.600-	15.600-

reserve	791024 Reserve dekking kapitaallasten
---------	---------------------------------------

soort reserve	Bestemmingreserve
budgethouder	Afdelingshoofden
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Overeenkomstig de voorschriften BBV de beschikking over de reserves te verantwoorden.
voeding uit	Eventuele stortingen van de onttrekkingen uit reserves die voor de dekking van kapitaallasten van diverse investeringen ter beschikking gesteld zijn.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	1.263.151	1.286.352	1.168.603	1.050.854	933.105	817.825
Herontwikkeling de Borgh (storting uit voorziening Onderwijs asielzoekers basisschool Onderwijs asielzoekers voortgezet onderwijs Verbetermogelijkheden randweg zuid	123.000					
Totaal toevoegingen	123.000	-	-	-	-	-
Aankoop stationstraat 50 Maarheeze (7810005)	5.925-	5.925-	5.925-	5.925-	5.925-	5.925-
Harrie Derckx complex (7530017)	10.850-	10.850-	10.850-	10.850-	10.850-	10.850-
Extra lasten voetbalveld Budel (7531002)	1.733-	1.733-	1.733-	1.733-	1.733-	1.733-
Onttrekking						
Vervanging meubilair arbo (7003010)	4.900-					
Duur. Energiemaat. gemeentehuis (7001056)	47.297-	47.297-	47.297-	47.297-	47.297-	47.297-
Onderwijs asielzoekers basisschool	26.625-	26.625-	26.625-	26.625-	26.625-	26.625-
Onderwijs asielzoekers voortgezet onderwijs	-	18.750-	18.750-	18.750-	18.750-	18.750-
Vervanging turnvloer(7530023)	2.469-	2.469-	2.469-	2.469-		
Verbetermogelijkheden randweg zuid	-	4.100-	4.100-	4.100-	4.100-	4.100-
Totaal onttrekkingen	99.799-	117.749-	117.749-	117.749-	115.280-	115.280-
Stand reserve per 31-12-	1.286.352	1.168.603	1.050.854	933.105	817.825	702.545

reserve	791012 Reserve Randweg
---------	------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Opvangen van grote fluctuaties in de reguliere bedrijfsvoering als gevolg van uitgaven in het kader van de voorbereiding/ontwikkeling van een eventuele randweg.
voeding uit	Resultaatbepaling bij eventuele positieve jaarresultaten.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	1.705.677	1.582.677	1.582.677	1.582.677	1.582.677	1.582.677
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Verbetermogelijkheden randweg zuid	123.000-					
Totaal onttrekkingen	123.000-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	1.582.677	1.582.677	1.582.677	1.582.677	1.582.677	1.582.677

reserve	791032 Reserve eigen risico organisatie/ww rechten
---------	--

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Directeur/gemeentesecretaris
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Financiële gevolgen van de afwikkeling van die trajecten zoveel mogelijk te bespreken en op te vangen.
voeding uit	Storting op basis van het bestemmen van een deel van het eventuele positieve jaarresultaten.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	499.784	499.784	499.784	499.784	499.784	499.784
Storting conform bestemming jaarrekening 2016	-					
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
duurzaam inzetbaarheid						
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	499.784	499.784	499.784	499.784	499.784	499.784

reserve	791034 Reserve aanleg glasvezel
---------	---------------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Honderd procent verglazing van de gemeente te komen, waarbij deze reserve het mogelijk maakt om kosten en opbrengsten met elkaar in verhouding te laten.
voeding uit	Eenzijds door de vergoeding van de glasvezel exploitant en anderzijds de vergoeding in de degeneratiekosten in de reserve te storten.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	4.371	13.367	13.367	13.367	13.367	13.367
toevoeging 31/12/2020	8.996					
Totaal toevoegingen	8.996	-	-	-	-	-
Overheveling Glasvezel Cranendonck						
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	13.367	13.367	13.367	13.367	13.367	13.367

reserve	791040 Reserve Duurzaamheid
---------	-----------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	

voeding uit

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	-	229.739	229.739	79.739	79.739	79.739
punt 7 jaarrekening van AR	237.089					
Totaal toevoegingen	237.089	-	-	-	-	-
onttrekkingen warmtetransitie(klimaatakkoord) opstellen wijkuitvoeringsplannen	7.350-		150.000-			
Totaal onttrekkingen	7.350-	-	150.000-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	229.739	229.739	79.739	79.739	79.739	79.739

reserve	791045 Reserve verduurzaming gebouwen
---------	---------------------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	

voeding uit

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	-	909.230	784.230	784.230	784.230	784.230
saldo verkoop 3 panden	909.230					
Totaal toevoegingen	909.230	-	-	-	-	-
MJOP		125.000-				
Totaal onttrekkingen	-	125.000-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	909.230	784.230	784.230	784.230	784.230	784.230

reserve	791064 Reserve overgehevelde budgetten
---------	--

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Alle afdelingshoofden
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Voorkomen dat middelen van lopende projecten opnieuw vrijgemaakt dienen te worden.
voeding uit	Middelen die via de bestuursrapportages of via de resultaatbepaling bij de programmarekening aangegeven zijn.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	442.309	372.698	4.325	4.325	4.325	4.325
burap 2020						
Natura 2000 (pachtbeleid)	15.000					
Omgevingswet	138.916					
Koploper cliëntondersteuning						
economische visie	71.243					
metalot	76.214					
uitvoering sportakkoord	20.000					
cultuureducatie met kwaliteit	-					
WMO clientervaringsonderzoek	10.000					
DIT coordinator	7.000					
Totaal toevoegingen	338.373	-	-	-	-	-
Lokaal sportakkoord/sportformateur	11.800-					
ontwikkelen omgevingsvisie	20.000-					
inhuur DIC	28.000-					
metalot	15.650-					
Nassau Dietz	43.950-					
centrumplan budel	8.500-					
Randweg oost, Fabrieksstr. Havenweg en Kempenweg	28.115-					
Kansen over grenzen/Samenwerking Grensgebied de Kempen	24.000-					
Economische visie	49.000-	30.000-				
Bijdrage VRBZO/Dommelstroom Interventie Team	19.625-					
Veiligheidsfonds/coordinator DIT	10.334-					
Bedrijventerrein	8.725-					
Duurzaamheid	24.285-					
Omgevingswet		138.916-				
Koploper cliëntondersteuning						
Natura 2000 (pachtbeleid)		15.000-				
omgevingswet						
economische visie		71.243-				
metalot		76.214-				
uitvoering sportakkoord		20.000-				
cultuureducatie met kwaliteit						
WMO clientervaringsonderzoek		10.000-				
DIT coordinator		7.000-				
storting in Algemene reserve	116.000-					
Totaal onttrekkingen	407.984-	368.373-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	372.698	4.325	4.325	4.325	4.325	4.325

reserve	791070 Reserve landschapversterking
---------	-------------------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	De ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied te verbeteren en/of te versterken waaronder het gebiedsgericht stimuleren van de Groen Blauwe Diensten.
voeding uit	Storting van een deel van de middelen die via verkoop van het Maarheezebos /Hoenderbos zijn verkregen.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	340.105	363.132	401.882	390.632	379.382	368.132
storting, stika regeling Burap 2021	23.027	50.000				
Totaal toevoegingen	23.027	50.000	-	-	-	-
Stika regeling (raadsbesluit 18 dec 2018) herinrichting Blake Beemd	- -	11.250-	11.250-	11.250-	11.250-	11.250-
Totaal onttrekkingen	-	11.250-	11.250-	11.250-	11.250-	11.250-
Stand reserve per 31-12-	363.132	401.882	390.632	379.382	368.132	356.882

reserve	791090 Reserve grondexploitatie
---------	---------------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Gekoppeld aan een ondergrens welke blijkt uite paragraaf Grondbeleid
wenselijk maximum bedrag	Anderhalf maal de omvang van de noodzakelijke ondergrens/buffer
doel van de reserve	Onvoorziene risico's in de gemeentelijke grondexploitatie opvangen met betrekking tot het kunnen voldoen van aanvullende kosten buiten de gevoteerde middelen om.
voeding uit	Gerealiseerde winsten op bouwgrondexploitatie of indien noodzakelijk aanvulling vanuit de algemene reserve.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	198.549	379.140	379.140	349.140	349.140	349.140
winstnemen Airpark raadsbesluit jaarrekening 2019 punt 4 van AR	132.689 170.451					
Totaal toevoegingen	303.140	-	-	-	-	-
Verliesnemen DIC Verliesnemen Nieuwstraat 55 Aanslag VPB nota grondbeleid Bijdrage per m2 verkochte bouwgrond	37.216- 99- 85.234-		30.000-			
Totaal onttrekkingen	122.549-	-	30.000-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	379.140	379.140	349.140	349.140	349.140	349.140

reserve	791091 Reserve ruimtelijke kwaliteit
---------	--------------------------------------

soort reserve	Bestemmingsreserve
budgethouder	Afdelingshoofd Beleid
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de reserve	Uitgaven af te dekken die niet in het betreffende plan vallen maar die wel ten gunste van het plan komen.
voeding uit	Gerealiseerde verkopen van grond en de daaraan gekoppelde tarieven overeenkomstig de paragraaf Grondbeleid.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	2.837.379	3.089.890	3.219.890	3.299.890	3.379.890	3.459.890
Bijdrage per m2 verkochte bouwgrond	85.234	70.000				
Bijdrage op basis van anterieure overeenkomst (incl. BURAP 2021)	167.277	130.000	80.000	80.000	80.000	80.000
Totaal toevoegingen	252.511	200.000	80.000	80.000	80.000	80.000
Verwachte bestedingen		70.000-				
Totaal onttrekkingen	-	70.000-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	3.089.890	3.219.890	3.299.890	3.379.890	3.459.890	3.539.890

Toelichting:

In juli 2020 en juli 2021 zijn raadsbesluiten genomen in het kader van Budel-Schoot waarbij onttrekkingen aan de reserve zijn aangegeven van resp. € 100.000 en € 200.000. Deze onttrekkingen zijn nog niet in de begroting verwerkt, omdat niet bekend is wanneer de uitgaven gaan plaatsvinden.

voorziening	791080 Voorziening riolering
-------------	------------------------------

soort voorziening	Waarvoor een heffing wordt geheven
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Naast het alloceren van gelden verkregen via heffingen van burgers tot doel om fluctuaties in de tariefstelling tot een minimum te beperken.
voeding uit	Door stortingen of onttrekkingen op basis van eventuele positieve of negatieve jaarresultaten bij het product riolering.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	1.382.725	1.284.820	1.108.397	815.703	523.009	263.817
Storting: resultaat 2019						
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekking mutatie 2e burap	-97.905	176.423-	292.694-	292.694-	259.192-	259.192-
Totaal onttrekkingen	97.905-	176.423-	292.694-	292.694-	259.192-	259.192-
Stand reserve per 31-12-	1.284.820	1.108.397	815.703	523.009	263.817	4.625

voorziening	791015 Voorziening voormalig bestuur en personeel
-------------	---

soort voorziening	Voor verplichtingen, verliezen en risico's
budgethouder	Afdelingshoofd Ondersteuning
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Toekomstige verplichtingen te dekken van voormalig bestuur en personeel.
voeding uit	Heeft plaatsgevonden door vanaf 2005 tot en met 20018 jaarlijks € 280.000 in de voorziening te storten.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	109.074	109.074	101.074	93.074	93.074	93.074
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekking		8.000-	8.000-			
Totaal onttrekkingen	-	8.000-	8.000-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	109.074	101.074	93.074	93.074	93.074	93.074

voorziening	791050 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen
-------------	--

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	627.648	777.234	553.532	449.479	237.877	200.265
Storting conform MJOP Schadevergoeding	282.730	282.730	282.730	282.730	282.730	282.730
Totaal toevoegingen	282.730	282.730	282.730	282.730	282.730	282.730
Onttrekking conform MJOP	133.144-	506.432-	386.783-	494.332-	320.342-	385.492-
Totaal onttrekkingen	133.144-	506.432-	386.783-	494.332-	320.342-	385.492-
Stand reserve per 31-12-	777.234	553.532	449.479	237.877	200.265	97.503

voorziening	791049 en 791051 Voorziening groot onderhoud gem. gebouwen VTBC
-------------	---

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Werkelijk 2019	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	487.023	490.335	269.943	173.934	317.166	405.315
Storting conform MJOP extra storting vtbc vanuit algemene reserve	179.370	179.370	179.370	179.370	179.370	179.370
Totaal toevoegingen	179.370	179.370	179.370	179.370	179.370	179.370
Onttrekking conform MJOP Onttrekking conform MJOP	49.637- 126.420-	399.762-	275.379-	36.138-	91.221-	380.769-
Totaal onttrekkingen	176.057-	399.762-	275.379-	36.138-	91.221-	380.769-
Stand reserve per 31-12-	490.335	269.943	173.934	317.166	405.315	203.916

voorziening	791068 Voorziening salarissen VTBC
-------------	------------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Aanvulling salarissen voormalig personeel inzake privatesering Zuiderpoort
voeding uit	Eenmalige storting in 2018

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	287.289	166.966	95.718	24.471	24.471	24.471
Storting						
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekking conform MJOP	120.323-	71.247-	71.247-			
Totaal onttrekkingen	120.323-	71.247-	71.247-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	166.966	95.718	24.471	24.471	24.471	24.471

voorziening	791054 Voorziening onderhoud wegen
-------------	------------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget voor het wegennet.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het meerjarig onderhoudsplan.

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	396.221	448.013	448.013	448.013	448.013	448.013
Storting conform Beheerplan wegen	637.484	765.085	765.085	765.085	765.085	765.085
Totaal toevoegingen	637.484	765.085	765.085	765.085	765.085	765.085
Onttrekking conform Beheerplan wegen	585.692-	765.085-	765.085-	765.085-	765.085-	765.085-
Totaal onttrekkingen	585.692-	765.085-	765.085-	765.085-	765.085-	765.085-
Stand reserve per 31-12-	448.013	448.013	448.013	448.013	448.013	448.013

voorziening	791075 Voorziening 2bconnect
-------------	------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Burgers en Bedrijven
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Voor het behouden en verbeteren van biodiversiteit op bedrijventerreinen.
voeding uit	

	Werkelijk 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	61.823	62.794	62.794	62.794	62.794	62.794
Storting	2.356					
Totaal toevoegingen	2.356	-	-	-	-	-
Onttrekking	1.385-					
Totaal onttrekkingen	1.385-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12-	62.794	62.794	62.794	62.794	62.794	62.794

voorziening	791074 Voorziening straatverlichting
-------------	--------------------------------------

soort voorziening	Ter egalisering van kosten
budgethouder	Afdelingshoofd Beheer
wenselijk minimum bedrag	Geen ondergrens
wenselijk maximum bedrag	Geen bovengrens
doel van de voorziening	Fluctuaties op te vangen in de uitgaven van het jaarlijkse beschikbare onderhoudsbudget voor de straatverlichting.
voeding uit	Bedragen zoals aangegeven in het onderhoudsplan straatverlichting

	Werkelijk 2019	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Stand reserve per 1-1-	130.166	184.035	184.035	184.035	184.035	184.035
Storting 2019	53.869	27.941	27.941	27.941	27.941	27.941
Totaal toevoegingen	53.869	27.941	27.941	27.941	27.941	27.941
Onttrekking		27.941-	27.941-	27.941-	27.941-	27.941-
Totaal onttrekkingen	-	27.941-	27.941-	27.941-	27.941-	27.941-
Stand reserve per 31-12-	184.035	184.035	184.035	184.035	184.035	184.035

Bijlage 4: Kerngegevens

A: Sociale structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2020	Geraamde gegevens 1-1-2022
Aantal inwoners	21.004	20.943
waarvan:		
inwoners 0 - 19 jaar	4.067	3.976
inwoners 20 - 64 jaar	11.874	11.777
inwoners 65 - 74 jaar	2.893	2.919
inwoners 75 - 84 jaar	1.664	1.744
85 jaar en ouder	506	527
Aantal mannen	10.661	10.681
Aantal vrouwen	10.343	10.262
Aantal leerl. basisonderwijs scholen Cranendonck	1.531*	1.560
Aantal leerl. voortgezet onderwijs (dependance Budel)	315*	333
*stand per 1 oktober		
Participatiewet(PW)	217	220
Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ)	1	5
De Inkomensvoorziening voor Ouderen en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers (IOAW)	16	15
De Inkomensvoorziening voor Ouderen en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen (IOAZ)	4	4
Aantal voorzieningen Jeugdzaken	439	456
Aantal vervoersvoorzieningen WMO	517	510
Aantal rolstoelvoorzieningen WMO	198	200
Aantal woonvoorzieningen WMO	175	180
Aantal voorzieningen huishoudelijke hulp WMO	498	510

B: Fysieke structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2020	Geraamde gegevens 1-1-2022
Oppervlakte gemeente in hectare	7.814	7.814
totaal woonruimten	9.518	9.578
waarvan:		
aantal woningen	9.043	9.103
aantal bijzondere wooneenheden	445	445
aantal woonwagens	30	30
Lengte van wegen:		
wegen buiten de bebouwde kom in km	127	127
wegen binnen de bebouwde kom in km	124	124
semi- en onverharde wegen, fiets- en voetpaden in km	73	73
Aantal m ² openbaar groen:	599.000	599.000
Oppervlakte bossen en natuur in hectare	310	310

C: Financiële structuur	Werkelijke gegevens 31-12-2020	Geraamde gegevens 1-1-2022
Gewone uitgaven*		
- absoluut	52.180.000	55.471.000
- per inwoner	2.484	2.649
Gewone inkomsten*		
- absoluut	56.441.000	54.956.000
- per inwoner	2.687	2.624
Opbrengst belastingen en rechten		
- absoluut	10.825.000	11.233.000
- per inwoner	515	536
Algemene uitkering Gemeentefonds		
- absoluut	32.040.764	34.468.748
- per inwoner	1.525	1.646
Eigen financieringsmiddelen		
- absoluut	19.340.000	21.403.000
- per inwoner	921	1.022
Vaste schuld		
- absoluut	30.544.000	32.376.000
- per inwoner	1.454	1.545

* Uitgaven/Inkomsten algemene dienst voor resultatenbestemming.

Bijlage 5: Overzicht incidenteel budget

Programma	ECL omschrijving	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Sociaal Domein	Bijdrage Risse	-33	-13			Op basis van de begroting 2021-2024 verwacht werkvoorzieningschap De Risse voor de jaren 2022 en 2023 een exploitatietekort. Vanaf 2024 is dit tekort weggewerkt.
Wonen en Leven	Omgevingsvisie	-60				In de jaren 2021 en 2022 wordt een omgevingsvisie opgesteld.
Wonen en Leven	omgevingsplan			-150	-150	In de jaren 2024 en 2025 wordt het omgevingsplan opgesteld.
Wonen en Leven	incidentele lasten omgevingsplan t.l.v. algemene reserve			150	150	Incidentele lasten worden gedekt uit de algemene reserve.
Economie en ondernemen	nota grondbeleid	-30				In 2022 wordt de nota grondbeleid geactualiseerd.
Economie en ondernemen	nota grondbeleid t.l.v. reserve grondexploitatie	30				De incidentele kosten van de actualisatie van de grondnota worden incidenteel uit de reserve grondexploitatie
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	Pilot burgerparticipatie	-80				In 2020 is de pilot burgerparticipatie opgestart. De incidentele middelen zijn gekoppeld aan deze pilot
Mutaties 2021 meerjarig na raadsvergadering juli		-173	-13	0	0	
Wonen en Leven	Woningmarktonderzoek	-20				In 2022 wordt een woningmarktonderzoek uitgevoerd.
Wonen en Leven	Overdracht woonwagens	-50				In 2022 worden incidentele kosten gemaakt voor het project om te komen tot overdracht van de woonwagens.
Wonen en Leven	de Cranendonckse Openbare Ruimte	-25				Om te borgen dat ingrepen in de openbare ruimte voortaan klimaatadaptief zijn updaten we eenmalig de ARCOR.
Wonen en Leven	Geo informatie		-30	-30		incidentele invoeringskosten voor de invoering van de samenhangende objectenadministratie. Met name eenmalig migreren van basisadministraties
Sociaal Domein	Bijdrage Risse	33	13			Op basis van de begroting 2022-2025 verwacht werkvoorzieningschap De Risse ook exploitatietekorten vanaf 2024. Daarom is dit geen incidentele last meer.
Sociaal Domein	Bijdrage Ieslokalen Bivak	-75				De huidige (wettelijke) bekostiging is onvoldoende om een vakopleiding zoals BIVAK op te zetten. Dit vraagt om een incidentele bijdrage van € 75.000, - voor het verbouwen en inrichten van 2 lokalen met passende apparatuur.
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	Inspectie gemeentelijk vastgoed	-25				In het kader van het actueel houden van de verzekeringen voor het gemeentelijk vastgoed en scholen moet een eenmalige inspectie worden gehouden
Sub totaal na meircirculaire		-335	-30	-30	0	
Wonen en Leven	Duurzaamheid	-150				Naast het reguliere budget van € 100.000 dat bij vaststelling van de Nota Duurzaamheid is toegekend ontvangen wij het zogenaamde "enveloppengeld". Dit geïmplementeerde bedrag is opgenomen in een 'reserve duurzaamheid' en wordt in 2022 ingezet voor de het opstellen van wijkuitvoeringsplannen en het opstellen van een communicatiestrategie ten behoeve van de energietransitie.
Wonen en Leven	Incidentele lasten ten laste van reserve duurzaamheid	150				De incidentele lasten voor duurzaamheid worden gedekt uit de daarvoor gevormde reserve.
Wonen en Leven	actualisatie erfgoed beleid	-10				Het erfgoedbeleid maakt onderdeel uit van de nog op te stellen omgevingsvisie en het omgevingsplan. Het erfgoedbeleid moet eenmalig geactualiseerd worden.
Wonen en Leven	Opstellen beleid natuur, Water en klimaat in buitengebied	-50				Het buitengebied is het toneel van grote maatschappelijke veranderingen. Op schaarse grond moeten we de negatieve gevolgen van klimaatverandering tegengaan. Voor beleidsontwikkeling (incidenteel) is eenmalig budget nodig
Wonen en Leven	Incidentele extra capaciteit inzet planbegeleiding RO (overheveling resultaat jaarrekening 2020)	-100				Enmalige extra capaciteit voor inzet planbegeleiding RO initiatieven. Er is tijdelijk een veelheid aan vergunningsaanvragen die niet in verhouding staan tot de capaciteitsformatie.
Wonen en Leven	Incidentele lasten RO t.l.v. algemene reserve (resultaatbestemming jaarrekening 2020)	100				De incidentele lasten voor RO worden gedekt uit de algemene reserve (bestemming resultaat jaarrekening 2020)
Recreatie en Toerisme	Opwaardering recreatieve routes	-50				Recreatieve routes vormen een belangrijke basis-infrastructuur voor vrijetijdsbesteding en de beleving van natuur en landschap. Voor het eenmalig opwaarderen van de routestructuren is een incidenteel budget in de begroting opgenomen
Sociaal Domein	Inzet algemene reserve ivm sociaal domein (overheveling resultaat jaarrekening 2020)	-200				Incidenteel budget (via resultaatbestemming de jaarrekening 2020) is bedoeld om een extra impuls te geven aan de verdere uitwerking van de bestaande visie in het sociaal domein.
Sociaal Domein	Incidentele lasten sociaal domein t.l.v. algemene reserve (resultaatbestemming jaarrekening 2020)	200				De incidentele lasten voor RO worden gedekt uit algemene reserve (bestemming resultaat jaarrekening 2020)
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	Organisatievisie	-108				In 2022 ligt voor de organisatie de focus op een doorontwikkeling naar de visie. Hiervoor is een plan opgesteld, waarin is uitgewerkt welke stappen gezet moeten worden en welke middelen daarvoor nodig zijn.
Bestuur en Algemene dekkingsmiddelen	Inzet algemene reserve ivm organisatievisie	108				De incidentele lasten voor het project organisatievisie worden gedekt uit algemene reserve (bestemming resultaat jaarrekening 2020).
Totaal incidenteel		-445	-30	-30	0	

Bijlage 6: Kredieten

Nieuwe kredieten 2022	Bedrag
a. Uitvoeringprogramma wegen 2022	935.000
b. Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2022	1.207.000
c. Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2021	305.000
Totaal	2.447.000

Bijlage 7: Geprognosticeerde balans

Activa	Rekening 2020	2021	2022
Vaste activa	55.261	61.721	63.284
<i>Totaal Vaste Activa</i>	55.261	61.721	63.284
Vlottende activa	15.983	8.071	7.107
<i>Totaal Vlottende Activa</i>	15.983	8.071	7.107
Totaal Activa	71.244	69.792	70.391
Passiva	2020	2021	2022
Vaste passiva	56.707	65.826	56.210
<i>Totaal Vaste Passiva</i>	56.707	65.826	56.210
Vlottende passiva	14.537	3.966	14.180
<i>Totaal Vlottende Passiva</i>	14.537	3.966	14.180
Totaal Passiva	71.244	69.792	70.390

Bijlage 8: Totaaloverzicht nieuwe beleidsvoornemens

Omschrijving	incidenteel				structureel			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
1.1 Wonen								
Woningmarktonderzoek	-20							
GEO: samenhangende objectenregistratie		-30	-30					
Verkeer en Vervoer								
Leefbaarheid								
1.4 Openbare ruimte								
Klimaatadaptieve openbare ruimte (ARCOR)	-25							
1.5 Duurzaamheid								
Opstellen beleid natuur, Water en klimaat in buitengebied	-50							
Totaal nieuw beleid	-95	-30	-30		0	0	0	0
Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Economie								
Ondernemen								
Totaal nieuw beleid	0	0	0		0	0	0	0
Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Sport								
Cultuur								
3.3 Toerisme en evenementen								
Opwaardering recreatieve routes	-50							
Totaal nieuw beleid	-50	0	0	0	0	0	0	0
Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
4.4 Onderwijs								
Bijzonder Innovatief Vakonderwijs (BIVAK)	-75							
Jeugd								
Maatschappelijke ondersteuning								
Werk & Inkomen								
Totaal nieuw beleid	-75	0	0	0	0	0	0	0
Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
5.6 Bedrijfsvoering								
					-85	-85	-85	-85
Bestuur								
Burgerdiensten								
Algemene dekking								
Openbare orde								
Totaal nieuw beleid	0	0	0		-85	-85	-85	-85
Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Totaal nieuw beleid programma 1	-95	-30	-30		0	0	0	0
Totaal nieuw beleid programma 2	0	0	0		0	0	0	0
Totaal nieuw beleid programma 3	-50	0	0		0	0	0	0
Totaal nieuw beleid programma 4	-75	0	0		0	0	0	0
Totaal nieuw beleid programma 5	0	0	0		-85	-85	-85	-85
Totaal nieuw beleid	-220	-30	-30		-85	-85	-85	-85

Bijlage 9: Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Hier wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen bestaande uit:

1. Lokale heffingen;
2. Algemene uitkering;
3. Bespaarde rente;
4. Dividend;
5. Saldo van de financieringsfunctie

In voorkomende gevallen wordt aangegeven waar in de begroting meer informatie te vinden is.

Totaaloverzicht algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Lokale heffingen	5.730	5.842	5.957	6.086
Algemene uitkering	33.210	33.626	34.075	34.779
Algemene uitkering toezegging Jeugd	1.259	775	712	635
Bespaarde rente	238	228	228	226
Dividend	7	7	7	7
Saldo van de financieringsfunctie	93	52	67	52
Totaal	40.537	40.530	41.046	41.785

1. Lokale heffingen

Informatie over de lokale heffingen is opgenomen in de paragraaf “Lokale heffingen” met een beeld van onder andere de beleidsuitgangspunten, belastingvoorstellen en het kwijtscheldingsbeleid. De paragraaf “Lokale heffingen” is breder van opzet dan deze paragraaf. Onder lokale heffingen vallen ook items als afvalstoffenheffing, rioolrecht, diverse leges, etc. Deze heffingen zijn geraamd onder de diverse programma’s. De lokale heffingen zoals opgenomen in bovenstaand overzicht betreffen alleen de onroerendezaakbelastingen, de toeristenbelasting en de precariorechten.

2. Algemene uitkering

De algemene uitkering is gebaseerd op de uitkomsten van de Meicirculaire 2021. Tevens is reeds rekening gehouden met de toegezegde additionele middelen voor Jeugdzorg.

3. Bespaarde rente

Dit betreft de rente voor het aanhouden van reserves als intern financieringsmiddel waardoor rentekosten van externe financieringsmiddelen worden bespaard. In 2022 is het rentepercentage 1,1% (conform begroting 2021).

4. Dividend

Het betreft hier de inkomsten van het structureel dividend van de Bank Nederlandse Gemeenten.

5. Saldo van de financieringsfunctie

In de paragraaf financiering is het renteschema opgenomen. Dit schema geeft inzicht in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Uit het renteschema blijkt dat het renteresultaat voor 2022 € 93.000 bedraagt. Dit wordt veroorzaakt doordat het berekende omslagpercentage is afgerond op 1,1%. Dit omslagpercentage wordt ook bij de verantwoording (jaarrekening) gehanteerd (voorcalculatie = nacalculatie).

Bijlage 10: Specificatie baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving	2022U	2023U	2023U	2025U	2022I	2023I	2024I	2025I
0.1	Bestuur	1.625.464	1.625.323	1.625.183	1.625.042	14.521	14.521	14.521	14.521
0.2	Burgerzaken	1.511.980	1.502.509	1.602.551	1.592.988	218.098	200.478	409.897	437.424
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	153.585	153.585	153.585	153.585	0	0	0	0
0.4	Overhead	7.038.714	6.731.528	6.725.708	6.643.419	-20.477	-20.477	-20.477	-20.477
0.5	Treasury	-73.433	-32.758	-48.424	-32.591	245.487	235.777	235.238	233.077
0.61	OZB woningen	56.154	56.154	56.154	56.154	4.553.562	4.647.133	4.743.133	4.850.232
0.62	OZB niet-woningen	0	0	0	0	934.116	953.298	972.298	994.239
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	13.446	13.446	13.446	13.446	55.271	55.271	55.271	55.271
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	108.500	121.500	134.500	148.500	34.468.748	34.401.694	34.786.760	35.413.897
0.8	Overige baten en lasten	1.875.878	2.651.999	3.424.534	4.197.628	612.899	612.899	612.899	612.899
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	80.000	80.000	80.000	80.000	717.671	128.999	276.530	276.530
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	122.916	74.504	22.375	210.903	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.366.539	1.366.218	1.365.896	1.365.575	82.000	82.000	82.000	82.000
1.2	Openbare orde en veiligheid	546.690	546.690	546.690	546.690	23.626	23.626	23.626	23.626
2.1	Verkeer en vervoer	3.156.487	3.161.982	3.155.477	3.144.782	27.098	27.098	27.098	27.098
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	3.072	3.042	3.012	2.982	0	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	816.308	816.231	781.154	781.077	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	482.976	2.443.407	1.831.045	784.385	482.977	2.443.407	1.831.046	784.385
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	18.051	18.051	18.051	18.051	19.727	19.727	19.727	19.727
3.4	Economische promotie	323.698	253.698	253.698	253.698	283.921	283.921	283.921	283.921
4.1	Openbaar basisonderwijs	160.262	160.262	160.262	160.262	0	0	0	0
4.2	Onderrichtshuisvesting	814.880	735.870	729.821	714.322	4.260	4.260	4.260	4.260
4.3	Onderrichtsbeleid en leerlingzaken	711.170	711.170	711.170	711.170	5.216	5.216	5.216	5.216
5.1	Sportbeleid en activering	517.639	517.639	517.639	517.639	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	1.145.724	1.146.028	1.140.342	1.137.966	625.318	625.318	625.318	625.318
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	731.910	730.557	729.897	728.550	38.913	38.913	38.913	38.913
5.4	Musea	2.147	2.126	2.105	2.083	0	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	45.015	45.015	45.015	45.015	0	0	0	0
5.6	Media	398.580	398.580	398.580	398.580	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.621.098	1.596.018	1.595.938	1.595.858	33.468	33.468	33.468	33.468
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.651.770	1.604.770	1.594.141	1.588.285	170.318	170.318	170.318	170.318
6.2	Wijkteams	1.764.670	1.445.670	1.445.670	1.445.670	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	5.934.038	5.881.257	5.889.257	5.911.257	3.721.000	3.721.000	3.721.000	3.721.000
6.4	Begeleide participatie	2.050.381	1.999.939	1.901.115	1.818.115	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	438.784	452.241	487.065	487.065	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	750.603	749.557	749.510	749.464	105.189	105.189	105.189	105.189
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.592.982	3.592.982	3.592.982	3.592.982	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.775.648	3.777.648	3.777.648	3.777.648	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg18+	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	431.192	431.192	431.192	431.192	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	796.627	811.627	828.627	838.627	0	0	0	0
7.2	Riolering	1.911.060	1.911.060	1.877.558	1.877.558	2.414.718	2.414.718	2.381.216	2.381.216
7.3	Afval	1.894.144	1.894.144	1.894.144	1.894.143	2.529.938	2.529.938	2.529.938	2.529.938
7.4	Milieubeheer	825.745	824.809	823.864	822.907	11.947	11.011	10.066	9.109
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	120.269	120.084	119.899	119.714	53.300	53.300	53.300	53.300
8.1	Ruimtelijke ordening	745.337	615.337	765.337	735.337	166.278	166.278	166.278	166.278
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.203.908	1.815.238	2.622.830	3.212.156	2.203.908	1.815.238	2.622.830	3.212.156
8.3	Wonen en bouwen	1.411.409	1.022.260	1.021.206	1.020.822	870.999	776.651	776.651	776.651
	TOTAAL	55.674.015	56.580.188	57.597.449	57.920.700	55.674.015	56.580.188	57.597.449	57.920.700

Bijlage 11: Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABdK	Actief Bodembeheer de Kempen
AMHK	Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
AO	Administratieve Organisatie
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AR	Algemene Reserve
ARCOR	Algemene Regels voor de Cranendonckse Openbare Ruimte
ARG	Algemene Reserve Grondexploitatie
AU	Algemene Uitkering
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBT	Bedrijventerreinen Benchmark Tool
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004
BCF	BTW Compensatie Fonds
BdK	Bibliotheek De Kempen
BDU	Brede doeluitkering
BENG	Bijna Energie Neutrale Gebouwen
BIBOB	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIG	Baseline Informatieveiligheid Gemeenten
BIO	Buitengebied In Ontwikkeling
BIO	Ensia/Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Overheid
BIVAK	Bijzonder Innovatief Vakonderwijs
BIZOB	Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost Brabant
BKP	Beeldkwaliteitplan
BNA	Brainport Nationale Actieagenda
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOM	Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij
BO-MIRT	Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
Bor	Besluit Omgevingsrecht
BOV	Budelse Ondernemers Vereniging
BOVO	Bovenwijkse Voorzieningen
BTPL	Basisteamprogrammaleider
BRK	Basisregistratie Kadaster
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
BvC	Baronie van Cranendonck
BVL	Brabants VerkeersveiligheidLabel
BW/MO	Beschermde Wonen en Maatschappelijke Opvang
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAR/UWO	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling/Uitwerkingsovereenkomst

CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CEO	Cliëntervaringsonderzoek
Cer	Compensatie eigen risico
CISO	Coördinator informatieveiligheid
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CRM	Customer Relationship Management
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Wegen- en Waterbouw
CRZ	Collectief Randweg Zuid
CMK	Cultuurreductie met kwaliteit
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DDS	Datadistributiesysteem
DIC	Duurzaam Industrierrein Cranendonck
DIV	Documentatie en Informatie Voorziening
DIT	Dommelstroom Interventie Team
DKD	Digitaal Klantdossier
DLO	Dienst Landbouwkundig Onderzoek
DMOP	Duurzaam Meerjaren Onderhoudsprogramma
DMS	Document Management Systeem
DO	Definitief Ontwerp
DSO	Digitaal stelsel Omgevingswet
DSP	Dorpssteunpunt
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVC	Dement Vriendelijk Cranendonck
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EB	Eigen Bijdrage
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
FG	Functionaris gegevensbescherming
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FMI	Functiemengingsindex
Fup	Fauna uittreed plaatsen
FVW	Financiële verhoudingswet
GALM	Groninger Actief Leven Model
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie voor persoonsgegevens
GBKN	Grootschalige Basiskaart van Nederland
GEO	Geografisch
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheid Dienst
GGI	Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur
Ggz	Geestelijke gezondheidszorg
GGzE	Geestelijke Gezondheidszorg Eindhoven en de Kempen
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GI	Gecertificeerde Instelling
GMSD	Gemeentelijke Monitoring Sociaal Domein
CPB	Centraal Planbureau

GPvE	Globaal Programma van Eisen
GRSA2	Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkende A2-gemeenten
GREX	Grondexploitatie
GTK	Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader
GVOP	Gemeentelijke Voorzieningen voor Officiële Publicaties
GVL	Gemeenschappelijke Vluchtelingen Locatie
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan
HbH	Hulp bij Huishouden
HKZ	Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector
HNG	Hypotheekfonds Nederlandse Gemeenten
HNW	Het Nieuwe Werken
HOF	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
HRM	Human Resources Management
HvC	Hof van Cranendonck
I&A	Informatievoorziening & Automatisering
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
IBP	Interbestuurlijk programma
IC	Interne Controle
ICHOP	Integraal Cultuur Historisch OntwikkelingsProgramma
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
iDOP	ntegraal dorpontwikkelingsplan
IGO	Integrale Gebiedsontwikkeling
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOK	Intentieovereenkomst
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
ITV	Intensivering Toezicht Veehouderijen
JB/JR	Jeugdbescherming/Jeugdreclassering
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
JuZa	Juridische Zaken
KCA	Klein Chemisch Afval
KCC	Klant Contact Centrum
KIT	Kempen Interventieteam
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KPI	Kritische Prestatie Indicator
KZC	Kindzorgcentrum
LAA	Landelijk Aanpak Adreskwaliteit
LAP3	Landelijk Afvalbeheerplan 3
LGB	Lokaal Gezondheidsbeleid
LIA	Langetermijn agenda
LISA	Landelijk informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
LNv	Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
LOG	Landbouwonwikkelingsgebied
LTA	Lange Termijn Agenda
LVO	Limburg Voortgezet Onderwijs
MBvO	Meer Bewegen voor Ouderen
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs

MER	Milieueffect Rapportage
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MJIP	Meerjaren investeringsplanning
MJOP	Meerjarig onderhoudsprogramma
MKB	Midden en klein bedrijf
MKOB	Meldkamer Oost Brabant
MO	Maatschappelijke Ondersteuning
MPG	MeerjarenPrognose Grondexploitaties
MRE	Metropoolregio Eindhoven
MT	Managementteam
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NIMBY	Not in my back yard
NPK	Nota Publiekrechtelijke Kaders
NPR	Nederlandse Praktijk Richtlijn
NPS	Net Promoter Score
NRS	Netto Retraction Score
NUP	Nationaal Uitvoering Programma
NWW'er	Niet Werkende Werkzoekende
NZA	Nederlandse Zorgautoriteit
OCC	Ondernemersvereniging Cranendonck
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
OGB	Onderlinge gemeentelijke bosbrandverzekering
OHBA	Onderwijs huisvesting basisonderwijs asielzoekerskinderen
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
OPK	Oud Papier en Karton
OZB	Onroerende Zaak Belastingen
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
P&C	Planning & Control
P-budget	Personeelsbudget
PGB	Persoonsgebonden Budget
PIMS	Personeelsinformatie Managementsysteem
PIJOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Juridische zaken, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting
PIP	Persoonlijk Inburgerings Plan
PIT	Peelland interventieteam
PMD	Plastic, metaal en drankenkartons
PMO	Platform Maatschappelijke Ondersteuning
POH	Praktijkondersteuner huisarts
Poc	Percentage of completion
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RES	Regionale Energie Strategie
R&T	Recreatie & Toerisme
RHCE	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
RIB	Raadsinformatiebrief
RICK	Regionaal Instituut Cultuur- en Kunsteducatie
RIEC	Regionaal informatie- en expertisecentrum
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMA	Record Management Applicatie
RMC	Regionaal Meld- en coördinatiepunt
RO	Ruimtelijke ordening
ROC	Regionaal opleidingscentrum

ROK	Regionaal Operationeel Kader
ROVL	Richtlijn openbare verlichting
RPvE	Ruimtelijk Programma van Eisen
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
Ruddo	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
RUP	Regionaal UitvoeringsProgramma
RVCS	Regeling verwijdering calamiteuze stoffen
RvIG	Rijksdienst voor identiteitsgegevens
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
SD	Sociaal Domein
SGDK	Samenwerking Grensgebied De Kempen
SISA	Single information, Single audit
SMA	Sociaal Medische Advisering
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SRE	Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
SSC	Shared Service Center
Stika	Stimuleringskader landschappen
SVB-BGT	Samenwerkingsverband Van Bronhouders – Basisregistratie Grootchalige Topografie
SW	Sociale Werkplaats
SWI	Samenwerking Werk en Inkomen
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TRK	Team Ruimtelijke Kwaliteit
UVV	Uitvoeringsprogramma Verkeer & Vervoer
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VCC	Vrijwilligerscentrale Cranendonck
v-GRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOG	Verklaring Omtrent Gedrag
VR	Veiligheidsregio
VRBZO	Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
VTA	Visual Tree Assessment
VTBC	Vrijtijdsbedrijf Cranendonck
VVE	Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie
VTH	Vergunningen Toezicht en Handhaving
VvC	Vereniging van Contracten
VVTV	Voorwaardelijke Vergunning Tot Verblijf
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
W&I	Werk & Inkomen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAC	Wmo Adviesraad Cranendonck
WAS	Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen
Wbb	Wet bodembescherming
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
Wet OKE	Wet Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie
WEW	Stichting Waarborgfonds Eigen Woningbouw
WGA	Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten
WGS	Wet Gemeentelijke Schuldhulp
WHVZ	Wet Hygiëne en Veiligheid Zwemgelegenheden
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
Wkb	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
WKO	Warmte-Koude-Opslagsysteem

WKPB	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
WKR	Werkkostenregeling
WLz	Wet Langdurige Zorg
WML	Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelastingen
Woo	Wet open overheid
Wro	Wet Ruimtelijke Ordening
WSJG	Waar Staat Je Gemeente
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WTI	Werkgroep Tegengaan Identiteitsgegevens
WV	Woonvoorzieningen
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
Wvr	Wet Veiligheidsregio's
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen
WWV	Wet Werkloosheidsvoorziening
ZLTO	Zuidelijke land- en tuinbouworganisatie
ZZP	Zelfstandigen zonder personeel

Bijlage 12: Structuurvisie uitvoeringsparagraaf 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	169
1.1	Aanleiding.....	169
1.2	Status uitvoeringsparagraaf.....	169
1.3	Samenhang Structuurvisie, uitvoeringsparagraaf c.a.	1700
2	Planning en control cyclus.....	172
2.1	Inleiding.....	172
2.2	Planning en Controlcyclus.....	172
3	Instrumenten	173
	Afweging privaatrecht en publiekrecht	173
3.1	Kostenverhaal en dekking Uitvoeringsparagraaf.....	173
4	Projecten en Financiën	176
4.1	Aanleiding.....	176
4.2	Fasering	176
4.3	Projectenoverzicht	176
5	Analyse haalbaarheid en afweging	179

Inleiding

1.1 Aanleiding

Als algemeen uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid geldt dat de gemeente Cranendonck actief sturing wil blijven geven aan (de kwaliteit van) ruimtelijke ontwikkeling.

Met het in werking treden van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) per 1 juli 2008 moeten gemeenten voor het gehele grondgebied kunnen beschikken over een Structuurvisie waarin “de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van dat gebied, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid” zijn vastgelegd.

Met de Structuurvisie ‘Landelijk Klasse!, Structuurvisie 2024’ heeft de gemeente de ruimtelijke ontwikkeling van Cranendonck op hoofdlijnen vastgelegd voor de periode tot 2024 en tevens aangegeven op welke wijze deze visie geconcretiseerd gaat worden.

De haalbaarheid (maatschappelijk, financieel en realisatie-technisch) van de Structuurvisie moet namelijk aangetoond worden. Realisme en reëel haalbare plannen is het credo, doch er zal ook nog de nodige ruimte moeten zijn voor (nieuwe) ambities.

Met de periodieke actualisatie van de Uitvoeringsparagraaf Structuurvisie wordt een en ander op projectniveau verder geconcretiseerd.

1.2 Status uitvoeringsparagraaf

Met de Uitvoeringsparagraaf wordt de (financiële) haalbaarheid van de -projecten uit de Structuurvisie onderbouwd.

Dit noodzaakt het gemeentebestuur tot het maken van keuzes. Immers niet alle ambities en projecten kunnen gelijktijdig uitgevoerd worden. Financiën, maar ook de samenwerkingsmogelijkheden met derde partijen en organiserend vermogen zullen randvoorwaarden stellen aan de mate waarin de uitvoeringsparagraaf geconcretiseerd kan worden.

Integrale afweging (en prioritering) vindt plaats op geëigende momenten uit de huidige planning en controlcyclus. Hiermee wordt gedoeld op de besluitvorming bij de begrotingsbehandeling. De Uitvoeringsparagraaf maakt, als bijlage, onderdeel uit van de begroting.

1.3 Samenhang Structuurvisie, uitvoeringsparagraaf c.a.

Structuurvisie 2015 - 2024

Met de Structuurvisie Cranendonck legt de gemeente de ruimtelijke ontwikkeling van Cranendonck op hoofdlijnen vast voor de periode 2015 tot 2024, maar ook de wijze waarop deze visie geconcretiseerd gaat worden.

De Structuurvisie is hiertoe opgebouwd uit twee delen:

1. De integrale ruimtelijke visie op hoofdlijnen voor de thema's **WONEN&LEVEN**, **WERK&ECONOMIE**, **RECREATIE&TOERISME**, **ONDERWIJS** en **ZORG**. In dit deel worden de volgende vragen beantwoord: Wat willen we bereiken en hoe we dit willen bereiken.
2. De voorliggende uitvoeringsparagraaf, die vooral ingaat op de vraag op welke wijze deze visie gerealiseerd gaat worden.

Uitvoeringsparagraaf Structuurvisie

In de voorliggende uitvoeringsparagraaf is op projectniveau ingezoomd op de voorgenomen planfasering en uitvoeringsplanning;

De uitvoeringsparagraaf wordt periodiek door het college geactualiseerd en ter vaststelling aan de raad aangeboden tijdens de begroting. Hiermede wordt een prognose en prioritering opgesteld van de verwachte projectrealisatie in de ruime zin van het woord. De raad geeft hiermee aan welke projecten zij van belang vinden.

Nota Grondbeleid 2016-2020

Het Grondbeleid wordt als instrument ingezet om beleid op het gebied van onder meer ruimtelijke ordening, wonen, bedrijvigheid, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer te realiseren. Het Grondbeleid heeft daarmee een volgend, dienend karakter voor doeleinden op deze beleidsvelden.

De Nota Grondbeleid moet gezien worden als een kaderstellende nota waarbinnen het college tot verdere uitwerking kan komen en invulling kan geven aan de ruimtelijke ontwikkeling.

Samenhang

Volgens de Wro zijn gemeenten wettelijk verplicht te beschikken over een aantal visies en beleidsnota's. Hierbij onderscheiden we drie categorieën:

is beschreven in:

A. Wat / waar / wanneer	Structuurvisie waarin de ruimtelijke ontwikkeling op hoofdlijnen is opgenomen
B. Hoe	Beleidsnota's: - Uitvoeringsparagraaf Structuurvisie, - Nota grondbeleid, - Paragraaf grondbeleid (bij de begroting)
C. Binnen welke spelregels	Handboeken: - Kwaliteitsboek inrichting Openbare ruimte (i.o.) - Nota Publiekrechtelijk Kaders

Planning en control cyclus

2.1 Inleiding

Met de Structuurvisie wordt aangegeven hoe Cranendonck zich de komende jaren gaat ontwikkelen. De voorliggende uitvoeringsparagraaf geeft aan hoe dat gaat gebeuren. De Structuurvisie en de periodiek te actualiseren uitvoeringsparagraaf vormen samen de Structuurvisie zoals bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Structuurvisie

De Wet ruimtelijke ordening verplicht gemeenten voor haar grondgebied een Structuurvisie op te stellen. In voorliggende uitvoeringsparagraaf wordt aangegeven met welke instrumenten en middelen de Structuurvisie wordt gerealiseerd.

Het gemeentebestuur verplicht zichzelf naar de Structuurvisie te handelen. De Structuurvisie bevat geen verplichtingen naar burgers. Burgers mogen wel verwachten dat het bestuur de koers van Structuurvisie aanhoudt.

Wel dient de Structuurvisie als ruimtelijk toetsingskader voor nieuwe ruimtelijke initiatieven.

Uitvoeringsparagraaf

De uitvoeringsparagraaf geeft een antwoord op de vraag hoe en met welke inzet van middelen en instrumenten de ontwikkelingsvisie wordt gerealiseerd. De uitvoeringsparagraaf wordt periodiek geactualiseerd en is gekoppeld aan de gemeentelijke planning- en control cyclus. De uitvoeringsparagraaf wordt normaliter bij de vaststelling van de begroting door de raad behandeld en vastgesteld.

2.2 Planning en Controlcyclus

In de jaarrekening en de Burap wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en de uitvoeringsparagraaf van de Structuurvisie.

Bij de begrotingsbehandeling zal tevens de uitvoeringsparagraaf voor het komende jaar c.q. de komende vier jaar worden vastgesteld.

Instrumenten

Afweging privaatrecht en publiekrecht

Hierna wordt ingegaan op de afweging tussen het inzetten van privaatrechtelijke en publiekrechtelijke instrumenten om ruimtelijke visie uit de Structuurvisie te realiseren.

Privaatrechtelijke spoor

Cranendonck kiest allereerst voor een minnelijke vorm van samenwerking boven het inzetten van publiekrechtelijke instrumenten. Dat gebeurt door een privaatrechtelijke overeenkomst te sluiten met particuliere eigenaren. Dit zijn vrijwillige afspraken die vastgelegd worden in een zogenoemde intentie en/of anterieure overeenkomst. In deze overeenkomsten worden, naast afspraken voor het kostenverhaal, zo mogelijk ook kwaliteitseisen vastgelegd (kwaliteit en inrichting openbaar gebied, aandeel sociale huur en particulier opdrachtgeverschap en afdracht aan het fonds Ruimtelijke Kwaliteit).

Publiekrechtelijke spoor

Als het niet lukt om met een private exploitant tot een anterieure overeenkomst te komen en de gemeente wil de realisatie wel mogelijk maken, wordt een exploitatieplan opgesteld. Het is bedoeld als stok achter de deur voor kostenverhaal.

3.1 Kostenverhaal en dekking Uitvoeringsparagraaf

De Wro biedt gemeenten een aantal mogelijkheden voor kostenverhaal. Onderstaand wordt het beleid van Cranendonck beschreven:

Reguliere grondexploitaties

Grondverkoop

Als de ontwikkellocatie bestaat uit gemeentegrond dan kan de gemeente de exploitatiekosten verrekenen in de gronduitgifteprijs. Kostenverhaal vindt dan plaats via grondverkoop (privaatrechtelijk spoor). De grondprijzen dienen overigens wel marktconform te zijn. Wanneer de gronden in particulier eigendom zijn, moeten de exploitatiekosten op een andere manier worden verhaald.

Als instrument voor de verantwoording voor (de ramingen van de) kosten en opbrengsten wordt de grondexploitatie en Meerjaren Prognose Grondexploitaties gebruikt.

Particuliere initiatieven / investeringen

Naast de gemeente kunnen ook particulieren een beroep doen op zelfrealisatie voor projecten. In de praktijk betreft het veelal verzoeken tot medewerking voor nieuwe woningbouwontwikkelingen. De kosten die de gemeente hiervoor maakt zal zij via een privaatrechtelijke overeenkomst (anterieur) of via het exploitatieplan op de initiatiefnemer verhalen.

Nieuwe Instrumenten vanuit de Wro

Bovenwijkse verevening

Bovenwijkse verevening betekent het toerekenen van kosten van bovenwijkse voorzieningen (bijv. hoofdinfrastructuur, rotondes, e.d.) over de gebieden en projecten die ook daadwerkelijk gebaat zijn bij deze voorzieningen. De gemeente Cranendonck heeft de afgelopen jaren een Fonds Bovenwijkse Voorzieningen gehad. Deze is per 2019 over gegaan in een fonds Ruimtelijke Kwaliteit.

Bovenplanse verevening

Bovenplanse verevening is het inzetten van financiële overschotten van winstgevende locaties (de zogenaamde verdienlocaties) om tekorten op andere locaties te verevenen. Afspraken voor bovenplanse verevening zijn alleen in de zogenaamde anterieure fase vast te leggen.

Financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen

Financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen betekent dat in een privaatrechtelijke overeenkomst de bijdrage voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt vastgelegd zoals bijvoorbeeld bijdragen aan natuur, recreatie, waterberging en infrastructuur. Het vragen van een bijdrage kan alleen op een minnelijke manier, via een anterieure overeenkomst, en niet via publiekrechtelijk worden afgedwongen. De gemeente maakt vanaf 2019 gebruik van dit instrument door middel van een fonds Ruimtelijke Kwaliteit.

Meerjarenbegroting

Een deel van de projecten zal (mede) gedekt worden uit middelen die vanuit de reguliere gemeentelijke middelen beschikbaar gesteld worden. Dit kunnen investeringsbudgetten zijn om rechtstreeks de kosten eenmalig af te dekken, of jaarlijks beschikbaar gestelde middelen om de (jaarlijkse) om de exploitatielasten van de voorgenomen investering af te kunnen dekken.

Co-financiering en subsidies/bijdragen derden

Voor sommige projecten zal een beroep gedaan (moeten) worden op een bijdrage van hogere overheden en/of andere instanties. Zeker als het belang van het project het "gemeente overstijgend" is.

Dit kan inhouden dat de gemeente gehouden is om in geval van co-financiering zelf ook de noodzakelijke middelen beschikbaar te stellen.

Dekking en financiering uitvoeringsparagraaf

In het volgende hoofdstuk zijn de projecten uit de Structuurvisie opgenomen.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Projecten moeten zich via de grond- en gebouwenexploitatie financieren;
- Kleinere ruimtelijke initiatieven worden gefinancierd vanuit de legesopbrengsten;
- Maximaliseren subsidies;
- Realistisch programmeren;
- De nota Fonds Ruimtelijke Kwaliteit;

De uitvoeringsparagraaf is procesmatig gekoppeld aan de planning & control cyclus van de gemeente Cranendonck. Dat betekent dat de integrale afweging om gelden beschikbaar te stellen gebeurt tijdens de behandeling van de gemeentelijke gemeentebegroting en eventueel de bestuursrapportages.

Projecten en Financiën

4.1 Aanleiding

In dit hoofdstuk is een overzicht opgenomen van de projecten uit de Structuurvisie. Het is geen statisch document, maar moet eerder worden beschouwd als een aan te passen leidraad voor de planning van projecten. In onderstaand projectenoverzicht wordt ingegaan op de projecten voor het aankomende jaar en de financiële consequenties/borging hiervan.

De evaluatie en verantwoording over de voortgang vindt jaarlijks middels de toelichting van de jaarrekening.

4.2 Fasering

De projecten doorlopen diverse planfasen: initiatieffase, planvormingsfase, uitvoeringsfase en toekomstige ontwikkeling. Dit is gerelateerd aan de fases van het Project Matig Werken.

Initiatieffase

Fase vanuit uitvoeringsparagraaf tot plan van aanpak of projectopdracht op basis waarvan een Go – No Go besluit genomen wordt. In deze fase worden groen licht gegeven voor het uitvoeren van globale planstudies en haalbaarheidsanalyses en dekkingsvoorstellen.

planvormingsfase

Fase van uitwerking van gestelde kaders als Stedenbouwkundig Programma van Eisen tot stedenbouwkundig ontwerp, bestemmingsplan en beeldkwaliteitplan, en het doorlopen van de nodige procedures een en ander op basis van de Nota Publiekrechtelijke Kaders.

Uitvoeringsfase

Planrealisatie en uitvoering van projecten, bijvoorbeeld de aanleg van een weg, het bouw en woonrijp maken, gronduitgifte en opstalrealisatie.

Toekomstige ontwikkeling

In de structuurvisie zijn diverse toekomstige ontwikkelingen opgenomen. Dit zijn ontwikkelingen die op de lange termijn plaats zullen vinden. Deze staan niet vermeld in onderstaand projectenoverzicht.

4.3 Projectenoverzicht

Het projectenoverzicht bestaat uit de belangrijkste gemeentelijke projecten die in het aankomende begrotingsjaar uitgevoerd worden. De projecten zijn gerangschikt onder de verschillende programma's van de Strategische Visie. Hierbij is aangegeven om welke ruimtelijke projecten het gaat en in welke fase van projectmatig werken het project zich bevindt. Daarnaast wordt aangegeven op welke manier middelen aan het project zijn toegekend en of er sprake is van een Grex-project. De laatste kolom toont of een project nieuw in het overzicht is opgenomen.

Strategische Visie	RUIMTELIJKE Projecten en beleidsinitiatieven	Projectfasering	GreX	Dekking: Begroting 2021-2024	Nieuw project
WONEN & LEVEN					
	Woningbouw en maatschappelijke voorzieningen				
	Herontwikkeling bestaand vastgoed (bedrijven, horeca- en winkelpanden)	doorlopend		Ambtelijke uren, regulier werk	
	Herbestemmen maatschappelijk/cultureel vastgoed zoals kerken	doorlopend		Leges budget bestemmingsplannen	
	Budel				
	Garage Verhoeven, Nieuwstraat 55	uitvoering	9458	GreX	
	Transformatie Bibliotheek locatie	initiatief		Leges budget bestemmingsplannen	
	Herontwikkeling locatie Kleine Wereld	planvorming		Leges bestemmingsplannen	
	Verplaatsing/ uitbreiding Jumbo	uitvoering	9447	GreX	
	centrum 1 en 2 Budel - transformatie woningbouw	doorlopend		Leges bestemmingsplannen	
	Deken van Baarsstraat 23, Budel	uitvoering		Leges bestemmingsplannen	
	Herontwikkeling Rabobank en omgeving, Budel	uitvoering	9462	GreX	
	Burg. Wijtestraat e.o.	initiatief		GreX	
	Boschakkers 2	initiatief		Leges bestemmingsplannen	
	Nieuwstraat 51, Budel	planvorming		Leges budget bestemmingsplannen, anterieur	x
	Maarheeze				
	De Neerlanden II	uitvoering	NTB	Nieuwe GreX	
	Stationsstraat 10-12-14	initiatief		Leges (bestemmingsplan en/of omgevingsvergunning)	
	Stationsstraat 27	initiatief		Leges (omgevingsvergunning)	
	herontwikkeling Hoge Weg 1-3	initiatief		Ambtelijke uren, regulier werk	
	centrumvisie Maarheeze - realisatie woningbouw	doorlopend		Leges budget bestemmingsplannen	
	Soerendonk				
	herontwikkelingen aan de Dorpsstraat	initiatief		via leges	
	Budel Schoot				
	Kern Schoot (v/h de ARK)	planvorming		Leges budget bestemmingsplannen	
	Grootsoeterweg 137, Striboshof	uitvoering	9012	GreX	
	Grootsoeterweg 143-145	uitvoering		Leges budget bestemmingsplannen	
	Budel Dorplein				
	Woningbouw Budel-Dorplein	initiatief		Leges budget bestemmingsplannen	
	Gastel				
	Hoogstraat 9 (Bim)	planvorming		Leges budget bestemmingsplannen	
	Buitengebied				
	herontwikkeling (agrarische) bedrijfspercelen	doorlopend		Ambtelijke uren, regulier werk	
	Verkeer / infrastructuur				
	Maarheeze Vrachtverkeer/Samen mee naar de A2	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer waaronder: *Onderhoudsprojecten / Vervangingen *Maatregelen/duurzaam Veiige inrichting wegnnet (30km en 60km wegen) = onderdeel uitvoeringsprogramma V&V				
	Studies naar oplossingen verkeersstructuur Budel-Weert-Hamont irt vrachtverkeer	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Uitvoering wensbeeld regionale Verkeersvisie	uitvoering		Reserve staat in de begroting	
	Stationsstraat en Sterkselseweg Maarheeze	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Parkenvoorzieningen Centrum Budel	planvorming		Project in begroting opgenomen	
	Sanering bodemverontreiniging/zinkassen	doorlopend	9203	GreX	
	Maatregelen verminderen parkeerdruk			Ambtelijke uren, regulier werk (evt. bekostiging via fonds ruimt. kwal.)	
Strategische Visie	RUIMTELIJKE Projecten en beleidsinitiatieven	Projectfasering	GreX	Dekking: Begroting 2020-2023	Nieuw project
WERK & ECONOMIE					
	Airpark Brabant uitbreiding fase 2	uitvoering	9203	GreX	
	Airpark Brabant uitbreiding fase 2b	initiatief	9203	GREX: ruimtelijke besluitvorming nog nodig	
	Metalot 3c	uitvoering	9206	founding father/ambtelijke uren	
	Ontwikkeling havenontwikkeling	uitvoering		via de leges vergunningen	
	Samenwerking Grensgebied De Kempen (SGDK)	planvorming		Project in begroting opgenomen	
	Gebiedsmanagement Cranendonck: bedrijventerreinen inclusief uitbreiding & parkmanagement	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Uitbreiding Van Cranenbroek (Airpark)	uitvoering	9203	GreX, leges en ambtelijke uren	
	Uitvoeringsparagraaf economische visie	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Gebiedsmanagement Cranendonck centra	uitvoering		reclamebelasting	
	Gebiedsmanagement Cranendonck buitengebied	initiatief		Project in begroting opgenomen	
	Glasvezel aanleg Buitengebied	afgerond		Via leges en reserve glasvezel	
	Glasvezel aanleg overige gebieden/kleine kernen	planvorming		Via leges en reserve glasvezel	x
	Toekomstgerichte arbeidsmarkt: Bivak / Cranendonck Werk / Metalot	initiatief		Project in begroting opgenomen en gelden vanuit sociaal domein	
	Zonnevelden	initiatief		Leges	
	Subsidie project Bedrijfspand Anno 2050	uitvoering		Subsidie, leges en ambtelijk uren	x
RECREATIE & TOERISME					
	De Groote Heide	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Kempen-Broek	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Recreatieve poort Baronie van Cranendonck	uitvoering		GREX, regiodeal	
	Recreatieve poort Dorplein 3 "bezien" - tijdelijk	uitvoering		Ambtelijke uren, regulier werk	
	Herrijking fiets/wandelpaden fiets/wandelroutes (smokkelen, industriedorpen, Groote Heide, Kempenbroek)	planvorming		Ambtelijke uren, regulier werk	
	Scheepenhuis pva	planvorming		Ambtelijke uren, regulier werk	
	Gemaal aan de Broekkant (herbestemming)	planvorming		Ambtelijke uren, regulier werk	
ONDERWIJS					
	Optimaliseren fietspaden	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
ZORG					
NATUUR/ LANDELIJKE KLASSE					
	Herinrichten Buulder Aa (Baronie)	planvorming		via leges	
	Inrichting waterspans (gebiedsvisie Baronie, Kempenbroek en noordelijk DIC)	initiatief		via leges	
	Metalot Nature (natuurcompensatie DIC), voorlopig opgeschoort	planvorming		Project in begroting opgenomen	
	Stikstof herstelopgaven (Strijper Aa en Ringselven)	planvorming		via leges	
	Herinrichting en uitbreiding waterberging "1 Stepje incl. omliggende natuurontwikkeling	uitvoering		deels uit gemeentelijk rioleringsplan	
RUIMTELIJKE BELEID					
	Centrumplan Budel	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Woonvisie incl. woningbouwprogramma (prioritering woningbouwlocaties)	uitvoering		Ambtelijke uren, regulier werk	
	Ontwikkeling Nassau Dietzakerne	initiatief		Project in begroting opgenomen	
	Visie en aanpak klimaatadaptatie	doorlopend		Project in begroting opgenomen	
	Omgevingsbeleidsplan (VTH incl. handhaving bedrijventerreinen)	uitvoering		Ambtelijke uren, regulier werk	
	Uitwerkingsplan gebiedsvisie Kansen over Grenzen	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Uitvoeringsprogramma Duurzaamheidsnota	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Implementatie Omgevingswet	uitvoering		Project in begroting opgenomen	
	Gebiedsontwikkeling De Baronie	planvorming		GREX	
	Actualisatie bestemmingsplannen	doorlopend		Ambtelijke uren, regulier werk	
	Uitvoeringsparagraaf Ontwikkelperspectief buitengebied	doorlopend		Ambtelijke uren, regulier werk	

Analyse haalbaarheid en afweging

De periodiek te actualiseren uitvoeringsparagraaf zal, zoals in hoofdstuk 2 is uiteengezet, bevat de belangrijkste gemeentelijke projecten die passend in de begroting uitgevoerd kunnen worden in het komende jaar.

De integrale afweging (en prioritering) zal normaliter plaatsvinden op geëigende momenten uit de huidige planning en control cyclus.